

Avocat

Dr. Doru Ioan Cristescu

Victor C t lin Enescu

**PROLEGOMENE PRIVIND ADMINISTRAREA I
EXPERTIZAREA PROBELOR MULTIMEDIA**

(DIN PERSPECTIVA PREVEDERILOR NOULUI COD DE PROCEDUR PENAL)

EDITURA SOLNESS

TIMI OARA, 2013

CUPRINS

CAPITOLUL I

Probleme introductive

CAPITOLUL II

Situații factice concrete ce conduc la suspiciuni cu privire la autenticitatea înregistrărilor audio – video și a imaginilor depuse la dosarul cauzei (Inadvertențe în activitatea de interceptare și înregistrare a convorbirilor telefonice) p.

Secțiunea 1

Situații determinate de erori existente în activitatea de redare a conținutului convorbirilor telefonice interceptate și înregistrate p.

Secțiunea a 2 – a

Situații determinate de durata de timp scurs între momentul când a avut loc efectiv convorbirea telefonică interceptată și înregistrată și momentul când aceasta apare ca fiind stocat pe suportul de memorie extern p.

Secțiunea a 3 – a

Situații determinate de selectarea unilaterală a anumitor convorbiri telefonice sau imagini, de către organele și lucrătorii reprezentând acuzarea, din ansamblul convorbirilor telefonice și imaginilor interceptate și înregistrate p.

Secțiunea a 4 – a

Inexistența ori nemenționarea existenței în documentele însoțitoare ale rezultatului înregistrărilor realizate sau neutilizarea procedurilor operaționale standardizate în legătură cu interceptarea și înregistrarea audio – video, a convorbirilor telefonice sau ambientale, precum și a lanțului de custodie a probelor obținute p.

Secțiunea a 5 – a

Existența ipotetică a posibilității de modificare / alterare – intenționat sau din neglijență – a acurateții și integrității probelor multimedia p.

Secțiunea a 6 – a

Utilizarea unor metode și mijloace tehnice de interceptare și înregistrare care au un caracter clasificat, ceea ce nu permite examinarea și verificarea acestora de către experții introduși legal în cauzele penale care nu au autorizare sau certificat corespunzător ORNISS. Nereglementarea situației de către recenta legislație penală adoptată.

CAPITOLUL III

Instituții și organe abilitate cu interceptarea și înregistrarea comunicațiilor p.

Secțiunea 1

Prevederi legale

Secțiunea a 2 – a

Centrul Național de interceptarea Comunicațiilor

CAPITOLUL IV

Efectele situației faptice actuale privind interceptarea și înregistrarea comunicațiilor p.

CAPITOLUL V

Constatarea tehnico – științifică și expertiza judiciară privind probele multimedia p.

Secțiunea 1

Necesitatea, relevanța mijlocului tehnic (procedeului probator) al constatării tehnico – științifice și /sau al expertizei judiciare.

Secțiunea a 2 – a

Relevanța mijlocului tehnic (procedeului probator) al constatării tehnico – științifice și /sau al expertizei judiciare în procesul penal

Secțiunea a 3 – a

Delimitarea între constatarea tehnico – științifică și expertiza judiciară în domeniul probelor multimedia.

Secțiunea a 4 – a

Delimitarea între expertiza judiciar tehnic și cea criminalistic în domeniul probelor multimedia p.

Secțiunea a 5 – a

Obiective posibile pentru constatarea tehnico – științific privind probele multimedia

Secțiunea a 6 – a

Obiective posibile pentru expertiza judiciar – tehnic și criminalistic – privind probele multimedia

Secțiunea a 7 – a

Expertiza tehnic a semn turii electronice extinse

Secțiunea a 8 - a

Specialiști. Experți judiciari. Experți oficiali. Experți criminaliști autorizați.

Secțiunea a 9 – a

Materiale ce se pun la dispoziția specialistului sau expertului judiciar

CONCLUZII

BIBLIOGRAFIE

CUVÂNT ÎNAINTE

Prezenta lucrare reprezintă explicații preliminare privind problemele pe care le ridică înregistrările judiciare audio – video și fotografiile (imaginile), adică probele multimedia – analogice ori digitale -¹ din perspectiva expertizelor judiciare – tehnice și criminalistice - ce se pot dispune în legătură cu acestea, ținând seama de prevederile Noului Cod de Procedură Penală, comparativ cu cele din actualul Cod de Procedură Penală, anticipând o lucrare amplă referitoare la „*Expertiza Criminalistică din România – organizare – dispunere – valorificare*”, realizată în perspectiva intrării în vigoare a noilor prevederi procedurale și procesuale penale.

Lucrarea este și se dorește a fi o sinteză a problemelor referitoare la înregistrările audio video apărute în decursul timpului în lucrări de specialitate (monografii), reviste de specialitate și articole din publicația Lumea Justiției, toate indicate și citate atunci când a fost cazul în note de subsol.

Efortul autorilor a constat în evidențierea și sintetizarea problematicilor și, în unele situații, atunci când a apreciat că fiind util exprimarea punctelor proprii de vedere.

Problemele esențiale evidențiate în această lucrare vizează modalitatea de organizare instituțională a interceptării și înregistrării comunicațiilor în România, suspiciunile și inconvenientele ce survin din acest punct de vedere, în special în ce privește activitatea expertală a probelor digitale, rezultat al interceptării comunicațiilor.

Pe de altă parte, sunt învederate situațiile faptice ce conduc la suspiciuni cu privire la autenticitatea înregistrărilor audio – video și a imaginilor depuse la

---

¹ „Înregistrarea, transmiterea sau stocarea sunetului se poate realiza în două modalități în mod analogic (dispozitivele clasice precum magnetofonul, casetofonul, pick – up – ul sunt mijloace de înregistrare analogice) și în mod digital (computerul, CD – player – ul, MD – ul .a. sunt dispozitive de înregistrare digitală a sunetului). Diferența constă în faptul că înregistrările digitale stochează sunetul sub forma unor șiruri lungi de cifre (0 și 1 șișiruri de biți) care apoi sunt interpretate de cititorul dispozitivului de redare și redat ulterior sub forma de sunet.” (*Manual Sound Forge – Centru CATA, www. Cata.centre.ubbcluj.ro/index.../73 –manual – sound-forge*), accesat la 10.10.2013.

dosarul cauzei (*sau inadvertențele în activitatea de interceptare și înregistrare a convorbirilor telefonice*) și care sunt posibilitățile procedural și procesual penale de a le înlătura, sunt exprimate opinii în legătură cu ce înseamnă activitatea de certificare pentru autenticitate efectuată de către procurori și verificări încumbă acestuia, care sunt efectele situației faptice actuale referitoare la exclusivitatea și monopolul deținut de către un organ (instituție) extrajudiciar/ , din ramura executivă și nu din cea a puterii judecătorești, în ce privește interceptările și înregistrările comunicațiilor în România, a fost evidențiat lanțul de custodie al probei digitale de la instituția unde a fost obținut și până la organul judiciar și, în final, dar nu în ultimul rând, specialiștii de constatare tehnico – științifice și genuri de expertize judiciare se pot solicita și administra, fie în faza de urmărire penală, fie în faza de cercetare judecătorească în legătură cu probele – analogice ori digitale – rezultate din interceptarea și înregistrarea comunicațiilor și imaginilor, cu obiectivele posibile adresate specialiștilor și experților introduși în cauză.

Ca tehnic de elaborare a lucrării s-a apelat la procedeul de a se recurge la opiniile științifice consacrate și consolidate ale unor specialiști recunoscuți în problemele tratate, desigur cu indicarea și citarea cuvenită, de fiecare dată, încercându-se o sinteză a aspectelor abordate, în acest fel menținându-se nealterată ceea ce este validat științific și de practica în materie și, în același timp, decelându-se cititorului autenticul autor al opiniei și păstrându-se paternitatea ideii formulate, ceea ce reprezintă de fapt și o recunoaștere a meritelor științifice ale acestora.

S-a mai uzitat formula de a releva cum au fost receptate în rândul opiniei publice aspectele controversate ale problemei tratate, citându-se și indicându-se, uneori cu menționarea unor pasaje întregi, articolele de interes din publicația „*Lumea Justiției*”, recunoscut pentru spiritul combativ și critic, în ce privește activitatea de interceptare și înregistrare a comunicațiilor derulată de instituțiile statului, unele dintre opiniile exprimate în rubricile publicației amintite constituind veritabile propuneri de *lege ferenda*.

Atunci unde a fost cazul au fost menționate exemplificări din activitatea judiciară (cauze penale de pe rolul instanțelor de judecată), din activitatea expertală desfășurată în sistemul I.N.E.C., respectându-se confidențialitatea necesară.

Lucrarea este destinată practicienilor din domeniul științelor penale – magistrați, avocați, experți judiciari -, dar și auditorilor de justiție, consilierilor juridici, notarilor publici, studenților facultăților de științe juridice și, nu în ultimul rând, oricui cititor interesat de problematică.

Pe această cale, exprimăm întreaga noastră considerație față de autorii lucrurilor citate și colectivului redacțional al publicației „*Lumea Justiției*”, pentru contribuția esențială adusă în vederea clarificării problemelor ce au constituit subiectul prezentei lucrări sintetice.

Autorii

LISTA DE ABREVIERI

NPCC = noul cod de procedură penală

VCPP = vechiul cod de procedură penală

NCP = noul cod penal

VCP = vechiul cod penal

CEDO = Convenția Europeană a Drepturilor Omului

D.N.A. = Direcția Națională Anticorupție

D.I.I.C.O.T. = Direcția de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate organizată și Terorism

I.N.E.C. = Institutul Național de Expertize Criminalistice

L.I.E.C. = Laborator Interjudețean de Expertize Criminalistice

I.G.P.R. = Inspectoratul General al Poliției Române

M.A.I. = Ministerul Afacerilor Interne

D.G.I.P.I. = Direcția Generală de Informații și Protecție Internă

D.G.A. = Direcția Generală Anticorupție

C.S.A.T. = Consiliul Suprem de Apărare a Țării

S.R.I. = Serviciul Român de Informații

C.N.I.C. = Centru Național pentru Interceptarea Comunicațiilor

CAPITOLUL I

PROBLEME INTRODUCTIVE

& 1. Materializarea rezultatului interceptărilor și înregistrărilor audio-video și imaginilor în mijloace și mijloace materiale de probă

1.1. În funcție de natura semnalului sonor și vizual pe care îl captează pe bandă magnetică sau pe suport magnetic sau digital (dischetă, CD / DVD, memory-stick etc) ori pe materiale fotosensibile sau și una și alta, înregistrările pot fi audio, video și audio-video sau film ori fotografie, toate fiind parte din *“categoria generală și cuprinzătoare a mijloacelor materiale de probă a înscrisurilor”*².

Înregistrările realizate de reprezentanții autorităților publice (de exemplu societățile publice de radio și televiziune) reprezintă *înregistrări oficiale*, în categoria cărora sunt cuprinse și acelea efectuate într-un cadru judiciar și/sau cu autorizațiile cerute de lege (*înregistrările audio-video, filmările și fotografiările autorizate de magistratul competent*³ *ori cele realizate de organele judiciare cu prilejul cercetării la fața locului*⁴, *percheziții*⁵, *fotografierea suspectului sau ale altor persoane*⁶ etc., în scopul fixării rezultatelor activității întreprinse) sau, atunci când sunt efectuate de amatori ori profesioniști (*reporteri, detectivi particulari, agenții ai societăților de pază și protecție, cu prilejul supravegherii electronice de la unele societăți comerciale etc.*) în scop privat, constituie *înregistrări private*.

---

² I.Gh. Gorgoneanu, *Noi reglementări privind perfecționarea legislației procesuale penale*, în R.D.P. nr. 2/1996, p.34.

³ Art. 138 alin. 1 lit. c și d din NCPP..

⁴ Art.195 alin.2 din NCPP.

⁵ Art.159 alin. 20 din NCPP.

⁶ Art. 196 din NCPP.

Înregistrările oficiale parvin într-o investigație penală fie că reprezintă rezultatul demersului investigativ al organelor judiciare și/sau altor organelor spunzătoare cu aplicarea legii penale, între care și cele din domeniul securității naționale, *fiind ridicate de la autoritățile publice* care le-au realizat în procesul activității derulate, în baza temeiurilor legale prevăzute de codul de procedură penală⁷.

Înregistrările private pot ajunge obiect al unei investigații penale fie că sunt depuse de către persoane interesate (*denunțatorii, de pildă*) fiind rezultatul activității proprii ori urmare a consilierii oferite de altcineva (*de exemplu, avocat*) în scopul de a demonstra anchetatorilor o anumită stare de fapt, fie că sunt descoperite și ridicate de organele judiciare cu ocazia desfășurării unor activități de urmărire penală (*cum ar fi, percheziția*) sau ridicate de la persoanele fizice ori juridice care le dețin, întrucât sunt necesare și relevante unei cauze penale (*spre exemplu, videocasetă realizată de sistemul propriu de supraveghere electronică, reprezentând imagini de la intrare într-o locație unde sunt depozitate materiale conținând informații clasificate, dintr-o încercare de oarecare, dintr-o societate bancară .a.m.d.*).

Din mai multe puncte de vedere, între *înregistrările oficiale sau private* și *înscrisurile caracterizate ori necaracterizate*⁸ există similitudini în ce privește regimul juridic și din această perspectivă există diferite categorii de înregistrări:

- care, prin conținutul lor, evidențiază elemente utile constatării existenței sau inexistenței unei infracțiuni, identificării persoanei care a săvârșit-o, cunoașterii împrejurărilor relevante pentru elucidarea faptelor și a cauzelor săvârșirii este în legătură cu un fapt preexistent (*exemplu: înregistrarea unor evenimente de familie, aniversări oficiale, manifestări culturale, edinele unui consiliu de administrație, filmările ori fotografiile realizate de cinești amatori etc.*);
- înregistrări care conțin informații sau declarații extrajudiciare cu privire la săvârșirea unei infracțiuni (*de pildă, autoînregistrarea audio-video, pe aparatul personal, realizată de autorul unei infracțiuni contra securității naționale cu scopul de a dovedi un terț acțiunile sale*)⁹;

⁷ Așa cum, de exemplu, s-a provocat în cazul "mineriadelor" din septembrie 1991 (decizia penală nr. 486/1999 a Curții Supreme de Justiție, secția penală, nepublicată) și din anul 1999, de la Costești și Stoenești (raport de constatare tehnico-științific nr. 247031/1999 al I.G.P. – Institutul de Criminalistică – nepublicat), când organele judiciare au ridicat de la Societatea Română de Televiziune, video-casetelor înregistrate de reporterii instituției.

⁸ A se vedea în acest sens, R.M. Stănoiu, *Înscrisurile*, în lucrarea colectivă sub coordonarea lui V. Dongoroz, *Explicații teoretice ale codului de procedură penală română*, partea generală, vol. I, Ed. Academiei Române, București, 1975, p.214.

⁹ Cum a fost situația în dosarul nr. 77 /D /P/2005 al D.I.I.C.O.T. - Serviciul Teritorial Timișoara (dosar nr. 7459/59/2006, al Curții de Apel Timișoara, sent. Pen. nr. 166 PI)

- înregistrări care poart urmele faptei comise, cele utilizate la stabilirea infracțiunii sau care constituie produsul acesteia (*în această categorie intră înregistrările obținute ca urmare a interceptării comunicațiilor autorizate de magistratul competent, materialul fotosensibil ori suportul magnetic sau digital pe care s-a realizat înregistrarea și aparatele sau dispozitivele cu care s-au efectuat acestea*).¹⁰

Atunci când interesele investigației întreprinse o cer și când sunt contestate ori la cererea utilă, concludentă și pertinentă a părților dintr-un proces penal, oricare dintre categoriile de înregistrări sus enumerate sunt susceptibile de a fi examinate tehnic printr-o constatare tehnico-științifică sau expertiză de specialitate dispusă de organul judiciar¹¹.

1.2. Rezultatul activităților de supraveghere tehnică, ca procedee probatorii care utilizează metode speciale de supraveghere, se materializează în următoarele mijloace și mijloace materiale de probă (art. 97 alin. 2 lit. e din NCPP) :

- *procesele verbale de consemnare a activităților de supraveghere tehnică* (art. 143 alin. 1 din NCPP),
- *mijloace materiale de probă, respectiv obiectele care conțin sau poartă urmele faptei stabilite* (art. 197 alin. 1 din NCPP), adică mediul de stocare a informațiilor obținute ca urmare a interceptării, fotografierii ori filmării (*ce poate fi un aparat de fotografiat, de filmat sau un echipament informatic și de comunicații cu memorie internă, mai mult sau mai puțin sofisticat, cu capacitate de memorie și de stocare diferită, magnetic sau digital și pe care se menține o perioadă mai lungă sau mai scurtă de timp respectiva informație*), suportul fizic – analogic sau digital – de memorie externă pe care este transferat / duplicat / copiat informația interceptată sau fotografiată ori filmată,
- *procesul verbal de redare al convorbirilor, comunicărilor sau conversațiilor interceptate și înregistrate* (art. 143 alin. 4 din NCPP),
- *fotografii ori filme* (art. 97 alin. 2 lit. e din NCPP)¹².

1.3. Expertizele judiciare, fie tehnice, fie criminalistice, în domeniul înregistrărilor audio, fotografiilor și înregistrărilor video (imaginilor), adică a

¹⁰ Sub aspectul clasificării categoriilor de înregistrare, a se vedea și Aug. Lazăr, *Înregistrările audio sau video prezentate de părți, mijloc de probă în procesul penal*, în *Dreptul* nr. 7/2003, p.153 și urm.

¹¹ D.I. Cristescu, *Investigarea criminalistică a infracțiunilor contra securității naționale și de terorism*, Ed. Solness, Timișoara, 2004, p. 588 – 589.

¹² În textul legii nu este menționat alături de fotografiile și filmul, însă apreciem că acesta intră în categoria largă de mijloace materiale de probă, sintagma menționată în finalul prevederilor art. 97 alin. 2 lit. e din NCPP, iar filmul îndeplinește toate elementele menționate de art. 197 alin. 1 atunci când sunt definite mijloacele de probă.

probelor multimedia¹³ i, în general, a *probelor analogice sau digitale*¹⁴, presupun o discuție mai amplă, dat fiind împrejurarea că, din punct de vedere legislativ, există încă neclarități, iar din perspectiva cunoașterii de către organele judiciare a delimitării exacte dintre cele două categorii de expertize se produc dese confuzii, ceea ce conduce la dispunerea unei expertize criminalistice, când ar fi suficient o expertiză tehnică ori dispunerea atât a unei expertize tehnice, cât și a unei expertize criminalistice, funcție de obiectivele dorite și elementele pe care organul judiciar dorește să le clarifice, când o expertiză judiciară criminalistică, realizată potrivit standardelor de calitate ar fi în măsură să ofere răspunsurile dorite la obiectivele stabilite, a căror scop este să clarifice, sub toate aspectele, neclaritățile dintr-o cauză penală.

& 2. În cele mai multe situații (*dosare penale*), suspectii¹⁵ (inculpații), altele părți ori apărătorii acestora formulează, în diferite momente procesuale (*în timpul desfășurării urmăririi penale, cu prilejul luării unor măsuri preventive, cu ocazia prezentării materialului de urmărire penală ori în faza de judecată*), contestații referitoare la *înregistrările audio - video sau a imaginilor*, formulând apăsător că acestea nu sunt autentice sau reale și, concomitent, cererea expertizării respectivelor înregistrări.

2.1. În sensul celor de mai sus, prevederile din vechiul cod de procedură penală (VCP) menționau că mijloacele de probă prevăzute în secțiunea V¹, adică înregistrările audio sau video (*respectiv de imagini*) ori ambientale pot fi supuse expertizei la cererea procurorului sau din oficiu¹⁶, neprecizându-se explicit dacă este vorba de o expertiză judiciară tehnică sau criminalistică.

La această imprecizie legislativă se adăugau și prevederile neclare referitoare la *suportul fizic* (de memorie externă) pe care se află stocate înregistrările interceptate ori filmate sau fotografiate, în sensul că, suportul

---

¹³ „Prin care se înțelege, în general, înregistrări audio, fotografii, înregistrări video, precum și alte probe digitale, ce conțin informații de interes și de expertiză” (a se vedea în acest sens, Adrian Petre, Cătălin Grigora, *Înregistrările audio și audio - video, mijloace de probă în procesul penal. Expertiza judiciară*, Ed. C.H. Beck, București, 2010, p.183 și urm.; Adrian Cristian Moise, *Metodologia investigării criminalistice a infracțiunilor informatice*, Ed. Universul Juridic, București, 2011, p. 172 – 180).

¹⁴**Prob digital** = informațiile înregistrate sau transmise în formă binară; **prob digital original** = suportul fizic și / sau date care sunt asociate acestui suport fizic la data prelevării lor; **duplicatul unei probe digitale** = o reproducere digitală cu acuratețe a tuturor datelor de pe un suport fizic (hard, drive, CD, flash memory ș.a.); se utilizează și termenul de *clon* sau *bit - stream. Menține conținutul și atributele.*; **copia** = reprezintă o reproducere cu acuratețe a informațiilor din date independente de suportul fizic. **Menține conținutul, dar atributele pot fi schimbate** [conform, A. Marshall, *Digital Forensic - Digital Evidence in Criminal Investigation*, Wiley-Blackwell, 2008, citat de Adrian Petre, Cătălin Grigora, *Înregistrările audio și audio - video, mijloace de probă în procesul penal. Expertiza judiciară*, Ed. C.H. Beck, București, 2010, p.184 și Ghidul agențiilor guvernamentale, editate de U.S. Department of Justice - Office of Justice Programs - National Institute of Justice (www.ojp.usdoj.gov/nij), citat de Mihai Viorel Tudoran, în *Teoria și practica interceptării și înregistrării rilor audio sau video judiciare*, Ed. Universul Juridic, Biblioteca profesioniștilor, București, 2012, p.378].

¹⁵ Potrivit art.33 lin. 1 din NCPP.

¹⁶ Art. 91⁶ din vechiul cod de procedură penală.

original se p ăstrează la sediul parchetului, în locuri speciale, în plic sigilat, iar copia suportului care conținea înregistrarea convorbirii se atașează la procesul verbal în care erau redată comunicările interceptate și înregistrate¹⁷.

Confuzia devenea și mai sporită deoarece, cu ocazia prezentării materialului de urmărire penală, procurorul era obligat să prezinte învinutului sau inculpatului procesele verbale în care erau redată convorbirile înregistrate și, la cerere, ascultarea acestora, neprecizându-se clar și univoc dacă este vorba de suportul optic original sau copia acestuia¹⁸.

2.2. Prevederile legale din Noul Cod de Procedură Penală (NCPP) reglementează *condițiile de formă și de fond ale operațiunii interceptării comunicațiilor ori a oricărui tip de comunicare la distanță*¹⁹, ca una dintre metodele speciale de supraveghere sau cercetare, în capitolul IV, intitulat „Metode speciale de supraveghere sau cercetare” al Titlului IV al Partii Generale a Codului, în articolele 138 – 146, alături de o altă metodă specială, respectiv *supravegherea video, audio sau prin fotografiere*²⁰.

2.2.1. NCPP a instituit clar și distinct metoda specială de supraveghere constând în *supravegherea video, audio sau prin fotografiere*, care înseamnă *fotografierea persoanelor, observarea sau înregistrarea conversațiilor, mișcărilor ori ale altor activități ale acestora*²¹.

În vechea reglementare procedurală și procesuală penală se făcea referire la *înregistrările ambientale*²² și *înregistrările de imagini*²³, activități care li se conferea același regim juridic ca tuturor interceptărilor și înregistrărilor audio video.

Se relevă o îmbunătățire evidentă a textului legal care permite *supravegherea prin filmări și fotografii, cu sau fără înregistrări audio*, în condițiile prevăzute de lege, ca procedeu *probator de sine stătător*, consacrat procedural și procesual penal, în acest fel eliminându-se și curmându-se discuțiile teoretice iscate în literatura de specialitate cu privire la dispunerea și punerea în executare a acestei metode speciale de supraveghere izvorâte din activitatea practică, derulată, în special, de organele răspunzătoare cu aplicarea legii în domeniul securității naționale, dar și a investigatorilor și filorilor din cadrul organelor de poliție, anterior începerii urmăririi penale, eventual în cadrul

¹⁷ Art. 91³ alin. 1, 3 și 5 din vechiul c. p. p.

¹⁸ Art. 91³ alin. 4 din vechiul c. p. p.

¹⁹ Prin **interceptarea comunicațiilor ori a oricărui alt tip de comunicare** se înțelege interceptarea, accesul, monitorizarea, colectarea sau înregistrarea comunicărilor efectuate prin telefon, sistem informatic sau prin orice alt mijloc de comunicare (art. 138 alin. 2 din NCPP).

²⁰ Art. 138 alin. 1 lit. c din NCPP.

²¹ Art. 138 alin. 6 din NCPP.

²² Art. 91⁴ din VCPP.

²³ Art. 91⁵ din VCPP.

actelor premergătoare începerii urmăririi penale, în care era folosit ca procedeu informativ - investigativ²⁴.

Considerăm important să precizăm că activitatea de supraveghere video, audio sau prin fotografiere, ca operațiune strict tehnică, este realizată de persoane fizice, desemnate de către procuror, - fie organe de cercetare penală (ceea ce se întâmplă mai rar sau chiar deloc), fie lucrători specializați din cadrul poliției (*investigatori sau filori*) -, dar, potrivit textului art. 142 alin. 1 din NCPP, pot fi realizate și de către alte organe specializate ale statului, cum ar fi de pild serviciile de informații, prin angajații desemnați ai acestora, în mod mai mult sau mai puțin *asociat cu* activitățile ce se circumscriu metodelor și mijloacelor specifice organelor de investigație sau de informații, abilitate cu aplicarea legii:

- *Observarea (supravegherea statică)*
- *Supravegherea dinamică și urmărirea operativă (filaj)*
- *Pânda operativă*²⁵.

Cu alte cuvinte, ceea ce este perceput *propriis sensibus* de către lucrătorul operativ al organelor de aplicare a legii aflat în executarea unei operațiuni de supraveghere, se înregistrează cu aparatură și echipamente tehnice cu prilejul unei operațiuni de supraveghere tehnică, constând în supravegherea video, audio sau prin fotografiere – analogică sau digitală - .

NCPP nu face referire la niciuna dintre aceste metode și mijloace specifice, însă este de la sine înțeles că executarea unei operațiuni de supraveghere tehnică nu poate avea loc fără ca lucrătorul care o execută să nu efectueze *observarea obiectivului (țintei)* despre care sunt date în legătură cu locurile și mediile pe care le frecventează, preocupările cotidiene, în ce relații se anturează, cine sunt persoanele cu care intră în contact, intervalul de timp pe care și-l petrece la domiciliu și în alte locuri, de cine este vizitat și când, care sunt mijloacele de transport pe care le folosește, de unde își face aprovizionarea zilnică, modul de manifestare în diferite situații, dacă frecventează localități, în caz afirmativ, care anume etc.

---

²⁴ A se vedea D.I.Cristescu, *Investigarea criminalistică a infracțiunilor contra securității naționale și de terorism*, Ed. Solness, Timișoara, 2004, p. 162 – 164, 188 – 192; D.I. Cristescu, *Interceptarea comunicațiilor, înregistrările audio video, filmările și fotografierea – procedee probatorii în procesul penal român*, revista *Pro Lege*, editat de Ministerul Public, nr. 2/2001, p.36 ; Gh. Mateuț, *Sinteza discuțiilor purtate în literatura de specialitate în materia actelor premergătoare necesare începerii urmăririi penale*, revista *Dreptul* nr.12/1997, p.53; C. – L. Popescu, *Înregistrările audio video*, revista *Pro Lege*, editat de Ministerul Public, nr. 3/2001, p.17 ;M. Udrioiu, R.Sl. voiu, O. Predescu, *Tehnici speciale de investigare în justiția penală*, Ed. C.H. Beck, București, 2009, p.60 - 69 ; Mihai Viorel Tudoran, în *Teoria și practica interceptărilor și înregistrărilor audio sau video judiciare*, Ed. Universul Juridic, Biblioteca profesioniștilor, București, 2012, p. 38 - 44, 109, 161, 173 – 174, 327 – 334.

²⁵ A se vedea D.I.Cristescu, *Investigarea criminalistică a infracțiunilor contra securității naționale și de terorism*, Ed. Solness, Timișoara, 2004, p.164 – 169, 172, 177 – 182.

În cazul *supravegherii statice (observării)*, agenții urmăresc dintr-o locație poziționat avantajos: dintr-o cameră, casă sau construcție exterioară, ce se găsește în apropierea locurilor pe care le supraveghează. Supravegherea statică servește, mai ales, la: depistarea activităților subiectului în sau o zonă obiectivă; identificarea persoanelor ce frecventează locațiile vizate, stabilirea rolului acestor persoane în activitatea subiectului în; stabilirea unor motive raionale și suficiente de natură să determine eliberarea unui mandat de percheziție; să observe care sunt obiceiurile persoanelor ce frecventează locurile și mediile supuse urmăririi²⁶.

În aceeași măsură operațiunile de supraveghere tehnică presupun observarea și urmărirea discretă și atentă a unei persoane (sau mai multor persoane), în mișcările și deplasările lor, pe jos sau cu ajutorul autovehiculelor, fără ca acesta (acestea) să observe împrejurarea, ceea ce constituie *supraveghere dinamică și urmărire operativă (filaj)*²⁷, precum și *pânde operative*²⁸.

Apreciem că toate aceste activități se încorporează în ceea ce legiuitorul a înțeles prin supraveghere tehnică video, audio sau prin fotografiere, pentru că fiecare activitate secvențial din ansamblul respectivei supravegheri, cu predilecție ceea ce se numește „*moment operativ*” se fotografiază, iar în cazul filmării sunt surprinse toate evenimentele sonore, acustice și vizuale spre care este focalizat obiectivul aparatului de filmat ori de înregistrare video, astfel că se realizează operațiunea de supraveghere, în înțelesul și cu semnificația conferită de legiuitor.

Conform prevederilor codului civil, sub rezerva aplicării dispozițiilor art. 75 din codul civil, „*pot fi considerate ca atingeri aduse vieții private, ținerea vieții private, sub observație, prin orice mijloace în afară de cazurile prevăzute expres de lege*”²⁹.

Prin menționarea expresă a existenței și posibilității utilizării metodei speciale de supraveghere, constând în supravegherea video, audio sau prin fotografiere ori filmare, în condițiile stipulate de prevederile legale, în NCPP, este acoperită condiția prevăzută de art. 75 alin. 1 din codul civil, conform căreia nu constituie o încălcare a drepturilor prevăzute de lege sau de convențiile și pactele internaționale privitoare la drepturile omului la care România este parte, astfel că devine posibil și legal, atunci când sunt respectate prevederile NCPP, *ținerea vieții private, sub observație, prin orice mijloace*, între care și cele susarătate, asociate cu fotografiile, filmările și înregistrările audio - video.

---

²⁶ Idem, p. 164 – 166.

²⁷ Idem, p. 167.

²⁸ Adică metode prin care se observă, se urmăresc și se atenționează pe ascuns sau dintr-un loc ascuns, cu scopul de a prinde, de a afla, de a surprinde pe cineva sau ceva, de a studia gesturile, manifestările și acțiunile cuiva pentru a-i ghici gândurile, intențiile, ibidem p.172.

²⁹ Art. 74 lit. e din codul civil.

În sfârșit, dar nu în ultimul rând, fiecare dintre activitățile de supraveghere video, audio sau prin fotografiere ori filmare se menționează într – un proces verbal, în care sunt consemnate rezultatele activităților efectuate care privesc fapta ce formează obiectul cercetării sau contribuie la identificarea ori localizarea persoanelor, datele de identificare ale suportului care conține rezultatul activităților de supraveghere tehnică, numele persoanelor la care se referă, dacă sunt cunoscute, sau alte date de identificare, precum și, după caz, data și ora la care a început activitatea de supraveghere și data și ora la care s – a încheiat.³⁰

La procesul verbal se atașează, în plic sigilat, o copie a suportului care conține rezultatul activităților de supraveghere tehnică.³¹

2.2.2. În procedeele probatorii al supravegherii video, audio sau prin fotografiere este încorporată și operațiunea de *înregistrare ambientală sau în mediul ambiental, precum și situația faptică a montării unor mijloace tehnice destinate înregistrării audio – video pe corpul unei persoane care intră în relaționare cu una sau mai multe alte persoane.*

În legătură cu această operațiune, exprimăm în mod clar nici un fel de rețineră, obligația care incumbă organelor judiciare constând în existența unor *proceduri operaționale standardizate*, care să conțină *reguli și norme de bune practici în instituția respectivă*, privind atât datele tehnice ale aparatului utilizat, condițiile de folosire ale aparatului, instrucțiunile care se dau persoanei care se montează pe corp, precum și conduita acesteia pe parcursul perioadei din momentul în care și s – a înmănat aparatul și până îl restituie.

Cu prilejul certificării pentru autenticitate de către procurorul procesului verbal de redare a convorbirilor, comunicărilor sau conversațiilor interceptate și înregistrate, precum și în situația verificării tehnice efectuate în ce privește aparatura sau echipamentul folosit pentru interceptarea ambientală în mediul ambiental, pe calea unei constatări tehnico – științifice sau expertize judiciare tehnice / criminalistice în condițiile existenței unei Proceduri Operaționale Standardizate, se poate stabili corectitudinea și integralitatea înregistrărilor și fiabilitatea aparatului folosit prin simpla confruntare a regulilor și normelor de bune practici instaurate cu mențiunile din procesele verbale și cu examinarea fizică a echipamentelor.

---

³⁰ Art. 143 alin. 1 din NCPP.

³¹ Art. 143 alin. 2, prima ipoteză, din NCPP.

2.3. Din perspectiva *dispunerii i efectului constat rilor tehnico – științifice și expertizelor în domeniul înregistrării rilor audio, fotografiilor și înregistrării rilor video (imaginilor), adică a probelor multimedia – analogice sau digitale* -, prevederile NCPP nu se situează sub orice discuție, și nici nu sunt de natură să influențeze pozitiv actul expertal, problematicile existente până la data intrării în vigoare a prevederilor NCPP păstrându-și actualitatea și după acest moment, ceea ce urmează să relevăm în continuare.

2.3.1. În NCPP au fost eliminate prevederile referitoare la *verificarea mijloacelor de probă* constând în interceptările și înregistrările audio sau video, în sensul că acestea pot fi supuse expertizei la cererea procurorului, a părților sau din oficiu³², în schimb s-a instituit posibilitatea *oricrei persoane autorizate, care realizează copii ale unui suport de stocare a datelor informatice ce conțin rezultatul activităților de supraveghere tehnică, de a verifica integritatea datelor incluse în suportul original și, după efectuarea copiei, să semneze datele incluse în aceasta, utilizând o semnătură electronică extinsă bazată pe un certificat calificat eliberat de un furnizor de servicii de certificare acreditat și care permite identificarea neambiguă a persoanei autorizate, aceasta asumându-și astfel responsabilitatea în ceea ce privește integritatea datelor*³³.

Nu există nicio mențiune referitoare la modalitățile prin care se poate “*verifica integritatea datelor incluse în suportul original*”, astfel că devine evident că o asemenea verificare, care este de natură strict tehnică, devine posibilă, în concepția legiuitorului, în mod cert prin mijloacele puse la îndemână de prevederile NCPP, care sunt *constatare tehnico – științifice sau expertizele judiciare*.

Pe de altă parte legiuitorul utilizează formula de „*suport original*”, ceea ce semnifică împrăjirea că acceptă ideea existenței unui suport original pe care se află stocate datele informatice ce conțin rezultatul înregistrării rilor realizate cu ocazia activităților de supraveghere tehnică, indiferent dacă acest suport este de memorie internă a unui aparat sau echipament sau memorie externă (CD/DVD/memory stick)³⁴.

---

³² Art. 91⁶ din VCPP.

³³ Art. 143 alin. 2¹ din NCPP.

³⁴ Potrivit autorului Fred Cohen, Column - Putting the Science in Digital Forensics, publicat în Journal of Digital Forensics, Security and Law, Vol. 6 (1) (c) ADFSL, 2011, citat de Mihai Viorel Tudoran, în *Teoria și practica interceptării și înregistrării rilor audio sau video judiciare*, Ed. Universul Juridic, Biblioteca profesioniștilor, București, 2012, p. 378 : „Potrivit acestui autor, originalul digital reprezintă prima „manifestare” a înregistrării complete și efective, fie primite, fie stocate [...]. Aceasta este esențialmente indisponibil pentru examinarea criminalistică digitală din cauza naturii sale fizice. Indisponibilitatea este cauzată de faptul că ea se află în forma ei inițială /primordială doar în memoria internă a aparatului respective nefiind accesibil percepției umane în mod direct (prin vizualizare). Pentru a fi perceput, ea trebuie materializată prin înregistrarea pe un suport extern disponibil (CD / DVD, Memory stick) după extragerea ei prin copiere/transfer etc. În materie digitală o copie în forma originalului este o copie care este identică în toate privințele, dar produsă mai târziu (www.jdfsl.org/subscriptions/abstracts/JDFSL-v6n1-column-Cohen.pdf) „,

Legiuitorului a avut în vedere, în mod cert, atât *probele analogice*, cât și *probele digitale*, întrucât din punct de vedere al expertizei judiciare, cele două categorii de probe au un tratament expertal diferențiat, după cum și tehnicile de înregistrare sunt diferite.

Nemenționarea expresă a posibilității de efectuarea a unei expertize judiciare, pentru verificarea autenticității și realității interceptărilor și înregistrărilor, nu conduce însă la lipsirea părții interesate – de regulă suspectul sau inculpatul – de dreptul de a utiliza de cererea de administrare a unei constatări tehnico – științifice sau expertize judiciare – tehnice sau criminalistice – în domeniul interceptărilor și înregistrărilor audio – video ori de imagini, în general a probelor multimedia, mijloace de probă tehnice reglementate de prevederile art. 172 – 181¹ din NCPP.

2.3.2. Referitor la *punerea în executare a mandatului de supraveghere tehnic*, pentru care erau abilitate procurorul sau organul de cercetare penal și persoanele care erau chemate să dea concurs tehnic la interceptări și înregistrări³⁵ (care, de regulă, erau angajați ai serviciilor de informații, cu *predilecție S.R.I.*), în noua reglementare sunt indicate ca fiind abilitate să realizeze această activitate:

- 1) procurorul,
- 2) organul de cercetare penal sau
- 3) lucrători specializați din cadrul poliției ori
- 4) alte organe specializate ale statului³⁶, adică persoane juridice nenominalizate, poziționate în sistemul organelor statului, probabil în zona puterii executive (*administrația publică*) care, desigur, efectuează prestarea de servicii în discuție, prin proprii angajați – civili sau militari -.

Teoretic, alte organe specializate ale statului în materia interceptării și înregistrărilor, ar putea fi instituții guvernamentale – din subordinea Ministerului Societăților Informaționale, Ministerului Justiției ș.a. - ori entități autonome și independente cu subordonare la nivelul Parlamentului României³⁷, care să deservească pe orice beneficiar autorizat al unei astfel de operațiuni, legiuitorul oferind o normă în alb, pentru orice situație ce poate fi reglementată în viitor în această materie.³⁸

Esențial este împrejurarea că prevederile NCPP nu instituie o exclusivitate în materia punerii în executare a mandatului de supraveghere

---

³⁵ Art. 91² alin. 1 din VCPP.

³⁶ Art. 142 alin. 1 din NCPP.

³⁷ În genul Autorității Naționale pentru Interceptarea Comunicațiilor, cum există un proiect de lege din anul 2008, abandonat în hâțișul legislativ. **A se vedea, infra, nota de subsol 169.**

³⁸ Nu este scopul prezentei lucrări nici să rezolve problema în discuție și nici să ofere ipoteze.

tehnic doar în favoarea unei anume instituții, cum ar fi, de exemplu S.R.I., desigur atunci când operațiunea tehnic nu este realizată de către organele judiciare nominalizate în textul art. 142 alin. 1 din NCPP, mai puțin ipoteza ultimă .

Interpretând textul art. 142 alin. 1 din NCPP, putem să afirmăm că legiuitorul a avut în vedere și o ordine preferențială atunci când a enumerat subiecții care pun în executare mandatul de supraveghere emis de către judecătorul de drepturi și libertăți, menționând într-o ordine clară și univoc pe procuror, iar dintre cei delegați de către acesta printr-un act de dispoziție, organe din cadrul poliției, fie că este organ de cercetare penală, fie că este lucrător specializat în asemenea probleme, pentru că de abia în final, când operațiunea nu se execută de către polițiști, se poate recurge la serviciile unor alte organe specializate ale statului.

Condițiile, obligatoriu de îndeplinit, pentru persoanele, instituțiile, organele, exceptând procurorul, care realizează punerea în executare a mandatului de supraveghere tehnic constau în aceea de a exista o *dispoziție a procurorului* prin care să fie însărcinate/ți și abilitate/abilitați pentru această activitate și, în cazul altor „*organe ale statului*”, acestea să fie specializate pentru executarea unei operațiuni de supraveghere tehnică, între care și interceptarea comunicațiilor sau a oricărui tip de comunicare.

2.3.2.1. Anticipând problematica ce urmează a fi tratată infra, S.R.I. - care are în subordine și administrează C.N.I.C.³⁹ - este un organ din ramura puterii executive, autoritate autonom administrativă deci, cu atribuții în domeniul securității naționale, specializat în materia informațiilor din interiorul țării, parte componentă a sistemului național de apărare, a cărei activitate este organizată și coordonată de Consiliul Suprem de Apărare a Țării și controlat de Parlament⁴⁰, iar C.N.I.C. nu este definit ca fiind *un organ de stat*, cu personalitate juridică, autonom și independent, fără vreun fel de subordonare față de instituția militară din care face parte, *specializat în materie* sau chiar dacă este, abilitarea se circumscrie doar atribuțiilor cu care este investit și nu se

---

³⁹ Centrul Național de Interceptare a Comunicațiilor.

⁴⁰ Emil - Ioan Moțiu, *Autorități Administrative autonome din domeniul siguranței naționale și al mediatizării informațiilor*, Ed. C.H. Beck, București, 2010, p.136. A se vedea și [art. 1 din Legea nr. 14/1992 \(Serviciul Român de Informații este serviciul organizat de stat specializat în domeniul informațiilor privitoare la securitatea națională a României, parte componentă a sistemului național de apărare, activitatea sa fiind organizată și coordonată de Consiliul Suprem de Apărare a Țării\)](#).

Activitatea Serviciului Român de Informații este controlată de parlament. Anual sau când Parlamentul hotărâște, directorul Serviciului Român de Informații prezintă acestuia rapoarte referitoare la îndeplinirea atribuțiilor ce revin Serviciului Român de Informații, potrivit legii.

În vederea exercitării controlului concret și permanent, se constituie o comisie comună a celor două Camere.

Organizarea, funcționarea și modalitățile de exercitare a controlului se stabilesc prin hotărâre adoptată de Parlament).

poate extinde în domeniul procesului penal. În esență, C.N.I.C. este o unitate militară aflată în structura S.R.I. și subordonându-se acestei instituții.

C.N.I.C. poate fi și este un segment specializat în interceptarea comunicațiilor, din activitatea globală cu care este abilitat S.R.I. și poartă denumirea de „național”, pentru că are o arie de acoperire națională din perspectiva arealului funcțional și competenței al / a serviciului, nu pentru faptul că ar fi o Autoritate Națională Desemnată pentru Interceptarea Comunicațiilor, ca entitate sau organism autonom, independent și nesubordonat instituțional, administrativ și militar S.R.I., cu competență și funcționalitate pentru organele de justiție.

Fiind o unitate aflată în subordinea S.R.I., angajații acesteia – civili sau militari – acționează potrivit ordinelor și instrucțiunilor cu caracter militar primite, neavând nici un grad de independență, ceea ce este de natură să nu ofere suficiente și temeinice garanții privind drepturile fundamentale, consacrate de CEDO și constituțional.

Împrejurarea că, atât sub imperiul VCPP, cât și, probabil, sub imperiul NCPP, în virtutea unor protocoale încheiate între S.R.I. și organele judiciare beneficiare ale rezultatului supravegherii tehnice – unitățile de parchet, D.N.A., D.I.I.C.O.T - , punerea în executare a mandatului de supraveghere tehnic (*fosta autorizație de interceptare și înregistrare a comunicațiilor*) se realizează, aproape în exclusivitate de către S.R.I., prin unitatea sa subordonată - C.N.I.C., nu decurge dintr-o prevedere procedurală și procesuală penală, ci doar din opțiunea luată de către organele judiciare beneficiare a respectivei prestații de servicii, precum și din preluarea unor prevederi ale unor hotărâri secrete emise de C.S.A.T.⁴¹, având vocația de a reglementa interceptarea și înregistrarea comunicațiilor în folosul exclusiv și pentru domeniul apărării naționale și securității naționale, care nu pot și nu trebuie să imixtioneze administrarea probelor multimedia în procesul penal.

În esență, se persistă prevederile din codul de procedură penală anterior, dar se alătură organelor acolo menționate, ca fiind abilitate legal să efectueze interceptarea și înregistrarea (alături de procuror sau organ de cercetare penală), „alte organe specializate ale statului”.

În acest fel s-a creat, o dată în plus, din lipsa de precizie a textului de lege, posibilitatea ca interceptarea și înregistrarea comunicațiilor să se realizeze și de alte organe decât cele judiciare, între altele un serviciu de informații, cum ar fi S.R.I., de pildă, care interferează major în acest fel cu activitatea strict judiciară de administrarea probatoriului într-o cauză penală, deși, potrivit legii,

---

⁴¹Menționate în lucrarea autorilor Adrian Petre, Cătălin Grigora, *Înregistrările audio și audio-video, mijloace de probă în procesul penal. Expertiză judiciară*, Ed. C.H. Beck, București, 2010, p.57.

serviciilor de informații le este interzis orice fel de activitate de cercetare penal .

Aparent, prin formularea utilizată de legiuitor în sensul că punerea în executare a supravegherii tehnice, din dispoziția procurorului, poate fi realizată și de alte organe specializate ale statului, s-ar acoperi situația criticată atât sub imperiul VCPP, cât și din perspectiva prevederilor incidente ale NCPP⁴² și a situația faptică existentă până la intrarea în vigoare a prevederilor NCPP, în ceea ce privește executarea efectivă și concret în dosarele penale, a interceptărilor și înregistrărilor comunicațiilor de către S.R.I., a primit o consacrare procedurală în procesul penal, fără nici un fel de restricție.

În primul rând legiuitorul nu face referire în legătură cu aspectul în discuție la vreun serviciu de informații, cum ar fi S.R.I., nici în NCPP, nici în Legea nr. 51/1991, cu modificările și completările ulterioare, nici în Legea nr. 14/1992 deși, atunci când a apreciat necesar, a punctat cu exactitate atribuțiile exclusive ale serviciilor de informații cu privire la activitatea de cercetare penală, în legile de organizare și funcționare a acestora⁴³ și a fost extrem de exact și univoc atunci când a indicat categoriile de participanți la procesul penal, neenumerând persoane sau organe care funcționează ca o entitate în subordinea S.R.I. și în administrarea acestui serviciu, ci precizând textual doar „*orice alte persoane sau organe prevăzute de lege având anumite drepturi, obligații sau atribuții în procedurile judiciare penale*”⁴⁴, în contextul în care S.R.I. –ului îi este interzis imperativ orice activitate de cercetare penală⁴⁵.

Chiar dacă legiuitorul a avut în vedere existența Hotărârii C.S.A.T. nr. 0068/2002 și Hotărârea C.S.A.T. din 25.03.2008⁴⁶, cu certitudine a ținut seama de împrejurarea că hotărârea respectivă nu a făcut referire, expres sau implicit, la împrejurarea că C.N.I.C. poate să aibă calitatea de subiect procesual penal și că va deservi, în exclusivitate organele judiciare, în procesele penale instrumentate, iar pe de altă parte nu a conferit drepturi, obligații sau atribuții în procesul penal acestei entități, în special, și instituției care o administrează și în subordinea căreia se află, în general.

---

⁴² Mihai Viorel Tudoran, în *Teoria și practica interceptărilor și înregistrărilor audio sau video judiciare*, Ed. Universul Juridic, Biblioteca profesioniștilor, București, 2012, p. 143.

⁴³ Art. 12 din Legea nr. 14/1992

La solicitarea organelor judiciare competente, cadre anume desemnate din Serviciul Român de Informații **pot acorda sprijin la realizarea unor activități de cercetare penală pentru infracțiuni privind securitatea națională**.

⁴⁴ Art. 34 din NCPP.

⁴⁵ Art. 13 din Legea nr. 14/1992

Organele Serviciului Român de Informații nu pot efectua acte de cercetare penală, nu pot lua măsură reinerii sau arestării preventive și nici dispune de spații proprii de arest.

⁴⁶ Menționate în lucrarea autorilor Adrian Petre, Cătălin Grigora, *Înregistrările audio și audio – video, mijloace de probă în procesul penal. Expertiza judiciară*, Ed. C.H. Beck, București, 2010, p.57.

Rațiunea existenței C.N.I.C. poate subzista, ceea ce este esențialmente necesar, în ce privește identificarea riscurilor, vulnerabilităților și amenințărilor la adresa securității naționale, conform reglementărilor stipulate de Legea nr. 51/1991 și Legea nr. 535/2004, care se circumscrie unor activități extrajudiciare, iar în ceea ce privește infracțiunile prevăzute de Codul Penal, doar în materia infracțiunilor contra securității naționale și de terorism, dar nu se poate amesteca cu procesul penal declanșat și instrumentat pentru celelalte categorii de infracțiuni.

În al doilea rând nu poate fi vorba sub nicio formă de vreo intenție a legiuitorului de a deplasa competența efectivă a unor acte de urmărire penală, constând în administrarea probatoriului în procese penale, prin utilizarea unor procedee probatorii intruzive, de la organele judiciare spre organele puterii executive, pentru că ar fi o neconformitate de ordin constituțional, iar pe de altă parte ar intra în coliziune cu exigențele CEDO⁴⁷, sancționabil permanent cu excluderea probelor obținute în condiții de ilegalitate, constând în lipsa de calitate, competență materială și funcțională, în /pentru derularea unui proces penal.

În al treilea rând, sintagma de “*alte organe specializate ale statului*” nu înseamnă în mod obligatoriu, exclusiv și necesar C.N.I.C., ci orice entitate statală care are capacitatea funcțională de a efectua operațiunea de interceptare și înregistrare a comunicațiilor și este desemnată de organul judiciar interesat și autorizat.

Împrejurarea că actualmente monopolul în domeniu este deținut de C.N.I.C. reprezintă doar o situație temporară ceea ce nu înseamnă că aceasta se va perpetua la nesfârșit fie din lipsa de preocupare în materie a sistemului judiciar, fie din intenția de menținere chiar controversată a stării de fapt existente și / sau de persuasiunea și insinuarea S.R.I. în dorința aproape reușită de a obține informații din sistemul judiciar, mai facil și dacă se poate chiar folosindu-se de prerogativele pe care le au, în derularea unui proces penal, numai organele judiciare.

Opțiunea univocă a autorilor prezentei lucrări se îndreaptă către existența unui organism autonom, independent, cu resurse bugetare proprii, care să deservească în exclusivitate sistemul judiciar, cu regulile și normele consacrate

---

⁴⁷I.C. Uș, *Considerații pe marginea competenței organelor care efectuează interceptările și înregistrările audio sau video*, în revista „Dreptul”, nr. 6/2008, p. 264 – 266, menționa: “*Garanțiile pe care le prezintă procurorii și organele de cercetare penală nu se regăsesc în cazul serviciilor de informații, care sunt organizate și funcționează după norme specifice sistemului național de apărare. Lucrătorii S.R.I. acționează potrivit ordinelor și instrucțiunilor primite și nu au niciun grad de independență și nici o obligație expresă de a veghea la respectarea drepturilor persoanei*”.

ale acestui sistem, în ceea ce privește punerea în executare a mandatului de supraveghere tehnic⁴⁸.

2.3.2.2. Între îmbunătățirile care au fost aduse prin prevederile NCPP, în materie, sunt și acelea ce se referă la „*posibilitatea*”⁴⁹ și nicidecum obligația, care incumbă persoanelor – subiecți oficiali sau ocazionali – implicate în lanțul de custodie în ceea ce privește probele analogice sau digitale, respectiv datele rezultate din activitățile de supraveghere tehnic⁵⁰, de a utiliza semnătură electronică extinsă⁵¹, ceea ce însuși nu este suficient pentru a asigura certitudinea acurateții, autenticității și originalității interceptărilor și înregistrărilor prezentate, fie în formă scrisă, după ce s-a procedat la redare, fie pe suportul fizic de memorie externă, suspectului sau inculpatului, în condițiile prevederilor art. 145 din NCPP⁵².

---

⁴⁸În legătură cu această problemă au fost exprimate și alte opinii, unele chiar în consens cu cea menționată, cum ar fi, de pildă, opinia fostului director adjunct al INEC, Călin Grigora, expus în articolul „**EXCLUSIV - INEC este un pericol public pentru că autentifică falsuri și colaje realizate de DNA! În premieră, prezentăm schema de interceptare telefonică!**”, din data de 30 ianuarie 2011 07:55, Scris de Adina A. STANCU - R. SAVALIUC, apărut în publicația Lumea Justiției, la rubrica Institutii - Inec-inm, în care, după prezentarea schematică a unei configurații tehnice de interceptare – înregistrare a comunicațiilor, autorul precizează: „*Pentru punerea în aplicare a unei astfel de scheme nu sunt necesare costuri suplimentare, dar e nevoie de o modificare legislativă de creare a unui centru național unic de interceptare (subl. n.) care:*

- să efectueze exclusiv INTERCEPTAREA comunicațiilor pentru autoritățile statului, fără a avea și posibilitatea de înregistrare a lor
- să nu desfășoare activități similare SRI și alte activități (filaj, pritrundere în secret, desfacerea corespondenței etc.)
- să preia condițiile de facilități SRI de interceptare din prezent
- să preia personalul SRI de specialitate cu aceleași drepturi salariale din prezent, plus un eventual spor suplimentar”.

⁴⁹ Adică poate, dar nu este obligatoriu, de a asigura semnarea electronică a datelor rezultate din supravegherea tehnică, să semneze datele transmise și să verifice integritatea datelor primite, utilizând o semnătură electronică extinsă bazată pe un certificat calificat eliberat de un furnizor de servicii de certificare acreditat și care permite identificarea neambiguă a persoanei autorizate.

⁵⁰ Adică orice persoană autorizată care realizează activități de supraveghere tehnică, care transmite ori care primește date rezultate din activitățile de supraveghere tehnică.

⁵¹**Art. 4 alin. 1 pct. 4 din Legea nr. 455 / 2001:**

Semnătura electronică extinsă reprezintă aceeași semnătură electronică care îndeplinește cumulativ următoarele condiții:

- a) este legată în mod unic de semnatar;
- b) asigură identificarea semnatarului;
- c) este creată prin mijloace controlate exclusiv de semnatar;

d) este legată de datele în formă electronică, la care se raportează în așa fel încât orice modificare ulterioară a acestora este identificabilă;

⁵²În legătură cu acest aspect s-au formulat opinii bine conturate, cum ar fi cea menționată în articolul „**EXCLUSIV - INEC este un pericol public pentru că autentifică falsuri și colaje realizate de DNA! În premieră, prezentăm schema de interceptare telefonică!**”, din data de 30 ianuarie 2011 07:55, scris de Adina A. STANCU - R. SAVALIUC, apărut în publicația Lumea Justiției, la rubrica Institutii - Inec-inm: “**Deoarece toate suporturile actuale sunt digitale/electronice, legislația română (Legea semnăturii electronice nr. 455/2001, Legea mrcii temporale, nr. 451/2004 și Legea arhivei electronice, nr. 135/2007) impuneau încă din anul 2001, pentru documentele în format digital/electronic, existența semnăturii electronice, iar dacă fiierul nu poartă o semnătură electronică, se poate construi, cu cuvintele persoanei țintite, cu vorbele acesteia, orice dialog dorește cineva!.....**” Așa numita semnătură electronică poate avea valabilitate doar pentru semnăturile

2.3.3. În ceea ce privește persoanele care sunt chemate să dea concurs tehnic la executarea măsurilor de supraveghere, acestea au obligația să păstreze secretul operațiunii efectuate, sub sancțiunea legii penale⁵³, obligație ce există și în vechea reglementare⁵⁴.

2.3.4. Referitor la suportul⁵⁵ pe care se află stocate datele informatice privind interceptarea și înregistrarea comunicațiilor ori a oricărui alt tip de comunicare, procurorul sau organul de cercetare penală (*care întocmește un proces verbal pentru fiecare activitate de supraveghere tehnică*), este obligat să consemneze rezultatele activităților efectuate care privesc faptele ce formează obiectul cercetării sau contribuie la identificarea ori localizarea persoanelor, datele de identificare ale suportului care conțin rezultatul activităților de supraveghere tehnică, numele persoanelor la care se referă, dacă sunt cunoscute, sau alte date de identificare, precum și, după caz, data și ora la care a început activitatea de supraveghere și data și ora la care s-a încheiat⁵⁶.

O copie a suportului care conține rezultatul activităților de supraveghere tehnică se atașează la procesul verbal întocmit, de către procuror sau organul de cercetare penală, delegat în acest sens, pentru fiecare activitate de supraveghere tehnică⁵⁷.

Suportul sau o copie certificată a acestuia se păstrează la sediul parchetului, în locuri speciale, în plic sigilat și va fi pus la dispoziția instanței, la solicitarea acesteia⁵⁸.

După sesizarea instanței, copia suportului care conține activitățile de supraveghere tehnică și copii de pe procesele verbale se păstrează la grefa instanței, în locuri speciale, în plic sigilat, la dispoziția exclusivă a judecătorului sau completului investit cu soluționarea cauzei⁵⁹.

ÎNREGISTRATE, care pot fi substanțial diferite de cele INTERCEPTATE. În multe situații este suficient doar o întrerupere a canalului oferit de SRI pentru ca pasaje relevante din convorbiri să lipsească sau o injecție de semnal din partea SRI care să nu corespundă dialogului original. “

⁵³ Art. 142 alin. 3 din NCPP.

⁵⁴ Art. 91² alin. 1, teza finală din VCPP.

⁵⁵ Suport fizic este orice obiect care poate stoca date sau informații și / sau prin intermediul căruia pot fi transferate date sau informații.

Clasificarea suporturilor:

- I. **După procedeele tehnice de asociere a datelor cu suportul:**
  - Suporturi magnetice, optice sau alte tipuri
- II. **Funcțiile de natură datelor care pot fi stocate sau transferate:**
  - Suporturi analogice sau suporturi digitale

⁵⁶ Art. 143 alin. 1 din NCPP.

⁵⁷ Art. 143 alin. 2, ipoteza I din NCPP.

⁵⁸ Art. 143 alin. 2, ipoteza a II – a din NCPP.

⁵⁹ Art. 143 alin. 2, ipoteza a III – a din NCPP.

Este absolut necesar de a se face distincție între suportul, ce conține datele informatice privind rezultatul activităților de supraveghere tehnic, dacă încorporează o înregistrare de tip analogic (*înregistrări pe bandă magnetică*) sau au fost realizate pe un mediu de stocare digital.

2.3.4.1. O înregistrare pentru a fi declarată autentic trebuie să îndeplinească 3 cerințe:

“- să fie original, ceea ce se poate formula cu expresia „să fie efectuat simultan cu evenimentele conținute”,

- să fie nealterat de la momentul realizării ei,

- să fie efectuat cu echipamentul prezentat de părți.

În lipsa unuia dintre aceste 3 elemente, din punct de vedere științific, un expert nu poate stabili dacă înregistrarea este autentică.

Pentru a fi declarată original, un suport, trebuie să conțină prima materializare fizică a înregistrării, nefiind cazul memoriilor volatile.

Memoria este volatilă dacă în momentul în care se întrerupe alimentarea își uită conținutul.⁶⁰

2.3.4.2. Proba analogică (stocat pe suporturi magnetice, cum ar fi *casete, benzi magnetice* .a.), este supus standardelor AES 27 -1996(R2007), respectiv AES 43 – 2000 elaborate de Societatea de Inginerie Audio (Audio Engineering Society, Inc – www.aes. Org).

Conform Standardului internațional AES 27 – 1996 (r2007)⁶¹, art. 3.2, o înregistrare audio pe suport magnetic este autentică dacă :

- a fost realizat simultan cu evenimentele acustice conținute de aceasta (*nu este copie*)
- nu conține intervenții sub formă de decupări, înserări sau alte elemente de contrafacere
- a fost realizat cu echipamentul tehnic declarat sau prezentat de parte.

Pentru a se putea efectua expertiza criminalistică multimedia sau cea tehnică IT, al cărui obiectiv este stabilirea autenticității înregistrărilor audio pe bandă magnetică, este absolut necesar ca expertului să-i fie puse la dispoziție:

- înregistrarea audio în original
- sistemul tehnic de înregistrare care a fost utilizat la momentul înregistrării probei⁶².

⁶⁰ A se vedea declarația, consemnată în proces verbal, din data de 21.10.2011, în dosarul nr. 6367/2/2010 al Curții de Apel Brașov, formulat de martorul P. Gh., expert criminalist în cadrul INEC – Laboratorul Interjudețean de Expertize Criminalistice București.

⁶¹ AES Recommended Practice for Forensic Purposes – Managing Recorded Audio Materials Intended for Examination, Audio Engineering Society, USA. (citați de Adrian Petre, Cătălin Grigora, *Înregistrările audio și audio – video, mijloace de probă în procesul penal. Expertiza judiciară*, Ed. C.H. Beck, București, 2010, p. 188)

Problematicile susmenționate, care constituie, de altfel, i obiective pentru eventualele expertize judiciare – tehnic ori criminalistic – sunt valabile pentru înregistrările audio analogice, pe suport magnetic.

2.3.4.3. Proba digital nu este supus, din perspectiva actului expertal, exigențelor standardelor AES, care, în esență, reprezintă o declarație de bune practici și atât, nicidecum norme imperative în materia înregistrărilor audio analogice pe bandă magnetică, nefiind obligatorii pentru specialiști sau experți⁶³, chiar dacă fișierele create în mediile de stocare digitală sunt transferate pe suporturi optice de tip DVD/CD – uri.

Potrivit autorului Fred Cohen, *Column - Putting the Science in Digital Forensics*, publicat în *Journal of Digital Forensics, Security and Law*, Vol. 6 (1) (c) ADFSL, 2011⁶⁴: „originalul digital reprezintă prima „manifestare” a înregistrării complete și efective, fie primite, fie stocate [...]. Aceasta este esențialmente indisponibil pentru examinarea criminalistică digitală din cauza naturii sale fizice. Indisponibilitatea este cauzată de faptul că ea se află în forma ei inițial /primordială doar în memoria internă a aparatului respectiv nefiind accesibil percepției umane în mod direct (prin vizualizare). Pentru a fi perceput, ea trebuie materializată prin înregistrarea pe un suport extern disponibil (CD/DVD, Memory stick) după extragerea ei prin copiere/transfer etc. În materie digitală o copie în forma originalului este o copie care este identică în toate privințele, dar produsă mai târziu”⁶⁵.

---

⁶² A se vedea AES Standard for Forensic Purposes – Criteria for the Authentication of Analog Audio Tape Recording, Audio Engineering Society, U.S.A; C.Grigora, *Expertiza înregistrărilor audio*, în „Dreptul” nr. 1/2003, p. 163; D.I. Cristescu, *Tehnici de obținere a materialelor de comparație necesare unor constatări și expertize dispuse cu prilejul investigațiilor infracțiunilor contra securității naționale și de terorism*, în „Dreptul” nr. 7/2005.

Referiri la aspectele relevate susmenționate au făcut Rapoartele de Expertiză Criminalistică nr. 150/07.05.2012 al Laboratorului Interjudețean de Expertiză Criminalistică București (dosar nr. 49702/3/32010 al Tribunalului București, Secția a II – a Penal), nr. 6/17.01.2012 al Laboratorului Interjudețean de Expertiză Criminalistică Brașov (dosar nr. 6495/115/2006 al Curții de Apel Brașov), nr. 172/11.10.2011 al Laboratorului Interjudețean de Expertiză Criminalistică București (dosar nr. 11294/2/2009 al Curții de Apel București, Secția I – a Penal) realizate în sistemul I.N.E.C, în capitolul „Observații preliminare” din lucrările respective.

⁶³ A se vedea și Mihai Viorel Tudoran, în *Teoria și practica interceptărilor și înregistrărilor audio sau video judiciare*, Ed. Universul Juridic, Biblioteca profesioniștilor, București, 2012, p. 377, care citează din prezentarea făcută de Horațiu Baias, procuror șef serviciu Tehnic – D.N.A., cu ocazia seminarului din 28 – 30 noiembrie 2011, Hotel Insieme Grand Resort, com. Pitaru, jud. Dâmbovița: „În materie digitală definiția din AES 27 – 1996 este lipsită de orice efecte deoarece termenii de original și copie au un sens pur literar sau, cel mult, cronologic, întrucât din punct de vedere al integrității fișierelor astfel create între primul creat și următoarele (prin banalul copy – paste) nu există nicio diferență de conținut”; „procedura de expertiză aparatele pe care s-a făcut înregistrarea de tip digitală nu are nici un fel de eficacitate, întrucât acestea se comportă la fel pe tot parcursul utilizării lor”, citând din același material prezentat de H. Baias, vezi supra.

⁶⁴ Citat de Mihai Viorel Tudoran, în *Teoria și practica interceptărilor și înregistrărilor audio sau video judiciare*, Ed. Universul Juridic, Biblioteca profesioniștilor, București, 2012, p. 378

⁶⁵ www.jdfsl.org/subscriptions/abstracts/JDFSL - V6N1- column - Cohen.pdf.

Conchidem c proba inițial , original digital se afl stocat pe memoria intern a echipamentului cu care a fost captat evenimentul acustic interceptat i apoi înregistrat⁶⁶.

2.3.4.4. Operațiunea de înregistrare pe medii de stocare digitale (*suport optic de memorie intern*) const în crearea de fi iere pentru intercept rile realizate, cu un sistem de echipamentede comunicații și informatice de mare capacitate, constituite într - unansamblu de platforme tehnice integrate distribuite la nivel național, ceea ce reprezint înregistrarea inițial / primordial .

Fi ierele astfel create sunt transferate (desc rcate), din memoria intern a echipamentelor unde sunt stocate, la un moment situat temporal – mai mult sau mai puțin - ulterior momentului când s– a produs evenimentele acustice interceptate, pe suportți optici de memorie extern , care sunt transmise organelor judiciare.

Datorit acestei situații momentul „data (zz. ll. aa.) i ora ” inscripțion rii, adic al cre rii fi ierului (ce reprezint elemente ale datelor interne ale suportului de memorie intern) nu este simultan cu evenimentul acustic pe care suportul de memorie extern îl conține și nici cu data (zz. ll. aa.) i ora grav rii suportului optic, (ce reprezint elemente ale datelor interne⁶⁷ ale suportului de memorie extern)⁶⁸.

Memoria intern a echipamentelor de comunicații și informatice de mare capacitate, constituite într- unansamblu de platforme tehnice integrate distribuite la nivel național, se terge ireversibil, dup – *mai devreme sau mai târziu* - operațiunea de transferare (desc rcare) pe suportul de memorie extern , pentru ca alte intercept ri i înregistr ri s poat fi captate, iar pe de alt parte pentru c i acest echipament are o memorie limitat .

2.3.4.5. În cadrul acestui segment al lanțului de custodie al probei digitale (lb. englez *chain of custody*), care, instituțional, se afl la instituția care efectueaz propriu zis interceptarea i înregistrarea – sau *procurorul ori organul de cercetare penal sau lucr tori specializați din cadrul poliției sau alte organe specializate ale statului* (în principiu C.N.I.C.⁶⁹) - exist neclarit și și imprecizii ale prevederilor legale privind interceptarea i înregistrarea

---

⁶⁶ „ La momentul în care înregistr rile din memoria intern a echipamentului sunt transferate pe un suport optic, needitabil, înregistr rile nu mai sunt originale”, conform declarației, consemnat în proces verbal, din data de 21.10.2011, în dosarul nr. 6367/2/2010 al Curții de Apel Brașov, formulat de martorul P. Gh., expert criminalist în cadrul INEC – Laboratorul Interjudețean de Expertize Criminalistice București.

⁶⁷ Fi ierele audio au asociate i **metadate**, adic data cre rii, data ultimei acces ri i data ultimei modific ri a conținutului.

⁶⁸ Asocierea datelor cu un suport optic se face prin utilizarea unei raze laser, considerent pentru care această operațiune este denumit i **ardere** sau **gravare** a suportului.

⁶⁹ Centrul Național de Interceptarea Comunicațiilor.

convorbirilor, comunicărilor sau conversațiilor și normative referitoare la exploatarea echipamentului de informații și comunicații, care pot stârni suspiciuni:

- nu a fost expus la modul transparent – pentru orice persoană interesată – (fapt public) în ce constă, cum și cu se efectuează operațiunea de interceptare /captare/ transferare/ copiere a interceptărilor înregistrate realizate în baza unui mandat al judecatorului de drepturi libere,
- nu au fost decelate și, pe cale de consecință, nu se cunoaște dacă există Proceduri Operaționale Standard (*Standard Operating Procedures – SOPs*) în legătură cu operațiunile în discuție și, dacă acestea există, nu au fost făcute publice, pentru ca persoanele interesate să poată solicita verificarea respectării respectivelor proceduri

Din acest punct de vedere, Grupul de lucru Scientific Working Group on Digital Evidence, International Organization on Computer Evidence, în manualul „*Digital Evidence Standards and Principles*”, October, 1999, a elaborat standardele în domeniul probelor digitale, conform cărora „*pentru a se asigura că probele digitale sunt colectate, asigurate, examinate sau transferate de o manieră să asigure păstrarea acurateții și a încrederii în acestea, organizațiile vor stabili și respecta un sistem eficient de control al calității. Procedurile Operaționale Standard (Standard Operating Procedures – SOPs) constituie baza sistemului de control al calității ce trebuie să fie sprijinite de înregistrări corespunzătoare și să facă apel la proceduri, echipamente și materiale acceptate pe scară largă*”. În continuare sunt prezentate principiile în domeniul probelor digitale, elaborate de International Organization on Computer Evidence (I.O.C.E.) și standardele în domeniul examinării științifice a probelor digitale prevăzute de International Association of Computer Investigative Specialists (IACIS).⁷⁰

- dacă există, în caz afirmativ, care este termenul de păstrare/ stocare a probei digitale inițiale; dacă există o prevedere sau o recomandare cu privire la acest termen,
- care este durata de timp la care se transferă (descarcă) înregistrarea inițială de pe mediul de stocare cu memorie internă pe suportul de memorie externă,
- care este modalitatea în care constă verificarea datelor incluse în suportul original.

Potrivit Council of Europe Economic Crime Division. Directorate General of Human Rights and Legal Affairs, Strasbourg, March 2010, Cybercrime

---

⁷⁰ Adrian Cristian Moise, *Metodologia investigării criminalistice a infracțiunilor informatice*, Ed. Universul juridic, București, 2011, p. 176 – 177. Informațiile sunt citate de autor și indicate ca fiind disponibile pe site-ul <http://www.fbi.gov/hq/lab/fsc/backissu/april2000/swgde.htm#Standards>, consultat de autor la 27.05.2010.

training for judges: Training manual 2010, p. 66 – 67⁷¹, caracteristicile specifice probelor digitale sunt următoarele:

- “ - *Fragile, pot fi ușor terse și modificate*⁷²
- *Susceptibile de alterare*
- *Probele digitale în mod aparent nu sunt evidente, ele fiind conținute în echipamentele informatice care le stochează*
- *Din punctul de vedere al persistenței datelor informatice probele digitale sunt volatile și nevolatile*
- *Probele digitale fiind în format binar au nevoie de un grad de interpretare înainte de a deveni inteligibile pentru un investigator.”*

2.3.4.6. Teoretic și practic există posibilități ipotetice de *alterări, distorsionări, modificări, inserări de voci computerizate, intercalări de cuvinte, fraze sau alte elemente de contrafacere, adugiri, tersuri, pe suportul de memorie extern*⁷³, de către persoanele care intră în contact cu suportul ce stochează comunicările ori imaginile interceptate și înregistrate⁷⁴.

Cu titlu de exemplu, într-un raport de expertiză criminalistică realizat la I.N.E.C., expertul criminalist oficial a oferit următoarele ipoteze: “Cu privire la înregistrările audio obținute prin interceptarea comunicațiilor, acestea sunt stocate pe hard – disk – uri și alți suportați digitali și este posibil intervenția asupra unei astfel de înregistrări fără a lăsa urmă, prin editarea (în prealabil) a conținutului audio și / sau a proprietății fișierelor ce conțin înregistrarea în litigiu, prin modificarea datei și orei la care acestea au fost create, modificate sau accesate”⁷⁵.

---

⁷¹Disponibil pe site – ul, indicat de Adrian Petre, Cătălin Grigora, *Înregistrările audio și audio – video, mijloace de probă în procesul penal. Expertiză judiciară*, Ed. C.H. Beck, București, 2010, p. 178, http://www.coe.int/t/dghl/cooperation/economiccrime/documents/training/default_EN.asp, consultat de autori la 27.05.2010,

⁷²Apud Robert Moore, *To view or not to view: Examining the plain view doctrine and digital evidence*, American Journal of Criminal Justice, Springer, Boston, Volume 29, Number 1, September 2004, p. 58, disponibil pe site – ul <http://www.Springerlink.com/content/k11761761477/?p=812da9005b664a95bbf26fd70808182b&pi=12>, indicat în lucrarea autorilor Adrian Petre, Cătălin Grigora, citat *supra*, consultat de autori la 27.05.2010.

⁷³În lucrarea susmenționată, Adrian Petre, Cătălin Grigora, *Înregistrările audio și audio – video, mijloace de probă în procesul penal. Expertiză judiciară*, Ed. C.H. Beck, București, 2010, p. 188, citând din Broeders, A.P.A., „*Interpol Review on Forensic Speech and Audio Analysis*”, Forensic Linguistics, Lyon, Franța, 2001, arată: „se menționează că este cunoscut faptul că tehnica digitală permite intervenții computerizate greu sau în unele situații chiar imposibile de depistat, dacă sunt făcute de persoane competente”.

⁷⁴„Statutul de original al înregistrării este pus sub semnul întrebării din momentul în care înregistrarea a fost separat de mediul în care a fost creat. O astfel de memorie poate fi conservată pe o durată oarecare. Conservarea se realizează prin nefolosirea echipamentului pentru a nu fi nevoie să fie eliminate înregistrările existente”, a precizat expertul criminalist al INEC – Laboratorul Interjudețean de Expertiză Criminalistică București, P. Gh., în declarația, consemnată în proces verbal, din data de 21.10.2011, în dosarul nr. 6367/2/2010 al Curții de Apel Brașov.

⁷⁵Mihai Viorel Tudoran, în *Teoria și practica interceptării și înregistrării rilor audio sau video judiciare*, Ed. Universul Juridic, Biblioteca profesioniștilor, București, 2012, p.382 – 385, Anexa 9.

Opinii asemănătoare există și din partea unor specialiști în tehnologia informației și comunicații:

“În cazul în care înregistrările convorbirilor telefonice nu au o semnătură electronică, dacă sunt folosite ca probă într-un proces, pot fi contestate. Fișierul se poate edita în așa fel încât cu vocea celui care a purtat conversația, cu vorbele spuse de cel care a purtat conversația pot să construiască fraza dorită. Lucrul acesta poate fi evitat prin omologarea dispozitivelor care fac înregistrările. Fișierul care este extras din convorbirea telefonică trebuie să fie semnat electronic în așa fel încât să nu se poată modifica nici un bit din el (...) Trebuie impuse condiții de omologare a dispozitivelor cu care legal se pot face înregistrările și în aceste condiții trebuie obligatoriu ca fișierul care rezultă în mod automat să fie semnat electronic”⁷⁶.

Conchidem că vulnerabilitatea esențială și primordială în legătură cu proba digitală este cantonată la echipamentul informatic și de comunicații care captează evenimentele acustice interceptate și înregistrate, constând, în principal, în acuratețea și integritatea cu care se realizează extragerea înregistrării complete și efective, prin operațiunile de accesare / transferare / descărcare / copiere pe primul suport de memorie extern, respectiv acela ce practic trebuie să fie duplicatul probei digitale.

Semnătura electronică extinsă bazată pe un certificat calificat eliberat de un furnizor de servicii de certificare acreditat atestă autenticitatea, acuratețea și integritatea doar pentru *semnalele înregistrate*, care pot fi substanțial diferite de *semnalele interceptate* și care se regăsesc în memoria internă a echipamentului informatic și de comunicații utilizat la interceptarea și înregistrarea evenimentelor acustice, dacă se interpune o acțiune de modificare a semnalului acustic⁷⁷.

Dacă până în momentul extragerii din memoria internă a echipamentului informatic și de comunicații sau chiar cu acest prilej se produc alterări, distorsiuni, modificări, inserări, intercalări de cuvinte, fraze sau alte elemente de contrafacere, (adugiri, tersuri), operațiuni de montaj audio pe întreg lanțul de custodie ulterior, în condițiile respectării prevederilor art. 142¹ alin. 2 și

---

⁷⁶Declarația făcută presei în anul 2009, de către Varujan Pambuccian, președintele Comisiei pentru Tehnologia Informațiilor și Comunicațiilor din Camera Deputaților, preluat în articolul “*Înregistrările audio din dosarele penale nu pot certifica identitatea voce-persoană, în lipsa semnăturii electronice, și pot fi respinse ca probe de instanțe!*”, autori Adina Anghelescu și Răzvan Savaliuc, din publicația Lumea Justiției, din data de 25 martie 2011.

⁷⁷În același sens s-a pronunțat și martorul P. Gh., expert criminalist în cadrul INEC – Laboratorul Interjudețean de Expertize Criminalistice București, conform declarației, consemnată în proces verbal, din data de 21.10.2011, în dosarul nr. 6367/2/2010 al Curții de Apel Brașov: “*Din punct de vedere științific inserarea unei semnături electronice în înregistrarea ce urmează să fie scrisă pe un CD nu garantează originalitatea înregistrării, ci doar păstrarea nealterată a înregistrării începând din momentul inserării semnăturii*”.

3 din NCPP și art. 143 alin. 2¹ din NCPP, modificările realizate se vor protesta, nemaexistând posibilitatea decelării lor.

Nu se exclud acțiunile de modificare evidențiate supra și pe duplicatul sau copia probei digitale originale, ulterior momentului transferului din memoria internă a echipamentului cu care a fost înregistrată și interceptată convorbirea, comunicarea, conversația, pe filiera lanțului de custodie, dar în condițiile respectării prevederilor legale invocate supra (art. 142¹ alin. 2 și 3 din NCPP și art. 143 alin. 2¹ din NCPP) posibilitățile de constatare ale unor astfel de acțiuni sunt lesne de depistate, prin dispunerea și efectuarea unei expertize tehnice de specialitate a semnăturii electronice extinse⁷⁸.

Specialiști cu înaltă calificare expertală în domeniul înregistrării rilor audio video au menționat ca recomandări pentru persoanele fizice și juridice care efectuează înregistrări audio video următoarele:

*“imediat după terminarea înregistrării rilor să procedeze la securizarea fișierelor multimedia astfel obținute, la calcularea codurilor unice de identificare a acestora (ex. SHA1, SHA256, SHA512 etc.) și la menționarea acestora în procesele verbale sau orice alte documente. Aceste coduri trebuie verificate cu ocazia transcrierii și menționate în notele de redare”*⁷⁹.

În contextul expus supra, devine absolut necesar cunoașterea, de către organul judiciar beneficiar al probei digitale, a lanțului de custodie al probei digitale, cu detalii privind: *data la care a fost efectuată înregistrarea, data*

---

⁷⁸Art. 8 din Legea nr. 455/2001

(1) În cazul în care una dintre părți nu recunoaște înscrisul sau semnătura, instanța va dispune întotdeauna ca verificarea să se facă prin expertiză tehnică de specialitate.

(2) În acest scop, expertul sau specialistul este dator să solicite certificate calificate, precum și orice alte documente necesare, potrivit legii, pentru identificarea autorului înscrisului, a semnatarului ori a titularului de certificat.

⁷⁹Adrian Petre, Cristian Grigora, *Înregistrările audio și audio – video, mijloace de probă în procesul penal. Expertiză judiciară*, Ed. C.H. Beck, București, 2010, p. 196.

În același sens, există referiri și în articolul *“Înregistrările audio din dosarele penale nu pot certifica identitatea voce-persoană, în lipsa semnăturii electronice, și pot fi respinse ca probe de instanțe!”*, autori Adina Anghelescu și Răzvan Savaliuc, din publicația *Lumea Justiției*, din data de 25 martie 2011: *“Conform opiniilor unui specialist în domeniu, care a făcut aceste precizări în exclusivitate pentru Lumeajustitiei.ro:*

„Semnătura electronică și/sau funcțiile HASH se aplică unui fișier deja existent pe un calculator și pot fi considerate ca fiind coduri unice atât de verificare a integrității, cât și de identificare ulterioară a acestuia.

Astfel, semnătura sau funcția HASH a fișierului original pot fi comparate cu semnătura sau funcția HASH a oricărei copii a fișierului original și diferențele dintre semnătură/HASH vor indica modificări ale integrității conținutului original.

În cazul în care fișierul a fost redenumit, prin utilizarea funcțiilor HASH se poate proceda la creșterea în diferite baze de date a unor fișiere cu aceeași funcție HASH, ceea ce indică un conținut identic.

În aplicațiile reale în forensic sciences, se evită utilizarea funcțiilor HASH MD5 și SHA1, se recomandă HASH256 sau 512, și fișierele audio/video sunt însoțite de fișiere TXT ce conțin valorile funcțiilor HASH.

În România, fișierele audio puse la dispoziția instanțelor de diferite instituții ale statului ar trebui însoțite de codurile unice de identificare HASH 256 sau 512, ceea ce ar permite identificarea unor eventuale manipulări audio ce au survenit după ce înregistrările au fost puse la dispoziția instanțelor”.

realizării accesării / transferării / descărcării / copierii acestuia, modalitatea tehnică prin care s-a efectuat obținerea duplicatului / copiei probei digitale pe alte medii de stocare (alte suporturi digitale) de memorie externă, echipamentul tehnic cu care s-a realizat înregistrarea, care au fost setările acestuia în momentul înregistrării probei digitale⁸⁰, dacă au fost respectate Procedurile Operaționale Standard (SOPs).

2.3.4.7. În ce privește **înregistrările ambientale**, indiferent dacă sunt făcute cu “softuri proprietar”, care înregistrează imagini și sunete în “format proprietar”⁸¹ sau cu tehnică digitală ori cu aparate de înregistrare pe bandă magnetică, alături de problematicile expuse mai sus se adaugă problema existenței, cunoașterii și respectării Procedurilor Operaționale Standard (SOPs) cu respectiva aparatură, pentru a fi posibil verificarea respectării acelor proceduri.

În activitatea practică, organele judiciare utilizează operațiunea de înmânarea și montarea aparaturii de înregistrare ambientală unui/pe un subiect, ocazie cu care în mod firesc are loc o instruire a respectivului subiect cu privire la tehnica folosirii aceluia aparat.

O asemenea operațiune presupune existența unor proceduri operaționale standard și, pe cale de consecință, întocmirea unui/unor documente scrise către organul judiciar ori lucrătorul desemnat cu aducerea la îndeplinire a acelei operațiuni și subiectul care primește sau pe care este montat aparatul.

La dosarele penale în care s-a folosit o astfel de tehnică specială nu au fost depuse niciodată asemenea documente, după cum nu s-a relevat nici existența unor proceduri standard aplicate, pentru că, în situația în care proba obținută în această manieră este contestată din diferite motive, se poate verifica, cel puțin sub aspectul respectării propriilor proceduri instituite de către organul judiciar care le pune în executare.

O astfel de operațiune, de pildă, s-a efectuat în dosarul nr. 77/P/2012 al D.N.A. – structura centrală, dosar nr. 312/57/2012 al I.C.C.J. – Secția Penală (sentința penală nr.159/28.12.2012 a Curții de Apel Alba Iulia), când cumpărătorul de influență, convertit în denunțător, după o “discuție” cu procurorul, care a fost exclus din materialul audio – video realizat cu ocazia filmării acțiunii de surprindere în trafic a respectivului cumpărător de influență – denunțător, și s-a montat aparatură (tehnică) de interceptare ambientală⁸².

⁸⁰ În acest sens se vede Adrian Petre, Cătălin Grigora, *Înregistrările audio și audio – video, mijloace de probă în procesul penal. Expertiza judiciară*, Ed. C.H. Beck, București, 2010, p. 196.

⁸¹ Pentru detalii se vede Mihai Viorel Tudoran, în *Teoria și practica interceptărilor și înregistrărilor audio sau video judiciare*, Ed. Universul Juridic, Biblioteca profesioniștilor, București, 2012, p.379, Anexa 8.

⁸² A se vede articolul: “TRAFIC DE INFLUENȚĂ LA DNA – În fața Înaltei Curți, procurorul anticorupție D. G. B. a fost acuzat de denunțătorul pe care l-a folosit împotriva vicepreședintelui C. A. T., C. , c în schimbul

Nu exist nicio pies la dosarul cauzei în care s se menționeze despre operațiunea respectiv de montare, instruire în ce prive te modul de utilizare i, cu atât mai puțin, despre Procedura Operațional Standard (SOPs) utilizat , dup cum nu exist nicio imagine în leg tur cu acea activitate.

2.3.5. Privind *redarea în form scris* a convorbirilor, comunic rilor sau conversațiilor interceptate și înregistrate sunt p strate aproape identic prevederile din vechiul cod de procedur penal⁸³, în sensul c , convorbirile, comunic rile sau conversa iile interceptate i înregistrate, care privesc fapta ce formeaz obiectul cercet rii ori contribuie la identificarea ori localizarea persoanelor, sunt redade de c tre procuror sau organul de cercetare penal într-un proces-verbal în care se men ioneaz mandatul emis pentru efectuarea acestora, numerele posturilor telefonice, datele de identificare ale sistemelor informatice ori ale punctelor de acces, numele persoanelor ce au efectuat comunic rile, dac sunt cunoscute, data i ora fiec rei convorbiri sau comunic ri. Procesul - verbal este certificat pentru autenticitate de c tre procuror⁸⁴.

Acest proces verbal este succesiv i ulterior procesului verbal întocmit de c tre procurorul sau organul de cercetare penal pentru fiecare activitate de supraveghere tehnic efectuat faș de suspectul sau inculpatul din cauza penal respective – ce poate fi dispus , încuviințat i executat în baza mandatului emis de judec torul de drepturi i libert ți competent toate cele 5 metode speciale de supraveghere⁸⁵ sau numai una / unele dintre ele.

2.3.6. Din interpretarea literal a textului de lege incident în ceea ce prive te metoda special de supraveghere constând în interceptarea comunicațiilor sau a oric rui tip de comunicare la distanș , rezult c activit țile de

---

denunțului a promis “sprijin” într-un dosar de omor din culp . Procurorul DNA C. P. a s rit la martorul-denunț tor în sala de judecat s - l împiedice s r spund la întrebarea instanței: “Pentru cine erau banii?” din data de 16 iunie 2013 12:17 , scris de Adina A. STANCU - R zvan SAVALIUC , în publicația Lumea Justiției, rubricaDezv luiri – Anchete, în care se menționeaz c :,, ... dup episodul din 14 martie 2012, de dup oprirea in trafic lui I. C. i transformarea lui în agent provocator împotriva judec torului C. . ..... lui C. I. i s-a montat tehnica de ascultare, bancnotele (cei 50.000 euro) au fost marcate chimic, omul fiind trimis la biroul din Timi oara a notarului R. . sa lase plicul in birou”.

⁸³ Art. 91³ alin. 1 i 2 din VCPP.

⁸⁴ Art. 143 alin. 4 din NCPP.

⁸⁵ a) interceptarea comunica iilor ori a oric rui tip de comunicare la distanș ; b) accesul la un sistem informatic; c) supravegherea video, audio sau prin fotografiere; d) localizarea sau urm rirea prin mijloace tehnice; e) ob inerea datelor privind tranzac iile financiare ale unei persoane.

supraveghere se consemneaz în 2 categorii de procese verbale, întocmite de către procuror sau organul de cercetare penal :

- a) Procesul verbal menționat de prevederile art. 143 alin. 1 din NCPP, în care, printre alte mențiuni obligatorii, se consemnează „ datele de identificare ale suportului care conține rezultatul activităților de supraveghere tehnic , precum și data și ora la care a început activitatea de supraveghere și data și ora la care s – a încheiat”.

La acest proces verbal se atașează , în plic sigilat, o copie a suportului care conține rezultatul activităților de supraveghere tehnic .

Supportul sau o copie certificată a acestuia se prezintă la sediul parchetului, în locuri speciale, în plic sigilat și va fi pus la dispoziția instanței, la solicitarea acesteia.

După sesizarea instanței, copia suportului care conține activitățile de supraveghere tehnic și copii de pe procesele verbale se prezintă la grefa instanței, în locuri speciale, în plic sigilat, la dispoziția exclusivă a judecătorului sau completului învestit cu soluționarea cauzei.

În legătură cu realizarea de copii ale suportului de stocare a datelor informatice ce conține rezultatul activităților de supraveghere tehnic , subiecții autorizați care efectuează această operațiune au posibilitatea să verifice integritatea datelor incluse în suportul original și, după efectuarea copiei, să semneze datele incluse în aceasta, utilizând o semnătură electronică extinsă bazată pe un certificat calificat eliberat de un furnizor de servicii de certificare acreditat și care permite identificarea neambiguă a persoanei autorizate, aceasta asumându-și astfel responsabilitatea în ceea ce privește integritatea datelor.

Subiecții autorizați care pot efectua copii ale suportului de stocare a datelor informatice ce conține rezultatul activităților de supraveghere tehnic pot fi, în ordinea firească și rațională a efectuării activității de supraveghere:

- Persoana care realizează activități de supraveghere tehnic , în baza prevederilor NCPP.

Legea nu precizează dacă este vorba de o persoană juridică sau persoană fizică , dar în cazul apelului la prevederile art. 142 alin. 1 din NCPP, rezultatul poate fi vorba de persoane fizice, adică : procuror sau organul de cercetare penal delegat de către acesta ori lucrătorii specializați din cadrul poliției sau persoane juridice – alte organe specializate ale statului -

- Orice persoană autorizată care transmite date rezultate din activitățile de supraveghere tehnic , în baza prezentei legi,

- Orice persoană autorizat care primește date rezultate din activitățile de supraveghere tehnică, în baza prezentei legi,
- Procurorul
- Organul de cercetare penală - al poliției judiciare sau speciale - delegat de către procuror

b) Procesul verbal, menționat de prevederile art. 143 alin. 4 din NCPP, care se întocmește, în exclusivitate, pentru convorbirile, comunicările sau conversațiile interceptate și înregistrate, fiind vorba inclusiv de interceptările ambientale, adică activitatea prevăzută la art. 138 alin. 1 lit. c din NCPP, supravegherea video, audio sau prin fotografiere, în care este redat conținutul respectivelor convorbiri, comunicări sau conversații în care se menționează mandatul emis pentru efectuarea acestora, numerele posturilor telefonice, datele de identificare ale sistemelor informatice ori ale punctelor de acces, numele persoanelor ce au efectuat comunicările, dacă sunt cunoscute, data și ora fiecărei convorbiri sau comunicări.

Acest proces verbal este certificat pentru autenticitate de către procuror.

2.3.7. Legea nu conține prevederi care să însemne că înseamnă certificarea pentru autenticitate a procesului verbal în care sunt redată convorbirile, comunicările sau conversațiile interceptate și înregistrate (*art. 143 alin. 4 din NCPP*) și nici ce semnifică certificarea unei copii de pe suportul care conține rezultatul activităților de supraveghere (*art. 143 alin. 2, teza a 2-a din NCPP*)

Autenticitate semnifică faptul sau însușirea de a fi autentic, iar autentic înseamnă adevărat, veritabil, curat, nefalsificat, care este conform cu adevărul, cu realitatea, veridic, veritabil.

A certifica semnifică a dovedi, a confirma, a întări autenticitatea, exactitatea, valabilitatea unui fapt, înscris etc⁸⁶.

2.3.7.1. Apreciem că activitatea de certificare pentru autenticitate, menționat în prevederile art. 143 alin. 4, teza ultimă din NCPP, care se materializează prin actul (rezoluția) procurorului, aplicat pe fiecare proces verbal în parte, se referă la mai multe aspecte, care vizează atât problemele privind suportul fizic de memorie extern pe care se află stocate convorbirile, comunicările sau conversațiile interceptate și înregistrate, cât și cele privind mențiunile scriptice

⁸⁶ Dictionarul Explicativ al Limbii Române, ed. A II – a, Ed. Univers Enciclopedic, București, 1998, p.165.

consemnate în conținutul procesului verbal respectiv, precum și aspectele de formă și fond, pe care trebuie să le îndeplinească potrivit dispozițiilor legale.

1. Verificări privind suportul de memorie extern – duplicat sau copie, ce conține rezultatul activității de interceptare și înregistrare a convorbirilor, comunicărilor sau conversațiilor, obligatorii și care presupun ascultarea personal de către procuror a semnalelor sonore stocate pe respectivul suport fizic.

Verificarea suportului în discuție este absolut necesară pentru că, pe de o parte, pe acesta sunt stocate convorbirile, comunicările sau conversațiile propriu zise, iar pe de altă parte, semnalele sonore existente pe suport au fost transcrise pe un suport de hârtie și redată în formă scrisă, cu semne literale și cifrice, ortografice, ortoepice și de punctuație

Activitatea prealabilă de verificare pentru autenticitate, referitoare la suportul de memorie extern vizează următoarele aspecte:

- a) Existența datelor de identificare a suportului fizic,
- b) Existența, dacă este cazul, a semnăturii electronice extinsă bazată pe un certificat calificat eliberat de un furnizor de servicii de certificare acreditat, a persoanei autorizate care a realizat activitatea de supraveghere tehnică,
- c) Existența, dacă este cazul, a semnăturii electronice extinsă bazată pe un certificat calificat eliberat de un furnizor de servicii de certificare acreditat, a persoanei autorizate care a transmis datele rezultate din activitățile de supraveghere tehnică⁸⁷,
- d) Existența, dacă este cazul, a semnăturii electronice extinsă bazată pe un certificat calificat eliberat de un furnizor de servicii de certificare acreditat, a persoanei autorizate care a primit datele rezultate din activitățile de supraveghere tehnică,

---

⁸⁷Conform opiniilor unui specialist în domeniu, care a făcut aceste precizări în exclusivitate pentru Lumeajustitiei.ro: „Semnatura electronica si/sau functiile HASH se aplica unui fisier deja existent pe un calculator si pot fi considerate ca fiind coduri unice atat de verificare a integritatii, cat si de identificare ulterioara a acestuia. Astfel, semnatura sau functia HASH a fisierului original pot fi comparate cu semnatura sau functia HASH a oricarei copii a fisierului original si diferentele dintre semnaturi/HASH vor indica modificari ale integritatii continutului original.

În cazul în care fisierul a fost redenumit, prin utilizarea funcțiilor HASH se poate proceda la căutarea în diferite baze de date a unor fișiere cu aceeași funcție HASH, ceea ce indică un conținut identic. În aplicațiile reale în forensic sciences, se evită utilizarea funcțiilor HASH MD5 și SHA1, se recomandă HASH256 sau 512, și fișierele audio/video sunt însoțite de fișiere TXT ce conțin valorile funcțiilor HASH. În România, fișierele audio puse la dispoziția instanțelor de diferite instituții ale statului ar trebui însoțite de codurile unice de identificare HASH256 sau 512, ceea ce ar permite identificarea unor eventuale manipulări audio ce au survenit după ce înregistrările au fost puse la dispoziția instanțelor. (a se vedea articolul “Înregistrările audio din dosarele penale nu pot certifica identitatea voce-persoana, în lipsa semnăturii electronice, și pot fi respinse ca probe de instanțe!”, de Vineri, 25 martie 2011 16:07, scris de Adina A.STANCU - R.SAVALIUC, la rubrica Dezvăluiri – Anchete”)

- e) Existența , dac este cazul, a semn turii electronice extins bazat pe un certificat calificat eliberat de un furnizor de servicii de certificare acreditat, a persoanei autorizate care a realizat copii ale unui suport de stocare a datelor informatice i dac aceast persoan a verificat integritatea datelor incluse în suportul original (art. 143 alin. 2¹ din NCPP)
- f) Dac persoana care a primit datele rezultate din activit țile de supraveghere tehnic este chiar procurorul, acestuia îi revine personal obligația de a verifica integritatea datelor primite și s certifice această integritate,
- g) Pentru a putea selecta din totalitatea convorbirilor, comunic rilor sau conversațiilor ori imaginilor interceptate și înregistrate pe acelea care privesc fapta ce formeaz obiectul cercet rii sau contribuie la identificarea ori localizarea persoanelor, se va verifica dac exist *corespondenț* între num rul convorbirilor telefonice, comunic rilor sau conversațiilor purtate de persoana suspect sau de c tre inculpat, interceptate i înregistrate, stocate pe suportul de memorie extern , ce constituie duplicatul sau copia probei digitale originale, pe de o parte i num rul aceluiași comunicații existente pe listingul convorbirilor telefonice i comunic rilor aceleia i persoane, din aceea i perioad de timp, solicitate i primite de la operatorul de telefonie mobile sau fix , potrivit prevederilor art. 138 lit. j din NCPP⁸⁸ combinat cu art. 152 din NCPP⁸⁹, între mențiunile consemnate în procesul verbal încheiat i imaginile existente pe suportul de memorie extern care le conține sau fotografiile adunate în planșa foto constituit , precum i pe *controlerul*

⁸⁸ “ Ob inerea datelor generate sau prelucrate de c tre furnizorii de re ele publice de comunica ii electronice ori furnizorii de servicii de comunica ii electronice destinate publicului, altele decât con inutul comunica iilor, re inute de c tre ace tia în temeiul legii speciale privind re inerea datelor generate sau prelucrate de furnizorii de re ele publice de comunica ii electronice i de furnizorii de servicii de comunica ii electronice destinate publicului” .

⁸⁹” Ob inerea datelor generate sau prelucrate de c tre furnizorii de re ele publice de comunica ii electronice sau furnizorii de servicii de comunica ii electronice destinate publicului, altele decât con inutul comunica iilor, i re inute de c tre ace tia

(1) Organele de urm rire penal , cu autorizarea prealabil a judec torului de drepturi i libert i, pot solicita unui furnizor de re ele publice de comunica ii electronice sau unui furnizor de servicii de comunica ii electronice destinate publicului transmiterea datelor re inute, în baza legii speciale privind re inerea datelor generate sau prelucrate de furnizorii de re ele publice de comunica ii electronice i de furnizorii de servicii de comunica ii electronice destinate publicului, altele decât con inutul comunica iilor, în cazul în care exist o suspiciune rezonabil cu privire la s vâr irea unei infrac iuni i exist temeiuri pentru a se crede c datele solicitate constituie probe, pentru categoriile de infrac iuni prev zute de legea privind re inerea datelor generate sau prelucrate de furnizorii de re ele publice de comunica ii electronice i de furnizorii de servicii de comunica ii electronice destinate publicului.

(2) Judec torul de drepturi i libert i se pronun în termen de 48 de ore cu privire la solicitarea organelor de urm rire penal de transmitere a datelor, prin încheiere motivat , în camera de consiliu.

(3) Furnizorii de re ele publice de comunica ii electronice i furnizorii de servicii de comunica ii electronice destinate publicului care colaboreaz cu organele de urm rire penal au obliga ia de a p stra secretul opera iunii efectuate.”

- h) Dacă există *corespondență* în ceea ce privește durata fiecărei convorbiri (*ore, minute, secunde*) telefonice în parte efectuate de către interlocutori, așa cum este menționat în procesul verbal de redare și există fizic pe suportul de memorie extern și durata aceleiași convorbiri telefonice menționat în datele generate sau prelucrate de către furnizorii de rețele publice de comunicații electronice ori furnizorii de servicii de comunicații electronice destinate publicului, altele decât conținutul comunicațiilor, reținute de către acestea în temeiul legii speciale privind reținerea datelor generate sau prelucrate de furnizorii de rețele publice de comunicații electronice și de furnizorii de servicii de comunicații electronice destinate publicului, obținute de către organul judiciar la cerere.
- i) Care este data și ora când au fost create înregistrările stocate pe suportul de memorie extern, deci a creării fișierului audio video, ceea ce presupune analiza datelor interne ale suportului de memorie extern⁹⁰
- j) Care este data și ora gravării suportului optic, ceea ce presupune analiza datelor interne ale suportului de memorie extern⁹¹.

Pentru verificările enumerate la punctele b – e, orice neclaritate, suspiciune, dubiu este de natură să conducă, pe procurorul care certifică pentru autenticitate, la dispunerea, din oficiu, efectuarea unei *expertize tehnice de specialitate a semnăturii electronice extinse*, după cum și orice parte din procesul penal poate formula cererea de expertizare a semnăturii respective.

Ultimele 2 verificări (cele enumerate supra la lit. i și j) efectuate pentru certificarea pentru autenticitate a suportului de memorie extern conferă posibilitatea aprecierii dacă interceptarea și înregistrarea a fost realizată simultan cu evenimentele acustice conținute de aceasta, prin simplă comparare a datei (z. ll. a.) și a timpului exact (h. min. sec.) a interceptării și înregistrării (*deci momentul creării imprimării inițiale, adică proba digital original*) cu momentul consumării evenimentelor acustice reflectate pe suportul fizic în discuție.

Această verificare nu este o activitate obișnuită a procurorului și este posibil ca acesta să nu posede cunoștințele necesare examinării datelor interne

⁹⁰ Metadatele fișierului audio video.

⁹¹ Sau arderea (*burn*) suportului, adică duplicarea discurilor, respectiv procedeul prin care se realizează copii 1 la 1 pe aparate de înregistrat discuri prin ardere cu laser. (ODS – Optical Disc Solutions, www.ods-bs.ro/el/node/64, accesat la 30.09.2013), presupune examinarea metadatelor fișierului audio.

(*metadatelor*) ale suportului de memorie extern ori s existe alte situații obiective care s nu – i permit efectuarea personal a acestei activități, dar este în posibilitate legal⁹² de a dispune specialiștilor⁹³ *efectuarea unei constatari tehnico – științifice*⁹⁴.

k) Care este lanțul de custodie al probei materiale digitale

l) În ce privește *înregistrările ambientale*, se va verifica dac au fost respectate prevederile Procedurii Operaționale Standard (*SOPs*) existente la nivelul instituției, organizației, organului judiciar (*de regul D.N.A. și D.I.I.C.O.T.*)⁹⁵

Verificările susmenționate, în ce privește suportul de memorie extern, sunt absolut necesare de a fi efectuate, întrucât prin certificarea drept autentic a

---

⁹² Art. 181¹ alin. 1 din NCPP.

⁹³ Care funcționează, potrivit legii, în cadrul D.N.A. (Art. 11 din O.U.G. nr.43/2002, cu modificările și completările ulterioare), D.I.I.C.O.T. (Art. 75 din Legea nr. 255/2013): și la nivelul M.A.I. - I.G.P.R. – Institutul Național de Criminalistică.

⁹⁴ Așa s-a procedat, de exemplu, în dosarul nr. 30/D/P/2007, al D.I.I.C.O.T. – Structura centrală, realizându-se Raportul de constatare tehnico – științific din 23.01.2009.

⁹⁵ Procedurile Operaționale Standard în domeniul probelor digitale elaborate de Grupul de lucru Scientific Working Group on Digital Evidence, International Organization on Computer Evidence, în manualul „*Digital Evidence Standards and Principles*”, October, 1999, au în vedere următoarele **standarde și criterii**: **1.1.** Toate organizațiile care realizează investigații asupra probelor digitale vor respecta un document de tip SOPs. Toate aspectele legate de politicile și procedurile referitoare la probele digitale vor fi evidențiate în mod clar în SOPs, document emis de conducerea organizației. **1.2.** Conducerea organizației va reevalua SOPs anual în scopul asigurării eficienței acestora. **1.3.** Procedurile folosite trebuie să fie acceptate pe scară largă în domeniu sau sprijinite de date obținute și înregistrate corect din punct de vedere științific. **1.4.** Organizația va deține copii scrise ale procedurilor tehnice. **1.5.** Organizația va folosi hardware și software corespunzătoare și eficiente pentru îndeplinirea procedurilor de investigație și examinare. **1.6.** Toate acțiunile în legătură cu investigarea, depozitarea, examinarea sau transferul probelor digitale trebuie să fie înregistrate în scris și să fie disponibile pentru evaluare și pentru prezentare în instanță. **1.7.** Orice acțiune care poate să altereze, producă sau distrugă orice aspect al probelor digitale trebuie să fie realizată doar de persoane calificate. (Apud Adrian Cristian Moise, *Metodologia investigațiilor criminalistice a infracțiunilor informatice*, Ed. Universul juridic, București, 2011, p. 176 – 177). Informațiile sunt citate de autor și indicate ca fiind disponibile pe site-ul <http://www.fbi.gov/hq/lab/fsc/backissu/april2000/swgde.htm#Standards>, consultat de autor la 27.05.2010.

suportului în discuție, ca secvență a certificării pentru autenticitate a procesului verbal de redare, conferă suportului respectiv însușirea de a fi adevărat, veritabil, curat, nefalsificat, îi este confirmat, atestat și validat conformitatea cu adevărul, cu realitatea, veridic, veritabil.

2. *Verificarea aspectelor privind mențiunile scriptice*, consemnate în conținutul procesului verbal respectiv, referitoare la conținutul convorbirilor, comunicărilor sau conversațiilor interceptate și înregistrate, precum și cele care privesc imaginile stocate cu prilejul operațiilor de video – filmare ori fotografiere, presupune examinarea:

a) mențiunilor consemnate în dreptul fiecăruia dintre conlocutorii unei convorbiri telefonice interceptate și înregistrate trebuie să reflecteze cu acuratețe și precizie semnalele sonore emise de către aceștia, verificarea corectitudinii redării în formă scrisă a acestor semnale sonore realizându-se prin confruntarea, cu prilejul ascultării efective a înregistrării audio, cu semnele grafice menționate în procesul verbal de redare în formă scrisă, urmându-se fiecare cuvânt, semn ortografic, ortoepic și de punctuație.

Operațiunea poate să constituie obiectivul unei *constatări tehnico – științifice* referitor la exactitatea, integritatea, acuratețea transcrierii efectuate, ce se poate dispune de către procuror, din oficiu ori, la cerere, de către oricare parte interesată din procesul penal⁹⁶.

În practica organelor de urmărire penală au existat situații în care, primind note de redare a unor convorbiri telefonice, interceptate și înregistrate în temeiul unui mandat de siguranță național, realizate de către lucrătorii S.R.I., au întocmit un proces verbal de consemnare a efecturii unui act premergător, preluând transcrierile respective fără nicio verificare, ceea ce a fost de natură să conducă la constatarea unor inadvertențe majore între formulările utilizate de către subiectul interceptat și mențiunile consemnate în acte de urmărire penală, împrejurare datorată neglijenței procurorului care nu a procedat la verificarea corespondenței dintre semnalele sonore existente pe suportul optic ce le stoca și semnele literale și cifrice consemnate în înscrisuri, ce constituie probe la dosarul cauzei⁹⁷.

⁹⁶ De către specialiștii de la nivelul Inspectoratului General al Poliției Române – Institutul de Criminalistică – Serviciul de Expertize Criminalistice – Laboratorul IT

⁹⁷ O astfel de situație a existat în dosarul penal nr. 47902/2/2010 al Tribunalului București, Secția a II – a Penală, ce a fost semnalat instanței de judecată de unul dintre inculpați, cu următoarele mențiuni: „Formularea eronată din Nota de constatare S.R.I. a fost preluată integral fără nicio corectură de către procuror în procesul verbal încheiat la data de 02.12.2009 și în care menționează în mod expres, pe ultima filă a acestui act, că ar fi procedat la reascultarea fișierelor înregistrate pe suportul optic pe care au fost înregistrate convorbirile interceptate” . (concluzii scrise formulate și depuse la dosarul cauzei de inculpatul T. O).

- b) dac convorbirile, comunic rile sau conversa iile purtate într-o alt limb decât cea român au fost transcrise în limba român , prin intermediul unui interpret, conform prevederilor legale incidente

Apreciem c transcrierea convorbirilor, comunic rilor sau conversa iilor purtate într-o alt limb decât cea român s se realizeze în 2 etape, respectiv etapa I – redarea în limba în care s – au purtat convorbirile, comunic rile sau conversa iile i etapa a II – a – traducerea de c tre interpretul autorizat introdus în cauz a respectivelor transcrieri, în mod evident acesta va trebui s asculte personal înregistrarea⁹⁸.

- c) Verificarea dac , exceptând convorbirile, comunic rile sau conversa iile selectate, din totalul convorbirilor, comunic rilor sau conversa iilor interceptate i înregistrate în perioada autorizat de c tre magistratul competent, mai exist sau nu unele care privesc fapta ce formeaz obiectul cercet rii, pentru a putea da eficienț prevederilor art. 5 alin. 2 din NCPP⁹⁹.

- d) Verificarea dac , exceptând imaginile selectate, din totalul imaginilor rezultate ca urmare a film rii ori fotografierii, în perioada autorizat de c tre magistratul competent, mai exist sau nu unele care privesc fapta ce formeaz obiectul cercet rii, pentru a putea da eficienț prevederilor art. 5 alin. 2 din NCPP

3. *Verificarea aspectelor de form i fond*, pe care trebuie s le îndeplineasc , procesul verbal de redare, potrivit dispozițiilor legale, adic dac sunt respectate cuprinsul i forma procesului verbal, cu îndeplinirea mențiunilor expuse în dispozițiile art. 199 din NCPP, precum și cele ale prevederilor art. 143 alin. 1 i alin. 4 din NCPP.

4. *Verificarea sub toate aspectele - privind suportul de memorie extern , aspectelor privind mențiunile scriptice consemnate în conținutul procesului verbal i a aspectelor de form i fond*, pe care trebuie s le îndeplineasc , procesul verbal de redare – în ce prive te intercept rile i înregistr rile audio – video i ambientale sau în mediul ambiental, atât cele realizate în baza unui mandat de securitate național , cât i cele

---

⁹⁸ Pentru aprofundarea problemei se poate consulta M. V. Tudoran, *Teoria i practica intercept rilor i înregistr rilor audio sau video judiciare*, Ed. Universul Juridic, Biblioteca profesioni tilor, Bucure ti, 2012, p.194 – 195.

⁹⁹ Organele de urm rire penal au obligația de a strânge și administra probe atât în favoarea, cât și în defavoarea suspectului sau inculpatului. Respingerea sau neconsemnarea cu rea credinț a probelor propuse în favoarea suspectului sau inculpatului se sancționeaz conform dispozițiilor prezentului cod.

efectuate în temeiul unui mandat de supraveghere tehnic , în situațiile în care unul dintre suspectii sau inculpații dintr – o cauză penală a fost monitorizat concomitent și simultan și de către organele r spunz toare cu aplicarea legii în domeniul securității naționale, cât și de către organele judiciare, împrejurare despre care organelle judiciare au luat la cunoștință .

O situație deosebită o reprezintă acea în care, în ce privește unii dintre suspectii sau inculpații cercetați într – un dosar penal, s – au utilizat în același timp și independent una față de alta, monitorizări tehnice atât de către serviciile de informații, pentru existența unor riscuri, vulnerabilități ori amenințări la adresa securității naționale, în baza unui mandat de securitate național , emis potrivit procedurii instituite de prevederile Legii nr. 51/1991, cât și de către organele judiciare, în temeiul unui mandat de supraveghere tehnic , pentru alte infracțiuni din cele prevăzute de art. 139 alin. 2 din NCPP, decât cele contra securității naționale prevăzute de Codul penal și de legi speciale și acte de terorism, iar organele judiciare sunt încunoscute despre această împrejurare și fac referire la ea, în dosarul de urmărire penală .

A a s – a întâmpnat în cazul unui dosar penal instrumentat de D.N.A. – structura centrală ¹⁰⁰, în care s – au relevat următoarele aspecte:

La dosarul cauzei au fost depuse 2 mandate de siguranță națională emise de I.C.C.J. – Secția Penal față de inculpatul C. I., respectiv:

- *Mandatul nr. 00XXXX din data de 06.09.2011, valabil pentru o perioadă de 6 luni, adică din data de 06.09.2011, ora 15,00 până la data de 05.03.2012, ora 15,00, prin care se autorizează interceptarea și înregistrarea comunicațiilor electronice efectuate prin intermediul mijloacelor tehnice de comunicare la distanță de numitul C. I. de la posturile telefonice nr..... și de la postul fax ....., precum și interceptarea și înregistrarea audio – foto – video pe orice tip de suport a comunicațiilor lui C. I. în mediul ambiantal¹⁰¹.*
- *Mandatul nr. 00XXXX din 07.03.2012, valabil pentru o perioadă de 3 luni, adică din data de 08.03.2012, ora 15,00 până la data de 07.06.2012, ora 15,00, prin care se autorizează interceptarea și înregistrarea comunicațiilor electronice efectuate prin intermediul mijloacelor tehnice de comunicare la distanță de numitul Chiș r u Iacob de la posturile telefonice 0722.341.197, 0740.150578, 0745.350444, 0769.220967, 0255.540925 , precum și interceptarea și înregistrarea audio – foto – video pe orice tip de suport a comunicațiilor lui Chiș r u Iacob în mediul ambiantal¹⁰².*

¹⁰⁰ Dosar nr. 77/P/2012 AL D.N.A. –Structura centrală , privind pe inculpatul SNC (fost magistrat de nivelul Curții de Apel) .a[dosar nr.312/57/2012 al I.C.C.J. – Secția Penal (sentința penală nr.159/28.12.2012 a Curții de Apel Alba Iulia)].

¹⁰¹ Fila... , vol. III, dos. u. p.

¹⁰² Fila... , vol. III, dos. u. p.

La dosarul cauzei au mai fost depuse i alte mandate de siguranță național emise de I.C.C.J. – Secția Penal față de numiții:

- Z.R.T. (mandat nr.00XXX/06.09.2011, valabil pân la data de 05.03.2012, ora 15,00, prin care se autorizeaz interceptarea i înregistrarea comunicațiilor electronice efectuate prin intermediul mijloacelor tehnice de comunicare la distanță de numitul Z. R. T. de la posturile telefonice xxxx, precum i interceptarea i înregistrarea audio – foto – video pe orice tip de suport a comunicațiilor lui Z. R. T. în mediul ambiental.)¹⁰³
- R.A.D. (mandat nr.00XXXX/08.11.2011, valabil de la data de 09.11.2011 pân la data de 08.03.2012, ora 15,00, prin care se autorizeaz interceptarea și înregistrarea comunicațiilor electronice efectuate prin intermediul mijloacelor tehnice de comunicare la distanță de numitul R.A.D. de la posturile telefonice xxxx, c utarea unor informații, pentru a c ror obținere este necesar accesul într-un loc, la un obiect sau deschiderea unui obiect, respectiv la cartela i aparatul telefonic mobil cu nr. de apel xxxx, precum i interceptarea i înregistrarea audio – foto – video pe orice tip de suport a comunicațiilor lui R. A. D. în mediul ambiental.)¹⁰⁴
- R.A.D. (mandatul nr. 00XXXX din 07.03.2012, valabil pentru o perioad de 3 luni, adic din data de 08.03.2012, ora 15,00 pân la data de 07.06.2012, ora 15,00, prin care se autorizeaz interceptarea și înregistrarea comunicațiilor electronice efectuate prin intermediul mijloacelor tehnice de comunicare la distanță de numitul R. A. D. de la posturile telefonice xxxxx, c utarea unor informații, pentru a c ror obținere este necesar accesul într-un loc, la un obiect sau deschiderea unui obiect, respectiv la cartela i aparatul telefonic mobil cu nr. de apel xxxx, precum i interceptarea i înregistrarea audio – foto – video pe orice tip de suport a comunicațiilor lui R. A. D. în mediul ambiental)¹⁰⁵.
- A.D. (mandat nr. 00XXXX/08.11.2011 , valabil de la data de 09.11.2011 pân la data de 08.03.2012, ora 15,00)

Singurul document, rezultat din utilizarea procedeeelor intruzive speciale, prev zute de art. 20 din Legea nr. 535/2004 (mandat de siguranță național),

---

¹⁰³ Fila..., vol. III, dos. u. p.

¹⁰⁴ Fila ..., vol. III, dos. u. p.

¹⁰⁵ Fila ..., vol. III, dos. u. p.

care a fost depus la dosarul cauzei îl reprezintă „Nota obținută din exploatarea mandatului 00XXXX, emis de I.C.C.J. în 7 martie 2012”, însoțit de o plan foto, emis de S.R.I. (filele, dos. u. p.) și se referă la supravegherea operativ dinamic (filaj) a numitului C. I., pentru perioada 13.03.2012, orele 13,10 până în 14.03.2012, orele 20,00.

La dosarul cauzei au mai fost depuse materiale și documente obținute urmare a folosirii procedurilor intruzive autorizate de procuror (provizoriu) și confirmate de către judecătorul competent și de către judecătorul desemnat de la Curtea de Apel București, constând în redarea în formă scrisă a unora dintre dialogurile ambientale interceptate și înregistrate, procesele verbale de redare a unor convorbiri telefonice purtate în perioada 11.03.2012 – 14.03.2012, planșe fotografice privind constatarea infracțiunii flagrante, suporturile optice pe care sunt stocate unele dintre momentele filmate cu prilejul constatării infracțiunii flagrante din data de 14.03.2012 în localitatea Nicolinț și la Timișoara.

Activitățile tehnice (interceptarea și înregistrarea comunicărilor – comunicațiile electronice și cele ambientale) și **operative** (supravegherea operativ, filaj) autorizate prin Ordonanța provizorie D.N.A. și Încheierea Curții de Apel au fost puse în executare de către cadrele S.R.I., adică acea instituție care a pus în executare și la solicitarea sa au fost emise, prin intermediul Procurorului General al P.I.C.C.J., mandatele de siguranță națională privind aceleași persoane, mai puțin pentru inculpatul Ș. N. C.¹⁰⁶.

Începând de la data de 11.03.2012, ora 13,30 s-au dispus și autorizat provizoriu de către procurorul responsabil sursele invazive prevăzute de art. 91¹ alin. 2, 91² alin. 2 și urm. din c. p. p., art. 91⁴ și 91⁵ din c. p. p. (interceptarea și înregistrarea audio video convorbirilor telefonice, comunicărilor, convorbirilor telefonice și comunicărilor purtate în mediul ambiental, luările de imagini privind întâlnirile fizice, localizările sau urmărirea GPS ori prin alte mijloace electronice de supraveghere a posturilor telefonice) față de Ș. N. C., C. I., R. A. D., A. D., A. A.¹⁰⁷.

Din cele expuse mai sus rezultă că în perioada 11.03.2012, orele 13,30 – 15.03.2012 a existat o suprapunere între activitățile de monitorizare derulate de organele responsabile cu aplicarea legii în domeniul securității naționale, adică S.R.I., pe de o parte și D.N.A., pe de altă parte, cu privire la numiții C. I., și R. A. D. procedurile investigative intruzive și operative folosite atât de către cadrele S.R.I., cât și cele utilizate de către organele de urmărire penală fiind puse în executare de către lucrătorii aceleiași instituții S.R.I.

¹⁰⁶ A se vedea filele, vol. III, dos. u. p.

¹⁰⁷ Filele xxx, vol. III, dos. u. p.

La dosarul cauzei, de i în acte s – a f cut referire la autorizațiile și mandatele de siguranță național , s – a constatat:

- *inexistența suporturilor optice pe care au fost stocate semnalele sonore și imaginile interceptate și înregistrate precum și inexistența notelor de redare (transcriere) a înregistr rilor audio, urmare a punerii în aplicare a mandatului de siguranță național nr. 00XXXX din 06.09.2011 (emis pe durata de 6 luni, pân la data de 05.03.2012), prelungit la data de 08.03.2012 (pe durata de 3 luni, pân la 07.06.2012) emis de I.C.C.J. – Secția Penal , pentru interceptarea i înregistrarea comunicațiilor numitului C. I. și pentru interceptarea și înregistrarea audio – foto – video ambiental a numitului C. I.,*
- *precum și inexistența la dosarul cauzei a tuturor materialelor i documentelor rezultate din utilizarea procedeele intruzive dispuse de organele de urm rire penal și instanța de judecat competent , faț de inculpații din prezentul dosar, pentru perioada 11.03.2012, ora 13,30 – 30.03.2012, ora 00,00.*

Apreciem c în situații similare cu cea expus supra trebuie s fie depuse la dosarul cauzei atât notele de redare ori procesele verbale de transcriere, cât i suportii optici pe care se aflau stocate rezultatele supravegherii tehnice, realizate atât în baza mandatului de siguranță național , cât i cele realizate în baza autorizației emise de judec torul competent, iar procurorul, care certific pentru autenticitate procesele verbale de redare ale intercept rilor i înregistr rilor autorizate prin mandatul judec torului de drepturi i libert ți, s procedeze la o confruntate – atât a notelor de redare, proceselor verbale, note de constatare, cât și a semnalelor sonore, acustice sau vizuale existente pe suportii de memorie extern – ce provin din ambele surse: organe r spunz toare cu aplicarea legii în domeniul securit ții naționale și organe judiciare sau cele care au pus în executare mandatul judec torului de drepturi i libert ți, în cazul în care a procedat la încunoștiințarea suspectului/șilor ori inculpatului/șilor în leg tur cu existența mandatului de securitate național emis împotriva sa/lor.

2.3.7.2.*Certificarea unei copii de pe suportul care conține rezultatul activit șilor de supraveghere (art. 143 alin. 2, teza a 2 – a din NCPP) presupune o acțiune care excede activit șii procurorului, aceasta putând fi executat de speciali tii care funcționeaz în cadrul D.N.A., D.I.I.C.O.T. ori lucr tori specializați din cadrul poliției delegați pentru această activitate, respectiv “ orice persoan autorizat ”, care procedeez potrivit prevederilor art. 143 alin. 2¹ din NCPP, în sensul c are posibilitatea s verifice integritatea datelor incluse în suportul original i, dup efectuarea copiei, s semneze datele incluse în aceasta, utilizând o semn tur electronica extins bazat pep e un certificate calificat*

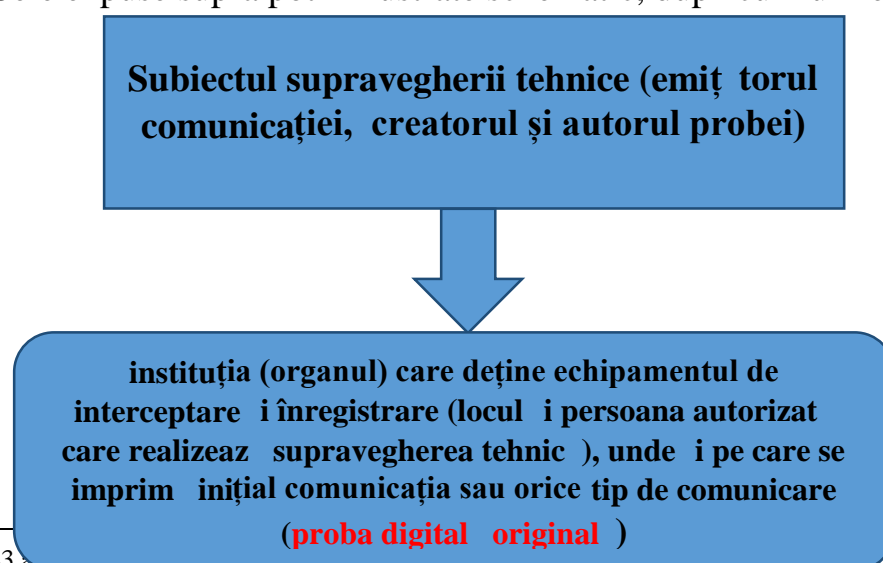
eliberat de un furnizor de servicii de certificare acreditat și care permite identificarea neambiguă a persoanei autorizate, aceasta asumându-și astfel responsabilitatea în ceea ce privește integritatea datelor.

2.3.8. Convorbirile, comunicările sau conversațiile purtate în altă limbă decât cea română sunt transcrise în limba română, prin intermediul unui interpret, care are obligația de a păstra confidențialitatea¹⁰⁸, ceea ce corespunde reglementărilor anterioare¹⁰⁹, verificarea corectitudinii traducerii fiind posibilă prin intermediul unei *expertize judiciare lingvistice*.

& 3. Lanțul (filiera) parcurs/ de o comunicație sau orice tip de comunicare interceptat și înregistrat, potrivit prevederilor legale, se desfășoară după cum urmează:

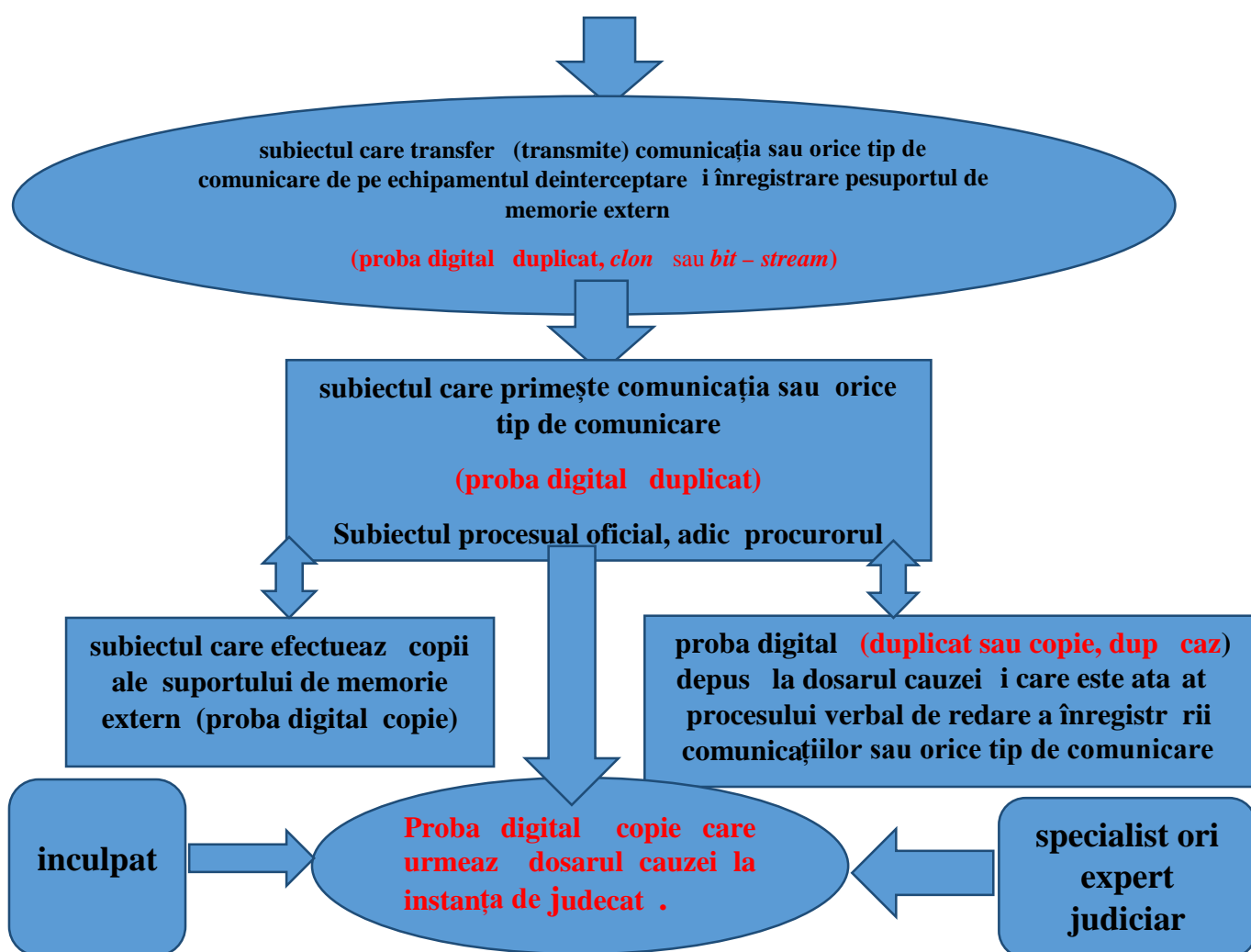
I. Subiectul supravegherii tehnice (*emittorul comunicației, creatorul și autorul probei*) – II. instituția (organul) care deține echipamentul de interceptare și înregistrare (*locul și persoana autorizat care realizează supravegherea tehnic*), unde și pe care se imprimă inițial comunicația sau orice tip de comunicare (*proba digitală originală*) – III. subiectul care transferă (transmite) comunicația sau orice tip de comunicare de pe echipamentul de interceptare și înregistrare pe suportul de memorie extern (*proba digitală duplicată, clonă sau bit – stream*) – IV. subiectul care primește comunicația sau orice tip de comunicare transmis (*Subiectul procesual oficial, adică procurorul*) – V. subiectul care efectuează copii ale suportului de memorie extern (*proba digitală copie*) – VI. proba digitală (*duplicată sau copie, după caz*) depusă la dosarul cauzei și care este atașată procesului verbal de redare a înregistrării comunicațiilor sau orice tip de comunicare – VII. Proba digitală copie care urmează dosarul cauzei la *instanța de judecată* – VIII. *inculpat* – IX. *specialist ori expert judiciar*.

Cele expuse supra pot fi ilustrate schematic, după cum urmează:

¹⁰⁸ Art. 143 a

¹⁰⁹ Art. 91³ alin. 2, teza finală.

CAPITOLUL II

SITUAȚII FAPTICE CONCRETE CE CONDUC LA SUSPICIUNI CU PRIVIRE LA AUTENTICITATEA ÎNREGISTRĂRILOR AUDIO – VIDEO ȘI A IMAGINILOR DEPUSE LA DOSARUL CAUZEI

(Inadvertențe în activitatea de interceptare și înregistrare a convorbirilor telefonice)

Suspiciunile referitoare la autenticitatea înregistrărilor audio - video, ambientale sau de imagini, au fost și sunt alimentate de mai multe situații faptice concrete existente în cauzele penale aflate fie pe rolul instanțelor de judecată, fie în faza de urmărire penală, între care amintim de:

Secțiunea I

*Situații determinate de erori existente în activitatea de redare a conținutului convorbirilor telefonice interceptate și înregistrate*¹¹⁰

1. neconcordanțe evidente între semnalele acustice stocate pe suportul optic cu ocazia interceptării și înregistrării convorbirilor telefonice și semnele grafice, ortografice, ortoepice și de punctuație menționate în procesele verbale de redare a convorbirilor sau comunicărilor interceptate și înregistrate,
2. de inversarea, uneori, a conlocutorilor a căror convorbire telefonică au fost redată în formă scrisă¹¹¹,
3. menționarea de către lucrătorul de poliție judiciară / lucrătorul desemnat din serviciul de informații / procurorul care efectuează redarea în formă

---

¹¹⁰ Problema a fost tratată teoretic extrem de minuțios în M.V. Tudoran, *Teoria și practica interceptării și înregistrării rilor audio sau video judiciare*, Ed. Universul Juridic, Biblioteca profesioniștilor, București, 2012, p. 193 – 194, care reia pasaje întregi din Adrian Petre, Cătălin Grigora, *Înregistrările audio și audio – video, mijloace de probă în procesul penal. Expertiză judiciară*, Ed. C.H. Beck, București, 2010, p.74, exprimându – și înșă dezacordul, față de cele expuse de către autorii citați, în sensul că “ **procurorul sau lucrătorul de poliție judiciară delegat de procuror este obligat de textul art. 91³ alin. 1 din c. p. p. să păstreze absolut intact toată desfășurarea convorbirilor și comunicărilor înregistrate și selectate....; nu se pare de neconceput și în orice caz de – a dreptul nelegal, ca persoana care întocmește procesul verbal să expliciteze unele cuvinte sau chiar propoziții ori fraze din cele înregistrate**”.

¹¹¹ De pildă, în dosarul nr. 49702/3/2010 al Tribunalului București, Secția a II – a Penală, unul dintre inculpați, prin apărătorul său, a făcut următoarea critică privind modul de redare a unei înregistrări audio:

„ Această transcriere a convorbirii telefonice, interceptată și înregistrată autorizat de către lucrătorii S.R.I., conține pe fila a 2-a, ultimele 2 paragrafe, a notei de constatare în care este materializat, o mare inexactitate, în sensul că s-a produs o inversare a afirmațiilor și aserțiunilor pretins formulate de către inculpatul V. S. O., acestea fiind puse în dreptul numelui inculpatului T. O., deci ca fiind spuse de către el.

Astfel, prin redarea eronată din Nota de constatare S.R.I., rezultă că paragraful care debutează cu cuvintele: “ **Eu pot să-ți rog pe G. să vină la tine....**”, ar fi fost cuvintele folosite și de, deci, aparțin de către/lui V.S.O. și nu conlocutorului acestuia, inculpatul T.O., iar paragraful care începe cu cuvintele: „ **Bravo ! Trimite-l pe G. la mine, îi dau telefonul acesta**”¹¹¹ și scoate el și face toate treburile....”, ar reprezenta afirmațiile inculpatului T.O. și nu ale inculpatului V.S.O..

Împrejurarea relevantă mai sus transpare în mod evident și din succesiunea conlocutorilor menționați în respectiva Notă de constatare a S.R.I., nefiind firesc ca după ce V.S.O. a făcut un set de afirmații și aserțiuni, tot el să fie acela care îi dă răspuns. Aspectul relevant poate fi o simplă greșeală de transcriere a convorbirii, dar poate fi, în același timp, și o inversare voită a persoanelor care formulează diferite cuvinte, tocmai pentru a putea fi incriminați (este vorba de inculpatul T.O.), ceea ce înseamnă producerea ori tăcerea de probe mincinoase în sprijinul unei învinuiri nedrepte” .

scris , despre unele cuvinte, expresii, sintagme, ca fiind neinteligibile ori consemnarea de semne ortoepice, ortografice în dreptul unor semne grafice, de c tre lucr torul care ascult convorbirea telefonic , rezultat al propriei interpret ri a celor receptate *propriis sensibus*, precum i a unor semne de punctuație, în locul unor cuvinte mai lungi sau mai scurte, de i, cu ocazia îmbun t țirii calit ții audiției se demonstreaz c acestea erau posibil de redat, nu au avut semnificația interogativ , exclamativ .a. exprimat în actul de redare în form scris .

Aspectele relevate mai sus nu au f cut i nu pot face obiectul unei expertiz ri judiciare – tehnice sau criminalistice –, atunci când sunt contestate, dup ce suspectul sau inculpatul a ascultat personal înregistrarea, întrucât ele se refer în exclusivitate la problematica transcrierii semnalelor sonore aflate pe un suport de memorie extern în semne grafice, cu semnele de punctuație, ortoepice i de ortografie corespunz toare¹¹².

Clarificarea problematicilor expuse supra la punctele 1 – 3 se poate rezolva pe calea unei constat ri tehnico – științifice de c tre speciali tii de la nivelul Inspectoratului General al Poliției Române – Institutul de Criminalistic – Serviciul de Expertize Criminalistice – Laboratorul IT¹¹³ a c rei obiectiv, în mod cu totul i cu totul orientativ, poate fi: verificarea corespondenței dintre semnalele sonore existente pe materialul în litigiu i semnele literale i cifrice consemnate în procesul verbal întocmit de c tre procuror sau lucr torul de poliție judiciar delegat, referitoare la convorbirile telefonice dintre suspectii (inculpații) X.Y.Z., din data de .....

Secțiunea a 2 - a

Situații determinate de durata de timp scurs între momentul când a avut loc efectiv convorbirea telefonic interceptat i înregistrat i momentul când aceasta apare ca fiind stocat pe suportul de memorie extern

4. durata mare de timp scurs între momentul când a avut loc convorbirea telefonic , respectiv interceptarea i înregistrarea i momentul în care a fost imprimat acea convorbire pe suportul de memorie extern pus la

---

¹¹² „ Verificarea corespondenței dintre semnalele sonore existente pe materialul în litigiu i semnale literale i cifrice consemnate în actele de constatare reprezint o form de transcriere a convorbirilor respective, activitate care nu constituie obiect al expertizelor criminalistice”. Mențiunea a fost formulat în Raportul de Expertiz Criminalistic nr. 150/07/05.2012 al Laboratorului Interjudețean de Expertize Criminalistice București, în dosarul nr. 49702/3/2010 al Tribunalului Bucure ti.

¹¹³ A se vedea site-ul www.igpr.ro/criminalistic/index.htm

dispoziția suspectului (inculpatului) pentru a fi ascultate, respectiv la dispoziția instanței de judecată .

În sensul celor de mai sus cu prilejul judecării unor cauze penale, se formulează, ulterior depunerii expertizelor judiciare cerute, admise, dispuse și efectuate de către trei experți criminaliști autorizați din sistemul INEC, critici la adresa concluziilor din raportul de expertiză și, pe cale de consecință, cereri de suplimentare a respectivelor expertize, ca de pildă :

“ Expertizarea de natură exclusiv tehnică a materialului în litigiu realizată de către expertul criminalist oficial

Sub aspect strict tehnic, potrivit obiectivelor stabilite prin încheierea de edință din data de 15.03.2011, dosar nr. 6495/115/2006, expertiza efectuată în cauză, procedând la examinarea strict tehnică a celor 2 suporturi de memorie externă CD – RW, marca TDK, puse la dispoziție ca material în litigiu, nu a fost spus, clar, explicit și univoc, de către expert, că acesta a examinat echipamentele tehnice ale S.R.I. și trebuia să o facă, la următoarele probleme:

- *data și ora când au fost create fiecare dintre cele 84 de fișiere stocate pe cele 2 CD-uri – mijloc de probă și ce reprezintă: proba digitală originală, duplicatul probei digitale (sau clona ori bit-stream) sau copia¹¹⁴, ceea ce înseamnă data (zz. ll. aa.) și ora creării fișierului potrivit analizei datelor interne ale suportului de memorie externă,*
- *data și ora inscripționării fiecăreia dintre cele 84 de fișiere stocate pe cele două suporturi de memorie externă CD marca TDK, ceea ce înseamnă data (zz. ll. aa.) și ora gravării suportului optic conform analizei datelor interne,*
- *durata fiecăreia dintre cele 84 de convorbiri stocate pe fișierele corespunzătoare,*
- *data și ora la care a avut loc ultima convorbire telefonică care a fost interceptată, înregistrată și stocat pe acest CD, (prin care se decelează ce între ora purtării și interceptării convorbirii telefonice și momentul înregistrării pe materialul în litigiu după la dosarul cauzei a trecut un timp suficient pentru a se putea opera ipotetic alterări, distorsionări, modificări, înserări, intercalări de cuvinte, fraze sau alte elemente de contrafacere, adugiri, tersuri),*

---

¹¹⁴ Internațional Organization on Computer Evidence, „Video and Audio Systems Principles, Practices and Procedures”, Conferința IOCE 2000, Rosny sous Bois – Franța, 13-15 decembrie 2000; A.Marshall, *Digital Forensic – Digital Evidence in Criminal investigation*, Wiley-Blackwell, 2008. Pentru detalii privind probele digitale, a se vedea și Adrian Cristian Moise, *Metodologia investigării criminalistice a infracțiunilor informatice*, Ed. Universul Juridic, București, 2011, p. 172 – 180.

- dac înregistrarea în format comprimat MP3, WMA .a. este la prima generație de compresie digital audio,

ci a menționat doar unele din informațiile relevante, în tabelele din figura 3, coloana 1 și 3, fr a da explicațiile cuvenite, conform problemelor mai sus învederate, pentru fiecare din cele 84 de fișiere audio, ceea ce nu poate satisface exigențele unei cercetări, cum este o expertiză criminalistică sau tehnică multimedia, care să profite unui proces penal, pentru aflarea adevărului și cunoașterea cauzei sub toate aspectele.

Datele tehnice arătate mai sus nu presupun ca expertul să aibă acces sau la dispoziție echipamentele tehnice cu care au fost efectuate respectivele înregistrări, însoțite de manualele de utilizare și accesoriile necesare punerii în funcțiune a acestora, fiindu-i suficient doar materialul în litigiu, pus la dispoziție, respectiv cele 2 suporturi de memorie externă CD marca TDK.

Problema programelor utilizate pentru verificarea integrității înregistrărilor audio contestate, la analiza formei de undă a spectrogramei, a eventualelor frecvențe staționare, a zgomotului de fond și la ascultarea critică a fiecărei înregistrări (adică examinarea auditivă și acustică a înregistrării pentru a releva existența sau nonexistența unor elemente de alterare (întreruperi sau discontinuități ale sunetului).

- a.** Expertul nu a menționat în conținutul raportului care anume program/e a folosit pentru accesarea nedistructivă și duplicarea celor 2 suporturi optice expertizate.

Solicităm să se facă precizarea cuvenită în acest sens, precum și să se procedeze la folosirea programelor Img Burn și Winhex 15.8., cu prilejul suplimentării actualei expertize,

- b.** Pentru expertizarea probelor s-a menționat folosirea programului SIS v.7.1 și Edi Traker¹¹⁵.

---

¹¹⁵ În legătură cu folosirea acestui program, un specialist recunoscut în materia expertizării înregistrărilor audio video, expertul tehnic judiciar și expert criminalist autorizat, C. Grigora a formulat critici majore expuse în Comunicatul din data de 23 mai 2012, adresat Președintelui ICCJ, Președintelui CSM, Primului Ministru al României, Ministrului Justiției și Procurorului General al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, publicat în publicația *Lumea Justiției*, din data de joi, 7 iunie 2012 20:25, la rubrica Institutii - Inec-inm,

Solicităm ca pentru verificarea integrității înregistrărilor audio contestate, la analiza formei de undă a spectrogramei, a eventualelor frecvențe staționare, a zgomotului de fond și la ascultarea critică a fiecărei înregistrări, cu prilejul suplimentării actualei expertize, să se procedeze la folosirea tuturor programelor: Virtual Dub v. 1.9.11, Kinovea v. 0.8.7, SIS v. 7.1.2. și nu SIS v.7.1.

Inadvertențe sesizabile din simpla examinare vizuală a elementelor oferite de figura 3 „Fișierele supuse expertizării” din capitolul Constatări al Raportului de Expertiză criminalistic

Existența unor diferențe semnificative, de ordinul zilelor, între data creării fiecărui fișier audio (care corespunde câte unei sesiuni), dat care este menționat în figura 3, coloana 3 și data la care se presupune că s-a efectuat fiecare înregistrare, care se află menționat în figura 3, coloana 1, situație care se remarcă în cazul tuturor fișierelor expertizate.

De pildă, în cazul fișierului (sesiunea) 569 din lista denumit vol. IV(2006) u p, rezultă interceptarea și înregistrarea convorbirii telefonice s-a realizat la 30.03.2006 ora 01 h, 03 min., 19 sec., 991 KB, fișierul audio de pe CD-ul, mijloc material de probă, a fost creat la data de 08.04.2006, ora 11h, 30 min. AM. În mod justificat se pune problema ce s-a întâmplat cu înregistrarea convorbirii telefonice timp de 9 zile.

Semnalarea de către expert a existenței unor salturi bruște de fază a armoniei, dar care consecutiv analizei auditive și vizuale a formei de undă nu au decelat discontinuități, precum și a punctelor de discontinuitate a parametrilor zgomotului de fond, dar care, în urma analizei auditive nu au decelat anomalii care să indice existența unor intervenții asupra conținutului înregistrării, toate acestea în cazul majorității fișierelor expertizate.

---

sub titlul „AVERTISMENTUL EXPERTULUI GRIGORAS - Înregistrările audio-video din dosarele penale sunt expertizate de expertii INEC, cu programul EdiTracker, fără respectarea instrucțiunilor de utilizare impuse de producătorul din Rusia. Probele sunt compromise”, în sensul că: **“Utilizarea programului Edi Tracker pe probele în litigiu în rapoartele de expertiză criminalistic realizate de angajații Ministerului Justiției nu este conform cu manualul de utilizare al programului și instrucțiunile producătorului, adresate oficial INEC, la data de 16 iunie 2011”.**

Autorul Comunicatului a exemplificat cu un număr de 17 Rapoarte de Expertiză Criminalistic (REC) efectuate în sistemul INEC, în care a fost utilizat în mod neconform acest program, din care enumerăm, cu titlu exemplificativ: REC nr. 88/13.05.2011 al INEC, în dosarul nr. 6367/2/2010 al Curții de Apel Brașov, REC nr. 83/20.09.2011 al LIEC Brașov, dosar nr. 122923/62/2010 al Tribunalului Brașov, REC nr. 155/21.09.2011 al INEC, dosarul nr. 2041/117/2009 al Tribunalului Cluj Napoca, REC nr. 161/28.09.2011 al INEC, dosarul nr. 40511/3/2009 al Tribunalului București, Secția I Penal, REC nr. 167/03.10.2011 al INEC, dosarul nr. 43113/3/2010 al Tribunalului București, Secția a II – a Penal, REC nr. 172/11.10.2011 al INEC, dosarul nr. 11294/2/2009 al Curții de Apel București, Secția I Penal ș.a.

Aceste inadvertențe relev , f r dubiu, împrejurarea unei lipse consistente de acuratețe a înregistr rilor stocate pe cele 2 suporturi de memorie extern – material în litigiu –, care este de natur a induce cel puțin un dubiu în ce prive te autenticitatea acestor înregistr ri, dac nu chiar elemente indiciale ale unor posibile alter ri, distorsion ri, modific ri, înser ri, intercal ri de cuvinte, fraze sau alte elemente de contrafacere, ad ugiri, ters turi.

Inadvertențele expuse mai sus pun sub semnul întreb rii toate înregistr rile stocate pe cele 2 CD-uri, mijloc material de prob în dosarul cauzei, iar clarificarea autenticit ții acestora se impune de la sine.

În același timp existența inadvertențelor semnalate mai sus induce o stare de dubiu în ce privește corespondența dintre semnalele sonore existente pe fiecare dintre cele 84 de fi iere audio i semnele literale i cifrice consemnate în notele de redare scris corespunz toare fiec ruia dintre fi ierele audio.

R spunsul la această problem de l murit poate fi obținut prin dispunerea i efectuarea unei constat ri tehnico - științifice IT.

Din conținutul Raportului de Expertiz Criminalistic nu rezult dac la dispoziția expertului criminalist oficial au fost puși, de c tre instanț , ca material în litigiu, cei 2 suportii de memorie extern CD – RW, marca TDK, care au fost remi i de c tre Parchet odat cu rechizitoriul i dosarul cauzei i care reprezint , în înțelesul prevederilor art. 91³ alin. 3 din c.p.p., copia realizat de c tre procuror a originalului remis de c tre S.R.I. sau dac instanța a solicitat Parchetului care a sesizat instanța cu judecarea cauzei originalul celor 2 suportii optici, în înțelesul aceluiași prevederi legale susar tate.

R spunsul la această întrebare poate fi oferit de c tre un supliment de expertiz care s r spund la întrebarea dac înregistrarea în format comprimat MP3, WMA ș.a. este la prima generație de compresie digital audio.”¹¹⁶

5. existența unei neconcordanțe dintre durata (secunde, minute) convorbirilor telefonice înscrise pe suportul optic pe care se afl stocate comunic rile interceptate i înregistrate i durata consemnat în comunicarea listingului aceluia i convorbiri telefonice de c tre operatorul de telefonie, care a r spuns solicit rii persoanei în cauz ori organului

---

¹¹⁶Exemplificarea este din cererea formulat de ap r torul unuia dintre inculpați, în dosarul nr. 6495/115/2006 al Cuții de Apel Brașov, ulterior depunerii la dosarul cauzei a Raportului de Expertiz Criminalistic nr. 6/17.01.2012 al Laboratorului Interjudețean de Expertize Criminalistice Brașov.

judiciar de a – i pune la dispoziție datele generate sau prelucrate de către furnizorii de rețele publice de comunicații electronice ori furnizorii de servicii de comunicații electronice destinate publicului, altele decât conținutul comunicațiilor, reținute de către aceștia în temeiul legii speciale privind reținerea datelor generate sau prelucrate de furnizorii de rețele publice de comunicații electronice și de furnizorii de servicii de comunicații electronice destinate publicului, ce reprezintă o metodă specială de cercetare, prevăzută de art. 138 alin. 1 lit. j din NCPP¹¹⁷.

Cele 2 categorii de situații expuse supra conduc aproape întotdeauna la suspiciuni în ce privește autenticitatea înregistrărilor, pentru că se impune raționamentul că, în intervalul de timp constat drept diferență, s-au putut produce modificări - alterări voluntare ale conținutului comunicărilor pe lanțul de custodie al probei digitale.

Stabilirea existenței sau nonexistenței unor asemenea situații se rezolvă fie prin *confruntarea* dintre datele generate sau prelucrate de către furnizorii de rețele publice de comunicații electronice ori furnizorii de servicii de comunicații electronice destinate publicului, altele decât conținutul comunicațiilor, reținute de către aceștia în temeiul legii speciale privind reținerea datelor generate sau prelucrate de furnizorii de rețele publice de comunicații electronice și de furnizorii de servicii de comunicații electronice destinate publicului, obținute de

---

¹¹⁷Menționăm împrejurarea că legea specială, prin care se conferă posibilitatea în discuție, organelor de urmărire penală (art. 138 lit. j din NCPP) și S.R.I. ("Art. 9 din Legea nr. 14/1992 - În vederea stabilirii existenței amenințărilor la adresa securității naționale, prevăzute la [art. 3 din Legea nr. 51/1991 privind siguranța națională a României, cu modificările ulterioare, serviciile de informații pot efectua, cu respectarea legii, verificări prin:](#)

e) obținerea datelor generate sau prelucrate de către furnizorii de rețele publice de comunicații electronice sau furnizorii de servicii de comunicații electronice destinate publicului, altele decât conținutul acestora, și reținute de către aceștia potrivit legii"), respectiv **Legea nr. 298 / 2008** [Art. 15 Furnizorii de rețele publice de comunicații și furnizorii de servicii de comunicații electronice destinate publicului au obligația ca, la solicitarea autorităților competente, în baza autorizației emise potrivit dispozițiilor art. 16, să transmită acestora de îndată datele reținute potrivit prezentei legi, cu excepția cazurilor de forță majoră. Art. 16 (1) Solicitarea transmiterii de date reținute potrivit prezentei legi se realizează numai după ce a fost început urmărirea penală, cu autorizarea motivată a președintelui instanței care i-ar reveni competența să judece cauza în primul instanță sau de la instanța corespunzătoare în gradul acesteia, în acest caz circumstanțele se află la sediul parchetului din care face parte procurorul care efectuează sau supraveghează urmărirea penală ori a judecătorului desemnat de acesta, la cererea procurorului care efectuează sau supraveghează urmărirea penală, potrivit legii, dacă sunt date ori indicii temeinice privind pregătirea sau săvârșirea unei infracțiuni grave. (2) În caz de urgență, când întârzierea obinerii autorizației prevăzute la alin. (1) ar aduce grave prejudicii activității de urmărire penală ori îndeplinirii obligațiilor asumate de România prin documente juridice de cooperare internațională sau ca stat membru al Uniunii Europene, procurorul care efectuează sau supraveghează urmărirea penală sau care i-ar reveni această competență poate să autorizeze, prin ordonanță motivată, solicitarea transmiterii de date reținute, potrivit prezentei legi. În termen de 48 de ore de la emiterea autorizației, procurorul prezintă instanței de judecată competente, potrivit alin. (1), motivele care au stat la baza emiterii autorizației. Instanța de judecată se pronunță cu privire la legalitatea și temeinicia ordonanței prin care s-a autorizat solicitarea transmiterii de date reținute, în cel mult 48 de ore].este în acest moment suspendată prin [Decizia C.C.R. nr. 1258/2009 de la data de 23 noiembrie 2009.](#)

de către organul judiciar la cerere¹¹⁸ sau de către poliție¹¹⁹ și datele existente pe suportul de memorie extern și consemnate în procesul verbal de redare, fie de către organul judiciar, fie pe calea unei *constații tehnice – științifice* al căror obiectiv constă în stabilirea corespondenței între datele susar tate dispuse special în scopul.

Secțiunea a 3 - a

Situații determinate de selectarea unilaterală a anumitor convorbiri telefonice sau imagini, de către organele de lucru reprezentând acuzarea, din ansamblul convorbirilor telefonice și imaginilor interceptate și înregistrate

6. selectarea de către lucrătorul de poliție judiciar / lucrătorul desemnat din serviciul de informații / procuror numai a convorbirilor telefonice pe care le apreciază ca fiind relevante pentru acuzare și redarea în formă scrisă numai a acestora.

Selecția din totalitatea înregistrărilor audio video realizate a celor referitoare la fapta ce formează obiectul cercetării se poate realiza în exclusivitate de către procuror sau organul de cercetare penal (art. 143 alin. 4).

Această selecție constituie un proces de triere dintr-o multitudine de comunicații interceptate și înregistrate, în perioada de timp menționată în mandatul emis de judecătorul de drepturi și libertăți, numai a celor care privesc fapta ce formează obiectul cercetării ori contribuie la identificarea ori localizarea persoanelor.

Ne aflăm practic în fața unei cenzurări a unei probe de către procuror, care depune la dosarul cauzei și, pe cale de consecință, prezintă instanței de judecată doar aspectele pe care el le apreciază (sau are interes să le aprecieze) ca fiind relevante în cauza penală respectivă¹²⁰.

---

¹¹⁸ Art. 152 din NCPP.

¹¹⁹ Art. 6 din Legea nr. 506/2004, privind prelucrarea datelor cu caracter personal și protecția vieții private în sectorul comunicațiilor electronice

Facturarea detaliată

(1) Abonații primesc facturi nedetaliatăe.

(2) Emiterea facturilor detaliatăe se face la cererea abonaților, cu respectarea dreptului la viață privată al utilizatorilor apelanți și al abonaților apelanți.

¹²⁰ Așa s-a întâmplat, de exemplu, în dosarul nr. 163/P/2012 al D.N.A. – structura centrală (dosar nr.23685/3/2013 al Tribunalului București, secția I Penal) în care inculpații T. E. și N.T.B. au fost monitorizați timp de 3 luni de zile, dar în ceea ce privește convorbirile telefonice directe dintre cei doi au fost selectate doar un număr de 4, deși relațiile dintre aceștia erau, cel puțin, de ordin cotidian.

Împrejurarea c procedura de selectare a intercept rilor i comunic rilor aparține în exclusivitate procurorului¹²¹ a suportat mai multe critici în doctrin , din perspectiva respect rii exigențelor CEDO¹²².

Remediul procesual al situației îl constituie ascultarea tuturor convorbirilor telefonice atât de c tre organul judiciar, cât mai ales de c tre suspect sau inculpat i ap rarea acestuia, pentru a fi în m sur s indice i eventualele convorbiri ce pot constitui elemente de ap rarea ori în favoarea sa, pentru a fi depuse la dosarul cauzei, atât în form electronic , cât i redate în scris.

În leg tur cu intercept rile i înregistr rile realizate în cauzele penale, precum și cu selecția realizat de c tre procuror se pun mai multe categorii de probleme:

- a) infracțiunile care constituie temei pentru dispunerea supravegherii tehnice i care reprezint în acela i timp i limitele în care organele de urm rire penal î i pot derula urm rirea penal în temeiul mandatului emis de judec torul de drepturi i libert ți sunt limitativ enumerate în art. 139 alin. 2 din NCPP, *ceea ce înseamn c procurorul nu poate solicita mandatul respectiv, dac din actele dosarului de urm rire penal nu rezult existența a cel puțin uneia dintre acele infracțiuni,*
- b) exist posibilitatea ca una dintre infracțiunile enumerate de articolul 139 alin. 2 din NCPP s se afle în *concurș real sau formal*¹²³ ori în stare de *indivizibilitate sau conexitate*¹²⁴, cu infracțiuni care nu sunt enumerate de art. 139 alin. 2 din NCPP
- c) ceea ce procurorului i se pare suficient i eclatant pentru elementele de fapt care privesc fapta ce formeaz obiectul cercet rii, poate s nu fie suficient de concludent i relevant pentru judec torul cauzei i, aproape întotdeauna, este insuficient i incomplet pentru suspectul sau inculpatul din cauz ori pentru alte p rți din același proces penal.

Nu înseamn c dac procurorul a selectat numai anumite convorbiri, dintr – o multitudine de comunic ri dintre 2 sau mai mulți interlocutori sau anumite pasaje dintr – o convorbire, care au fost redate în procesele verbale de transcriere a comunic rilor, aceasta stare de lucruri este îndestul toare pentru a configura întreaga baz factual a

---

¹²¹ D. Ionescu, *Procedura penal , Parte general , Sinteze și spețe*, Ed. Sfera Juridic , Cluj Napoca, 2007, p.230, citat de M.V. Tudoran, *Teoria i practica intercept rilor i înregistr rilor audio sau video judiciare*, Ed. Universul Juridic, Biblioteca profesioni tilor, Bucure ti, 2012, p.192.

¹²² N.Volonciu, Alina Barbu, *Codul de Procedur Penal , Art. 62 – 135. Probele i mijloacele de prob*, Ed. Hamangiu, 2007, p. 158 – 159, invoc , pentru a învedera c garanțiile au fost considerate ca insuficiente când nu au existat prevederi privind menținerea intacte și complete a înregistr rilor realizate, în scopul unui control al instanței și al p rrii cu privire la acestea, cauza Prado Bugallo c. Spaniei, hot rârea din 18 februarie 2003, & 30, www.coe.int.

¹²³ Art. 38 alin. 1 i 2 din NCP.

¹²⁴ Art. 43 alin. 2 lit. a – c din NCPP.

acuzăției aduse suspectului ori inculpatului, dar mai ales elementele ce se circumscriu laturii subiective a infracțiunii.

Există posibilitatea ca ceea ce un interlocutor afirmă în convorbirea telefonică cu un alt subiect, să neghe într – o convorbire ulterioară cu același interlocutor sau cu altul ori actele exterioare de conduită ale suspectului sau inculpatului să contrazică total sau parțial ceea ce a exprimat într – convorbire interceptată și înregistrată, mai exact faptele obiectivate în acțiuni sau inacțiuni să nu coincidă cu ceea ce subiectul respectiv a exprimat verbal.

Nu întotdeauna ceea ce se exprimă verbal este însoțit – mai devreme sau mai târziu - de un act exterior de conduită, și nu se materializează ori obiectivează în realitate.

Pentru propriile gânduri nicio persoană nu poate fi condamnată¹²⁵, iar dacă gândurile sunt exprimate *verbal* – într – o convorbire telefonică interceptată și înregistrată, de pildă - sau *în scris* – într – un *sms* interceptat și înregistrat, de pildă, dar nu se materializează într – o acțiune sau inacțiune incriminată de legea penală, simpla redare a comunicărilor respective într – un proces verbal și stocarea pe un suport de memorie extern, nu poate satisface exigențele unei acuzații fondate despre comiterea unei infracțiuni.

Se impune examinarea întregului ansamblu de comportament exterior de conduită al suspectului sau inculpatului și pe o perioadă relevantă de timp, ceea ce presupune cunoașterea (*ascultarea ori vizionarea*) întregului ansamblu de înregistrări audio - video, din perioada supusă monitorizării și depunerea la dosarul cauzei, precum și prezentarea suspectului sau inculpatului a unui număr cât mai mare de înregistrări, pentru ca acuzația să – i este adusă să fie convingătoare, atât pentru el, cât și pentru orice observator obiectiv.

Tocmai pentru a se evita o acuzație nefondată, apreciem că este recomandabil să nu se facă economie de convorbiri sau imagini interceptate și înregistrate, atunci când se decelează într – un act de inculpare ori pentru dispunerea unei măsuri preventive, pentru că amănunte considerate ne semnificative pentru acuzare, de pildă, pot deveni extrem de concludente și relevante pentru judecătorul cauzei, iar altele pot fi de natură să contribuie fie la exonerarea de răspundere penală a celui acuzat, fie la o individualizare corespunzătoare a sancțiunii aplicate, oricum să profite apărării formulate de suspect sau inculpat.

- d)** În situația în care din cuprinsul datelor rezultate din măsurile de supraveghere tehnic rezultă date sau informații concludente și utile privitoare la pregătirea ori săvârșirea unei alte infracțiuni, dar numai dintre acelea prevăzute la art. 139 alin. (2), respectivele date sau

---

¹²⁵*Cogitationis poenam nemo patitur.*

informații concludente și utile pot fi folosite și în alt caz penal¹²⁶. Într-o astfel de împrejurare procurorul se poate sesiza din oficiu¹²⁷ și să încheie un proces verbal de sesizare din oficiu¹²⁸ la care atașează, în copie certificată pentru autenticitate, întreaga documentație aferentă și copiile suporturilor de memorie externă, ce privesc noua faptă, corespunzătoare dosarului penal în care s-a emis mandatul de supraveghere tehnică inițial.

În condițiile expuse supra, procurorul sau persoana autorizată desemnată de către acesta selectează de pe suportul de memorie externă datele informatice care privesc *noua faptă*, pentru a se face o delimitare față de fapta care formează obiectul cercetării în dosarul în care s-a emis mandatul de supraveghere tehnică, pentru a profita noului dosar penal format consecutiv sesizării sale din oficiu.

Textul NCPP nu face referire expresă dacă datele în discuție, ce pot fi folosite într-o altă cauză penală, *se referă la același subiect*, în legătură cu care s-a emis mandatul de supraveghere tehnică *sau are în vedere orice altă persoană*, cu care suspectul ori inculpatul supravegheat tehnic a purtat convorbiri, comunicări, conversații sau în legătură cu care au fost surprinse imagini.

Apreciem că textul în discuție, referindu-se la o altă *infrațiune* dintre cele prevăzute de art. 139 alin. 2 din NCPP, a avut în vedere și pe *autorul acelei infrațiuni*, care poate fi și o altă persoană decât cea față de care s-a emis mandatul de supraveghere tehnică inițial.

Tratamentul judiciar care se acordă într-o astfel de situație este consacrat în activitatea de extindere a urmăririi penale, față de alți/fiți/fptuitor/i, precum și de schimbarea încadrării juridice¹²⁹, dar poate fi, în aceeași măsură, consacrat de sesizarea din oficiu a organului de urmărire penală, pentru fapte și persoane, care nu fac obiectul dosarului penal în care a fost emis mandatul de supraveghere tehnică.¹³⁰

- e) Datele rezultate din măsurile de supraveghere care nu privesc fapta ce formează obiectul cercetării sau care nu contribuie la identificarea ori localizarea persoanelor, *dacă nu sunt folosite în alte cauze penale* se arhivează la sediul parchetului, în locuri speciale, cu asigurarea confidențialității.

Din oficiu sau la solicitarea părților, judecătorul ori completul investit poate solicita datele sigilate *dacă există noi probe din care rezultă*

---

¹²⁶Art. 142 alin. 5 din NCPP.

¹²⁷ Art. 292 din NCPP.

¹²⁸ Art. 198 alin. 2 din NCPP.

¹²⁹ Art. 311 din NCPP.

¹³⁰ Art. 292 din NCPP.

c totu i o parte dintre acestea privesc fapta ce formeaz obiectul cercet rii.

*Dup un an de la solu ionarea definitiv a cauzei, acestea sunt distruse de c tre procuror, care întocme te un proces-verbal în acest sens.*¹³¹

- f) Problema se pune în leg tur cu datele informatice stocate pe suportul de memorie extern , ce conține rezultatul intercept rii i înregistr rii audio – video sau ambientale ori în mediul ambiental sau fotografiilor privind sau care se refer la alte persoane, decât cele vizate de mandatul de supraveghere tehnic i despre care nu au rezultat elemente concludente i utile privitoare la preg tirea sau s vârșirea unei infracțiuni din cele prev zute de art. 139 alin. 2 din NCPP ori au rezultat astfel de date, dar referitoare la s vârșirea unor alte infracțiuni decât cele prev zute de art. 139 alin. 2 din NCPP.

Conform prevederilor art. 142 alin. 6 din NCPP, aceste date r mân stocate, se arhiveaz la sediul parchetului, în locuri speciale, cu asigurarea confiden ialit ii, timp de un an de la solu ionarea definitiv a cauzei, dup care acestea sunt distruse de c tre procuror, care întocme te un proces-verbal în acest sens.

Dar, ce se întâmpl în tot acest interval de timp cu respectivele date, despre care cunosc mai multe i diferite persoane din cadrul organelor judiciare i nu numai i care este tratamentul judiciar al unei astfel de situații?

Dincolo de obligația de confidențialitate, ce incumb persoanelor care au luat cunoștinț de asemenea situații¹³², *nu exist o garanție cert c datele respective, privind aspecte de natur profesional , extraprofesional , din viața privat ori de natur infracțional , dar care s nu se circumscrie infracțiunilor prev zute de art. 139 alin. 2 din NCPP, nu pot fi, ipotetic, folosite ca date informative ori investigative ori în scop antajist sau ca material compromiț tor la adresa imaginii persoanei în discuție.*

Incriminarea unor posibile fapte de acest gen nu acoper împrejurarea ca, într – o anchet , de pild , la modul persuasiv, s nu fie strecurat de c tre organul judiciar care efectueaz urm rirea penal , o informație de genul celor susmenționate.

În esenț , informațiile în discuție constituie o baz de date consistent , pentru organele judiciare, din care pot fi extrase, în special pentru momentele tactice ale unei anchete penale, elemente importante în economia anchetei respective i nu numai.

---

¹³¹ Art. 142 alin. 6 din NCPP.

¹³² A c rei înc lcare poate constitui infracțiune, de exemplu, divulgarea informațiilor secrete de serviciu sau nepublice, prev zut de art. 304 din NCP ori divulgarea secretului profesional, prev zut de art. 227 din NCP.

Tocmai pentru acest considerent apreciem că pentru situațiile învederate supra legiuitorul nu a oferit, prin textele NCPP, soluții optime și dincolo de orice suspiciune, atunci când a reglementat regimul juridic al datelor rezultate din măsurile de supraveghere, care nu privesc fapta ce formează obiectul cercetării sau care nu contribuie la identificarea ori localizarea persoanelor, *dacă nu sunt folosite în alte cauze penale.*

Mai mult, persoanele ce au purtat comunicări cu suspectul sau inculpatul supravegheat etnic ori a fost surprins în imagini cu acesta nici nu cunoaște, date referitoare la persoana sa, se află stocate la un organ judiciar, deși este inocent.

7. redarea selectiv și trunchiată a imaginilor filmate și înregistrate pe suport de memorie extern, fără a fi redată toate (integral) momentele înregistrate cu ocazia activităților de monitorizare

De pildă în dosarul nr. 77/P/2012 AL D.N.A. –Structura centrală, privind pe inculpatul SNC (fost magistrat de nivelul Curții de Apel) .a.¹³³, activitatea de oprire în trafic, pe raza unei localități din județul Caraș Severin, a cumpărării torului de influență C. și convertirea acestuia în denunț tor mituitor, de către procuror însoțit de lucrători de poliție judiciară a fost monitorizat autorizat, fiind realizate înregistrări de imagini.

Activitatea de constatare a infracțiunii flagrante a fost materializată în următoarele mijloace de probă :

- Înscrisuri

- *Proces verbal datat 14.03.2012, ora 17,45, întocmit în localitatea Nicolinț, D.N. 57, jud. Caraș Severin, de către procuror, scm., cms., insp. princ. și agent șef princ., toți din cadrul D.N.A., înscris depus la filele xxx, vol. II, dosar urmărire penală. La finalul actului se menționează că „ principalele momente ale activității judiciare au fost fixate prin videofilmare cu camera Panasonic full HD HM-TAI și cu camera digitală marca Nikon cu seria constructivă 630 xxxx „, plan fotografic având ca obiect aspecte de la constatarea infracțiunii flagrante sârșit de către numitul C. I., la data de 14.03.2012, în localitatea Nicolinț, județ Caraș Severin, pe drumul*

---

¹³³ Dosar nr.312/57/2012 al I.C.C.J. – Secția Penală, (sentința penală nr.159/28.12.2012 a Curții de Apel Alba Iulia)

- național 57 (înregistrat sub nr. 242/II-1/2012, care conține 33 fotografii și se află deșupra fișelor xxx, vol. II, dosar urmărire penală .
- proces verbal având ca obiect activitatea de consemnare a seriilor bancnotelor cu diferite cupiuri găsite asupră învinutului C. I., precum și marcarea criminalistică a unora dintre respectivele bancnote, care s-a realizat cu creionul chimic marca Sirchie, model UV 700, culoarea fiind albastru și vizibil în spectru U.V. și a fost ilustrat prin fotografii utilizându-se aparatul marca Nikon, model D-5000, înscrise se află deșupra fișelor xxx, vol. II, dosar urmărire penală
  - plan fotografic privind marcarea criminalistică a bancnotelor ce compun suma de 50.000 Euro, ce urmează a fi înmănat de către denunțatorul C. I. numitului . N. C., activitate desfășurată la data de 14 martie 2012, care conține 26 fotografii, se află deșupra fișelor xxx, vol. II, dosar urmărire penală .

- Suporturi optice (probe digitale)

- Suportul optic tip DVD-R, marca Verbatim, cu seria constructivă 1126 542 R E E 26xxxxx, care conține înregistrarea audio – video a infracțiunii flagrante constatate la data de 14.03.2012, în localitatea Nicolinț, județul Caraș Severin(copie sigilată cu sigiliul PNA nr. xxx), a se vedea Reșchizitoriu, pag. xx.

Din actele de urmărire penală a rezultat că activitatea de surprindere în flagrant s-a derulat, conform înșcrisului proces verbal, indicat supră între orele 17,45 – 19,20, pe raza localității Nicolinț, D.N. 57, jud. Caraș Severin, (fișă x și x, vol. II, dos. u. p.).

Procesul verbal constituie instrumentul scriptic prin care organele de urmărire penală au consemnat datele și elementele de fapt pe care le-au constatat cu ocazia efectuării unor acte de urmărire penală – mai mult sau mai puțin integral -, în cazul dat constatarea infracțiunii flagrante, având funcția de mijloc de probă .

Suportul optic reprezintă o probă multimedia (probă digitală), ce ilustrează activitățile și actele exterioare de conduită ale tuturor persoanelor implicate în constatarea infracțiunii flagrante din data de 14.03.2012 (fotografiatori, organe de urmărire penală, martori asistenți, martori oculari, orice alți participanți), realizat cu mijloacele tehnico – criminalistice ajutate¹³⁴ (camera Panasonic full HD HM-TAI și cu camera digitală marca Nikon cu seria constructivă 630 xxxxx), care „nu se substituie procesului verbal, ci sunt chemate

¹³⁴ Ion Angheliescu, *Folosirea fonogramei și videofonogramei magnetice în procesul penal*, R.R.D. nr. 1/1970, p.112.

a spori caracterul demonstrativ, a întări eficiența doveditoare a procesului verbal¹³⁵” încheiat de organele de urmărire penală .

Această probă multimedia are rolul de a ilustra cu imagini digitale – video și sonor - atât cele percepute de organele de urmărire penală , cât și actele exterioare de conduită (manifestările motrice, expresiile fizionomice) și semnele vocale, adică sonore (cuvintele, expresiile, formulările, frazele) ale personajelor surprinse de camera de luat vederi și de a confirma mențiunile scrise consemnate în procesul verbal, precum și, eventual, de a complini elemente de fapt sau aspecte ori împrejurări care, din greșeală , eroare ori intenție nu au fost menționate de organele judiciare constatatoare.

Beneficiul pe care îl reprezintă această probă la procesul verbal de constatare a infracțiunii flagrante a suportului optic, obținute ca urmare a filmării, constă în următoarele:

- Subiecții filmați sunt surprinși în mișcare, din unghiuri multiple, ceea ce permite prezentarea cea mai veridică a plasamentului în spațiu și a raportului dintre subiecți,
- Au un pronunțat caracter ilustrativ în prezentarea procesului de constatare a flagrantului
- Capacitatea de surprindere a unor activități și manifestări în evoluția lor firească și a cum s-au obiectivat aieva
- Exactitatea cu care sunt înregistrate imaginea și sunetul duce la creșterea gradului de obiectivitate a posibilității de evaluare a celor înregistrate și la excluderea sau, dimpotrivă , a includerii unor interpretări subiective
- Capacitatea de a cuprinde toate situațiile, persoanele și obiectele ce au legătură cu constatarea infracțiunii flagrante și se găsesc în câmpul filmat, indiferent de gradul de importanță care li s-a acordat la un moment dat
- Sunetul captat completează cantitatea și calitatea datelor oferite de imagine
- Fiecare cadru al filmului poate constitui un clișeu după care se pot efectua fotografii.

Procesul verbal (înscrisul) la care se află această probă suport optic (proba digitală) și fotogramele (mijloace materiale de probă¹³⁶) au același obiect în ceea ce privește conținutul lor, referindu-se la momentele activității desfășurate cu ocazia surprinderii în flagrant din data de 14.03.2012, în localitatea

---

¹³⁵ Aurel Ciopraga, *Criminalistica. Tratat de tactică - criminalistică* , Ed. Gama, Iași, 1996, p. 84.

¹³⁶ I. Neagu, *Drept procesual penal . Tratat. Partea generală* , Ed. Global Lex, București, 2007, p. 396. Într-o opinie mai veche (V. Dongoroz, S. Kahane, G. Antoniu, C. Bulai, N. Iliescu, R. Stănoiu, *Explicații teoretice ale Codului de procedură penală român. Partea generală* , vol. V, ed. A 2-a, Ed. Academiei Române, Ed. All Beck, București, 2003, p. 216, în **noțiunea de înscrisuri** sunt conținute, orice obiecte care indiferent de materialul din care sunt confecționate, conțin diferite mențiuni scriptice din care pot fi obținute elemente de fapt care servesc la aflarea adevărului, precum documente, acte, **planșe**, scrisori, tipărituri, **fotografii**, scheme.

Nicolinț, DN 57, jud. Caraș Severin, constituind un ansamblu probator compus dintr-un înscris, o probă digitală și fotografii însumate într-o plan foto anexă.

Pe de altă parte, înregistrările audio video și fotografiile reprezintă, conform prevederilor art. 64 din c. p. p. mijloace de probă distincte.

Indiferent că reprezintă o simplă ilustrare a mijlocului de probă ce-l constituie procesul verbal de constatare a infracțiunii flagrante din data de 14.03.2012 sau mijloace de probă distincte¹³⁷, între înregistrările audio și video, stocate pe suportul optic - tip DVD-R, marca Verbatim, cu seria constructiv 1126 542 R E E 26xxxx și cele 33 fotograme realizate cu camera digitală marca Nikon cu seria constructiv 630 xxxx și depuse în plan fotografic, ambele anexate procesului verbal în discuție, pe de o parte și mențiunile consemnate în conținutul procesului verbal susar tat, pe de altă parte, trebuie să existe o concordanță perfectă.

Mutatis mutandis, cele consemnate în conținutul procesului verbal, conform prevederilor art. 91 din c. p. p. și îndeosebi elementele de fapt constatate¹³⁸ trebuie să aibă o corespondență perfectă în imaginile și sunetele înregistrate prin videofilmare și apoi stocate pe suportul optic, precum și în imaginile din fotogramele însumate în plan foto anexă la procesul verbal.

În situația în care această corespondență nu există ori mențiunile din procesul verbal sunt eliptice în ce privește unele elemente de fapt care fie că se vizualizează și aud pe înregistrările audio video, fie că sunt fixate pe fotograme, pentru stabilirea tuturor elementelor de fapt semnificative și a unei corecte derulări a evenimentelor surprinse prin înregistrarea audio video este absolut necesar să se țină seama de aspectele decelate de celelalte mijloace de probă (proba digitală și fotogramele) decât cele consemnate scriptic, dar eliptic de înscrisul ce-l reprezintă procesul verbal încheiat de organele de urmărire penală.

Forța și valoarea probantă a mijloacelor de probă în discuție – înscris, probe digitale, fotogramele – este aceeași, dar importanța în evaluarea și diagnosticarea juridică a activității inculpatului C. I. și semnificația elementelor de fapt pe care le decelează sunt diferite, atât sub aspect cantitativ, cât mai ales sub aspect calitativ.

Pentru aceste considerente, în vederea exercitării rolului activ al instanței de judecată¹³⁹ și pentru respectarea scopului și a regulilor de bază ale

¹³⁷ Conform prevederilor art. 64 din c. p. p. fotografiile și înregistrările audio sau video constituie, între altele, mijloace de probă prin care se constată elementele de fapt ce pot servi ca probă într-un proces penal.

¹³⁸ Care, potrivit legii (art. 91 alin. 1 lit. d din c. p. p.), trebuie consemnate printr-o „descriere amănunțită”

¹³⁹ Art. 287 alin. 1 și 2 din c. p. p.

procesului penal – scopul procesului penal¹⁴⁰, aflarea adevărului¹⁴¹, rolul activ¹⁴² - se impune cu necesitate, ca fiind pertinent, util și concludent aspectarea (vizualizarea) suportului optic tip DVD-R, marca Verbatim, cu seria constructiv 1126 542 R E E 26XXXX, care conține înregistrarea ambiental audio – video a infracțiunii flagrante constatate la data de 14.03.2012, în localitatea Nicolinț, județul Caraș Severin, ORIGINAL, care, conform Rechizitoriului, pag. xxx, se află sigilat și pstrat la sediul D.N.A., în locuri special amenajate, conform prevederilor art. 91³ alin. 3 din c. p. p., urmând a fi puse la dispoziția instanței de judecată la solicitarea acesteia”.

Din întreaga durată în timp a activităților derulate de organele judiciare, pe suportul de memorie extern depus la dosarul cauzei, lipsesc secvențele – atât auditive, cât și imaginii - cuprinse de la minutul 8:25 la minutul 10:30 (conform setării înregistrării realizate de organele judiciare), când procurorul stă de vorbă cu C. în spatele măștii, nevăzându-se și neauzindu-se ce spune.

Consecutiv secvențelor lipsite, filmarea se reia cu continuarea activităților derulate la locul respectiv, fiind urmate, după scurgerea unei perioade de timp, de realizarea surprinderii în flagrant a fostului magistrat și a soției acestuia, în momentele anterioare, concomitente și ulterioare primirii unor documente și a unei sume de bani, cu care, anterior, fusese depistat denunțul torului C.

Din declarația denunțatorului C. în fața instanței de judecată, în data de 31 mai 2013 a rezultat că, în momentele ce lipsesc din secvența filmată cu ocazia opririi în trafic, a fost determinat de către procuror la depunerea denunțului¹⁴³, apoi „și s-a montat tehnica de ascultare, cei 50.000 de euro au fost marcați chimic, iar apoi afaceristul a fost trimis la biroul din Timisoara a notarului R. pentru a lăsa plicul.

---

¹⁴⁰ Art. 1 din c. p. p.

¹⁴¹ Art. 3 din c. p. p.

¹⁴² Art. 4 din c. p. p.

¹⁴³: „...Am fost oprit în trafic de o mașină care mi-a tăiat calea... Am oprit, am coborât mai multe persoane din acea mașină, mi-au spus să pun mâinile pe bord și mi-au pus întrebări cu faptul de unde vin și câți bani am asupra mea. Am răspuns că am 50.000 euro la mine și în primul moment am spus că au fost ai mei. Ulterior mi-au spus că m-au urmarit, inclusiv în Serbia, și că știu unde duc banii... Eu nu am spus însă cui îi duc, ei au spus că știu că-i duc domnului judecător. Din acest moment, între mine și domnul B., procuror DNA, a urmat o discuție derulată în spatele mașinii.

In această discuție mi s-a spus că pot beneficia de circumstanțe dacă voi colabora, că îmi vor cere condamnarea cu suspendare. Mi-au mai amintit că mai am un dosar în fază de cercetare penală, cu o infracțiune la legea circulației. Mi s-a spus și că am nepoti pe care trebuie să-i vad și că-i voi putea vedea dacă voi colabora, fiind lăsați în libertate. Revin și arată că în realitate, la acel moment, aveam un singur nepot, cel de-al doilea s-a născut în luna mai 2012. Am apreciat că patetică această replică a ofiterului de anchetă. Eram într-o stare de tensiune foarte mare. Sunt bolnav de inimă și am instalat un stimulator cardiac... Eu am spus că accept să colaborez dacă voi fi martor în cauză ai am făcut un autodenunț.

Procurorul mi-a spus însă că nu voi fi martor, ci doar inculpat în cauză și că va insista să primesc o pedeapsă cu suspendare... La Nicolinț, în timp ce stăteam cu mâinile pe bord, am întors capul și am observat un civil (toți cei care ne-au oprit erau civili) care avea un pistol în mână și eu cred că acel pistol era îndreptat spre mine... Când mi s-a reamintit că am dosar de urmarire penală la legea circulației, mi s-a promis că voi fi sprijinit. N-am înțeles nimic din aceste vorbe. Eu îmi amintesc că am numărat cei 50.000 euro, i-am dat procurorului într-o pungă de plastic”.

Marturia lui C. de la ICCJ: “Între mine și domnul B., procuror DNA, a urmat o discuție derulat în spatele meu înii... Când mi s-a reamintit că am dosar de urmărire penală la legea circulației, mi s-a promis că voi fi sprijinit”¹⁴⁴.

Situațiile de genul celor expuse mai sus își găsesc clarificarea prin ascultarea și vizualizarea de către partea interesată a tuturor comunicărilor interceptate și înregistrate și a filmurilor ori fotografiilor executate în perioada de valabilitate a autorizației emise de judecătorul de drepturi și libertăți de pe suporturile pe care au fost stocate și, dacă este cazul, expertizarea lor judiciară, tehnică sau criminalistică.

Secțiunea a 4 – a

Inexistența ori nemenționarea existenței în documentele însoțitoare ale rezultatului înregistrărilor realizate sau neutilizarea procedurilor operaționale standardizate în legătură cu interceptarea și înregistrarea audio – video, a convorbirilor telefonice sau ambientale, precum și a lanțului de custodie a probelor obținute

8. contaminarea materială a probelor digitale, prin efectuarea diferitelor manevre cu instrumente scripturale neadecvate, manevre necorespunzătoare, conservare în condiții neadecvate, ale suporturilor de memorie externă, degradări mecanice

În literatura de specialitate¹⁴⁵ au fost exemplificate ca posibile situații de contaminare inscripționările cu markerul neadecvat a suportului de memorie externă.

Secțiunea a 5 - a

Existența ipotetică a posibilității de modificare / alterare – intenționată sau din neglijență – a acurateții și integrității probelor multimedia

9. Ipotetic există posibilitatea tehnică de a se opera alterări, distorsiuni, modificări, înserări de voci computerizate, intercalări de cuvinte, fraze sau alte elemente de contrafacere, adugiri, tersuri, pe suportul de memorie

---

¹⁴⁴ A se vedea articolul de luni, 17 iunie 2013 17:50, intitulat „IAT CUM OPEREAZ DNA LA DRUMUL MARE”, scris de Răzvan SAVALIUC - George TRĂTĂȘ, din publicația **Lumea Justiției**.

¹⁴⁵ A se vedea, Adrian Petre, Cătălin Grigora, *Înregistrările audio și audio – video, mijloace de probă în procesul penal. Expertiză judiciară*, Ed. C.H. Beck, București, 2010, p. 189 și urm.

extern¹⁴⁶, de c tre persoanele care intr în contact cu suportul ce stocheaz comunic rile ori imaginile interceptate i înregistrate, întrucât tehnica de calcul actual permite acest lucru, iar urmele sunt greu de pus în evidenț , poate chiar imposibil¹⁴⁷.

Secțiunea a 6 – a

Utilizarea unor metode i mijloace tehnice de interceptare i înregistrare care au un caracter clasificat, ceea ce nu permite examinarea i verificarea acestora de c tre experții introduși legal în cauzele penale care nu au autorizare sau certificat corespunz tor ORNISS. Nereglementarea situației de c tre recenta legislație penal adoptat .

10. În cazul intercept rilor i înregistr rilor comunic rilor realizate atât în baza unui mandat de siguranț național care, ulterior, sunt utilizate într – un proces penal, cât i în cazul acelor care se realizeaz în temeiul procedurii generale, consacrate de codul de procedur penal , se adaug i aspectele legate de caracterul clasificat al echipamentelor, mijloacelor i metodelor utilizate pentru operațiunea de interceptare și înregistrare, care este invocat atunci când se solicit de c tre expertul desemnat de c tre organul judiciar examinarea echipamentelor de interceptare i înregistrare.

Situația a fost relevat de c tre experții criminaliști autorizați introduși în diferite cauze penale cum a fost de pild într – o situație¹⁴⁸, în care expertul criminalist autorizat , autor al Raportului de Expertiz , învedereaz existența unei adrese a S.R.I. – U.M. 0653 Reșița, cu nr. 1766686/08/09.2011 (*nesolicitat de c tre instanța de judecat i nedepus la dosarul cauzei*), vizând r spunsul la solicitarea expertului, absolut necesar efectu rii expertizei, de a avea la dispoziție echipamentele tehnice cu care s-au realizat intercept rile i înregistr rile ce urmeaz a fi expertizate, din care ar rezulta urm toarele:

---

¹⁴⁶ În lucrarea susmenționat , Adrian Petre, C t lin Grigora , *Înregistr rile audio i audio – video, mijloace de prob în procesul penal. Expertiza judiciar* , Ed. C.H. Beck, Bucure ti, 2010, p. 188, citând din Broeders, A.P.A., „ *Interpol Review on Forensic Speech and Audio Analysis*”, Forensic Linguistics, Lyon, Franța, 2001, arat : „ *semenționeaz c este cunoscut faptul c tehnica digital permite intervenții compute rizate greu sau în unele situații chiar imposibil de depistat, dac sunt f cute de persoane competente*”.

¹⁴⁷ A se vedea pag. 5 din Raportul de Expertiz Criminalistic nr. 88 /13 mai 2011 al INEC, dosar penal nr. 6367/2/2010 al Curtea de Apel Bra ov; a se vedea pag. 5 din Raportul de Expertiz Criminalistic nr. 172/11.10.2011 al INEC, dosar penal nr. 11294/2/2009 al Curții de Apel București, Secția 1 – A Penal , citând pe Broeder A., 2001, Forensics Linguistics, Interpol, Lyon.

„O înregistrare original poate avea o valoare real , de necontestat, doar prin intermediul unei expertize de autentificare. În general, o concluzie prin care o înregistrare audio sau video s fie declarat fals sau falsificat nu se poate formula de c tre nici un expert (C. Grigora , Expertiza înregistrărilor audio, în „Dreptul” nr. 1 /2003, 164).

¹⁴⁸ Raportul de Expertiz Criminalistic nr. 6/17.01.2012 al Laboratorului Interjudețean de Expertize Criminalistice Brașov depus în dosarul nr. 6495/115/2006 al Curții de Apel Brașov (nepublicat).

„Intercept rile telefonice realizate în condițiile codului de procedur penal sunt realizate de c tre S.R.I., prin intermediul unui sistem național integrat. Acesta nu poate fi pus la dispoziție nici fizic, nici d. p. v. legal, întrucât în conformitate cu art. 17 lit. g din Legea nr. 182/2002, tehnica i echipamentele respective fac parte din categoria informațiilor secretelor de stat, fiind exceptate de la accesul liber al cet ținilor , conform art. 12 alin. 1 lit. a din Legea nr. 544/2001.

În cadrul acestui sistem integrat de interceptare, înregistr rile se fac pe hard diskurile unor servere la care are acces numai personalul autorizat, aceste înregistr ri constituind în fapt originalul, întrucât sunt realizate simultan cu evenimentele acustice pe care le conțin.

De pe aceste hard diskuri înregistr rile sunt transferate pe suportii optici care sunt înaintați beneficiarului și care, conform art. 91³ din c. p. p., reprezintă suportul original.

În fapt, înregistr rile de pe ace ti suportii optici sunt copii ale originalelor înregistr rilor respective.

În contextul celor de mai sus data cre rii fiec rui fi ier audio, dat de consola Windows (figura 3, coloana 3) difer de data la care se presupune a fi fost efectuat fiecare înregistrare, dat înscris în numele fi ierului (figura 3, coloana 1).”

În alte cauze penale, de i s – a solicitat de c tre ap rarea inculpaților, expertul angajat al INEC nu a f cut nici un demers pentru a obține certificat sau autorizație ORNISS, pentru a accede la echipamentele SRI, clasificate ca secret de stat¹⁴⁹, iar pe de alt parte nu se tie dac instituția dețin toare a echipamentelor informatice și de comunicații, pe care s – au realizat intercept rile i înregistr rile comunicațiilor, în baza autorizației emise de c tre judec torul competent, ar fi permis respectivul acces.

Pentru activit ți destinate scopului existenței și funcțion rii lor, Serviciile de Informații, pot utiliza, și legea le și confer acest drept, mijloacele tehnice adecvate, sunt legal îndrituite s foloseasc metodele științifice adecvate,

---

¹⁴⁹ Este cazul dosarului penal nr. **49702/3/2010 al** Tribunalului București, Secția a II - a Penal , în care, în cererea de probațiune formulat de unul dintre inculpați s – au menționat urm toarele:

„ Exist posibilitatea ca expertul criminalist, desemnat cu efectuarea expertizei criminalistice multimedia, s examineze echipamentelede comunicații i informatice de mare capacitate, ce fac parte din sistemul integrat digital, cu caracter secret, utilizat de S.R.I., prin deplasarea la locația unde se afl respectivele echipamente, dup ce, în prealabil, a obținut autorizația de securitate prev zut de Legea nr. 182/2002 i H.G. nr. 585/2002, în condițiile acolo stipulate, și prin realizarea lucr rilor necesare efectu rii expertizei dispuse de instanța de judecat ”.

considerent pentru care pot să le confere un regim clasificat, dar în nici un caz acestea nu se pot interfera cu un proces penal, în sensul aplicării interdicției de a se avea acces, de către persoanele autorizate, la echipamentele folosite pentru obținerea de probe judiciare.

În concluzie, considerăm că accesul și examinarea echipamentelor folosite la interceptările și înregistrările în litigiu sunt în posibilitatea fie a unui expert criminalist oficial, fie al unui expert tehnic judiciar IT, de pe listele Birourilor de Expertiză de pe lângă Tribunale, singura condiție necesară de îndeplinit fiind obținerea autorizației de securitate prevăzută de lege (certificat ORNISS), determinată de necesitatea obiectivă de a cunoaște, în scopul stabilirii adevărului într-un dosar penal, în atare condiții interzicerea accesului putându-se circumscrie unor infracțiuni.

Ilustrarea schematică a posibilelor suspiciuni privind interceptarea și înregistrarea comunicațiilor

Situații determinate de erori existente în activitatea de redare a conținutului convorbirilor telefonice interceptate și înregistrate

Situații determinate de durata de timp scurs între momentul când a avut loc efectiv convorbirea telefonică interceptată și înregistrată și momentul când aceasta apare ca fiind stocat pe suportul de memorie extern

Situații determinate de selectarea unilaterală a anumitor convorbiri telefonice sau imagini, de către organele și lucrătorii reprezentând acuzarea, din ansamblul convorbirilor telefonice și imaginilor interceptate și înregistrate

Inexistența ori nemenționarea existenței în documentele însoțitoare ale rezultatului înregistrărilor realizate sau neutilizarea procedurilor operaționale standardizate în legătură cu interceptarea și înregistrarea audio – video, a convorbirilor telefonice sau ambientale, precum și a lanțului de custodie a probelor obținute

Existența ipotetică a posibilității de modificare / alterare – intenționat sau din neglijență – a acurateții și integrității probelor multimedia

Utilizarea unor metode și mijloace tehnice de interceptare și înregistrare care au un caracter clasificat, ceea ce nu permite examinarea și verificarea acestora de către experții introduși legal în cauzele penale care nu au autorizare sau certificat corespunzător ORNISS. Nereglementarea situației de către recenta legislație penală adoptată.

În finalul capitolului oferim un exemplu din activitatea practică a organelor judiciare¹⁵⁰, în care apărarea unuia dintre inculpați a formulat următoarele aserțiuni, privind probele multimedia și înscrisurile aferente, ce au fost administrate în legătură cu care s-au formulat mai multe cereri:

Elementul contextual care caracterizează perioada 13.12.2011 – 15.03.2012, în care s-au consumat evenimentele care constituie baza factuală din dosarul examinat, îl reprezintă împrejurarea că doi dintre inculpații din prezenta cauză, respectiv C.I. și R.A.D., au fost monitorizați în baza unor mandate de siguranță națională, pentru perioada 11.03.2012 – 15.03.2012, a existat o dublă monitorizare a inculpaților susamintiți, respectiv cea autorizată prin mandatul de siguranță națională și cea autorizată prin Ordonanța provizorie emisă de către procurorul D.N.A., confirmată și prelungită ulterior de către judecătorul competent de la Curtea de Apel București, iar pentru perioada 14.03.2012, ora 17,45 – 22, 25, la cele două categorii de monitorizări s-au adăugat și utilizarea procedurilor tactice criminalistice de constatare a infracțiunii flagrante, în 2 etape, respectiv în localitatea Nicolinț, jud. Caraș Severin și la Timișoara.

Cu toate acestea din materialele și documentele scrise și suporturile optice și din fotografiile depuse la dosarul cauzei lipsește decelarea unor momente de importanță covârșitoare pentru stabilirea adevărului și cunoașterea stării de fapt sub toate aspectele, împrejurări ce au repercursiuni majore în ceea ce privește diagnosticarea juridică a bazei factuale consumate.

Apărarea inculpatului N.C. a avut justificate și întemeiate suspiciuni în ceea ce privește comportamentul procesual al inculpatului C.I., în sensul că denunțul formulat de către acesta nu este rezultatul propriei voințe ci rodul unei acțiuni provocatoare a organelor de urmărire penală, care au realizat o activitate de provocare – comitere, ceea ce este ilicit, fiind sancționat de prevederile art. 64 alin. 2 din c. p. p. și nicidecum o provocare – revelare, ceea ce atât CEDO, cât și legislația internă admite.

Cererile susceptibile de a fi fost formulate de apărarea unuia dintre inculpați erau destinate pentru evidențierea elementelor de fapt, profitabile prezentei cauze penale, ce s-au derulat în perioada 13.12.2011 – 15.03.2012 [subperioadele 13.12.2011 (înregistrarea celor 2 dosare civile la Curtea de Apel Timișoara) – 05.03.2012 (pronunțarea hotărârii în cele 2 dosare civile); 06.03.2012 – 11.03.2012, ora 13,30 (începerea punerii în executare a procedurilor intruzive); 11.03.2012, ora 13,30 – 15.03.2012, ora 00,00 (încetarea măsurilor intruzive)], în condițiile în care, după examinarea dosarului cauzei, s-au constatat următoarele:

¹⁵⁰ Dosarul nr. 77/P/2012 AL D.N.A. – Structura centrală, [dosar nr.312/57/2012 al I.C.C.J. – Secția Penal (sentința penală nr.159/28.12.2012 a Curții de Apel Alba Iulia)]

- Inexistența la dosarul cauzei a suporturilor optice pe care au fost stocate semnalele sonore și imaginile interceptate și înregistrate precum și inexistența notelor de redare (transcriere) a înregistrărilor audio, urmare a punerii în aplicare a mandatului de siguranță național nr. 005384 din 06.09.2011 (emis pe durata de 6 luni, până la data de 05.03.2012), prelungit la data de 08.03.2012 (pe durata de 3 luni, până la 07.06.2012) emis de I.C.C.J. – Secția Penal, pentru interceptarea și înregistrarea comunicațiilor numitului Chiș r u Iacob și pentru interceptarea și înregistrarea audio – foto – video ambientală a numitului Chi r u Iacob.
- Inexistența la dosarul cauzei a tuturor materialelor și documentelor rezultate din utilizarea procedurilor intruzive dispuse de organele de urmărire penală și instanța de judecată competentă, față de inculpații din prezentul dosar, pentru perioada 11.03.2012, ora 13,30 – 15.03.2012, ora 00,00

Cererile pertinente pentru clarificarea stării de fapt, pot fi următoarele:

1. Solicitarea instanței de judecată ca S.R.I. să depună la dosarul cauzei, în formă declasificată, a tuturor materialelor și documentelor, în integralitatea lor, obținute în perioada 06.09.2011 – 15.03.2012, ca urmare a punerii în executare a mandatelor de siguranță națională nr. 00XXXX/06.09.2011, nr.00XXXX/08.11.2011 și nr. 00XXXX/ 07.03.2012, toate emise de I.C.C.J., respectiv note de redare a convorbirilor telefonice, note de redare a convorbirilor ambientale interceptate și înregistrate, note cu sms-urile interceptate, suporturile optice pe care sunt stocate comunicările interceptate și înregistrate, filme, fotografii, note raport de filaj, orice alte materiale obținute, cum ar fi listingul convorbirilor telefonice, rezultatul cererilor unor informații, pentru a căror obținere este necesar accesul într-un loc, la un obiect sau deschiderea unui obiect, respectiv la cartela și aparatul telefonic mobil cu nr. de apel xxxx.

Semnificative sunt materialele și documentele obținute în urma punerii în aplicare a măsurilor intruzive și operative dispuse prin mandatele de siguranță națională din care rezultă următoarele momente:

- *întâlnirile anterioare datelor de 20.02.2012 și 05.03.2012 dintre .N.C. , C.i. și, eventual M.I.M. și/sau alte persoane, de la localul Latino din incinta mall-ului din Timișoara, cu imaginile filmate sau fotografiate însoțite de transcriptul convorbirilor ambientale ce au avut loc.*

Despre aceste întâlniri se face referire cu precizie în Rețchizitoriu, indicându-se ca suport probator declarația inculpatului denunț tor C. I., pe care ap rarea inculpatului .N.C. o prive te cu circumspecție și cu o puternic înc rc tur de subiectivism, urmând s cear excluderea acesteia din ansamblul probator administrat în cauz .

- conținutul corespondenței tip sms și a comunic rilor electronice, a convorbirilor telefonice dintre .N.C. i C.I., din perioada 18.02.2012 – 11.03.2012, ora 13,30,

situații de fapt care nu puteau fi ratate de cadrele S.R.I., care au pus în executare mandatele de siguranț național emise de I.C.C.J. i care îl vizau pe Chi r u Iacob.

2. Solicitarea de la organele de urm rire penal , respectiv D.N.A. – structura central , a tuturor materialelor și documentelor obținute în perioada 11.03.2012, ora 13,30 – 15.03.2012, ora 00,00, în integralitatea lor, ca urmare a punerii în executare a Ordonanței provizorii a procurorului, nr. 77/P/2012 din data de 11.03.2012, ora 13,30 i a Încheierii nr. 42/13.03.2012, ora 11,00, pronunțat în dosarul nr. 42/2012 al Curții de Apel București, prin care a fost confirmat ordonanța emis de c tre procuror privind utilizarea procedeeelor intruzive i s-a dispus autorizarea pe mai departe a procedeeelor respective, pân la data de 10.04.2012, orele 13,30. (filele 12 – 22, vol. III, dos. u. p.).

Cererea este determinat de urm toarele împrejur ri:

A) Pe suportul optic tip DVD-R, marca Verbatim, cu seria constructiv 1126 542 R E E 26XXXX, sunt stocate secvențele filmate privind înregistrarea ambiental audio – video a constat rii infracțiunii flagrante, activitate derulat la data de 14.03.2012, în localitatea Nicolinț, județul Caraș Severin (copie sigilat cu sigiliul PNA nr. xxx), între orele 17,45 – 19,20, i anume:

- ✓ Momentele stocate pe fi ierul imga 001 – 006, care ilustreaz , secvențial și discontinuu, activitatea de constatare a infracțiunii flagrante desf urat (conform mențiunilor din procesul verbal) în intervalul orar 17,45 – 19,20, deci 95 minute, conțin o înregistrare video audio cu durata total de 31 minute i 8 secunde, diferența de timp în care activit țile consumate nu apar ca fiind filmate fiind de 63,52 minute (1 or i 312 secunde).
- ✓ Momentele stocate pe fi ierul imga 001 relev urm rirea unui autovehicul în trafic, au durata de 30 sec.

- ✓ *Momentele stocate pe fișierul imga 002 au durată de 19 minute și 10 secunde și decelează etapa I a constatării flagrantului, care are ca obiect principal focusat autoturismul marca HYUNDAI TUCSON, cu nr. de înmatriculare CS 000 WTX, predarea sumei de bani aflate împachetate cu o bandă de hârtie pe care sunt menționate cupiurile, discuții între C.I., procuror, lucrător de poliție judiciar, percheziția autoturismului și percheziția corporală a numitului S.N., discuții între acesta și procuror și lucrător de poliție judiciar.*

Sonorul este alterat de zgomotul motorului autoturismului aflat în funcțiune, iar uneori lipsește.

Din aceste secvențe filmate lipsește tocmai secvențele din care rezultă sau care ilustrează ceea ce organul de urmărire penală a consemnat în procesul verbal întocmit cu ocazia constatării infracțiunii, respectiv: „Despre suma de 50.000 Euro, înv. C.I. a afirmat că reprezintă suma pretins de judecătorul Ș.N.C., în schimbul intervenției pentru soluționarea favorabilă a celor două dosare civile în care este implicată societatea lichidatoare ZZZZ”, (fila ..., vol. II, dos. u.p.).

Altfel spus, în videofilmarea stocată pe suportul optic indicat supra nu există imagini din care să rezulte momentele în care C.I. a făcut afirmațiile, pe care procurorul le-a menționat în conținutul procesului verbal.

În schimb, înregistrarea audio video conține:

- *imagini și semnale sonore reprezentând expresii fizionomice ale lui C.I., precum și cuvinte, afirmații ori negații, formulări, fraze cu conținut interogativ sau afirmativ, formulate de către C.I., care contrazic total mențiunile arătate mai sus din procesul verbal, ca fiind afirmate de către acesta, a se vedea în acest sens momentele 0 min., 02 sec până la momentul 02 min., 56 sec., de pe imga 002,*
- *imagini și semnale sonore reprezentând atitudini neconforme ale procurorului față de C.I. (optit la ureche, mângâieri pe coapsa piciorului drept, uneori folosirea unui ton ridicat cu note de agresivitate verbală), precum și a lucrătorului de poliție judiciar (ton ridicat cu inflexiuni agresive verbală, momente în care excedat de propria sa importanță)*
- *imagini cu prezența unor persoane (de pildă, o persoană de sex feminin cu părul vopsit blond) care nu apar menționate în procesul verbal ca fiind prezente la locul respectiv în timpul derulării activității de constatare a infracțiunii flagrante*

- imagini care îl surprind pe procuror stând de vorbă cu C. I. în lateralul unui autovehicul tip microbuz, de culoare închis, probabil albastru, amplasat în spatele autoturismului cu nr. de înmatriculare CS 000 WTX, dar fără a fi realizat înregistrarea audio sau poate că a fost eliminat, în orice caz nu apare pe suportul optic pus la dispoziția instanței
- imagini și sunete având ca subiect telefonul mobil al numitului C.I., care nu a fost ridicat împreună cu suma de bani găsită asupra acestuia, dar care telefon, culmea, a fost predat organelor judiciare, din propria inițiativă a inculpatului, la data de 30.03.2012
  - Momentele stocate pe fișierul imga 003 au durată de 10 minute și 23 secunde și decelează etapa a II-a a constatării flagrantului, care are ca obiect principal focusat suma de 50.000 Euro găsită asupra lui C.I., precum și a altor sume de bani – în Dinari, Ron și Euro -, găsite asupra acestuia, numărarea de către Chișu Iacob și de către un lucrător de poliție judiciară a bancnotelor ce conțin suma respectivă, calculul sumelor respective, discuții cu unul dintre martorii asistenți la activitate (o persoană de sex feminin, care nu apare menționată în procesul verbal), pașaportul numitului C.I., unele secvențe sunt lipsite de sonor. Această etapă corespunde activității de percheziție corporală efectuată asupra inculpatului C.I..
  - Momentele stocate pe fișierul imga 004 au durată de 12 secunde și decelează etapa a III-a a constatării flagrantului, care are ca obiect principal focusat ilustrarea cu imagini de detaliu a sumelor de bani, pașaportul și telefonul mobil găsite cu ocazia percheziției corporale efectuate asupra inculpatului C.I..
  - Momentele stocate pe fișierul imga 005 au durată de 7 secunde și decelează etapa a IV-a a constatării flagrantului, care are ca obiect principal focusat pachetul conținând suma de 50.000 Euro, în cupiurile respective.
  - Momentele stocate pe fișierul imga 006 au durată de 46 secunde și decelează etapa a V-a a constatării flagrantului, care are ca obiect principal focusat toate obiectele găsite cu ocazia percheziției corporale asupra inculpatului C.I. și autoturismului cu nr. de înmatriculare CS 000 WTX, respectiv sumele de bani, pașaportul, telefonul mobil și un bon fiscal emis de o unitate comercială, în Serbia, la data de 14. 03. 2012, ora 17,16 (ora oficială a Serbiei), respectiv ora 18, 16 ora României.

Este de precizat c în intervalul orar analizat (17,45 – 19,20), numitul C.I. se afla sub o dubl monitorizare:

- monitorizarea dispus prin Încheierea nr. xx/13.03.2012 emis de judec torul competent de la Curtea de Apel Bucure ti¹⁵¹
- monitorizarea dispus prin autorizarea I.C.C.J., respectiv mandatul de siguranț național nr. 00XXXX/07.03.2012¹⁵².

Executarea ambelor autoriz ri de utilizare a procedeeleor intruzive faț de C.i. a fost realizat de c tre cadre ale aceleiași instituții S.R.I.

Pentru acest interval de timp la dosarul cauzei au fost depuse urm toarele materiale i documente:

- redarea scris a convorbirii telefonice din data de 14.03. 2012, ora 19:21:52 între apelantul .N.C. i apelatul C.I., filele xxxx, vol. III

B) Pentru momentele imediat ulterioare constat rii infracțiunii flagrante din data de 14.03.2012, intervalul orar cuprins între ora 19,30 – ora 21,00, nu exist nicio înregistrare audio video, nici realizat de organele judiciare care au constatat infracțiunea flagrant i nici executat de organele (cadre S.R.I.) care au avut sarcina de serviciu a punerii în executare a autorizației emise în baza Încheierii nr. xx/13.03.2012 a Curții de Apel Bucure ti i a mandatului de siguranț național nr. 00XXXX/ 07.03.2012 a I.C.C.J.

Din nici un act de urm rire penal depus la dosarul cauzei nu rezult unde (locația) s-a desf urat aceast activitate.

Acest interval de timp se caracterizeaz prin aceea c semnific debutul activit ții de organizare a surprinderii în flagrant a inculpatului ȘN.C..

Probabil c în aceast perioad se consemneaz de c tre C.I. denunțul împotriva lui .N.C..

Nu sunt consemnate în procesul verbal data 14.03.2012, filele xxx, vol. II mențiuni dac au fost sau nu efectuate înregistr ri audio video cu prilejul activit ții de consemnare a seriilor bancnotelor în Euro g site asupra inculpatului C.I. i a marc rii criminalistice a unora dintre bancnotele respective, activitate derulat în data de 14.03.2012, între orele 19,45 – 21,00, conform datelor din procesul verbal în discuție.

---

¹⁵¹ În care se autoriza interceptarea i înregistrarea audio i video a convorbirilor telefonice purtate de C.I., a convorbirilor i comunic rilor purtate în mediul ambiental de C.I., lu rii de imagini privind întâlnirile ce vor avea loc, localiz rii sau urm ririi GPS ori prin alte mijloace electronice de supraveghere a posturilor telefonice.

¹⁵² În care se dispunea interceptarea și înregistrarea audio foto video pe orice tip de suport a comunicațiilor purtate în mediul ambiental de numitul C.I..

Nu sunt prezenți martori asistenți la această activitate care s-a efectuat doar între organele de urmărire penală și C.I..

Față de cele de mai sus rezultă că activitatea derulată de organele de urmărire penală în intervalul de timp 19, 30 – 21,00 nu a fost înregistrată audio video de către echipa de organe de urmărire penală care a constatat infracțiunea flagrantă.

În schimb, în acest interval de timp, 19, 30 – 21,00, învinuitul C.I. se afla sub o dublă monitorizare:

- *Pe de o parte monitorizarea dispusă prin Încheierea nr. xx/13.03.2012 emisă de judecătorul competent de la Curtea de Apel București*
- *Pe de altă parte monitorizarea dispusă prin autorizarea I.C.C.J., respectiv mandatul de siguranță național nr. 00XXXX/07.03.2012¹⁵³.*

La dosarul cauzei se află depuse doar următoarele materiale și documente:

- *„Nota obținută din exploatarea mandatului 00XXXX emis de Înalta Curte de Casație și Justiție în 7 martie 2012”, din care rezultă că activitatea de supraveghere operativă a numitului C.I. s-a întrerupt la ora 17,47, când a fost oprit în trafic și a încetat din ordin la ora 20,00. Fișele xxx, vol. III, deci este eliptic în ce privește momentele 17,47 – 20,00.*

- *redarea scrisă a convorbirii telefonice din data de 14.03. 2012, ora 19:04:52 între apelantul M.I.M. și apelatul .N.C., fișele xxx, vol. III.*

C) Pentru momentele organizării de către organele de urmărire penală constatate infracțiunii flagrante din data de 14.03.2012, din Timișoara, consumate în intervalul orar cuprins între orele 21,00 – 22,07, la dosarul cauzei nu există niciun fel de documente și/sau imagini stocate în care s-au fixat activitățile desfășurate de organele de urmărire penală în legătură cu denunțul torul C.I., respectiv:

- *cum s-a efectuat deplasarea de la Nicolinț la Timișoara, respectiv în ce privește autoturismul s-a aflat C.I., împreună cu cine, care au fost și conținutul discuțiilor ambientale în care unul dintre interlocutori a fost acesta. Precizăm că de la Nicolinț la Timișoara sunt 120 km, care pot fi parcurși în 1 oră și 41 min. Calculând retroactiv de la momentul începerii înregistrării ambientale, când C.I. se afla la intrare în Mall- ul din Timișoara, adică ora 22,02 moment în care se presupune că a ajuns din drumul întreprins de la Nicolinț, rezultă că*

---

¹⁵³ În care se dispunea, printre altele, interceptarea și înregistrarea audio foto video pe orice tip de suport a comunicațiilor purtate în mediul ambiental de numitul Chiș r u Iacob.

deplasarea de la Nicolinț a început la ora 20,20. Unde se afla martorul S.N. în aceste momente.

- momentele privind montarea echipamentului tehnic de înregistrare ambiental , cu care C.I. a executat înregistrarea ambiental a întâlnirii cu .N.C.
- care sunt caracteristicile tehnice ale echipamentului respectiv,
- procedura operațional standard existent în cadrul D.N.A. în leg tur cu acest echipament,
- instructajul efectuat învinuitului denunț tor C.I. cu privire la utilizarea echipamentului, când s-a realizat, unde anume, cine l-a efectuat, în ce a constat

Pentru acest interval de timp la dosarul cauzei au fost depuse urm toarele materiale i documente:

- Not rezultat din punerea în executare a autorizațiilor nr. x/11.03.2012 i x/13.03.2012 privind supravegherea operativ a numitului .N.C. efectuat în perioada 12 – 14.03.2012, filele xxx vol. III.
- redarea scris a convorbirii telefonice din data de 14.03. 2012, ora 21:05:10 între apelantul C.I. i apelatul .N.C., filele xxx, vol. III
- redarea scris a convorbirii telefonice din data de 14.03. 2012, ora 21:10:38 între apelantul M.I.M. i apelatul C.I., filele xxx, vol. III
- redarea scris a convorbirii telefonice din data de 14.03. 2012, ora 21:41:07 între apelantul M.I.M. i apelatul C.I., filele xxx, vol. III
- redarea scris a convorbirii telefonice din data de 14.03. 2012, ora 22:02:26 între apelantul C.I. i apelatul .N.C. , filele xxx, vol. III

În esenț , instanței de judecat i s – au solicitat urm toarele:

- 1) Solicitarea de c tre instanța de judecat ca S.R.I. s depun la dosarul cauzei, în form declasificat , a tuturor materialelor i documentelor, în integralitatea lor, obținute ca urmare a punerii în executare a mandatelor de siguranța național nr. 00XXXX /06.09.2011, nr. 00XXXX/08.11.2011 i nr. 00XXXX / 07.03.2012, toate emise de I.C.C.J., pentru perioada 06.09.2011 – 15.03.2012, dar îndeosebi pentru perioada 13.12.2011 – 15.03.2012, respectiv note de redare a convorbirilor telefonice, note de redare a convorbirilor ambientale interceptate i înregistrate, note cu sms-urile interceptate, suporturile optice pe care sunt stocate comunic rile interceptate i înregistrate, filme, fotografii, note raport de filaj, orice alte materiale obținute, cum ar fi listingul convorbirilor telefonice, rezultatul c ut rii unor informații, pentru a c ror obținere este necesar accesul într-un loc, la un obiect sau

deschiderea unui obiect, respectiv la cartela și aparatul telefonic mobil cu nr. de apel yyy, referitoare la C.I., R.A.D. și A.D.

- 2) *Solicitarea de către instanța de judecată de la organele de urmărire penală, respectiv D.N.A. – structura centrală, a tuturor materialelor și documentelor obținute în perioada 11.03.2012, ora 13,30 – 15.03.2012, ora 00,00, în integralitatea lor, ca urmare a punerii în executare a Ordonanței provizorii a procurorului, nr. 77/P/2012 din data de 11.03.2012, ora 13,30 și a Încheierii nr. xx/13.03.2012, ora 11,00, pronunțată în dosarul nr. 42/2012 al Curții de Apel București prin care a fost confirmată ordonanța emisă de către procuror privind utilizarea procedurilor intruzive și s-a dispus autorizarea pe mai departe a procedurilor respective, până la data de 10.04.2012, orele 13,30.”*

CAPITOLUL III

INSTITUȚII ȘI ORGANE ABILITATE CU INTERCEPTAREA ȘI ÎNREGISTRAREA COMUNICAȚIILOR

Secțiunea 1

Prevederi legale

Instituțiile și organele abilitate (autorizate) legal de a deține și folosi mijloacele adecvate pentru verificarea, prelucrarea și stocarea informațiilor, în condițiile legii, sunt:

- 1) Serviciul Român de Informații (*art. 8 din Legea nr. 14 / 1992*),
- 2) Ministerul Afacerilor Interne, prin:
  - Direcția Generală de Informații și Protecție Internă (*art. 3 lit. b, pct. 2 din O.U.G. nr. 30 /2007*),
  - Direcția Generală Anticorupție (*art. 3 lit. b, pct. 16 din O.U.G. nr. 30 /2007*)
  - Direcția Generală de Combatere a Criminalității Organizate (*art. 10 alin. 3 și 4 din O.U.G. nr. 30 /2007*),
- 3) Serviciul de Informații Externe (*art. 10 alin. 1 din Legea nr. 1/1998, cu modificările și completările ulterioare: "Serviciul de Informații Externe este autorizat să folosească persoane juridice sub acoperire, înființate în condițiile legii, să utilizeze metode specifice, să creeze și să dețină mijloace adecvate pentru obținerea, verificarea, protecția, evaluarea, valorificarea și stocarea datelor și informațiilor referitoare la siguranța națională"*),
- 4) Ministerul Apărării Naționale, prin Direcția Generală de Informații a Apărării (*art. 13 din Legea nr. 346/2006*),
- 5) Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, prin:
  - Direcția Națională Anticorupție (*art. 15¹ din O.U.G. nr. 43 /2002, cu modificările și completările ulterioare*)
  - Direcția de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism (*art. 15 din Legea nr. 508 / 2004, cu modificările și completările ulterioare*).

Secțiunea a 2 – a

Centrul Național de interceptarea Comunicațiilor

Centrul Național de Interceptarea Comunicațiilor (C.N.I.C.), a fost înființat printr – o Hot rârre a Consiliului Suprem de Ap rare a Ț rii¹⁵⁴ (C.S.A.T.), funcționează în subordinea și administrarea Serviciului Român de Informații și „*operează cu un sistem ce are acoperire național și asigură, în condițiile legii, preluarea traficului oric rui agent calificat în exploatarea unei rețele sau furnizarea de servicii de telecomunicații autorizate*”¹⁵⁵.

În temeiul Hot rârrii Consiliului Suprem de Ap rare a Ț rii, Serviciul Român de Informații și – a arogat atât calitatea de Autoritate Națională în materie de interceptarea comunicațiilor, cât și competența materială exclusivă în ce privește operațiunea tehnică de interceptarea comunicațiilor telefonice:

„*Referitor la relațiile din mass media în legătură cu interceptările comunicațiilor telefonice, Biroul de Presă al Serviciului Român de Informații este împuternicit să comunice următoarele:*

SRI acționează consecvent pentru respectarea și aplicarea cu strictețe a legislației în vigoare pentru obținerea și punerea în aplicare a autorizațiilor legale de interceptare a comunicațiilor, aspect relevat și cu prilejul controalelor realizate de către Comisia Parlamentară de Control a Activității Serviciului Român de Informații.

- 1. Reiterăm faptul că, în conformitate cu cadrul normativ în vigoare, SRI este autoritatea națională în materia interceptării comunicațiilor telefonice, sens în care celelalte instituții invocate (Direcția Națională Anticorupție, Serviciul de Informații Externe, Direcția Generală de Informații și Protecție Internă din cadrul MIRA și Direcția de Combatere a Crimei Organizate din IGPR), după obținerea autorizațiilor legale pentru*

---

¹⁵⁴Prin **Hot rârrea nr. 0068 /2002 a C.S.A.T.** a fost conferit dreptul instituțiilor, care sunt autorizate legal de a deține și folosi mijloacele adecvate pentru verificarea, prelucrarea și stocarea informațiilor, în condițiile legii, de a avea acces la traficul integral al comunicărilor prin realizarea de conexiuni tip intranet între sediile acestora în sediul autorității naționale. Hot rârrea în discuție are caracter clasificat și nu a fost publicat, considerent pentru care considerăm că nu poate fi invocat într – un proces penal, conform Adrian Petre, Cătălin Grigora, *Înregistrările audio și audio – video, mijloace de probă în procesul penal. Expertiză judiciară*, Ed. C.H. Beck, București, 2010, p. 57 și M.V. Tudoran, *Teoria și practica interceptărilor și înregistrărilor audio sau video judiciare*, Ed. Universul Juridic, Biblioteca profesioniștilor, București, 2012, p. 140.

¹⁵⁵ Adrian Petre, Cătălin Grigora, *Înregistrările audio și audio – video, mijloace de probă în procesul penal. Expertiză judiciară*, Ed. C.H. Beck, București, 2010, p. 57.

interceptarea comunicațiilor, se adresează serviciului nostru pentru punerea în aplicare a acestora.

2. Instituțiile menționate dețin echipamente tehnice cu ajutorul cărora pot realiza activități de preluare a fișierelor audio de la SRI și transformarea în fișiere scrise (redarea semnalului audio). În cazul Direcției Naționale Anticorupție, operațiunea tehnică de preluare se realizează începând cu data de 01.03.2006, la solicitarea expresă a acestei instituții, în baza Protocolului încheiat la 02.03.2004.

Echipamentele respective nu permit punerea în aplicare a autorizațiilor legale pentru interceptarea comunicațiilor telefonice (realizarea propriu-zisă a interceptărilor), operațiune tehnică aflată în competența SRI.

3. Menționăm, de asemenea, că SRI nu deține date cu privire la dotări tehnice cu capacități de interceptare a comunicațiilor telefonice, aflate în posesia instituțiilor menționate.”¹⁵⁶

Urmare a Hotărârii C.S.A.T. din 25.03.2008, a fost emisă Decizia nr. 258 din 27.03.2008 a

Președintelui Autorității Naționale de Reglementare în Comunicații, prin care s-a statuat obligația punerii la dispoziția C.N.I.C. a serverelor de management administrate de furnizorii de telefonie, fix și mobil:

„3.8.4. Furnizorul de servicii de comunicații electronice va pune la dispoziția autorității naționale în materie de interceptări de comunicații, desemnat potrivit regulamentelor legale în vigoare, serverele de management al interceptărilor în consola de administrare și operare pe care le deține în vederea asigurării funcției de interceptare legală a comunicațiilor; 3.8.5.

Furnizorul de servicii de comunicații electronice are obligația de a acorda sprijin tehnic autorității naționale în materie de interceptări de comunicații, în vederea realizării atribuțiilor ce îi revin în domeniul, în cooperare cu această autoritate pentru punerea în aplicare a criteriilor de securizare și auditare a sistemului național de interceptare a comunicațiilor, elaborate de aceasta.

3.8.6. Furnizorul de servicii de comunicații electronice are obligația de a lua toate măsurile tehnice necesare în vederea punerii de îndată în executare a autorizațiilor sau mandatelor de interceptare a comunicațiilor remise potrivit legii.”

2.1. Hotărârea C.S.A.T. nr. 0068 / 2002 și cea din data de 25.03.2008 nu au fost încă armonizate cu prevederile VCPP și NCPP, în ceea ce privește interceptarea și înregistrarea comunicațiilor, autorizate potrivit prevederilor codului de procedură penală și al cărui beneficiar este organul de urmărire

¹⁵⁶ www.sri.ro / Precizare privind interceptarea comunicațiilor telefonice, accesat la 10.10.2013.

penal , prin prevederile respectivei Hot rârî a C.S.A.T., instituindu – se un regim comun, în ce prive te activitatea de supraveghere tehnic , atât pentru activitatea extrajudiciar derulat de serviciile de informații pentru realizarea securit ții naționale, cât și pentru activitatea judiciar destinat administr rii probatoriului în cauze penale, întrucât operațiunea tehnic de punere în executare a mandatului de securitate național , emis în temeiul prevederilor art. 12¹ - 12¹⁰ din Legea nr. 51 /1991, cu modific rile i complet rile ulterioare, precum i a mandatului de supraveghere tehnic emis potrivit prevederilor NCPP¹⁵⁷ este realizat de aceeași Autoritate Național , respectiv C.N.I.C., administrat de S.R.I., care este o instituție din afara sistemului judiciar.

Analizând forța juridic a Hot rârî nr. 0068/2008 a C.S.A.T., din perspectiva opozabilit ții acesteia în fața organelor judiciare, rezult urm toarele:

- Hot rârrea în discuție are caracter clasificat și nu este publicat în Monitorul Oficial, în acest fel nefiind opozabil altor instituții, organe sau personae fizice, decât, eventual, acelorora la care se refer în mod explicit i c rora le este adresat ,
- C.S.A.T. organizeaz i coordoneaz unitar activit țile care privesc ap rarea ț rii și securitatea național , participarea la menținerea securit ții internaționale i la ap rarea colectiv în sistemele de alianț militar , precum și la acțiuni de menținere sau de restabilire a p cii¹⁵⁸, deci nu are nici un fel de atribuții în ce privește sistemul judiciar, în general, și procesul penal, în special,
- C.S.A.T. este autoritatea administrativ autonom investit , potrivit Constitu iei, cu organizarea i coordonarea unitar a activit ilor care privesc ap rarea rii i siguran a na ional .

Fiind autoritate administrativ nu se poate insinua în nici un mod în activitatea de urm rire penal sau judec toareasc , limitele competențelor sale fiind clar delimitate de ap rarea ț rii și siguranța național .

- În exercitarea atribuțiilor ce – i revin C. S. A.T.emite hot rârî, potrivit legii, care sunt obligatorii pentru autorit țile administrației publice și instituțiile publice la care se refer . Acestea r spund, în condițiile legii, de m surile luate pentru punerea lor în aplicare”¹⁵⁹.

Nu avem cunoștinț ca Hot rârrea C.S.A.T. nr. 0068/2008 sau cea din 25 martie 2008 s se refere la vreo instituție sau organ din sistemul judiciar și, cu atât mai puțin la subiecții oficiali – organele judiciare –

¹⁵⁷ Art. 142 din NCPP.

¹⁵⁸ Art. 119 din Constituția României.

¹⁵⁹ art. 3 din Legea nr. 415/2002, cu modific rile i complet rile ulterioare, privind organizarea și funcționarea Consiliului Suprem de Ap rare a Ț rii.

(participanții în procesul penal)¹⁶⁰ ai procesului penal, după cum nici despre faptul că a impus în vreun fel ca activitatea de urmărire penală privind interceptarea și înregistrarea comunicațiilor să se realizeze în exclusivitate prin C.N.I.C., întrucât hotărârea nu a fost făcută publică și, pe cale de consecință nu este opozabil organelor judiciare, decât în măsura în care acestea acceptă dispozițiile acestora ori ar avea un alt prestator de servicii din cadrul “*altor organe ale statului*”, pentru activitatea de interceptare și înregistrare a comunicațiilor.

- Hotărârea în discuție este în mod cert, prin efectul prevederilor pe care le conține, obligatorie pentru activitățile care privesc apărarea și siguranța națională și, în mod evident, pentru instituțiile și organele care desfășoară aceste activități.

Din această perspectivă, pentru prevenirea, descoperirea și documentarea riscurilor, vulnerabilităților și amenințărilor la adresa securității naționale, așa cum acestea sunt enumerate în art. 3 din Legea nr. 51/1991, cu modificările și completările ulterioare, precum și în cazul infracțiunilor contra securității naționale și acte de terorism, prevederile hotărârii în discuție se interferează cu activitățile de administrarea probatoriului în procesele penale ce au acest obiect, ceea ce face opozabile prevederile sale, respectiv utilizarea în mod exclusiv ca prestator de servicii pentru interceptarea și înregistrarea comunicațiilor, C.N.I.C.

Conchidem că Hotărârile nr. 0068/2002 și cea din 25 martie 2008 nu au și nu pot avea un caracter obligatoriu față de organele judiciare, din acest punct de vedere forța sa juridică nefiind opozabilă organelor judiciare, care au opțiunea de a recurge și la alți prestatori de servicii care sunt, potrivit legii, “*alte organe specializate ale statului*”.

Starea de fapt existentă în prezent nu este determinată de prevederile legale, ci de monopolul instaurat de S.R.I. în ce privește interceptarea și înregistrarea comunicațiilor asociat cu lipsa de diligență a puterii legislative și a puterii judecătorești de a reglementa situația dincolo de orice îndoială rezonabilă, dar perpetuarea ei este de natură să perturbe grav atât activitatea judiciară, cu deosebire în procesul penal, cât și activitatea expertală destinată stabilirii și verificării integralității, acurateței și autenticității probelor multimedia.

---

¹⁶⁰ Art. 29 – 34 din NCPP.

2. 2. Informațiile rezultate din activitatea de interceptare și înregistrare a convorbirilor, comunicărilor sau conversațiilor pot să vizeze, atunci când ne referim la manifestări ilicite și nicidecum când conținutul acestora se referă la viața privată sau exclusiv profesională a subiecților monitorizați, 2 categorii de situații factice:

2.2.1. Manifestări care se circumscriu infracțiunilor prevăzute în codul penal și în legi speciale.

2.2.2. Manifestări care se circumscriu riscurilor, vulnerabilităților sau amenințărilor la adresa securității naționale, cu precizarea că, de regulă, amenințările la adresa securității naționale constituie infracțiuni prevăzute de codul penal sau legi speciale

2.2.1. Activitatea de interceptare și înregistrare a comunicațiilor ori a oricărui tip de comunicare la distanță, accesul într-un sistem informatic, supravegherea video, audio sau prin fotografiere, localizarea sau urmărirea prin mijloace tehnice, obținerea datelor privind tranzacțiile financiare ale unei persoane reprezintă metode speciale de supraveghere (*supraveghere tehnică*), sunt procedee probatorii prevăzute de NCPP, destinate administrării probatoriului în cauze penale instrumentate de organele judiciare, constituind, prin excelență, acte de urmărire penală, supuse unui cadru procedural și procesual bine conturat.

Utilizarea acestor metode de supraveghere, în alte condiții, în alte scopuri și de către alte persoane sau instituții, în afara cadrului legal instituit, au vocația de a se circumscrie elementelor constitutive ale unor infracțiuni¹⁶¹.

Punerea în executare a mandatului de supraveghere tehnic emis de judecătorul de drepturi și libertăți, executarea efectivă a supravegherii tehnice cade, potrivit prevederilor art. 142 din NCPP, în sarcina procurorului, iar acesta, la rândul său, poate dispune ca activitățile respective să fie efectuate de organul de cercetare penală sau de lucrători specializați din cadrul poliției ori de alte organe specializate. (*art. 142 alin. 1 din NCPP*)

Din textul legii rezultă în mod evident că titularul activității de supraveghere tehnică, atunci când este autorizat de judecătorul de drepturi și libertăți competent este procurorul și nici o altă instituție sau persoană.

Mențiunea din finalul textului de lege invocate, referitoare la posibilitatea ca și alte organe specializate să poată fi desemnate de către procuror cu punerea

---

¹⁶¹Art. 226 din NCP, violarea vieții private, art. 277 din NCP, compromiterea intereselor justiției, art. 21 din Legea nr. 51/1991, cu modificările și completările ulterioare.

în executare a mandatului de supraveghere tehnic , constituie, în aprecierea noastră , o excepție și nu o regulă și în niciun caz nu poate să reprezinte regula în materie.

Organele judiciare, mai precis organele de urmărire penală , nu pot invoca imposibilitatea punerii în executare a mandatului de supraveghere tehnic , atât timp cât, prin prevederile legale le este permis deținerea unor echipamente și logistica destinate acestui scop, fiind de atribuția manageriatului instituțiilor dotarea adecvată , care să permită executarea activităților prevăzute de codul de procedură penală , ce le incumbă în exclusivitate.

Inexistența niciunui impediment legal pentru organele judiciare de a deține mijloacele necesare pentru executarea propriu zisă și efectivă a interceptărilor și înregistrărilor convorbirilor, comunicărilor și conversațiilor, iar pe de altă parte *“natura fundamental diferită a organelor de urmărire penală față de cea a serviciului de informații, sub aspectul respectării garanțiilor individuale într-o societate democratică”*¹⁶² asociat cu necompetența materială și funcțională a serviciilor de informații de a efectua orice fel de acte de urmărire penală , cum sunt și cele privind interceptarea și înregistrarea judiciară a comunicațiilor sunt elemente determinante care converg către singura concluzie ce se impune, și anume cea de neimplicare în niciun fel în activitatea de administrarea probatoriului în faza de urmărire penală și, în general, în procesul penal, a unui serviciu de informații¹⁶³.

Se desprinde fără niciun fel de echivoc împrejurarea că , în niciun caz, un serviciu de informații căruia, prin prevederile legale imperative stipulate în propria lege de organizare și funcționare, îi este interzis imperativ orice fel de activitate de cercetare penală ¹⁶⁴, nu este îndrituit să pună în executare un mandat de supraveghere și, cu atât mai puțin, să pună în executare supravegherea tehnică autorizată de judecătorul de drepturi și libertăți competent, ce constituie acte de cercetare penală .

Atunci când autorizarea interceptării și înregistrării comunicațiilor unei persoane a fost emisă de către judecătorul de drepturi și libertăți competent, potrivit prevederilor generale ale codului de procedură penală ¹⁶⁵, împrejurare în care respectarea prevederilor legale (*referitoare la realizarea copiilor sau*

---

¹⁶²M.V. Tudoran, *Teoria și practica interceptărilor și înregistrărilor audio sau video judiciare* , Ed. Universul Juridic, Biblioteca profesioniștilor, București, 2012, p. 141.

¹⁶³ În același sens, a se vedea și I.C. Uș , *Considerații pe marginea competenței organelor care efectuează interceptările și înregistrările audio sau video* , în revista „Dreptul”, nr. 6/2008, p. 262 – 267.

¹⁶⁴ Conform prevederilor art. 13 din Legea nr. 14/1992, organele Serviciului Român de Informații nu pot efectua acte de cercetare penală , nu pot lua măsurile reinerii sau arestării preventive și nici dispune de spații proprii de arest.

¹⁶⁵ Art. 141 – 146 din NCPP.

duplicatelor înregistrării originale pe suporturi de memorie extern , la selectarea și redarea în form scris a comunicărilor, la certificarea pentru autenticitate a proceselor verbale de redare în form scris a convorbirilor interceptate și înregistrate, p strarea suporturilor pe care se afl stocate respectivele comunicări .a.) incumb organelor de urm rire penal , care le utilizează , și această activitate este supus controlului jurisdicțional al organelor judiciare – procuror în faza de urm rire penal , respectiv instanț de judecat în faza de judecat - , nu își are locul îngerința constând în efectuarea, chiar secvențial , a unor asemenea activități de c tre un serviciu de informații, prin angajații acestuia.

2.2.2. În situațiile în care autorizarea interceptării și înregistrării comunicațiilor unei persoane a fost dat în baza unui mandat de securitate național emis de c tre I.C.C.J., pentru existența situațiilor de risc, vulnerabilitate sau amenințare la adresa securității naționale¹⁶⁶, activitatea pentru realizarea securității naționale incumb în exclusivitate serviciilor de informații, astfel c , întreaga problematică privind rezultatele interceptării și înregistrării (*stocarea datelor informatice, realizarea copiilor sau duplicatelor înregistrării originale pe suporturi de memorie extern , redarea în form scris se realizează de c tre lucrătorii desemnați din cadrul respectivului serviciu de informații ș.a.*), precum și modul de valorificare sunt în sarcina acestora, împrejurări care exced atribuțiilor organelor judiciare.

2.3. Activitatea derulată în cadrul C.N.I.C., mijloacele tehnice folosite și metodele științifice aplicate, operațiunile tehnice întreprinse au un regim clasificat secret de stat, prin efectul legii¹⁶⁷, deși rezultatul acestora – cel puțin în ceea ce privește supravegherea tehnică autorizată într – un proces penal de c tre judecătorul de drepturi și libertăți competent material, chiar și pentru alte categorii de infracțiuni decât cele privind securitatea națională și actele de terorism – nu sunt supuse aceluiași regim clasificat.

Rezultă c , deși profitând unui proces penal, operațiunile tehnice de interceptare și înregistrare a comunicațiilor ori a oricărui alt tip de comunicare, executate în cadrul C.N.I.C., au un caracter clasificat și îi p strează acest caracter pe tot parcursul unui proces penal dat, împrejurare ce derivă din reglementările proprii S.R.I., instituție din afara sistemului judiciar, care

¹⁶⁶ Potrivit prevederilor art. 12 și urm. din Legea nr. 51 / 1991, cu modificările și completările ulterioare.

¹⁶⁷ Potrivit prevederilor art. 17 lit. f (*activitatea de informații desfășurată de autoritățile publice stabilite prin lege pentru apărarea țării și siguranței naționale*) și g (*mijloacele, metodele, tehnica și echipamentul de lucru, precum și sursele de informații specifice, folosite de autoritățile publice care desfășoară activitate de informații*) din Legea nr. 182 / 2002, cele menționate sunt cuprinse în categoria informațiilor secrete de stat, iar conform art. 45 alin. 1 și din Legea nr. 14 / 1992, "(1) Documentele interne de orice fel ale Serviciului Roman de Informații au caracter de secret de stat, se p strează în arhiva sa proprie și nu pot fi consultate decât cu aprobarea directorului, în condițiile legii. (2) Documentele, datele și informațiile Serviciului Roman de Informații pot deveni publice numai după trecerea unei perioade de 40 de ani de la arhivare. "

administrează în subordinea c reia se afl , potrivit unei prevederi extraprocésual i extraprocédural penale (*Hot rârea C.S.A.T.*) entitatea care pune în executare mandatul emis de c tre un magistrat – judec torul de drepturi i libert i - , deci un act în exclusivitate judiciar i ale c rui rezultate profit sau ar trebui s profite, în exclusivitate, unui proces penal care, cel puțin, de la un moment dat este eminent public i în care fiecare activitate, deci i cea privind interceptarea și înregistrarea comunicațiilor, în toate formele ei de manifestare – de la prima operațiune până la ultima - , poate i trebuie supus controlului judiciar, pentru a se verifica respectarea principiului loialit ții și legalit ții administr rii probelor.

Cu alte cuvinte, indiferent c este vorba de intercept ri i înregistr ri ale comunicațiilor efectuate de c tre serviciile de informații sau cele abilitate legal, în realizarea propriilor lor activit i (*dintre aceste activit i cele mai multe exced unui cadru procesual i procedural penal, fiind destinate culegerii de informații pentru realizarea securit ții naționale, adic având ca obiect riscuri, vulnerabilit i și ameninț ri la adresa securit ții naționale*), fie c sunt efectuate în baza unei dispoziții legale a unui organ judiciar, respectiv reprezint o prestare de serviciu legal comandat, o punere în executare a unei autorizații emise de c tre magistratul competent, circumscrise unui cadrul procesual i procedural penal (*cadru eminent procedural i procesual penal*), organele de resort din cadrul S.R.I. dețin exclusivitatea și monopolul operațiunii tehnice de interceptare i înregistrare a convorbirilor telefonice i a celorlalte comunic ri ale subiecților ce prezint interes din acest punct de vedere, precum i beneficiul celui dintâi informat, cu privire la orice fel de element de fapt – public ori privat, ce este necesar i profit procesului penal în curs sau nu -, ce rezult din monitorizarea tehnic a unui subiect.

Practic, în acest context, organele judiciare – atât cele care devin beneficiare ale unei autoriz ri pentru interceptare și înregistrare a comunicațiilor unei persoane (*de regul , organele de urm rire penal*), cât i cele care autorizeaz o astfel de monitorizare (*de regul , judec torul de drepturi i libert i*) nu au o alt posibilitatea de a trimite spre executare autorizația emis i nici nu se pot folosi de alte metode i mijloace tehnice de supraveghere tehnic , decât cele se afl sub controlul i coordonarea S.R.I.

Din aspectele relevate supra mai rezult i faptul c , în condițiile în care întreaga activitate de interceptare i înregistrare a convorbirilor telefonice i a comunic rilor (corespondenței) electronice, se afl sub controlul i coordonarea S.R.I., aceasta este instituția ce ajunge, înainte de beneficiarul informației, la date, indicii, elemente de fapt, *de orice natur – indiferent dac profit sau este relevant ori nu pentru cauza penal , în considerația c reia a fost autorizat*

interceptarea și înregistrarea comunicărilor unei persoane - , ce rezultă din respectivele comunicații.

Nu este firesc ca informațiile referitoare la manifestări care se circumscriu infracțiunilor prevăzute în codul penal și în legi speciale să ajungă înaintea organelor judiciare, care au solicitat și obținut mandatul de supraveghere tehnic de la judecătorul de drepturi și libertăți, la o altă instituție care, prin prevederi legale, nu poate desfășura niciun fel de act de cercetare penală, decât în situația în care se află în curs de desfășurare ori s-a consumat o infracțiune contra securității statului.

2.4. Existența stării de fapt decelate supra reflectăm următoarele aspecte:

- un organ (instituție) al /a administrației publice, din puterea executivă deci – S.R.I., printr-o entitate din subordine și pe care o administrează, respectiv C.N.I.C. - , interferează cu cea a organelor judiciare și executivă din sfera puterii judecătorești, tiut fiind că în cadrul procesului penal activitatea judiciară este efectuată de organele judiciare¹⁶⁸, iar pe de altă parte operațiunea de interceptare și înregistrare a comunicațiilor unui subiect procesual principal ori a unei părți a unui proces penal reprezintă o activitate eminentă judiciară, fiind inclusă în ceea ce se numește administrarea probatoriului
- același organ (instituție) din sfera puterii executive dobândește întâietate și preeminență în ce privește obținerea informațiilor, ce rezultă din activitatea de supraveghere tehnică, a căror beneficiar legitim și în același timp titular este organul judiciar, neexistând un control judiciar în legătură cu ceea ce se întâmplă cu informațiile astfel obținute.

Controlul parlamentar asupra serviciului de informații nu satisface și nu poate înlocui controlul jurisdicțional în ceea ce privește aspectele în discuție.

Exploatarea și valorificarea informațiilor obținute ca urmare a punerii în executare a unui mandat de supraveghere tehnic în cauze penale – altele decât cele privind infracțiuni contra securității naționale și de terorism – de către S.R.I. devine un apanaj al acestui serviciu, oricând dorește în orice scop apreciază, fără a se putea fi supuse unui control jurisdicțional sau al societății civile.

Practic, prin activitățile de supraveghere tehnică din cadrul unor procese penale și prin modalitățile de punere în practică a acestora S.R.I. monitorizează

---

¹⁶⁸ Art. 30 din NCPP.

un număr apreciabil de persoane (*pe lângă subiectul pentru care s-a autorizat supravegherea și pe interlocutorii acestora*), exercitând o supraveghere generală a comunicațiilor acestora atât pentru situații faptice care intră în sfera atribuțiilor instituției (*cele prevăzute de art. 3 din Legea nr. 51 / 1991*), cât și pentru altele care nu au nicio legătură cu acestea (*probleme profesionale, extraprofesionale, de viață privată și intim*).

O astfel de extensiune a competenței materiale și funcționale a S.R.I., în atribuțiile exclusive ale puterii judecătorești și a actului de justiție, în general, excede unei societăți democratice, reprezentând efectiv o ingerință în valorile democrației consacrate de CEDO.

- întrucât mijloacele tehnice și metodele, precum și întreg lanțul de operațiuni destinate pentru interceptarea și înregistrarea comunicațiilor sunt guvernate de un regim clasificat secret de stat, această stare de fapt se răsfrânge și asupra activităților ulterioare – din cadrul procesului penal, care pot fi exercitate în legătură cu probele judiciare obținute din supravegherea tehnică, cum ar fi, de exemplu, expertiza judiciară a probelor digitale, lovindu-se de acest regim clasificat, care nu caracterizează procesul penal, ceea ce constituie un impediment serios și major în derularea unui proces echitabil, așa cum este consacrat de CEDO.
- Raportat la starea de fapt descrisă supra, adică efectuarea unui act de urmărire penală, constând în administrarea procedurii probator al supravegherii tehnice, realizat de către o instituție (*un organ al puterii executive*), din afara sistemului judiciar și nementionat printre organele judiciare, dar chiar mai mult, care are interdicție imperativă de a efectua acte de cercetare penală, fără competența materială și funcțională în acest sens, se pune justificat problema constatării nelegalității a probelor obținute în această manieră, devenind incidente prevederile art. 102 alin. 2 din NCPP, referitoare la excluderea probelor obținute ilegal.

2.5. Remedierea situației expuse supra, neconform principiilor dintr-o societate democratică, este posibil prin existența unui **Sistem de Interceptare și Înregistrare a Comunicațiilor**, care să deservească organele judiciare, ce să funcționeze ca entitate autonomă și independentă, în sprijinul exclusiv și sub controlul justiției, cu scopul de a produce probe destinate fie urmăririi penale, fie fazei de judecată și, în acest context, să fie exclus de la orice formă de clasificare ca secret de stat ori de serviciu, iar în același timp să poată fi accesat pentru verificări de natură strict științifică, destinate eliminării oricărei suspiciuni în ce privește obținerea, stocarea și manipularea probelor multimedia.

Echipamentele informatice și de comunicații destinate unor astfel de operațiuni reprezintă elemente ale dezvoltării științei în domeniu și nu instrumente oculte, secretizate și inaccesibile, cu atât mai mult cu cât deservește scopului procesului penal de a se afla adevărul, care nu este apanajul numai al unor instituții, ci al justiției în ansamblu, în care un rol, uneori extrem de important îl dețin experții judiciari.

Caracter secret al operațiunilor, activitățile și momentele în care se derulează respectivele activități destinate monitorizării prin supraveghere tehnică, persoanele vizate, dar și acestea până la un anumit moment dat și nu permanent și nicidecum aparatul utilizat, care este un mijloc tehnico-științific funcțional prin aplicarea unor metode științifice, ce nu pot avea caracter clasificat, atunci când sunt destinate justiției.

Din punct de vedere legislativ s-a făcut o tentativă a unei altfel de reglementări în ceea ce privește organizarea instituțională a interceptării și înregistrării comunicațiilor (în anul 2007), care a rămas în fază de proiect, fiind abandonat la nivelul Senatului României¹⁶⁹.

& 3. În cazul în care din activitatea de supraveghere tehnică executată de C.N.I.C., în baza unui mandat de securitate național, emis potrivit prevederilor art. 12⁵ alin. 1 și 2 din Legea nr. 51/1991, cu modificările și completările ulterioare, destinat obținerii datelor și informațiilor de interes pentru securitatea națională se relevă existența pregătirii sau săvârșirii unei fapte prevăzute de legea penală¹⁷⁰, acestea sunt reținute în scris și transmise organelor de urmărire penală, potrivit art. 61 din Codul de procedură penală, însoțite de mandatul emis pentru acestea, la care se adaugă propunerea de declasificare, după caz, total sau în extras, potrivit legii, a mandatului.

---

¹⁶⁹ A se vedea site-ul www.cdep.ro/proiecte/2007/000/50/5/cd055_07.pdf, accesat la data de 10.10.2013.

Situația a fost reflectată și în publicația Lumea Justiției, rubrica Dezvăluiri – Anchete, de luni, 9 august 2010 12:05, în articolul „Autoritatea Națională pentru Interceptarea Comunicațiilor ținută pe tușa Parlamentului de dragul SRI”, autor Voichița R. SC. NU, din care reținem următoarele pasaje: „Proiectul de lege privind înființarea, organizarea și funcționarea Autorității Naționale pentru Interceptarea Comunicațiilor a fost depus la Camera Deputaților, în februarie 2007, inițiativa fiind semnată de 71 de deputați și senatori PNL.

Două luni mai târziu, în aprilie 2007, proiectul de lege a fost votat favorabil de Camera Deputaților și a ajuns la Senat, unde zace de trei ani, fiind pasat între toate comisiile posibile, pentru diferite avize, deși în momentul ajungerii la Senat a fost dispusă procedura de urgență pentru adoptarea lui.

Din 24 mai 2007, de când actul normativ a primit aviz favorabil de la Comisia pentru Drepturile Omului, Culte și Minorități, el a fost uitat, fiind scos de la naftalina abia în data de 2 februarie 2009, când Comisia Juridică din Senat „a solicitat ca această propunere legislativă să nu mai fie cuprinsă în agenda sa de lucru”.

După aceasta, proiectul de act normativ a mai stat la sertar aproape un an, până în data de 3 martie 2010, când a fost din nou trimis pentru avize către diverse comisii.

Proiectul a primit avizul favorabil de la Consiliul Legislativ și un aviz nefavorabil de la Comisia Juridică, de disciplină și imunități.

¹⁷⁰ A se observa că legea se referă la date și informații de interes pentru securitatea națională și nu alte categorii de date și informații care, eventual, ar releva pregătirea sau săvârșirea oricărui alt gen de infracțiuni, pentru care competența serviciilor de informații nu există.

Convorbirile i/sau comunicările interceptate, redactate în scris, i/sau imaginile înregistrate se transmit organelor de urmărire penală în integralitate, însoțite de conținutul digital original al acestora¹⁷¹.

Este situația infracțiunilor contra securității naționale prevăzute de Codul penal și de legi speciale și acte de terorism, pentru a căror prevenire, descoperire, constatare Serviciul Român de Informații are competență materială și funcțională, conferită de prevederile legale.

În cazul acestor categorii de infracțiuni lucrătorii desemnați din cadrul Serviciului Român de Informații au dreptul, obligația și competența materială și desfășurare operațiuni de supraveghere tehnică, cu mijloacele, echipamentele și metodele specifice, care au un regim clasificat.

Situația are corespondență și în legislația penală anterioară modificărilor legislative survenite prin intrarea în vigoare a NCPP și a Legii nr. 255/2013, reglementându-se în prevederile VCPP, fie a unor legi speciale, respectiv Legea nr. 51/1991, Legea nr. 535/2004, Legea nr. 14/1992¹⁷².

Actele de constatare realizate de lucrătorii S.R.I. puteau și pot constitui mijloace de probă, potrivit Legii nr. 14/1992, dar numai în cazul amenințărilor la adresa securității naționale, așa cum sunt acestea enumerate în art. 3 din Legea nr. 51/1991 și a cauzelor penale având ca obiect infracțiuni contra securității naționale, prevăzute în Codul penal și în legi speciale, precum și actele de terorism – sublit. n. -, respectiv acele categorii de infracțiuni pentru constatarea cărora S.R.I. are competență materială și funcțională, prin ofițeri anume desemnați¹⁷³.

În practica organelor judiciare cele expuse mai sus s-au reflectat corespunzător. Pentru exemplificare redăm alături pasaje din rechizitoriul emis în dosarul nr. xxx al D.I.I.C.O.T. (dosarul nr. xxx al I.C.C.J., Secția Penal), în care se fac precizările teoretice și practice, corespunzătoare speței respective, în ce privește administrarea probatoriului în cauzele penale având ca obiect infracțiuni contra securității naționale:

---

¹⁷¹Art. 12⁹ din Legea nr. 51/1991, cu modificările și completările aduse prin Legea nr. 255/2013.

¹⁷²art. 9 - 11 din Legea nr. 14/1992

¹⁷³A se vedea în acest sens și M. Udrioiu, R. Sîrbu, O. Predescu, *Tehnici speciale de investigare în justiția penală*, Ed. C.H. Beck, București, 2009, p. 198 – 204.

„ 1.1. Interceptarea și înregistrarea convorbirilor telefonice realizate față de persoanele vizate prin activitatea de culegere de informații desfășurată de organele r spunz toare cu aplicarea legii în domeniul siguranței naționale, în perioada 30.05.2006 - 21.11.2006 s-a realizat, potrivit prevederilor art. 13 din Legea nr. 51/1991 și art. 20 din Legea nr. 535/2004, în baza mandatelor emise de Înalta Curte de Casa și Justiție (Î.C.C.J.) și puse în executare de unitățile specializate ale S.R.I.,

Mandatele emise de Î.C.C.J. au un regim clasificat și pot fi declassificate, potrivit prevederilor Legii nr. 182/2002 și H.G. nr. 585/2002, în exclusivitate de către emitent, respectiv Î.C.C.J., împrejurare realizată la 18.03.2009, filele 127 – 157, vol. 0.

1.2. O altă metodă utilizată de organele r spunz toare cu aplicarea legii în domeniul siguranței naționale a reprezentat-o printr-o p trundere secretă și c utarea deinformații la reedină a numitului S. S., din București, Bd...la data de 27.06.2006, potrivit abilității conferite de prevederile art. 13 din Legea nr. 51/1991 și art. 20 din Legea nr. 535/2004, în baza mandatului nr. xxx din 06.06.2006 emis de Î.C.C.J. (filele 1-476, vol.16), precum și înregistrarea ambientală în locaia respectivă (în 22.09.2006 ora 12:50, vol. 11, fila 210 și în 03.10.2006 ora 23:56 vol. 11, fila 237).

1.3. În perioada 30.05.2005 - 21.11.2006 organele r spunz toare cu aplicarea legii în domeniul siguranței naționale au efectuat activități de supraveghere operativă (filaj) în legătură cu unele dintre persoanele vizate, respectiv S.S., S.M. și O.M., a se vedea suportul optic seria xxxx. Suportul optic sus arătat este înregistrat ca document clasificat de către S.R.I. și, pe cale de consecință, va urma prezentul dosar în regim de document clasificat.

Emitentul, S.R.I., este în exclusivitate, instituția care potrivit prevederilor Legii nr. 182/2002 și H.G. nr. 585/2002, în mod surș -l declassifică.

4. Actele premergătoare derulate în cauză (în perioada 13.06.2006 - 21.11.2006).

În manieră descrisă supra s-au declanșat activități de acte premergătoare în dosarul nr. xxx al D.I.I.C.O.T. - structură centrală față de toate persoanele enumerate la pct. 2 lit. a - b de mai sus, destinate verificării comunicării cu caracter secret, remisă de S.R.I. la 08.06.2006.

În cadrul actelor premergătoare organele r spunz toare cu aplicarea legii în domeniul siguranței naționale au continuat activitatea de monitorizare, constând în:

- interceptarea și înregistrarea convorbirilor telefonice a persoanelor sesizate inițial, prin autorizațiile (mandatele emise în baza art. 13 din Legea nr. 51/1991 și art. 20 din Legea nr. 535/2004) eliberate de Î.C.C.J.,

- au efectuat p trunderea i c utarea de informa ii secrete (în temeiul art. 13 din Legea nr. 51/1991 i art. 20 din Legea nr. 535/2004) la re edin a cet eanului bulgar S.S., din Bucure ti, Bd....., în data de 27.06.2006, potrivit mandatului nr. xxxx din 06.06.2006 emis de Î.C.C.J., ocazie cu care au identificat documentele aflate în vol. 16
- i au efectuat supravegherea operativ (filaj) a numitului D.M.R. (suport optic seria xxx).

Rezult deci c în intervalul 30.05.2005 - 13.06.2006 organele r spunz toare cu aplicarea legii în domeniul siguran ei na ionale - S.R.I. - au desf urat activit ile ce le incumb potrivit prevederilor Legii nr. 51/1991 i Legii nr. 14/1992, iar dup data de 13.06.2006 au continuat aceste activit i în comun, în cadrul actelor premerg toare declan ate în dosarul penal nr. xxxx, sub supravegherea procurorului competent, desemnat din cadrul P.Î.C.C.J. - D.I.I.C.O.T., pân la data de 21.11.2006.

Activitatea desf urat de S.R.I. în vederea stabilirii existen ei amenin rilor la adresa siguran ei na ionale în domeniile de interes strategic, pe care îl reprezint industria energetic , industria de ap rare, gazele naturale, domeniul comunica iilor, potrivit art. 9 din Legea nr. 14/1992, precum i activit ile autorizate, potrivit art. 13 din Legea nr. 51/1991 i art. 20 din Legea nr. 535/2004, de Î.C.C.J., derulate de lucr torii desemna i de SRI, în conformitate cu art. 10 din Legea nr. 14/1992 s-au materializat într-un num r de cinci note sintez men ionate supra la pct. 2 lit. a - c, precum i în notele de redare a convorbirilor telefonice, ambientale i comunica iilor depuse în vol. 6-11, 106-107 i, ulterior, certificate de procuror potrivit prevederilor art. 91³ i urm. din C.p.p.

Fiecare dintre cele cinci note sintez sus ar tate, precum i fiecare din notele de redare a convorbirilor telefonice, a înregistr rii ambientale i comunica iilor constituie constat ri ale organelor responsabile cu aplicarea legii în domeniul siguran ei na ionale i au aptitudinea, potrivit prev. art. 11 din Legea nr. 14/1992, de a constitui mijloace de prob .

Fiind certificate de procuror, conform art. 91¹ i urm. din C.p.p. prin procesul verbal încheiat potrivit prevederilor Codului de procedur penal , fiecare dintre notele de redare a convorbirilor telefonice, înregistr rilor ambientale i comunica iilor, s-au transformat în mijloace de prob , din categoria înscrisurilor a a cum sunt enumerate în art. 64 din C.p.p., înso ite fiind de supor ii optici pe care comunic rile i supravegherea operativ au fost înregistrate.

Actele premerg toare întreprinse au confirmat indicii temeinice (în în elesul art. 68¹ din C.p.p.) c persoanele fa de care s-a desf urat acest

activitate, respectiv xxxx au s vârit faptele care se circumscriu sferei ilicitului penal.

Este de menționat că, în perioada 30.05.2005 - 21.11.2006, potrivit atribuțiilor ce le revin din prevederile Legii nr. 51/1991 și Legii nr. 14/1992, organele r spunz toare cu aplicarea legii în domeniul siguranței naționale (S.R.I.) au comunicat beneficiarilor legali date în legătură cu informațiile obținute din activitatea de culegere de informații derulată (declarație martor xxxx).

Probele și mijloacele de probă administrate cu prilejul instrumentării dosarului nr. xxx

Aspecte generale

Ansamblul probator administrat în dosarul penal nr. xxx este configurat după cum urmează :

a) - constatările realizate de organele r spunz toare cu aplicarea legii în domeniul siguranței naționale în temeiul art. 9-10 din Legea nr. 14/1992 și art. 13 din Legea nr. 51/1991 care, potrivit art. 11 din Legea nr. 14/1002, au aptitudinea de a constitui mijloace de probă .

Aceste constatări s-au materializat în note de redare a comunicărilor interceptate și înregistrate autorizat însoțite de suport optic aferenți și în comunicările cu caracter secret, inițial, în baza art. 11 lit. d din Legea nr. 51/1991, care, ulterior, în data de 09.01.2007 au fost declassificate.

Marea majoritate a convorbirilor telefonice s-au purtat în limba engleză astfel că pe suport optic corespunzător semnalele sonore sunt în această limbă .

În conformitate cu prevederile art. 91³ alin. 2 din C.p.p., convorbirile telefonice purtate în altă limbă decât cea română au fost transcrise în limba română prin intermediul unui interpret.

Organele r spunz toare cu aplicarea legii în domeniul siguranței naționale, care au sesizat organele de urmărire penală, au remis acestora notele de redare a convorbirilor telefonice și comunicările interceptate și înregistrate autorizat transcrise în limba română .

În data de 13.03.2009 și 23.03.2009, notele de redare a convorbirilor telefonice purtate de înv. xxx și înv. xxx., în limba engleză sau limba turcă, depuse în vol. 106 și 107, au fost re-verificate de interpreți autorizați introduși în cauză în ce privește corectitudinea și exactitatea traducerii (vol. 111 și vol. 135).

Constatările sus arătate, cuprinse în vol. 6-11 și 106-107 ale dosarului, reprezintă elemente de fapt constând în afirmații, atitudini, manifestări exterioare de conduită ale conlocutorilor din care se deduc activități

consumate ori în pregătire sau planificate în legătură cu subiectul comunicării, constituind probe care datorită relevanței lor informative, servesc la aflarea adevărului și la justa rezolvare a cauzei penale¹⁷⁴ ce au fost obținute prin mijloace de probă prevăzute de lege (art. 13 din Legea nr. 51/1991 și art. 11 din Legea nr. 14/1992) utilizându-se procedeele probatorii prevăzute de art. 13 din Legea nr. 51/1991 și art. 20 din Legea nr. 535/2004;

Fiecare dintre notele de redare a convorbirilor telefonice ori comunicărilor telefonice ori interceptate și înregistrate autorizat reprezintă, în înțelesul prevederilor art. 9 din Legea nr. 14/1992, constatări prin operațiuni tehnice realizate, în mod licit, de organele respective spunzătoare cu aplicarea legii în domeniul siguranței naționale, cu prilejul derulării activităților specifice (informativ-operative) în intervalul cuprins între data de 30.05.2005 - 01.06.2006 și, apoi, în cadrul actelor premergătoare efectuate împreună și sub supravegherea procurorului desemnat în intervalul de timp cuprins între data de 08.06.2006 și 21.11.2006 (data dispunerii începerii urmăririi penale în cauză).

În momentul în care s-au acumulat informații suficiente cantitativ și calitativ, confirmate¹⁷⁵, organele respective spunzătoare cu aplicarea legii în domeniul siguranței naționale, satisfacă când exigențele prevederilor art. 11 lit. d din Legea nr. 51/1991, în contextul aprecierii că informațiile obținute privesc și vătorească unora infracțiuni, au comunicat organelor de urmărire penală respectivele constatări, sintetizând activitățile ilicite penale percepute, în comunicări, inițial, cu caracter secret, iar ulterior declassificate și depuse la dosarul cauzei.

Organul de urmărire penală desemnat s-a sesizat din oficiu, declanșând activități de acte premergătoare în vederea începerii urmăririi penale (art. 224 C.p.p.), prin referatul din 13.06.2006 (vol.1, filele 1-8), iar ulterior, la data de 21.11.2006 a dispus începerea urmăririi penale față de unii învinuiți¹⁷⁶

După momentul dispunerii începerii urmăririi penale în cauză (dosarul nr. 222/D/P/2006 din care s-a disjuns prezenta cauză penală) procurorul a certificat pentru autenticitate, conform prev. art. 91³ din C.p.p., notele de redare a convorbirilor și comunicărilor interceptate și înregistrate autorizat, prin procese verbale aferente fiecărei note de redare și, în același timp, a validat constatările realizate de organele respective spunzătoare cu aplicarea legii în domeniul siguranței naționale, satisfacă când cerințele de formă și fond prevăzute de art. 91 și art. 91³ alin. 1 din C.p.p., acestea constituindu-se în mijloace de probă

¹⁷⁴A se vedea în acest sens și N. Volonciu și A. Barbu în „Codul de procedură penală comentat”, Ed. Hamangiu, 2007, vol. „Art. 62-13, Probele și mijloacele de probă”, pag. 1.

¹⁷⁵A se vedea sistemul internațional utilizat pentru evaluarea informațiilor în J. Baud, *Encyclopedie du renseignement et de services secrets*, Ed. Lavanzelle, Paris, 1997, p. 192.

¹⁷⁶A se vedea în acest sens și Gh. Mateu, *Procedura Penală. Partea specială*, Lumina Lex, București, 1997, vol.1, pag. 13-24.

potrivit prev. art. 90 alin. 1 din C.p.p., administrate posterior momentului începerii urmării penale.

Mutatis mutandis, procese verbale încheiate de procuror și aferente fiecărei note de redare a convorbirilor și comunicărilor interceptate și înregistrate autorizat, care constituie în același timp și constatările prin operațiuni tehnice realizate de cadrele desemnate din S.R.I., satisfac exigențele art. 91 și 91³ din C.p.p., devenind mijloace de probă și complinind astfel posibilitatea (în ce privește constatările organelor S.R.I., a se vedea art. 11 din Legea nr. 14/1992, în care se menționează: constatările ... pot constitui mijloace de probă) în realitate (în ce privește procesele verbale încheiate de procuror), cum este stipulat în art. 90 din C.p.p.) ca mijloc de probă.

În maniera sus arătată, datele, indiciile, informațiile acumulate cu prilejul activităților de informații pentru realizarea siguranței naționale executate de S.R.I., potrivit art. 8 din Legea nr. 51/1991 și art. 1 din Legea nr. 14/1992, iar ulterior prin efectuarea de acte premergătoare, fixate în note de redare ce fiecare în parte constituie constatări, au fost valorificate în procesul penal declanșat, prin transformarea acestora în probe și mijloace de probă, și, implicit, îndeplinindu-se scopul procesului penal (art. 1 din C.p.p.) și obiectul urmăririi penale (art. 200 din C.p.p.), asigurându-se în același timp și continuitatea între cele două categorii de activități și anume, activitatea informativ-operativă succedat cu activitatea de efectuarea actelor premergătoare și cea de urmărire penală, ca regulă metodologică a investigației infracțiunilor care fac obiectul prezentului dosar¹⁷⁷

Conchid prin a învedera că tehnica administrării probatoriului, în prezenta cauză penală a constat în coroborarea elementelor de fapt rezultate din constatările realizate de organele respective spunea toate cu aplicarea legii penale în domeniul siguranței naționale asociate cu comunicările efectuate în conformitate cu prevederile art. 11 lit. d din Legea nr. 51/1991, toate întreprinse în faza actelor premergătoare, pe de o parte, în raport cu elementele de fapt ce se desprind din utilizarea celorlalte mijloace de probă sus arătate administrate după începerea urmăririi penale în cauză, la 21.11.2006, pe de altă parte.

Secțiunea 2. Procedee probatorii intruzive

Subsecțiunea A Prevăzute de art. 13 din Legea nr. 51/1991

1. În perioada 30 mai 2005 - 21 noiembrie 2006, organele respective spunea toate cu aplicarea legii în domeniul siguranței naționale au utilizat procedeele probatorii intruzive prevăzute de art. 13 din Legea nr. 51/1991, față de următoarele persoane cercetate în dosarul nr. xxx; nr. xxx și nr. xxx: X, Y, Z....., în baza

¹⁷⁷A se vedea D.I. Cristescu în „Investigarea criminalistică a infracțiunilor contra securității naționale și de terorism”, Ed. Solness, Timișoara, 2004, pag. 632.

mandatelor emise de Înalta Curte de Casa și Justiție, enumerate în prezentul rechizitoriu, în capitolul 3, pct. 1.1.

2. Activitățile întreprinse s-au fixat în:

- suporți optici enumerați în prezentul rechizitoriu, în Capitolul 3 pct. 4;

- notele de redare a convorbirilor telefonice și ambientale, certificate ulterior de procuror potrivit prev. art. 91³ depuse în vol. 6-11, 106-107 ale dosarului nr. xxx.

Subsecțiunea B Prevăzute de art. 91¹ și următoarele din C.p.p.

1. Prin încheierea nr. xx din 21.11.2006 emisă în dosarul nr. xxx al Înaltei Curți de Casa și Justiție - Secția Penală, s-au dispus următoarele:

a) autorizarea interceptării convorbirilor telefonice, mesajelor tip SMS și fax, pe o perioadă de 30 zile, de la 21.11.2006 ora 16:00 - la 20.12.2006 ora 16:00, față de 10 persoane

b) autorizare de interceptare în mediul ambiental față de aceleași 10 persoane;

c) autorizare de înregistrare video a deplasărilor față de aceleași 10 persoane;

sens în care au fost emise autorizațiile nr. xxx; iar în baza încheierii nr. xx din 24.11.2006 emisă în dosarul nr. xxx al Înaltei Curți de Casa și Justiție - Secția Penală, autorizația nr. xx din 24.11.2006 cu valabilitate 24.11.2006 ora 14:00 la 23.12.2006 ora 14:00

2. Prin încheierea nr. xxx din 20.12.2006, emisă în dosarul nr. xxx al Înaltei Curți de Casa și Justiție - Secția Penală, prin încheierea nr. xxx, prin încheierea nr. xxx și încheierea x. au fost prelungite măsurile intruzive dispuse prin încheierile nr. xxx și xxx emise de Î.C.C.J. - Secția penală (vol. 0 filele 11 – 21, 34-35) până la data de 19.03.2007.

Atât convorbirile telefonice și comunicările, cât și imaginile și discuțiile rezultate în urma înregistrărilor ambientale nu privesc faptele pentru care se efectuează urmărirea penală în dos. nr. xxxx și nu au contribuit la identificarea și localizarea inculpaților și învinuților, iar pe de altă parte, din examinarea lor, a reieșit că nu relevă elemente de fapt în legătură cu activitatea infracțională privind natura și obiectul acuzațiilor aduse învinuților din dos. nr. xxxx, astfel că nu se constituie în mijloace de probă depuse în cauza penală xxx și, potrivit prevederilor art. 91² alin. 4 din C.p.p., notele de redare, comunicările și imaginile înregistrate/imprimare pe suportii optici sus-arțate, se arhivează la sediul D.I.I.C.O.T., având regimul stipulat de prevederile legale sus-arțate.

Despre împrejurarea c , în perioada 21.11.2006 - 19.03.2007, le-au fost interceptate și înregistrate autorizat convorbirile telefonice, comunicările și s-au realizat interceptări ambientale, au fost încununați și învinuiții corolar și s-au prezentat și încheierile și autorizațiile emise de Î.C.C.J. - Secția penal (vol. 0, filele 11 - 89).

Convorbirile telefonice interceptate și înregistrate autorizat s-au fixat într-un număr total de 2178 note de redare, după cum urmează :

- 2131 note, în 3684 file, declassificate la data de 27.10.2008;
- 47 note, în 51 file, declassificate la data de 27.01.2009 (se referă la c.t. în care unul dintre conlocutori este Y).

Aceste convorbiri telefonice se află depuse pe un număr de 30 suporturi magnetooptice tip CD, așa cum au fost menționate la fila 1 anexa 2 din conținutul raportului de constatare tehnico-tiințific efectuat în cauză (vol. 119, 124).

Înregistrările ambientale realizate autorizat s-au fixat pe un număr total de 107 DVD-uri.

Secțiunea 4. Constatarea tehnico-tiințifică

Prin rezoluția nr. xxx din 31.10.2008 s-a dispus efectuarea în cauză a unei constatări tehnico-tiințifice, având ca obiect:

- efectuarea de copii de pe fiecare din suporturi optice existente în cauză întrucât, conform prevederilor art. 91³ alin. 3 din C.p.p., instanțele competente și se remit copiile suporturilor optice, iar suporturile optice originale se păstrează la sediul parchetului, în locuri speciale, sigilate (vol. 119 filele C-G).

La dispoziția specialistului D.I.I.C.O.T. desemnat s-au pus toți suporturile optice, inclusiv cele rezultate din interceptările/înregistrările realizate după data de 21.11.2006 (total 61 suporturi optice).

S-a efectuat raportul de constatare tehnico-tiințific depus în vol. 119 - 124”.

& 4. Se pune problema ce se întâmplă cu datele și informațiile, obținute din activitatea de supraveghere tehnică executată de C.N.I.C., în baza unui mandat de securitate național emis potrivit prevederilor art. 12⁵ alin. 1 și 2 din Legea nr. 51 /1991, cu modificările și completările ulterioare, care decelează pregătirea ori sârvierea oricărui alt gen de infracțiuni, pentru care competența serviciilor de informații nu există .

Situația faptică susar tat se circumscrie și situației identice existente sub regimul prevederilor art. 20 i urm. din Legea nr. 535/2004 nemodificat .

Utilizarea convorbirilor telefonice i a comunic rilor interceptate i înregistrate în alte cauze decât cele în cadrul c rora au fost dispuse a fost cotat de jurisprudența CEDO ca o ingerinț realizat de autorit țile publice în exercitarea dreptului reclamantului la corespondenț și viaț privat , ingerinț ce contravine art. 8 din Convenția European , **dac nu este realizat în scopurile prev zute de alin. 2 al acestuia i dac nu este necesar într-o societate democratic** ¹⁷⁸ .

Potrivit prevederilor art. 11 lit. d din Legea nr. 51/1991 dac informa iile sunt din domeniul securit ii na ionale ele pot fi comunicate organelor de urm rire penal , când informa iile privesc s vîr irea unei infrac iuni.

În celelalte cazuri, când informa iile se refer la elemente de fapt care se circumscriu unor infrac iuni, indiferent dac acestea sunt sau nu din cele menționate în prevederile art. 139 alin. 2 din NCPP, adic dintre acelea pentru care judec torul de drepturi i libert i poate dispune supravegherea tehnic , dat fiind faptul c mandatul de securitate na țional are un alt regim juridic decât mandatul de supraveghere tehnic emis de judec torul de drepturi i libert i, respectiv extrajudiciar, de natur administrativ , organele r spunz toare de aplicarea legii în domeniul securit ții na ționale, pot s comunice organelor judiciare, acele informa iii.

Comunicarea se poate face printr – un înscris cu caracter clasificat secret de stat, întrucât are regimul aplicat documentelor emise de c tre organele r spunz toare de aplicarea legii în domeniul securit ții na ționale, la care se ata eaz copia suportului de memorie extern pe care se afl stocate datele informatice interceptate i înregistrate de interes.

Operațiunea de transpunere a notelor (actelor) de constatare întocmite de c tre lucr torii S.R.I., precum i a comunic rilor cu caracter secret¹⁷⁹ ale S.R.I., prin preluarea integral a conținutului acestora i menționarea într-un proces verbal întocmit de c tre procurorul de caz¹⁸⁰, iar apoi depunerea lor – atât a actelor de constatare S.R.I., cât i a procesului verbal al procurorului -, într-un dosar penal al c rui obiect îl constituie o alt infrac iune decât dintre acelea contra securit ții na ționale – încriminate de codul penal sau de legi speciale -,

---

¹⁷⁸ Este vorba de interceptarea i înregistrarea câtorva din convorbirile telefonice ale reclamantului, una dintre acestea conducând la declan area procedurilor penale împotriva sa, de i linia telefonic interceptat era a unei alte persoane. (C.E.D.O.,cauza **Kruslin c/a Franței**, hot rârea din 24 aprilie 1990, parag. 26, www.coe.int.).

¹⁷⁹ Realizate conform prevederilor art. 11 lit. d din Legea nr. 51/1991 privind siguranța na țional a României.

¹⁸⁰ Procese verbale întocmite de procuror în care face mențiunea c a procedat la reascultarea fi ierelor.

Fi ierele audio corespunz toare notelor de transcriere a comunica iilor interceptate și înregistrate, precum și fișierele referitoare la comunica iile de tip sms interceptate și înregistrate se afl depuse pe suportul de memorie extern CD marca XXX.

reprezintă o tentativă nereușită de transformare a datelor și indicilor, obținute licit de către organele responsabile cu aplicarea legii în domeniul securității naționale, prin activitățile specifice de descoperire a amenințării la adresa securității naționale, așa cum acestea sunt enumerate în art. 3 din Legea nr. 51/1991, în probe (respectiv în mijloace de probă scrise cu privire la faptele și împrejurările constatate cu ocazia interceptării), din care ar rezulta săvârșirea unei infracțiuni din altă categorie și de alt gen, într-o cauză penală, având ca obiect această infracțiune.

Informațiile oferite procurorului de către S.R.I. (cu excepția celor care privesc infracțiunile contra securității naționale și infracțiunile de terorism, în legătură cu lucrările S.R.I. au competența materială și funcțională de constatare), reprezintă, în economia unui proces penal, date și indicii extranee procesului penal, în nici un caz, nu pot constitui probe care să profite unui proces penal¹⁸¹, dar pot fi valorificate printr-un act de sesizare din oficiu încheiat de către procuror¹⁸².

În această modalitate se valorifică potențialul informativ și indicial pe care îl încorporează actele întocmite de organele responsabile cu aplicarea legii în domeniul securității naționale, pentru ca, ulterior, după începerea urmăririi penale, în mod legal, să se recurgă la administrarea mijloacelor de probă enumerate de art. 97 din NCPP, respectiv să se completeze, cu orice alte mijloace de probă, dintre cele enumerate în art. 97 din NCPP, datele, indiciile, indiciile temeinice, informațiile rezultate din utilizarea procedurilor investigative prevăzute de art. 12¹ - 12¹⁰ din Legea nr.51/1991, cu modificările și completările ulterioare¹⁸³ și valorificate prin încheierea procesului verbal de sesizare din oficiu de către procurorul încunoștințat de serviciul de informații.

& 5. Din perspectiva expertizei judiciare - indiferent dacă este tehnic sau criminalistic -, *posibilitățile de examinare a echipamentelor de comunicații și informatice* cu care s-au realizat operațiunile strict tehnice de interceptare și înregistrare a convorbirilor telefonice și comunicărilor contestate, precum și a echipamentului (platformei, consolei, suportului optic) *pe care acestea au fost inițial stocate sunt practic nule*, întrucât acestea au fost efectuate de către S.R.I., cu metodele și mijloacele aflate în dotarea unității de resort și obiectivate în

---

¹⁸¹ A se vedea în același sens și M. Udriou, R. Sîrbu, O. Predescu, op. cit., p. 71, 73, 76, 198. Autorii opiniază că "tehnicele speciale de investigare prevăzute la art. 20 din Legea nr. 535/2004 constituie componente ale activității de informații pentru realizarea securității naționale, ele având o natură administrativă".

¹⁸² Art. 288 alin. 1, ultima ipoteză și 292 din NCPP.

¹⁸³ Aceste date, indicii, indicii temeinice, informații au vocația de a reprezenta probe, în înțelesul prevederilor art. 64 din c.p.p., doar în situația în care profită unor cauze penale al căror obiect îl constituie infracțiunea contra siguranței naționale, prevăzute de codul penal sau în legi speciale ori acte de terorism, prevăzute de Legea nr. 535/2004, fiind obținute în acest scop, pentru care, de altfel, au fost instituite legal (a se vedea art. 20 din Legea nr. 535/2004). A se vedea în același sens și M. Udriou, R. Sîrbu, O. Predescu, op. cit., p. 198 - 204.

documente, iar potrivit prevederilor legale acestea se află sub regim juridic clasificat secret de stat¹⁸⁴, astfel că accesul la ele este condiționat, pe de o parte de existența certificatului sau autorizării ORNISS¹⁸⁵, iar pe de altă parte de acceptul instituției în discuție la o asemenea activitate.

XXXXXXXXX DISPARE tot aliniatul de aici care este cu ro u

Situațiile sunt incidente și relevante pentru organele judiciare doar atunci când respectivele înregistrări ale comunicațiilor fac obiectul unui dosar penal, în care se impune necesitatea expertizării judiciare a respectivelor probe multimedia.

Este cazul atât al dosarelor penale având ca obiect infracțiuni contra securității naționale, infracțiuni de acte de terorism, dar nu sunt excluse și cauze penale având ca obiect alte infracțiuni și în care se utilizează, potrivit prevederilor legale, interceptările înregistrate obținute ca urmare a monitorizării unor subiecți, în temeiul unui mandat de siguranță național.

CAPITOLUL IV

EPECTELE SITUAȚIEI FAPTICE ACTUALE PRIVIND INTERCEPTAREA ȘI ÎNREGISTRAREA COMUNICAȚIILOR

Efectele situației faptice actuale referitoare la exclusivitatea și monopolul deținut de către S.R.I. în ce privește interceptările și înregistrările comunicațiilor în România constau în următoarele:

- a) Probele digitale, în general, și probele multimedia, în special, care profită de procesul penal sunt obținute, în exclusivitate, sub controlul și coordonarea unui serviciu de informații – S.R.I. -, care, prin dispozițiile

---

¹⁸⁴ Idem, nota de subsol 167.

¹⁸⁵ A se vedea, pe larg, prevederile Legii nr. 182/2002 și a H.G.R. nr. 585/2002.

legii¹⁸⁶, nu poate efectua activități de cercetare penală, ori probele digitale și cele multimedia se obțin, potrivit legii, în mod legal, numai într-un cadru procesual și procedural penal, configurat de prevederile legale incidente, orice abatere sau încălcare de la / a aceste / or dispoziții fiind susceptibile de a constitui infracțiune.

- b) Probele în discuție sunt deținute o perioadă de timp, cuprins între momentul interceptării și înregistrării efective, momentul transferării datelor informatice rezultate din operațiunile tehnice de pe echipamentul utilizat de serviciul de informații pe un suport de memorie extern și momentul remiterii suportului de memorie extern, pe care au fost stocate informațiile respective, toate executate de către lucrătorii aceluiași serviciu de informații, organului judiciar îndrituit legal de a le deține, folosi, exploata, conserva și arhiva, precum și de a dispune de ele potrivit legii, - mai lung sau mai scurt -, de către compartimentele de resort din cadrul S.R.I. care, pot ipotetic, să le valorifice și exploata extraprocesual penal.
- c) Între momentul imprimării inițiale a convorbirii telefonice interceptate și înregistrate, pe echipamentul informatic și de comunicații al C.N.I.C., din administrarea S.R.I. și momentul transferării pe un suport de memorie extern care se remite organului judiciar beneficiar se pot produce, ipotetic, modificări / alterări / montaje ale conținutului convorbirilor, comunicărilor sau conversațiilor interceptate și înregistrate
- d) Probele digitale pot fi / sunt depozitate o perioadă de timp, care nu poate fi controlat juridic, eventual arhivate și, pe cale de consecință, pot fi / sunt utilizate oricând extrajudiciar de către deținător.
- e) Nu se cunoaște de către organele judiciare, care sunt beneficiarii de drept a acestor probe digitale, precum și de către părțile interesate, aflate într-un proces penal, datorită caracterului clasificat secret de stat al activităților S.R.I., precum și datorită totalei lipse de transparență în legătură cu aspectele învederate supra, dacă există proceduri operaționale standard (SOPs) în legătură cu obținerea probelor digitale (multimedia) și dacă sunt respectate principiile¹⁸⁷ și standardele consacrate privind

---

¹⁸⁶Art. 13 din Legea nr. 14/1992

Organele Serviciului Român de Informații nu pot efectua acte de cercetare penală, nu pot lua măsuri de înținerii sau arestări preventive și nici dispune de spații proprii de arest.

¹⁸⁷**Principiile în domeniul probelor digitale elaborate de I.O.C.E. sunt:**

- “În procesul de obținere a probelor digitale, acțiunile întreprinse nu trebuie modificate,
- Atunci când este necesar ca o persoană să aibă acces la probele digitale originale, această persoană trebuie să fie competentă din punct de vedere criminalistic,
- Toate activitățile în legătură cu investigarea, depozitarea, examinarea sau transferul probelor digitale trebuie să fie în întregime înregistrate în scris, și să fie disponibile pentru evaluare,
- O persoană este responsabilă pentru toate activitățile în legătură cu probele digitale atât timp cât se află în posesia acestora
- Orice organizație responsabilă cu investigarea, accesarea, depozitarea sau transferarea probelor digitale este responsabilă cu respectarea acestor principii” . (a se vedea Scientific Working Group on Digital

examinarea științific a acestor categorii de probe¹⁸⁸, în cadrul instituției – S.R.I. – care are custodia probelor originale digitale și este dețin toarea legal a echipamentelor prin care acestea se obțin.

Situația este valabil i în cazul intercept rii ambientale i a înregistr rii de imagini efectuate de c tre lucr torii din cadrul D.N.A. i D.I.I.C.O.T., cu echipamentele pe care le au în dotare.

f) Nu se cunoa te de c tre organele judiciare beneficiare legale ale probelor digitale obținute în baza autorizației emise de magistratul competent i pus în executare de c tre S.R.I. – unitatea de specialitate – dac sunt respectate regulile criminalistice de recoltare, transferare, manipulare, ambalare, inscripționare a probelor digitale, „lanțul de custodie al probelor (lb. englez. *chain of custody*), care s conțin detalii despre: data la care a fost efectuat înregistrarea, data i modul de copiere a acestuia pe alte suporturi digitale, echipamentul tehnic i set rile acestuia din momentul înregistr rii probelor de expertizat,¹⁸⁹.

Situația este valabil i în cazul intercept rii ambientale i a înregistr rii de imagini efectuate de c tre lucr torii din cadrul D.N.A. i D.I.I.C.O.T., cu echipamentele pe care le au în dotare.

g) La dispoziția expertului judiciar nu este pus niciodat – atunci când interceptarea i înregistrarea convorbirilor telefonice este realizat de unitatea specializat din S.R.I. – proba digital original¹⁹⁰, adic cea autentic .

h) Imposibilitatea expertului judiciar – tehnic sau criminalist autorizat – de a rezolva toate obiectivele din expertiza dispus , întrucât nu i se pun la dispoziție, nu i se accept accesul i nu poate examina echipamentele cu

---

Evidence, International Organization on Computer Evidence, în manualul „*Digital Evidence Standards and Principles*”, October, 1999, indicat de Adrian Cristian Moise, *Metodologia investig rii criminalistice a infracțiunilor informatice*, Ed. Universul juridic, Bucure ti, 2011, p. 176 – 176. Informațiile sunt citate de autor i indicate ca fiind disponibile pe site - ul <http://www.fbi.gov/hq/lab/fsc/backissu/april2000/swgde.htm#Standars>, consultat de autor la 27.05.2010.

¹⁸⁸ **Standardele elaborate de IACIS sunt urm toarele:**

- 1) „proba original ar trebui conservat într – o stare cât mai apropiat posibil de starea în care a fost g sit ,
- 2) trebuie f cut o copie exact cu originalul care s fie folosit la examinare astfel încât s nu se distrug integritatea originalului,
- 3) copiile de date pentru examinare trebuie f cute pe suporturi de date, care nu au date memorate în ele; suporturile de date trebuie s fie complet curate și verificate contra virușilor și defecțiunilor,
- 4) toate probele trebuie s fie marcate, etichetate i înregistrate, i de asemenea, trebuie s fie ținut un lanț al custodiei, iar fiecare pas al examin rii criminalistice trebuie înregistrat în detaliu.” (a se vedea Debra Littlejohn Shider, Ed Tittel, *Scene of the cybercrime, Computer Forensic Handbook*, Ed. Syngress Publishing Inc., 2002, Rockland, Massachusetts, p. 552, indicat de Adrian Cristian Moise, *Metodologia investig rii criminalistice a infracțiunilor informatice*, Ed. Universul juridic, Bucure ti, 2011, p.176.

¹⁸⁹ Adrian Petre, C t lin Grigora , *Înregistr rile audio i audio – video, mijloace de prob în procesul penal. Expertiza judiciar* , Ed. C.H. Beck, Bucure ti, 2010, p. 196.

¹⁹⁰ Adic suportul fizic i / sau date care sunt asociate acestui suport fizic la data prelev rii lor sau suportul fizic i acele date care au fost create pe acesta la momentul obținerii lui.

care au fost realizate operațiunile de interceptare și înregistrare a convorbirilor telefonice și a celorlalte comunicații.

Astfel, într – un dosar penal¹⁹¹, urmare a solicitării de efectuare a unei expertize tehnice și criminalistice a înregistrărilor unor convorbiri telefonice, care au fost interceptate în baza unui mandat de siguranță național emis de I.C.C.J., formulate de către unul dintre inculpații din cauză, cerere ce a fost admisă de instanță, precum și a cererii exprese, făcute de expertul criminalist autorizat, din cadrul Laboratorului Interjudețean de Expertize Criminalistice București, unde a fost dispusă efectuarea expertizei, de a examina echipamentele de comunicații și informatice¹⁹² de mare capacitate, ce fac parte din sistemul integrat digital, cu caracter secret, utilizat de S.R.I, prin adresa nr. 786/C₂/13.10.2011 a prim adjuncțului Procurorului General, depusă la dosarul cauzei, la termenul din 14.10.2011, s – a comunicat:

„Interceptarea și înregistrarea comunicațiilor se realizează în sistem digital, configurat într-o structură unitară .

Astfel proiectat ca un ansamblu de platforme tehnice integrate distribuite la nivel național, sistemul este compus din echipamente de comunicații și informatice de mare capacitate, apte să realizeze interceptarea simultană a comunicațiilor tuturor persoanelor în legătură cu care au fost dispuse, de către instanțele de judecată, măsurile prevăzute de lege.

În concepția producerii și dezvoltării sistemelor de interceptare în mod centralizat a comunicațiilor, așa cum este și cel administrat de S.R.I., echipamentele sunt implicate în interceptarea tuturor țintelor active, fiind imposibilă alocarea, pentru fiecare persoană și telefon interceptat, a unui set propriu de capacități tehnice integrate care să poată fi detașate, fără a afecta fundamental funcționarea întregului sistem.

Echipamentele tehnice solicitate de către I.N.E.C. sunt clasificate prin efectul Legii (art. 17 lit. g) din Legea nr. 182/2002 privind protecția informațiilor clasificate, ca fiind secrete de stat, declasificarea acestora putând fi realizată doar printr-un act normativ de aceeași forță juridică .”, și că : ”punerea la dispoziția reprezentantului Institutului Național de Expertize Criminalistice a echipamentelor tehnice cu care s-au realizat interceptările, însoțite de manualele de utilizare și accesoriile necesare pentru punerea în funcțiune nu se poate realiza.,,

---

¹⁹¹Tribunalul București, Secția a II – a Penal , dosar nr. 49702/3/2010.

¹⁹²Așa cum a solicitat expertul criminalist, prin adresa nr. 97 din 10.06.2011 a Laboratorului Interjudețean de Expertize Criminalistice București, depusă la dosarul cauzei la termenul din 23.06.2011. (**Tribunalul București, Secția a II – a Penal , dosar nr. 49702/3/2010**)

La toate aspectele expuse supra se mai adaugă și imposibilitatea declarat și asumat de experții criminaliști autorizați din cadrul INEC de a efectua expertiza înregistrărilor audio video din cauza lipsei de metodologii sau standarde în materie

În mai multe împrejurări, expertul criminalist autorizat din cadrul INEC, introdus în cauze penale la diferite instanțe, a formulat *expressis verbis* că nu există metodologii sau standarde conform cărora s se poate stabili cu certitudine dacă o înregistrare audio video obținută prin interceptarea comunicațiilor este autentică¹⁹³.

CAPITOLUL V

CONSTATAREA TEHNICO – ȘTIINȚIFICĂ ȘI EXPERTIZA JUDICIARĂ PRIVIND PROBELE MULTIMEDIA

Secțiunea 1

Necesitatea, relevanța mijlocului tehnic (procedului probator) al constatării tehnico – științifice și /sau al expertizei judiciare.

Necesitatea dispunerii procedurilor probatorii tehnice în discuție este determinată de utilizarea din ce în ce mai frecventă a interceptării și înregistrării comunicațiilor ca procedeu probator, uneori decisiv, cu prilejul investigării infracțiunilor, iar pe de altă parte de valorificarea înregistrărilor audio puse la dispoziția organelor judiciare de către părțile dintr-un proces penal ori obținute de organele de urmărire penală, altele decât cele rezultate ca urmare a activității proprii, cum ar fi: înregistrările unor teleconferințe, a discuțiilor purtate cu prilejul unor adunări, conferințe, simpozioane, edine, interviuri .a.m.d. sau, pur și simplu, realizate întâmplător.

În aceeași măsură dispunerea acestor proceduri probatorii poate să survină atunci când persoanele implicate contestă fie autenticitatea înregistrării, fie vocea ori vorbirea ce i se atribuie, în timpul derulării investigației, cu ocazia prezentării mijlocului de probă, mai precis a transcrierii convorbirii sau a

---

¹⁹³ A se vedea Raport de Expertiză Criminalistică nr. 46 /21 martie 2011 al INEC (dosar nr. 10753/1/2008 al ICCJ – Secția Penal), p. 3; Situația a fost remarcată și de publicația Lumea Justiției, în articolul "*Aleluia cu proba înregistrărilor! INEC a recunoscut în dosarul ex-procurorului DNA, Ion Ciofu, că în România nuse poate stabili cu certitudine dacă o înregistrare este autentică !*", din data de 1 mai 2011 13:48, autor Voichita RASCANU (referire la dosarul nr. 745.1/1/2007 al ICCJ – Secția Penal)

întregului material de urmărire penală, invocând tergeri, adugiri, lipsa unor cuvinte, propoziții ori fraze întregi sau chiar a convorbirii în integralitatea ei.

Cererea de probă iune constând în dispunerea și efectuarea unei constatări tehnico-științifice ori expertize în astfel de împrejurări constituie un drept de apărare, ceea ce o face admisibilă, pe care de consecință, organul judiciar va dispune constatarea sau expertiza respectivă.

Secțiunea a 2 – a

Relevanța mijlocului tehnic (procedului probator) al constatării tehnico – științifice și/sau al expertizei judiciare în procesul penal

Relevanța mijlocului tehnic (procedului probator) al constatării tehnico – științifice și/sau al expertizei judiciare, forța probantă și potențialul său contributiv la aflarea adevărului rezidă în relevanța, utilitatea și concludența¹⁹⁴ acestuia pentru satisfacerea exigențelor procesului penal consfințite prin regulile de bază ale procesului și anume realizarea scopului procesului penal, aflarea adevărului, exercitarea rolului activ al organelor judiciare și garantarea dreptului la apărare.

Integralitatea, acuratețea și autenticitatea probelor multimedia nu este suficient de clamat sau de prezumat, în multe situații ele trebuie demonstrate științific, ceea ce devine posibil doar prin mijloace și metode științifice, ce se situează dincolo de orice fel de dubiu, prin efectuarea unor lucrări științifice cum sunt constatările tehnico științifice și expertizele judiciare, realizate potrivit principiilor științifice și deontologiei specialistului ori expertului, conform standardelor științifice consacrate și a ghidurilor de bune practici în materie, cu imparțialitate, independență profesională și obiectivitate.

Secțiunea a 3 – a

Delimitarea între constatarea tehnico – științifică și expertiza judiciară în domeniul probelor multimedia.

---

¹⁹⁴Proba este **verosimil** dacă are ca scop dovedirea unor fapte credibile. O probă este **pertinentă** dacă are legătură cu obiectul investigației întreprinse. Proba este **concludentă** dacă are caracter esențial, relevant pentru soluționarea cauzei, adică influențează asupra soluționării acesteia. **Orice probă concludentă este și pertinentă, dar nu orice probă pertinentă este și concludentă.** (N. Volonciu, *Tratat de procedură penală, Partea generală*, vol. I, Ed. Paideia, București, 2001, p.347).

*Constatările tehnico-științifice și expertizele judiciare sunt mijloace de probă tehnice*¹⁹⁵, prin care se constată elementele de fapt ce pot servi ca probă, în legătură cu care cunoștințele organelor judiciare sunt insuficiente, pentru a le percepe și înțelege semnificația, impunându-se contribuția unor specialiști din diverse domenii de activitate¹⁹⁶.

În cazul anumitor elemente, situații, împrejurări sau stări de fapt, cunoștințele juridice nu sunt îndeajuns¹⁹⁷ pentru a le desluși întregul potențial probator, util, pertinent și concludent cauzei investigate, considerent pentru care, în vederea exploatarea tuturor împrejurărilor cauzei și valorificării lor în procesul penal, organelor judiciare le este oferită posibilitatea legală de a recurge la cunoștințele unor specialiști din domeniul care interesează.

Constatarea tehnico-științifică reprezintă activitatea prin care se folosesc, fie extrajudiciar¹⁹⁸, fie în faza de urmărire penală, cunoștințele unor specialiști sau tehnicieni, întrucât subzistă pericolul de dispariție a unor mijloace de probă sau de schimbare a unor situații de fapt, sau se impune *lămurirea urgentă* a unor fapte ori împrejurări ale cauzei¹⁹⁹, iar pentru însușirea²⁰⁰ acestor fapte sau împrejurări sunt absolut necesare cunoștințele de specialitate.

După cum se observă, prevederile procedural penale fac referire la dispunerea acestui procedeu probator numai în faza de urmărire penală, spre deosebire de expertiza judiciară care se poate dispune atât în faza de urmărire penală, cât și cea de judecată, iar în procesul civil nu se face nici un fel de referire la constatarea tehnico-științifică.

Expertizele judiciare reprezintă activitatea constând în cercetarea științifică a unor fapte sau împrejurări de fapt, necesară stabilirii adevărului într-un proces judiciar, care se realizează de către un expert sau specialist numit de către organul judiciar.

În cazul ambelor mijloace de probă, **scopul** activității rezidă în interpretarea, valorificarea și cercetarea științifică a urmelor, mijloacelor materiale de probă și împrejurărilor de fapt, destinat identificării persoanelor, obiectelor, substanțelor și fenomenelor aflate în legătură cauzală cu fapta, stabilirii anumitor proprietăți ale acestora precum și eventualelor modificări de formă, conținut sau structură.²⁰¹

---

¹⁹⁵ V. Berchean, *Cercetarea penală (Criminalistică – teorie și practică)*, Ed. și Tipografia "Icar", București, 2000, p.215.

¹⁹⁶ Art. 172 alin. 7 din NCPP: „În domeniile strict specializate, dacă pentru înțelegerea probelor sunt necesare anumite cunoștințe specifice sau alte asemenea cunoștințe, instanța ori organul de urmărire penală poate solicita opinia unor specialiști care funcționează în cadrul organelor judiciare sau în afara acestora.”

¹⁹⁷ A. Ciopraga, *Criminalistica – tratat de tactică*, Ed. Gama, Iași, 1996, p.386.

¹⁹⁸ Situație care nu face obiectul prezentei lucrări.

¹⁹⁹ Art. 172 alin. 9 din NCPP: „Când există pericol de dispariție a unor mijloace de probă sau de schimbare a unor situații de fapt ori este necesară lămurirea urgentă a unor fapte sau împrejurări ale cauzei, organul de urmărire penală poate dispune prin ordonanță efectuarea unei constatări.”

²⁰⁰ Gh. Mateu, *Procedură penală, partea generală*, vol.II, Ed. Fundației "Chemarea", Iași, 1997, p.206.

²⁰¹ E. Stancu, *Criminalistica*, vol. I, Ed. Actami, București, 1977, p.54.

Constatările tehnico-științifice și expertizele judiciare se alătură celorlalte procedee investigative²⁰² și probatorii²⁰³ utilizate cu prilejul investigării infracțiunilor, iar rapoartele în care sunt consemnate datele, informațiile și concluziile specialiștilor, tehnicienilor ori experților constituie mijlocul de probă administrat în cauza investigată.

În cazul investigării infracțiunilor contra securității naționale, *aceste procedee probatorii sunt anticipate*, de operarea desfășurată în cadrul “*activităților specifice*” derulate de organele respective sau cu aplicarea legii în domeniul securității naționale, care constau în *consultarea de specialiști ori experți sau obținerea de relații de la instituții ori organe de specialitate, efectuarea unor constatări tehnico – științifice și chiar expertize tehnice extrajudiciare*²⁰⁴, în legătură cu probleme de natură tehnică ori științifică ce exced cunoștințelor lucrătorilor de informații și care reprezintă unele din metodele folosite cu prilejul culegerii de informații derulate în legătură cu amenințările la adresa securității naționale²⁰⁵.

Nu este absolut necesar ca specialiștii, tehnicienii ori experții consultați în cadrul “*activităților specifice*” să fie dintre cei care apar în numai anumitor organe sau instituții ori să fie dintre experții oficiali, autorizați sau cei cuprinși pe listele Ministerului Justiției, important este ca aceștia să ofere elementele de natură științifică utile respectivei faze a investigației.

---

²⁰² În **activitatea extrajudiciară**, cum ar fi de exemplu activitatea de culegere de informații pentru realizarea securității naționale, desfășurat de serviciile de informații sau în fazele unui prelitigiu procesual civil se pot utiliza procedee investigative, între care și efectuarea unor constatări tehnico științifice ori expertize extrajudiciare [*a a ar fi de pildă, activitatea de consultare de specialiști ori experți, prevăzută de art.9 din Legea nr. 14/1992 privind organizarea și funcționarea Serviciului Român de Informații („În vederea stabilirii existenței amenințărilor la adresa siguranței naționale, cadrele anume desemnate din Serviciul Român de Informații pot efectua, cu respectarea legii, verificări prin: solicitarea și obținerea de obiecte, înscrisuri sau relații oficiale de la instituții publice; consultarea de specialiști ori experți; primirea de sesizări sau note de relații, fixarea unor momente operative prin fotografiere, filmare ori prin alte mijloace tehnice”)ori consultarea unei P.F.A. (persoană fizică autorizată) pentru efectuarea unei lucrări de cadastru, geodezie .a.].*

²⁰³ Conform prevederilor art. 97 alin. 3 din NCPP procedeul probatoriu este modalitatea legală de obținere a mijlocului de probă.

²⁰⁴ Conform prevederilor art. 9 alin. ultim din Legea nr. 14/1992, cu modificările și completările ulterioare, **Serviciul Român de Informații efectuează prin laboratoare de specialitate și specialiști proprii constatări dispuse sau solicitate în condițiile legii.**

²⁰⁵ Art. 30 din Legea nr. 255/2013

Legea nr. 14/1992 privind organizarea și funcționarea Serviciului Român de Informații, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 33 din 3 martie 1992, cu modificările și completările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. Articolul 9 va avea următorul cuprins:

"Art. 9. - În vederea stabilirii existenței amenințărilor la adresa securității naționale, prevăzute la art. 3 din Legea nr. 51/1991 privind siguranța națională a României, cu modificările ulterioare, serviciile de informații pot efectua, cu respectarea legii, verificări prin:

b) consultarea de specialiști ori experți;

Serviciul Român de Informații efectuează prin laboratoare de specialitate și specialiști proprii constatări dispuse sau solicitate în condițiile legii."

În faza anterioară dispunerii începerii urmăririi penale – în rem sau în personam, expertizele judiciare nu pot fi dispuse în cauză, pe cale de consecință, nu pot fi efectuate, iar lucrările cu caracter științific care se execută au un caracter extrajudiciar, așa cum ar fi, de pildă, o expertiză tehnică realizată anteprocésual penal, în cadrul S.R.I.²⁰⁶.

Expertiza judiciară poate să fie sau nu anticipată de o constatare tehnico-științifică în domeniul respectiv.

Atunci când nu există pericolul de dispariție a unor mijloace de probă (*primejdia distrugerii intenționate sau neintenționate, posibilitatea înlăturării sale din câmpul infracțiunii ori a suferirii unor modificări care să le altereze însușirile avute în momentele din proximitatea celui în care s-a comis fapta*²⁰⁷) sau pericolul de schimbare a unor situații de fapt (*schimbări ale câmpului infracțiunii în raport cu felul în care acesta se prezenta în momentul comiterii faptei*²⁰⁸), deci nu fiindcă caracterul urgent, se poate ca, în administrarea probatoriului, să nu se utilizeze procedeul probator al constatării tehnico-științifice, ci să se dispună, consecutiv dispunerii începerii urmăririi penale – în rem sau în personam -, la un moment mai apropiat sau îndepărtat de cel al comiterii faptei, expertiza judiciară necesară.

În alte situații, *constatarea tehnico-științifică* dispusă și efectuată într-o cauză investigată, poate să ofere elemente de înaltă încredere științifică, suficiente pentru deslușirea împrejurărilor, stărilor, situațiilor de natură strict tehnică sau științifică, utile, concludente și pertinente cauzei, ceea ce nu mai face necesară dispunerea unei expertize în cauză, tiut fiind că, în procesul penal român, mijloacele de probă nu au o valoare probantă prioritară sau preferențială, unele față de celelalte, și că probele nu au o valoare dinainte stabilită, fiind consacrat principiul liberei aprecieri a probelor²⁰⁹.

Secțiunea a 4 – a

Delimitarea între expertiza judiciară tehnică și cea criminalistică în domeniul probelor multimedia

Ceea ce *deosebește* cele două categorii de expertize – tehnică și criminalistică – rezidă în scopul lor esențial: în timp ce *constatarea ori expertiza*

---

²⁰⁶ Art. 1 din H.G.R. nr. 1411/2004, modificat prin HGR nr. 1451/2007:

(1) Se aprobă înființarea, pe lângă Serviciul Român de Informații, denumit în continuare Serviciul, a următoarelor activități, finanțate integral din venituri proprii, denumite în continuare activități:

a) cercetarea, proiectarea și realizarea de sisteme și echipamente pentru înregistrarea, stocarea, transmiterea și protecția informațiilor, **efectuarea de expertize tehnice**, consultanță și pregătirea specialiștilor, pentru apărare, ordine publică și securitate națională, evaluarea și certificarea sistemelor criptografice și a aparatelor de criptare a comunicațiilor, precum și activitățile de cercetare, proiectare în cadrul unor granturi interne și externe privind proiecte tehnice din domeniul securității naționale;

²⁰⁷ A. Ciopraga, op.cit., p.388.

²⁰⁸ Idem.

²⁰⁹ A se vedea Gh. Mateuț, *Tratat de procedură penală, partea generală*, vol. II, Ed. C.H. Beck, București, 2012, p.60 – 66.

criminalistic operează din perspectiva identificării criminalistice²¹⁰ și cu metodologia specifică²¹¹, constatările ori expertizele tehnice vizează perspectiva eminentă tehnică a problemelor primite spre cercetare cu metodologia specifică domeniului din care face parte, neîntrând în obiectivele sale și neocupându-se de *problema de identificare criminalistică a obiectelor de identificat și a obiectului identificator*²¹² și nefiind subordonate *principiilor identificării criminalistice*, care presupun constatarea tehnico științifică și expertiza criminalistică²¹³.

În atare context, apar și **deosebiri în ce privesc obiectivele** pe care organul judiciar le adresează specialiștilor desemnați.

Astfel, *întrebările axate pe caracteristicile tehnice constructive, funcționale, tehnologice ori de exploatare, stabilirea stabilității tehnice la un anumit moment dat ale unui aparat, echipament informatic și de comunicații, ale unui suport fizic – analogic sau digital - sunt de atributul unei expertize tehnice și exced categoriei de expertiză criminalistică*.

Obiectivele vizând existența unor diferite categorii de urme, descoperirea acestor urme, identificarea creatorului urmelor respective sunt de atributul expertizei criminalistice și exced celei tehnice.

Este recomandabil ca, în activitatea practică de dispunere a expertizelor judiciare, atunci când organul judiciar are dubii în legătură cu categoria de expertiză pe care să o ordoneze, să se consulte fie cu laboratoarele de criminalistică din sistemul I.N.E.C. ori al I.G.P., fie cu un expert de specialitate tehnic, din domeniul de interes, care se află înscris pe listele oficiale ale

---

²¹⁰ L. Ionescu, D. Sandu, *Identificarea criminalistică*, Ed. C.H. Beck, București, 2011, p.47. **Identificarea criminalistică a fost definită ca stabilirea prin mijloace tehnico științifice a identității unei ființe sau a unui obiect care are legătură cu fapta incriminată. Ea este subordonată scopurilor precise ale cercetării judiciare.**

În *Tratatul practic de criminalistică*, vol. II, p. 10, Ed. Ministerului de Interne, Inspectoratul General de Miliție, Institutul de Criminalistică, 1976, autorul N. Dan arată că: „*identificarea în criminalistică semnifică stabilirea obiectului care are legătură causală cu fapta cercetată, în scopul obținerii de probe judiciare*”.

²¹¹ L. Ionescu, D. Sandu, *Identificarea criminalistică*, op. cit. p. 108-152.

²¹² A se vedea L. Ionescu, D. Sandu, op.cit., p.64 și N. Dan *Tratatul practic de criminalistică*, vol. II, Ed. Ministerului de Interne, Inspectoratul General de Miliție, Institutul de Criminalistică, 1976, p.11.

²¹³ Adică: “ 1) delimitarea categoric între obiectele cunoscute (de identificat) și obiectele verificate (identificatoare), 2) delimitarea precisă care trebuie făcută între obiectele de identificat și obiectele (identificatoare), 3) stricta delimitare între obiectele asemănătoare și obiectele identice și 4) diferențierea obiectelor în relație constantă și relație schimbătoare în timp “ , conform N. Dan, *Tratatul practic de criminalistică*, vol. II, p. 10, Ed. Ministerului de Interne, Inspectoratul General de Miliție, Institutul de Criminalistică, 1976, p.12.

Ministerului Justiției sau cu birourile judecătorești centrale de expertize judiciare din cadrul Ministerului Justiției.

În acest fel se elimină introducerea unei categorii de expertiză care obiectul nu a fost corect individualizat, posibilitatea ca un expert care s-a specializat în domeniul obiectivelor ordonate de organul judiciar fie să-și depășească competențele specializării sale, prin formularea unor răspunsuri care nu pot fi validate științific și nici valorificate în condițiile respectării competențelor sale materiale ori chiar contestate de părțile interesate, fie să restituie ordonanța sau rezoluția organului care a emis-o, aspecte care împiedică asupra celerității investigației.

Expertiză criminalistică multimedia se deosebește de *expertiză tehnică IT*, elementele care le deosebesc referindu-se doar în ceea ce privește obiectivul referitor la identificarea după voce și vorbire a unuia dintre conlocutorii ori a tuturor conlocutorilor a căror convorbire au fost interceptate și înregistrate.

Acesta reprezintă un obiectiv de competență exclusivă a expertizei criminalistice (*fiind vorba de procesul de identificare criminalistică*), celelalte obiective, inclusiv stabilirea autenticității înregistrărilor audio, putând fi rezolvate și pe calea unei expertize tehnice IT ori chiar de către expertiză criminalistică, dar, apreciem noi, cu necesară examinare a echipamentelor folosite la interceptarea și înregistrarea audio în litigiu.

În atare context, apar și deosebiri în ce privesc obiectivele pe care organul judiciar le adresează specialiștilor desemnați.

Secțiunea a 5 – a

Obiective posibile pentru constatarea tehnico – științifică privind probele multimedia

1. Constatare tehnico – științifică privind erori existente în activitatea de redare a conținutului convorbirilor telefonice interceptate și înregistrate, efectuată de către specialiștii de la nivelul Inspectoratului General al Poliției Române – Institutul de Criminalistică – Serviciul de Expertize Criminalistice – Laboratorul IT²¹⁴ care are ca obiectiv, în mod cu totul și cu totul orientativ, poate fi: „dacă există corespondență între semnalele sonore existente pe materialul în litigiu și semnele literale și cifrice consemnate în procesul verbal întocmit de către

²¹⁴ A se vedea site-ul www.igpr.ro/criminalistic/index.htm, accesat la 10.10.2013.

procuror sau lucrător de poliție judiciar delegat, referitoare la convorbirile telefonice dintre suspectii (inculpații) X.Y.Z., din data de ..... și, în caz afirmativ, să se indice punctual care sunt diferențele”

2. Constatare tehnico – științific privind durata de timp scurs între momentul când a avut loc efectiv convorbirea telefonic interceptat și înregistrat și momentul când aceasta apare ca fiind stocat pe suportul de memorie extern, a cărei obiectiv, în mod cu totul și cu totul orientativ, poate fi:

“ a) Care este data și ora când au fost create înregistrările stocate pe suportul de memorie extern, deci a creerii fișierului audio,
b) Care este data și ora gravării suportului optic,
c) Precizați punctual neconcordanțele constatate “

3. Constatare tehnico – științific pentru stabilirea existenței sau nonexistenței unor neconcordanțe (sau stabilirea corespondenței) dintre datele generate sau prelucrate de către furnizorii de rețele publice de comunicații electronice ori furnizorii de servicii de comunicații electronice destinate publicului, altele decât conținutul comunicațiilor, reținute de către acestea în temeiul legii speciale privind reținerea datelor generate sau prelucrate de furnizorii de rețele publice de comunicații electronice și de furnizorii de servicii de comunicații electronice destinate publicului (Legea nr. 298/2008), obținute de către organul judiciar la cerere sau de către părți și datele existente pe suportul de memorie extern și consemnate în procesul verbal de redare, a cărei obiectiv, în mod cu totul și cu totul orientativ, poate fi:

“ a) dacă există corespondență între datele generate sau prelucrate de către furnizorii de rețele publice de comunicații electronice ori furnizorii de servicii de comunicații electronice destinate publicului, altele decât conținutul comunicațiilor și datele existente pe suportul de memorie extern și consemnate în procesul verbal de redare,
b) enumerați punctual neconcordanțele constatate și detaliați în ce constau “

Temeiul juridic al dispunerii și efectuării constatrilor tehnico - științifice îl reprezintă prevederile art. 172 alin. 7, 181¹ din NCPP, art. 10 alin. 3 din Legea nr. 508/2004, cu modificările și completările ulterioare, art. 9 alin. ultim din Legea nr. 14/1992, cu modificările și completările ulterioare, art. 11 din O.U.G. nr. 43/2002, cu modificările și completările ulterioare.

Obiective posibile pentru expertiza judiciar – tehnic i criminalistic – privind probele multimedia

& 1. Prin expertiza judiciar multimedia se vizeaz *stabilirea autenticității înregistr rilor*²¹⁵ i *identificarea vocii i vorbirii interceptate i înregistrate, prin examinarea comparativ cu vocea i vorbirea unui subiect suspect sau b nui temeinic prezentat expertului*²¹⁶.

& 2. Examinarea în cadrul unei activități expertale a înregistr rilor audio i video în vederea verific rii autenticității presupune:

- C utarea eventualelor elemente de copiere sau alterarea înregistr rii prin analiza integrit ții fizice a înregistr rii
- Analiza formei de und i spectrogramelor semnalelor înregistrate
- Analiza caracteristicilor tehnice ale echipamentelor utilizate la înregistrare,

i se realizeaz prin examinarea auditiv i acustic a înregistr rii pentru a releva existența sau nonexistența unor elemente de alterare (*întreruperi sau discontinuit ți ale sunetului*)²¹⁷.

& 3. În practica expertal din sistemul I.N.E.C. obiectivele expertizelor judiciare criminalistice multimedia dispuse de organele judiciare au fost exprimate prin diferite formul ri:

3.1. Varianta A.

1. S se stabileasc autenticitatea înregistr rilor audio în litigiu, respectiv r spusul la urm toarele probleme:

- *a) data i ora când au fost create înregistr rile stocate pe suportul de memorie extern pus la dispoziția expertului [data (zz. ll. aa.) și ora cre rii fi ierului potrivit analizei datelor interne ale suportului de memorie extern],*

---

²¹⁵ Acest obiectiv poate fi rezolvat atât pe calea unei **expertize criminalistice multimedia** (art. 172 alin. 4 din NCPP, adic de c tre experții oficiali din cadrul sistemului INEC), cât i pe calea unei **expertize tehnice judiciare IT** (art. 172 alin. 4 din NCPP, adic experți independenți autorizați **din țar sau din str in tate**).

²¹⁶ Acest obiectiv poate fi rezolvat în exclusivitate pe calea unei **expertize criminalistice multimedia**, întrucât procesul de identificare, ce constituie problematica expertizei în discuție, ține de esența expertizei criminalistice i reprezint elementul prin care această categorie de expertiz se deosebe te de expertiza tehnic judiciar IT, care nu are i nu poate avea ca metod de lucru identificarea criminalistic . Pentru a se putea r spunde la acest obiectiv este absolut necesar s preexiste r spusul la obiectivul privind autenticitatea înregistr rii audio.

²¹⁷ A se vedea dosarul nr. 6495/115/2006 al Curții de Apel Brașov Raportul de Expertiz Criminalistic nr. 6/17.01.2012 al Laboratorului Interjudețean de Expertize Criminalistice Brașov (nepublicat).

- b) data și ora înscrisurii suportului de memorie extern pus la dispoziția expertului [data (zz. ll. aa.) și ora gravurii suportului optic conform analizei datelor interne],
  - c) data și ora la care a avut loc ultima convorbire telefonică sau a fost transmis ultimul mesaj sms, care au fost interceptate, înregistrate și stocate pe suportul de memorie extern pus la dispoziția expertului,
  - d) existența unor alterări, distorsiuni, modificări, înserări, intercalări de cuvinte, fraze sau alte elemente de contrafacere, adugiri, tergeri și durată aproximativă a pasajelor terse, stocate pe suportul de memorie extern pus la dispoziția expertului
  - e) dacă înregistrarea tuturor convorbirilor telefonice stocate pe suportul de memorie extern pus la dispoziția expertului, în format comprimat MP3, WMA ș.a. este la prima generație de compresie digitală audio,
  - f) dacă înregistrările convorbirilor telefonice stocate pe suportul de memorie extern pus la dispoziția expertului, au fost efectuate simultan cu evenimentele acustice pe care le conțin.
2. S se procedeze la îmbunătățirea calității audiției înregistrării audio în cazul convorbirilor telefonice din data de..., de la orele.....
  3. Lanțul de custodie al probei digitale în discuție – original și copie.
  4. S se stabilească dacă, în cazul convorbirilor telefonice, interceptate și înregistrate, din data...., de la orele...., una dintre voci aparține suspectului (inculpatului).....

3.2. Varianta B²¹⁸

1.S se stabilească dacă suporturile optice pe care sunt imprimată înregistrările sunt originale și dacă înregistrările sunt autentice [data și ora când a fost creat CD-ul – mijloc de probă și ce reprezintă : probă digitală originală, duplicatul probei digitale (sau clona ori bit-stream) sau copia²¹⁹],

2.S se stabilească dacă înregistrările au fost supuse unor manopere de alterare, adugare, tergere sau editare.

²¹⁸ A se vedea Raport de expertiză criminalistică nr. 194/18.11.2011 al Laboratorului Interjudețean de Expertiză Criminalistică Iași, în dosarul nr. 236/45/2007 al Curții de Apel Iași.

²¹⁹ Internațional Organization on Computer Evidence, „Video and Audio Systems Principles, Practices and Procedures”, Conferința IOCE 2000, Rosny sous Bois – Franța, 13-15 decembrie 2000; A.Marshall, Digital Forensic – Digital Evidence in Criminal investigation, Wiley-Blackwell, 2008.

Pentru detalii privind probele digitale, a se vedea și Adrian Cristian Moise, Metodologia investigării criminalistice a infracțiunilor informatice, Ed. Universul Juridic, București, 2011, p. 172 – 180.

3.3. Varianta C²²⁰

1. *S se stabileasc dac suporturile optice pe care sunt imprimate înregistr rile sunt originale i dac înregistr rile sunt autentice*
2. *S se stabileasc dac înregistr rile au fost supuse unor manopere de alterare, ad ugare, tergere sau editare*

3.4. Varianta D²²¹.

“ 1.- Efectuarea nemijlocit a înregistr rilor de c tre organul abilitat în intervalul orar/calendaristic permis de autorizație,

3. *Depistarea eventualelor intervenții asupra înregistr rii,*
4. *Deosebirea intervenției frauduloase de una accidental (tehnic sau mecanic),*
5. *Definirea intervenției ca fiind f cut prin eliminare sau ad ugare*
6. *Metoda tehnic a intervenției frauduloase,*
7. *Cuantificarea în secunde a porțiunii asupra c reia s – a intervenit*
8. *Cuantificarea în num r de frame – uri (cadre) a porțiunii asupra c reia s – a intervenit,*
9. *Localizarea conform minutarului înregistr rii a porțiunii afectate,*
10. *Definirea porțiunii afectate fie ca fiind una care distorsioneaz înregistrarea doar tehnic sau distorsioneaz percepția asupra comportamentului persoanei înregistrate”.*

3.5. Varianta E, corespunz toare pentru „înregistr rile digitale în format proprietar”²²²

*11. Verificarea CRC (Control Redundant Ciclic)*²²³

²²⁰Raport de expertiz criminalistic nr. 194/18.11.2011 al Laboratorului Interjudețean de Expertize Criminalistice Iași, în dosarul nr. 236/45/2007 al Curții de Apel Iași.

²²¹ M.V. Tudoran, *Teoria i practica intercept rilor i înregistr rilor audio sau video judiciare*, Ed. Universul Juridic, Biblioteca profesioni tilor, Bucure ti, 2012, p. 381, anexa 8, prezentare a procurorului ef Serviciu Tehnic – D.N.A. cu ocazia **Seminarului privind intercept rile audio – video, organizat în perioada 28 – 30 noiembrie 2011**, în comuna Pitaru, jud. Dâmbovița, Hotel Insieme Grand Resort.

²²² Idem.

²²³ „Metod de protecție intern a echipamentelor tehnice digitale care au **softuri proprietar**. Este creat automat prin algoritmul CRC – 16 direct în memoria aparatului, în acela i timp cu crearea fi ierului propriu zis care conține înregistrarea respectiv i este specific doar înregistr rilor digitale (CRC – ul este o metod matematic folosit pentru a verifica integritatea datelor. Codurile ciclice sunt coduri bloc, tehnica CRC fiind folosit pentru a asigura integritatea datelor la transferurile dintr- un mediu de stocare pe altul). Aceast protecție privind integritatea înregistr rii/ fi ierului poate fi verificat ulterior indiferent pe ce mediu de stocare se afl prin accesarea unei comenzi de verificare aflat pa softul proprietar (Verify CRC).Dac în timpul transferului din memoria aparatului pe CD/DVD au avut loc alter ri, algoritmul va reacționa prin editarea pe ecran a unui mesaj tip Fail, adic gre it. Dac nu au avut loc alter ri pe ecran va ap rea un mesaj de tip Pass.

12. Verificarea HASH – codurilor”

3.6. Varianta F²²⁴, “pentru expertul tehnic judiciar în cazul înregistrilor digitale:

13. *S se verifice corespondența dintre codurile HASH furnizate de organe (n.n. autorul face referire la serviciile de informații) și cele ale fișierelor ce – i sunt puse la dispoziție*
14. *S se analizeze autenticitatea înregistrării audio video sub aspectul integrității acesteia, deoarece fișierul audio care o conține poate să fi suferit modificări/editări în cadrul instituției care l – a produs, anterior punerii acestuia la dispoziția instanței, iar funcția HASH în această situație este calculată pe o înregistrare editată, nu pe cea originală”²²⁵.*

3.7. Varianta G²²⁶,

15. *S se stabilească dacă suporturile optice pe care sunt imprimată înregistrările sunt originale și dacă înregistrările sunt autentice*
16. *S se stabilească dacă înregistrările au fost supuse unor manopere de alterare, adugare, tergere sau editare*

& 4. Sintetizând cele arătate supra, conchidem că obiectivele la care pot să răspundă expertizele judiciare tehnice a probelor multimedia sunt următoarele:

S se stabilească autenticitatea înregistrilor audio în litigiu, respectiv să se spună la următoarele obiective:

1. *data și ora când au fost create înregistrările stocate pe suportul de memorie extern*²²⁷;
2. *data și ora înscrisurii suportului de memorie extern*²²⁸;

O altă metodă de protecție furnizată de softul proprietar este generarea automată a codurilor de tip SHA 256, SHA 1 sau MD5 (*reprezentări grafice alfanumerice unice* și *reprezintă cartea de identitate a înregistrării* (ca un CNP)”. (M.V. Tudoran, *Teoria și practica interceptării și înregistrării audio sau video judiciare*, Ed. Universul Juridic, Biblioteca profesioniștilor, București, 2012, p. 381, anexa 8, prezentare a procurorului șef serviciu Tehnic – D.N.A. cu ocazia Seminarului privind interceptările audio – video, organizat în perioada 28 – 30 noiembrie 2011, în comuna Pitaru, jud. Dâmbovița, Hotel Insieme Grand Resort.).

²²⁴ Lumea Justiției, 25 martie 2011, “Inregistrările audio din dosarele penale nu pot certifica identitatea vocea-persoana, în lipsa semnăturii electronice, și pot fi respinse ca probe de instanță!”, articol scris de Adina A.STANCU - R.SAVALIUC, la rubrica Dezvaluiri – Anchete.

²²⁵ Idem.

²²⁶ Raport de expertiză criminalistică nr. 194/18.11.2011 al Laboratorului Interjudețean de Expertiză Criminalistică Iași, în dosarul nr. 236/45/2007 al Curții de Apel Iași

²²⁷ Data (z. ll. aa.) și ora creării fișierului potrivit analizei datelor interne ale suportului de memorie extern.

3. *data și ora la care a avut loc ultima convorbire telefonică sau a fost transmis ultimul mesaj sms care au fost interceptate, înregistrate și stocate pe suportul de memorie extern ;*
4. *existența unor ștergeri și durata aproximativă a pasajelor terse, a tuturor informațiilor;*
5. *dacă înregistrarea în format comprimat MP3, WMA .a. este la prima generație de compresie digitală audio;*
6. *dacă înregistrările convorbirilor telefonice, stocate pe suportul de memorie externă au fost efectuate simultan cu evenimentele acustice pe care le conțin,*
7. *Recondiționarea suportului digital pe care se află imaginea.*

Temeiul legal al dispunerii în efectuarea expertizelor criminalistice având ca obiect de expertizare probele multimedia îl constituie prevederile art. 172 și urm. din NCPP și O.G. nr. 2/2000, cu modificările și completările ulterioare.

& 5. Considerăm că expertiza judiciară criminalistică a probelor multimedia, rezultate din înregistrări digitale²²⁹ este în măsură să rezolve problemele enumerate supra, la & 4, iar în plusfață de expertiza judiciară tehnică a probelor multimedia, conchidem că obiectivele la care pot răspunde expertizele judiciare criminalistice a probelor multimedia, sunt următoarele:

a) *Să se procedeze la îmbunătățirea calității audiției înregistrării audio în cazul convorbirilor telefonice din datele de a, b, c....;*²³⁰

b) *Dacă au fost operate alterări, distorsiuni, modificări, înserări, intercalări de cuvinte, fraze sau alte elemente de contrafacere, adugiri, tersuri;*

---

²²⁸ Data (zz. ll. aa.) și ora gravării suportului optic conform analizei datelor interne.

²²⁹ „**Înregistrarea digitală** este aceea pentru care caracteristicile fizice caracteristice undei sonore inițiale sunt transformate într-o secvență de cifre care poate fi citită și tradusă de ori de câte ori este nevoie. Ca etapă intermediară, este nevoie de traducerea măsurimilor proprii undei într-un semnal electric analogic care, mai departe, să fie digitalizat cu ajutorul unui convertor. Spre deosebire de un semnal analogic, care poate fi descris de o funcție continuă în timp, oricât de mic ar fi intervalul considerat, un semnal electric digital presupune variații abrupte în amplitudine (numite tranziții) care se succed periodic.” (biblioteca.regielive.ro> Biblioteca> Referate>Fizica Referat **Înregistrare magnetică – Înregistrarea analogică**), accesat la 10.10.2013

²³⁰ Adrian Petre, Cătălin Grigora, *Înregistrările audio și audio – video, mijloace de probă în procesul penal. Expertiza judiciară*, Ed. C.H. Beck, București, 2010, p.224.

c) Să se stabilească dacă, în cazul convorbirilor telefonice, interceptate și înregistrate, una dintre voci aparține suspectului sau inculpatului X (adică expertiza vocii și a vorbirii)²³¹,

d) stabilirea autenticității imaginilor, fotografiilor sau a înregistrărilor video (dacă urmele în litigiu prezentate expertului conțin urme de intervenție tehnică, și în ce constă modalitatea tehnică prin care s-au produs acestea: prin adugarea sau tergerea de persoane ori obiecte, prin recomprimare digitală prin pierderea de calitate sau prin alte procedee tehnice)²³²,

e) identificarea persoanelor sau obiectelor ori a unor caracteristici ale acestora,²³³

f) îmbunătățirea calității imaginilor²³⁴,

g) analiza persoanelor din imagini și a altor detalii²³⁵,

h) stabilirea locației și datei unei imagini²³⁶.

Temeiul legal al dispunerii în efectuarea expertizelor criminalistice având ca obiect de expertizare probele multimedia îl constituie prevederile art. 172 și urm. din NCPP.

& 6²³⁷. Scopul dispunerii constă în rilor tehnico-științifice sau expertizelor înregistrărilor magnetice analogice²³⁸ audio vizează :

---

²³¹Pentru ample detalii, a se vedea Adrian Petre, Cătălin Grigora, *Înregistrările audio și audio – video, mijloace de probă în procesul penal. Expertiza judiciară*, Ed. C.H. Beck, București, 2010, p.207 și urm.

²³² Idem, p. 226 și urm.

²³³ <http://www.inec.ro>, accesat la data de 10.10.2013.

²³⁴ Idem.

²³⁵ Adrian Petre, Cătălin Grigora, idem.

²³⁶ Idem.

²³⁷ Întreg paragraful a fost preluat din D.I. Cristescu, *Investigarea criminalistică a infracțiunilor contra securității naționale și de terorism*, Ed. Solness, Timișoara, 2004, p. 588 – 589

²³⁸ „**Înregistrarea magnetică** este un termen care se referă la procesul de imprimare a unui pachet de date pe un suport magnetizat. În cadrul acestui proces se manipulează parametri fizici caracteristici materialului pentru a stoca informația și este, de asemenea, o formă de memorie non – volatilă (în sensul că se asigură stabilitatea informației pe suport pe un timp nedefinit). Informația este accesată cu ajutorul unor dispozitive numite capuri de citire/scriere care analizează local starea de magnetizare a materialului.

Înregistrarea magnetică analogică este aceea pentru care o caracteristică a suportului pe care se înregistrează este determinată să varieze într-o manieră analogică variației presiunii stratului de aer dintr-un surs (ex. o soprană) și receptor (ex. microfon). Receptorul traduce variația presiunii aerului (semnalat la intrare de o membrană) într-un semnal electric în care fie tensiunea, fie intensitatea instantanee este proporțională cu (sau este o funcție de) presiunea instantanee a stratului de aer. Semnalul electric obținut determină mai departe variații ale unei proprietăți a suportului, recunoscutibil în viitor de un cap de citire, capabil să reconstruiască, împreună cu dispozitive auxiliare, sunetul original” . (biblioteca.regelive.ro> Biblioteca> Referate>Fizica Referat Înregistrare magnetică – Înregistrarea analogică), accesat la 10.10.2013.

- transcrierea convorbirilor înregistrate pe o bandă magnetică ;
- filtrarea zgomotelor de fond existente;
- stabilirea autenticității casetei sau rolei în litigiu;

iar a celor privind **vocea și vorbirea** au ca problematică :

- identificarea persoanelor a căror voce și vorbire înregistrată constituie materialul în litigiu;
- stabilirea deghizării ori imitării de voce și vorbire;
- autenticitatea fonogramei în litigiu.

Obiectivele la care pot răspunde expertizele judiciare a probelor multimedia, în cazul înregistrărilor analogice sunt următoarele:

- filtrarea zgomotelor de fond existente pe banda magnetică prezentată, în vederea deslușirii convorbirilor înregistrate²³⁹;
- transcrierea convorbirilor înregistrate pe fonograma²⁴⁰ prezentată ;
- un set de probleme referitoare la *autenticitatea suportului magnetic pe care s-a înregistrat vorbirea și indicatorul (counter-ul) aparatului*:
  - sistemul de înregistrare-redare,
  - dimensiunea rolei folosite la înregistrarea convorbirii și dacă este aceeași rolă cu cea prezentată pentru ei,
  - viteza standard de rulare a benzii magnetice,
  - numărul de piste magnetice,
  - lățimea benzii magnetice,
  - poziția pistelor pe bandă, succesiunea lor și direcția de înregistrare,
  - dacă rola prezentată pentru ei interesată conține banda magnetică originală pe care s-a realizat înregistrarea convorbirii sau este o copie,
  - dacă pe banda magnetică există întreruperi și care este cauza acestora, dacă banda magnetică prezintă discontinuități în caz afirmativ, unde anume, și care este cauza acestor discontinuități²⁴¹,
  - dacă înregistrarea audio de pe suportul magnetic a fost realizată simultan cu evenimentele acustice conținute de aceasta, dacă conțin eventuale intervenții (*tersuri, adugiri, intercalări de cuvinte, fraze*

²³⁹ Convorbirile înregistrate pot să aibă loc în diferite locuri și medii, mai mult sau mai puțin în zgomotoase, ori pe un fundal sonor divers: muzical, alte discuții, circulația autovehiculelor, trenurilor, tramvaielor, metroului, ceteri de ap etc. Căutatele vorbite de interlocutori sau întâmplătorii prin filtrarea acestora se ajunge la obținerea pe cât posibil a conversației dintre doi sau mai mulți conlocuitori. Menționăm că, în unele situații, identificarea de către specialist sau expert a zgomotelor de fond, pot să conducă la stabilirea locului și momentului unde și când a avut loc conversația (de pildă, clopotele unei anume biserici, trecerea unui metrou de suprafață într-un anumit loc în care creează zgomote specifice .a.m.d), astfel că organul judiciar, dacă interesează investigației întreprinse reclamantului astfel de date, va exploata criminalistic asemenea situații.

²⁴⁰ Banda magnetică de pe rola unui magnetofon, casetă audio, videomagnetofon, casetă audio, videomagnetofon, videocasetofon.

²⁴¹ I. Anghelescu, A.J. Nichifor, *Examinarea urmelor lăuate pe banda magnetică*, în *Tratat practic de criminalistică*, vol. III, op. cit., p.144-145.

- sau alte elemente de contrafacere)* și dacă a fost realizat cu echipamentul tehnic prezentat de partea care a făcut înregistrarea²⁴²;
- o suit de probleme referitoare la vocea și vorbirea înregistrată pe fonogram :
    - dacă vocea și vorbirea în litigiu apar în totalitate uneia și aceleiași persoane;
    - dacă la discuție au luat parte mai multe persoane și care este numărul lor,
    - dacă vocea și vorbirea în litigiu sunt de bărbat sau de femeie,
    - care este lexicul folosit, ce dialect, subdialect sau grai se utilizează,
    - care este vârsta aproximativă a vorbitorului,
    - dacă vorbitorul este profesionist vocal (cântăreț, preot etc.);
    - dacă vorbitorul suferă de afecțiuni ale aparatului fonorespirator și de care anume;
    - dacă banda magnetică în litigiu constituie sau nu un montaj de înregistrări de pe alte benzi;
    - dacă vorbitorul a vorbit liber, a declamat sau a citit de pe un text dinaintea altcuiva;
    - ce simplificări, repetări și corecturi face vorbitorul în vorbire;
    - dacă vorbitorul are defecțiuni în vorbire și în ce constau acestea;
    - dacă vorbitorul are un mod propriu de a pronunța cuvintele de proveniență străină;
    - dacă vocea și vorbirea au fost deghizate și ce procedeu s-a folosit în acest scop²⁴³;
    - stările emoționale prin care a trecut subiectul care interesează dintre conlocutori, gradul de stress al acestuia²⁴⁴.
  - Atunci când organul judiciar pune la dispoziția expertului sau specialistului, *pentru comparație, modele de voce și vorbire*, se pot rezolva și următoarele probleme:
    - dacă vocea și vorbirea în litigiu apar în persoana de la care provin modelele de comparație,
    - dacă se relevă manopere de deghizare a vocii și vorbirii²⁴⁵ și în ce constau acestea (*interpunerea unui obstacol între aparatul fonator și microfon, obturarea cavității nazale, modificarea tonalității, vorbirea în oapte și altele*)

²⁴² C. Grigora, *Expertiza înregistrărilor audio*, în *Dreptul* nr. 1/2003, p.163. Autorul indică ultimele trei probleme ca fiind cele rezultate din standardul AE527-1996 emis de Audio Engineering Society, USA, ce trebuie să primească un răspuns afirmativ pentru a se atesta că o înregistrare audio pe suport magnetic este autentică.

²⁴³ I. Angheliescu, *Expertiza criminalistică a vocii și vorbirii*, Ed. științifică și Enciclopedică, București, 1978, p.204.

²⁴⁴ C. Grigora, *Expertiza criminalistică audio*, în *Revista de Criminologie, Criminalistică și Penologie*, nr.2/2002, p.143.

²⁴⁵ Reprezintă modalități utilizate de autorii anonimi a unor încunoscute acțiuni privind plasarea de bombe, dispozitive explozive în diverse locuri, revendicări, manifestări antajiste etc.

- dac se deceleaz falsificarea vocii i vorbirii prin imitare²⁴⁶.

Secțiunea a 7 – a
Expertiza tehnic a semn turii electronice extinse

Aceast specialitate de expertiz tehnic este destinat scopului de a se stabili prin metode științifice problemei realității și autenticității semn turii electronice extinse bazat pe un certificat calificat eliberat de un furnizor de servicii de certificare acreditat, a persoanei autorizate care a realizat activitatea de supraveghere tehnic, a persoanei autorizate care a transmis datele rezultate din activitățile de supraveghere tehnic, a persoanei autorizate care a primit datele rezultate din activitățile de supraveghere tehnic i / sau a persoanei autorizate care a realizat copii ale unui suport de stocare a datelor informatice i dac aceast persoan a verificat integritatea datelor incluse în suportul original.

Obiectivele expertizei vor avea în vedere prevederile art. 4, 9 i urm. din Legea nr. 455/2001.

Temeiul juridic al dispunerii i efectuarii acestei categorii de expertize îl constituie prevederile art. 172 i urm. din NCPP, ale O.G. nr. 2/2000, cu modificările i completările ulterioare i art. 4, 8 i urm. din Legea nr. 455/2001²⁴⁷.

Secțiunea a 8 - a
Specialiști. Experți judiciari. Experți criminaliști autorizați

& 1. Specialiștii care pot efectua constatările tehnico – științifice având ca obiective examinarea i verificarea probelor multimedia

1.1. *specialiști care funcționează, potrivit legii, în cadrul D.N.A.*²⁴⁸

Regimul juridic al acestor specialiști i al lucrurilor întocmite se configurează astfel:

²⁴⁶ I. Anghelescu, op.cit., p.205.

²⁴⁷ Art. 8 din Legea nr. 455/2001.

(1) În cazul în care una dintre părți nu recunoaște înscrisul sau semnatura, instanța va dispune întotdeauna ca verificarea să se facă prin **expertiza tehnică de specialitate**.

(2) În acest scop, expertul sau specialistul este dator să solicite certificate calificate, precum și orice alte documente necesare, potrivit legii, pentru identificarea autorului înscrisului, a semnatarului ori a titularului de certificat.

²⁴⁸ Art. 11 din O.U.G. nr.43/2002, cu modificările i completările ulterioare.

- sunt numi i, prin ordin al procurorului ef al acestei direc ii, cu avizul ministerelor de resort, și dețin înalta calificare în domeniul economic, financiar, bancar, vamal, *informatic*, precum i în alte domenii, pentru clarificarea unor aspecte tehnice în activitatea de urm rire penal .

- au calitatea de func ionar public

- î i desf oar activitatea sub directa conducere, supraveghere i control nemijlocit al procurorilor din Direc ia Na ionala Anticoruptie.

- au drepturile i obliga iile prev zute de lege pentru func ionarii publici, cu excep iile men ionate în O.U.G. nr. 43/2002,

- beneficiaz , în mod corespunz tor, de drepturile prev zute la art. 26 din O.U.G. nr. 177/2002 privind salarizarea i alte drepturi ale magistra ilor, cu modific rile i complet rile ulterioare.

Constatarea tehnico- tiin ific efectuat din dispozi ia scris a procurorului de c tre speciali tii din cadrul D.N.A. *constituie mijloc de prob* , în condi iile legii.

Constat rile tehnico- tiin ifice i expertizele pot fi efectuate i de *al i speciali ti sau exper i din institu ii publice sau private române sau str ine, organizate potrivit legii, precum i de speciali ti sau exper i individuali autoriza i sau recunoscute, potrivit legii.*

1.2. specialiști care funcționează , potrivit legii, în cadrul D.I.I.C.O.T.²⁴⁹

Regimul juridic al acestor speciali ti i al lucr rilor întocmite se configurează astfel:

- sunt numi i, prin ordin al procurorului- ef al Direc iei de Investigare a Infrac iunilor de Criminalitate Organizat i Terorism, cu avizul mini trilor de resort, și dețin înalt calificare în domeniul prelucr rii i valorific rii informa iilor, economic, financiar, bancar, vamal, *informatic*, precum i în alte domenii, *pentru clarificarea unor aspecte tehnice sau de specialitate în activitatea de urm rire penal* .

- au calitatea de func ionar public

- î i desf oar activitatea sub directa conducere, supraveghere i control nemijlocit al procurorilor din Direc ia de Investigare a Infrac iunilor de Criminalitate Organizat i Terorism.

- au drepturile i obliga iile prev zute de lege pentru func ionarii publici, cu excep iile prev zute în Legea nr. 508/2004.

- beneficiaz , în mod corespunz tor, de drepturile prev zute la art. 11 i 23 din Ordonan a de urgen a Guvernului nr. 27/2006 privind salarizarea i alte drepturi ale judec torilor, procurorilor i altor categorii de personal din sistemul

²⁴⁹Art. 75 din Legea nr. 255/2013, privind modificarea Legea nr. 508/2004 privind înfiin area, organizarea i func ionarea în cadrul Ministerului Public a Direc iei de Investigare a Infrac iunilor de Criminalitate Organizat i Terorism, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1.089 din 23 noiembrie 2004, cu modific rile i complet rile ulterioare.

justiției, aprobat cu modificări și completări prin Legea nr. 45/2007, cu modificările și completările ulterioare.

Constatarea tehnico-științific efectuată din dispoziția scrisă a procurorului de către specialiștii din cadrul D.I.I.C.O.T. constituie *mijloc de probă*, în condițiile art. 172 din NCPP.

1.3. specialiști și experți proprii care funcționează în cadrul - I.G.P.R. – Institutul Național de Criminalistic .

Potrivit prevederilor Legii nr. 218/2002, privind organizarea și funcționarea Poliției Române, cu modificările și completările ulterioare²⁵⁰, în cadrul M.A.I. – I.G.P.R. – Institutul Național de Criminalistic, în unitatea centrală, iar în profil teritorial, la nivelul Serviciilor de criminalistic²⁵¹, funcționează *specialiști și experți criminaliști proprii acreditați*, care efectuează constatările și expertizele criminalistice.

Institutul Național de Criminalistic face parte din Rețeaua Europeană a Institutelor de Criminalistic – European Network of Forensic Science Institute (ENSFI) din anul 2005 și este acreditat conform standardelor europene și internaționale ISO 17025.

Principalele atribuții ale structurilor de criminalistic sunt cele privind efectuarea cercetării la fața locului, examinarea probelor în laborator, *efectuarea constatrilor tehnico-științifice și a expertizelor criminalistice*, precum și cercetarea științifică fundamentală și aplicativă.

Regimul juridic al specialiștilor și a experților proprii care funcționează în cadrul structurilor Institutului Național de Criminalistic este configurat de *Legea nr. 360/2002 privind Statutul polițistului*, dat fiind împrejurarea că aceștia sunt angajați permanenți ai Poliției Române, respectiv cu titlul de funcționari speciali, aflați într-un grad de subordonare ierarhică, ceea ce creează suspiciuni legitime în ce privește nealterabilitatea și funcționarea fără lipsă de disfuncționalități și / după principiile / le de independență, imparțialitate și obiectivitate, care trebuie să se realizeze și să însoțească orice

---

²⁵⁰ Art. 26 alin. 1 pct. 15, modificat și completat prin art. 52 din Legea nr. 255 / 2013, poliția folosește metode și mijloace tehnico-științifice în cercetarea locului faptei și la examinarea probelor și a mijloacelor materiale de probă, efectuând constatări și expertize criminalistice, prin specialiști și experți proprii acreditați, precum și rapoarte criminalistice de constatare, rapoarte de interpretare a urmelor sau de evaluare a comportamentului infracțional ori a personalității criminale;"

²⁵¹ Institutul de Criminalistic din cadrul Inspectoratului General al Poliției Române are nivel de direcție, iar la nivel teritorial există 41 de Servicii Criminalistice în cadrul Inspectoratelor Județene de Poliție.

lucrare în domeniul constat rii tehnico științifice și al expertizei criminalistice, dintr – un proces penal.

Pe site – ul Inspectoratului General al Poliției Române²⁵² sunt menționate, între alte categorii de constat ri și expertize criminalistice, care se efectuează de către specialiștii și experții proprii acreditați, și cele privind expertizele și constat rile tehnico- științifice efectuate în *laboratorul foto-video*²⁵³ și constat rile tehnico- științifice efectuate în *laboratorul de fonoscopie*²⁵⁴.

1.4. *Specialiști proprii care funcționează în laboratoarele de specialitate proprii ale Serviciului Român de Informații*

Potrivit modific rilor aduse prin art. 30 din Legea nr. 255/2013 a art. 9 din Legea nr. 14/1992 privind organizarea și funcționarea S.R.I., la art. 9 alin. 2 se menționează că Serviciul Român de Informații efectuează prin laboratoare de specialitate și speciali ti proprii constat ri dispuse sau solicitate în condițiile legii.

Regimul juridic al speciali tilor proprii din cadrul S.R.I. este configurat de prevederile art. 27 din lege, fiind angajați militari sau civili²⁵⁵, aflați într – un grad de subordonare ierarhic , ceea ce creează suspiciuni legitime în ce prive te nealterabilitatea și funcționarea fără lips de disfuncționalități a / după principiile/le de independență , imparțialitate și obiectivitate, care trebuie să c luzească și să însoțească orice lucrare în domeniul constat rii tehnico științifice, destinat unui proces penal.

---

²⁵² <http://www.igpr.ro>, accesat la data de 10.10.2013.

²⁵³ În cadrul acestui laborator specialiștii și experții proprii acreditați, prin constat ri și expertize pot rezolva urm toarele probleme: stabilirea principalilor parametri ai imaginilor digitale; protejarea identității persoanelor care apar în cadrul imaginii; prelucrarea imaginilor în vederea modific ării aspectului perceptual al informației vizuale, în limita permis de rezoluție înregistrării (îmbun t irea calității); imprimarea pe suport de hârtie a imaginilor prelucrate; conversia din format analog în format digital; analiza persoanelor, a obiectelor și a altor detalii în limita permis de rezoluție înregistrării; comparații de imagini ale obiectelor sau detaliilor în limita permis de rezoluție

²⁵⁴ În cadrul acestui laborator specialiștii proprii acreditați, prin constat ri tehnico științifice pot rezolva urm toarele probleme: efectuarea de conversii din format analog în format digital și invers; îmbun t irea calității unei înregistrări audio în vederea creșterii audibilității acesteia prin aplicarea unor filtre care elimină sau reduc unele zgomote ori semnale perturbatoare; transcrierea conținutului convorbirilor prezente într-o înregistrare audio în limita a maxim 5-10 minute considerate relevante de către organul care a dispus lucrarea; analiza tonurilor DTMF în vederea determinării numărului de telefon apelat (expertiza unui semnal analizat poate să conducă la identificare, compararea și interpretarea, asemănător semnalelor ca tonurile de apelare telefonice); determinarea zonei dialectale din care provine un vorbitor nativ de limbă română , pe baza analizei vorbirii acestuia (în cazul în care înregistrarea pusă la dispoziție conține suficiente elemente regionale de natură lexicală , fonetică și morfologică);

²⁵⁵ Personalul Serviciului Român de Informații se compune din cadre militare permanente și salariați civili, care îndeplinesc atribuții operative și administrative.

În sursele deschise consultate nu am regăsit ce anume probleme se pot rezolva prin constatările tehnico-științifice realizate în cadrul S.R.I.

În practica judiciară au fost întâlnite situații, când au fost realizate constatările tehnico-științifice de către specialiștii din cadrul S.R.I., în domeniul IT, cărora li s-au adus criticile de rigoare în fața instanței de judecată²⁵⁶.

La data de 23.09.2010, a fost depus la dosarul cauzei „Raportul de constatare tehnico-științific nr. 780342/23.09.2010”, realizat de către specialiștii desemnați din cadrul Institutului de Tehnologii Avansate București, cărora li s-a solicitat efectuarea lucrării de către organul de urmărire penală (filele xxx, vol. V, dosar urmărire penală).

Din conținutul lucrării respective, capitolul 2 „Desfășurarea constatării tehnico-științifice”, rezultă că pentru efectuarea celor dispuse de organul de urmărire penală, specialiștii au utilizat mai multe aplicații software, dar nu au indicat dacă dețin sau nu licența de utilizare a programelor respective.

Din examinarea conținutului raportului de constatare tehnico-științific în discuție, rezultă cu certitudine că activitățile întreprinse de către specialiștii desemnați, **reprezintă de fapt o percheziție informatică**, autorizată în cazul în speță de un judecător necompetent material, în sensul că s-a procedat la penetrarea, invaziunea sistemului informatic, suporturilor și mediilor de stocare a datelor informatice ridicate de la inculpatul **T. O.**, cu prilejul percheziției domiciliare.

Utilizând procedeul probator al constatării tehnico-științifice, în loc de procedeul probator al percheziției informatice, cu privire la cercetarea informatică a obiectelor ridicate de la inculpatul, printr-un artificiu juridic, organele de urmărire penală au ocolit prevederile legale exprese referitoare la percheziția informatică, după cum urmează :

- a fost dispusă efectuarea constatării tehnico-științifice unor specialiști care, pentru realizarea percheziției informatice, nu aveau competența materială de a o efectua
- au fost eludate prevederile exprese referitoare la procedura percheziției informatice (art. 104 alin. 2 și 3 din c.p.p. combinat cu art. 56 din legea nr. 161/2003), respectiv prezența obligatorie a percheziționatului și a martorilor asistenți, cu prilejul efectuării percheziției, în timp ce în procedura de efectuare a constatării tehnico-științifice, prezența percheziționatului și a martorilor asistenți nu este obligatorie

---

²⁵⁶Dosarul nr. 49702/3/2010, al Tribunalului București, Secția A II-A Penal.

- nu au fost respectate regulile criminalistice de desigilare a ambalajelor în care se aflau depuse obiectele ridicate cu ocazia celor două percheziții domiciliare efectuate la inculpatul **T.O.**, în prezența acestuia, fiind posibil introducerea oricor date informatice în respectivele obiecte, cu prilejul derulării constatării tehnico-științifice
- cercetarea informatică întreprinsă prin constatarea tehnico-științifică a fost realizată cu programe software, în legătură cu care nu se știe dacă instituția în cadrul căreia s-a efectuat deține sau nu licență de utilizare
- Obiectele cercetate informatic nu erau în pericol de dispariție și nici nu ființa urgența clarificării unor fapte sau împrejurări ce ar fi putut rezulta din examinarea datelor informatice ce erau conținute de respectivele obiecte, așa cum se cere în situația dispunerii unei constatări tehnico-științifice, ci, pur și simplu, era necesară percheziționarea informatică a acelor obiecte, în condițiile prevederilor art. 56 din Legea nr. 161/2003 combinat cu art. 100 și urm. din c.p.p.

În conformitate cu prevederile art. 56 din Legea nr. 161/2003, percheziția informatică se efectuează potrivit dispozițiilor Codului de Procedură Penală referitoare la efectuarea percheziției domiciliare care se aplică în mod corespunzător.

Potrivit art. 101 din Codul de procedură penală percheziția dispusă în cursul urmăririi penale se efectuează de procuror sau de organul de cercetare penală, însoțit după caz de lucrători operativi, iar în conformitate cu prevederile art. 104 alin. 2 și art. 104 alin. 3 din Codul de procedură penală operațiunile derulate în cadrul procedurii percheziției se realizează în prezența percheziționarului și a unor martori asistenți.

În cazul dat percheziția informatică a fost efectuată de lucrătorii ai S.R.I.-Institutul de Tehnologii Avansate, la solicitarea organului de urmărire penală și a vizat cercetarea datelor informatice stocate pe mediile și suporturile de stocare a datelor informatice ridicate de la inculpatul **T.O.** cu ocazia perchezițiilor domiciliare, **în absența martorilor asistenți și a percheziționarului și a procurorului acestuia.**

Potrivit prevederilor H.G. nr. 1411/2004 cu modificările și completările ulterioare, Institutul de Tehnologii Avansate reprezintă o entitate înființată pe lângă Serviciul Român de Informații, care, potrivit art. 1 lit. a din același act normativ, efectuează, pe lângă alte activități, și expertize tehnice și nicidecum constatări tehnico-științifice și/sau percheziții informatice.

Conform celor afirmate de procurorul de caz, precum și a documentelor depuse la dosarul cauzei, mediile și suporturile de stocare a datelor informatice ridicate de la inculpatul **T. O.** au fost remise acestei instituții în vederea efectuării unei constatări tehnico-științifice.

Natura juridică și regimul juridic al unei constatări tehnico-științifice, în ceea ce privește obiectele sus-menționate, este conferit de prevederile art. 112 și următoarele din Codul de procedură penală, iar **cercetarea informatică**, respectiv **percheziția informatică** a acestor obiecte are natura juridică și regimul juridic conferit de prevederile art. 56 și următoarele din Legea nr. 161/2003 coroborate cu art. 100 și următoarele din Codul de procedură penală.

Atât într-un caz cât și în celălalt efectuarea propriu-zisă a activităților trebuia să fie anticipată de desigilarea mediilor și suporturilor de stocare a datelor informatice în discuție, constatarea integrității și nealterării sigiliului aplicat cu ocazia ridicării și prelevării respectivelor obiecte, activități care în mod obligatoriu trebuiau să se desfășoare în prezența inculpatului și a apărătorului ales, împrejurare care însă nu a fost adusă la îndeplinire, nici de către organul de urmărire penală și nici de către specialiștii din cadrul Institutului de Tehnologie Avansată, S.R.L., care au efectuat lucrarea.

Întrucât activitățile de desigilare a ambalajului în care au fost depuse obiectele arătate mai sus cu ocazia ridicării de la locațiile percheziționate domiciliar, au fost realizate de către specialiștii Institutului de Tehnologii Avansate, S.R.L., desemnați de organul de urmărire penală, iar activitățile de invaziune a respectivelor obiecte, a fost efectuată în absența posesorului obiectelor cercetate, respectiv inculpatul **T. O.**, precum și a martorilor asistenți, și nu la sediul organului de urmărire penală, ci la sediul aceluși institut, ipotetic nu este exclus posibilitatea de a se fi produs neregularități, inclusiv introducerea în echipamentul respectiv a unor date informatice, care nu au fost operate de către inculpat.

Pentru considerentul expus mai sus și ținând seama de prevederile art. 115 alin. 2 din c.p.p., **a fost formulată cererea de dispunere a efectuării unei expertize tehnice IT** în cauză, care să stabilească exactitatea și autenticitatea constatrilor și concluziilor raportului de constatare tehnico-științific realizat de specialiștii Institutului de Tehnologii Avansate, precum și împrejurarea dacă au fost sau nu introduse date informatice noi, altele decât cele existente înainte de efectuarea respectivei cercetări, în sistemele informatice și pe suporturile și mediile de stocare a datelor informatice cercetate, **care însă a fost respinsă**.

Aspectele relevate mai sus au fost de natură să vătămeze interesele legitime ale inculpatului și de a crea puternice suspiciuni în legătură cu modul

de efectuare propriu-zis a constat rii tehnico-științifice și/sau cercet rii informatice a obiectelor în discuție.

Pe de alt parte, cercetarea informatic a mediilor și suporturilor de stocare a datelor informatice se poate realiza prin programe specializate, cum ar fi de exemplu, programul En Case, și se materializează într-un proces-verbal/raport de cercetare informatic și nicidecum în rapoarte de constatare tehnico-științific, acte ce au un alt regim juridic decât procesele-verbale/rapoartele de cercetare informatic, ce reprezintă anexa sau atașamentul la procesul verbal de percheziție informatic.

Fie raportul de cercetare informatic, fie raportul de constatare tehnico-științific trebuie să menționeze metodele și programele de cercetare informatic utilizate pentru efectuarea cercet rii informatice, precum și dacă dețin sau nu licența de utilizare a programului respectiv.

Față de cele expuse mai sus, s-a conchis că percheziția și cercetarea informatic a mediilor și suporturilor de stocare a datelor informatice ridicate de la inculpatul T.O. s-au efectuat de către lucrătorii aparținând unui organ necompetent material și cu încălcarea prevederilor incidente în materia percheziției, astfel că sunt lovite de nulitate absolută, prevăzute de art. 197 alin. 2 din Codul de procedură penală.

1.5. În condițiile în care specialiștii enumerați anterior, care pot efectua constat rii tehnico științifice, având ca obiective examinarea și verificarea probelor multimedia, își desfășoară activitatea în instituții, organe ale administrației publice, care sunt organizate potrivit principiului subordonării, unii chiar în mediu militar, iar alții se supun regulilor funcționarului public, considerăm că rezultatele activității lor științifice sunt susceptibile de a suferi ingerințe din partea ierarhicilor, ceea ce creează o puternică stare de dubiu în ce privește independența, imparțialitatea și obiectivitatea concluziilor formulate, astfel că nu pot fi situați dincolo de orice îndoială rezonabilă.

Remediul posibil într-o situație în care există bunieli legitime ori îndoieli rezonabile cu privire la considerentele (*demonstrația științifică*) și/sau concluziile unui raport de constatare tehnico științific constă în dispunerea și efectuarea unei expertize judiciare, în condițiile prevăzute de lege.

Dacă există elemente probate din care rezultă că raportul de constatare tehnico științific a fost realizat în condiții de nelegalitate, acesta este susceptibil, ca potrivit dispozițiilor art. 102 alin. 2 din NCPP să nu poată fi folosit în procesul penal, fiind exclus din probatoriul administrat.

& 2. Experți judiciari tehnici

2.1. Activitatea de expertiză judiciară tehnică se efectuează în baza prevederilor **Ordonanței Guvernului României nr. 2/2000**²⁵⁷, iar specializările în care se efectuează expertize tehnice judiciare sunt nominalizate în **Nomenclatorul specializărilor expertizei tehnice judiciare**, aprobat prin Ordinul Ministrului Justiției nr. 199/05.02.2010, modificat prin Ordinul Ministrului Justiției nr. 1749/C/19.08.2011.

Practic aceste specializări corespund genurilor posibile de expertiză tehnică judiciară, fiind menționate un număr de 106 specializări iar în privința domeniului interceptărilor și înregistrărilor audio video, adică a probelor multimedia, sunt de interes specializările menționate la pozițiile 33. *Electronica*, 35. *Electrotehnica*, 48. *Foto Video*, 87. *Rețele și software de telecomunicații* și 89. *Telecomunicații*.

Regimul juridic al expertizei și experților tehnici / tehnici este configurat de prevederile *Ordonanței Guvernului României nr. 2/2000*.

Activitatea de expertiză tehnică se poate exercita la alegere de către experții tehnici, individual sau în societăți comerciale constituite potrivit legii, care au ca obiect de activitate efectuarea de expertize tehnice²⁵⁸, iar experții tehnici se pot constitui în asociații profesionale, în condițiile legii²⁵⁹.

În scopul coordonării și îndrumării, din punct de vedere administrativ și metodologic, precum și al controlului activității de expertiză tehnică judiciară, în cadrul Ministerului Justiției și Libertăților Cetățenești funcționează Biroul central pentru expertize tehnice judiciare, iar în cadrul tribunalelor funcționează birouri locale pentru expertize judiciare tehnice și contabile²⁶⁰.

2.2 În lipsa experților tehnici judiciari din specialitatea cerută, expertizele tehnice judiciare pot fi efectuate și de alți specialiști care nu au calitatea de expert tehnic judiciar, dacă îndeplinesc condițiile prevăzute la art. 10 alin. 1 lit. a - f din O.G. nr. 2/2000²⁶¹, astfel că organele judiciare pot apela, în condițiile

---

²⁵⁷ Art. 1 din O.G. nr. 2/2000

(2) Este expert tehnic judiciar orice persoană fizică ce dobândește această calitate în condițiile prezentei ordonanțe și este înscris în tabelul nominal cuprinzând experții tehnici judiciari, întocmit, pe specialități și pe județe, respectiv pe municipiul București. Expertul tehnic judiciar este expert oficial și poate fi numit de organele de urmărire penală, de instanțele judecătorești sau de alte organe cu atribuții jurisdicționale pentru efectuarea de expertize tehnice judiciare.

Art. 2

Expertiza tehnică efectuată din dispoziția organelor de urmărire penală, a instanțelor judecătorești sau a altor organe cu atribuții jurisdicționale, de către expertul sau specialistul numit de acestea, în vederea lămuririi unor fapte sau împrejurări ale cauzei, constituie expertiză tehnică judiciară.

Art. 3

Expertiza tehnică efectuată la cererea persoanelor fizice sau juridice constituie expertiză tehnică extrajudiciară.

²⁵⁸ Art. 5 din O.G. 2 /2000.

²⁵⁹ Art.6 din O.G. 2 /2000.

²⁶⁰ Art. 4 din O.G. 2 /2000.

²⁶¹ Conform prevederilor art. 13 din O.G. nr. 2/2000.

legii, la cadre didactice sau persoane recunoscute cu înaltă specializare în domeniul de interes.

2.3. Conform prevederilor *H.G.R. nr. 1411/2004, privind aprobarea înființării, pe lângă Serviciul Român de Informații, a unor activități financiare integrale din venituri proprii, modificat prin HGR nr. 1451/2007*²⁶², expertize tehnice, între care și cele privind interceptările și înregistrările audio video, deci probele multimedia, se pot efectua și în cadrul Institutului de Tehnologii Avansate, unitate aflată în subordinea și administrată de S.R.I.

Obiective specifice activității expertale de natură tehnică în domeniul interceptării și înregistrării comunicațiilor, deci a probelor multimedia nu sunt nominalizate expres, în textul actului normativ ce reglementează activitatea Institutului de Tehnologii Avansate, dar nici nu sunt interzise, ori atât timp cât în obiectul de activitate al institutului sunt cuprinse activități de cercetarea, proiectarea și realizarea de sisteme și echipamente pentru înregistrarea, stocarea, transmisia și protecția informațiilor, nimic nu împiedică această instituție să efectueze expertize tehnice judiciare ce au ca obiectiv probele multimedia.

În această manieră, monopolul în ce privește activitatea de punere în executare a mandatului de supraveghere tehnic, ce interferează major activitatea de urmărire penală a dobândit o extensiune și în domeniul privind expertizarea tehnică a probelor multimedia, astfel că dacă experților criminaliști autorizați introduși într-o cauză penală nu li se permite examinarea echipamentelor informatice și de comunicații cu care s-au obținut probele multimedia, întrucât sunt secrete de stat, experților care sunt angajații Institutului de Tehnologii Avansate, fie că efectuează expertiza în calitate de persoane fizice, fie că o realizează instituțional, teoretic le este permis accesul la și examinarea acelor echipamente, întrucât fac parte, de fapt și de drept, din cadrul aceleiași instituții S.R.I. În literatura de specialitate²⁶³ este exemplificat o expertiză judiciară realizată într-un dosar penal²⁶⁴, finalizată printr-un raport de expertiză²⁶⁵, în care, părțile interesate din cauză, nu și-au fost respectat

---

²⁶² Art. 1 din **H.G.R. nr. 1411/2004, modificat prin HGR nr. 1451/2007:**

(1) Se aprobă înființarea, pe lângă Serviciul Român de Informații, denumit în continuare Serviciul, a următoarelor activități, financiare integrale din venituri proprii, denumite în continuare activități:

a) **cercetarea, proiectarea și realizarea de sisteme și echipamente pentru înregistrarea, stocarea, transmisia și protecția informațiilor, efectuarea de expertize tehnice**, consultanță și pregătirea specialiștilor, pentru apărare, ordine publică și securitate națională, evaluarea și certificarea sistemelor criptografice și a aparatelor de criptare a comunicațiilor, precum și activitățile de cercetare, proiectare în cadrul unor granturi interne și externe privind proiecte tehnice din domeniul securității naționale;

²⁶³ Adrian Petre, Cătălin Grigora, *Înregistrările audio și audio – video, mijloace de probă în procesul penal. Expertiză judiciară*, Ed. C.H. Beck, București, 2010, p.190 – 191.

²⁶⁴ Dosar nr. 135 /D /P/2009 al D.I.I.C.O.T. – Serviciul teritorial Craiova.

²⁶⁵ Raport de Expertiză nr. 1067339/17.11.2009 al S.R.I. – Institutul de Tehnologii Avansate

dreptul de a desemna un expert recomandat de ea s participe la efectuarea expertizei, conform prevederilor art. 118 alin. 3 din VCPP.

Dar, mai mult, experții care au realizat expertiza tehnic respectiv i – au dep șit total competența material , formulând concluzii referitoare la asem narea identit ții dintre 2 persoane, concluzie care exceda în mod cert competenței material ale unei expertize tehnice, fiind de atributul exclusive al unei expertize criminalistice.

Potrivit prevederilor art. 13²⁶⁶ i art. 12 alin. 2²⁶⁷ i din Legea nr. 14/1992, de organizare și funcționare a S.R.I. - ului, acestei instituții îi sunt interzise desf urarea de activit și de urm rire penal , singura excepție admis reprezentând-o derularea unor activit și punctuale solicitate de organele de urm rire penal , dar numai în cazul cercet rii infracțiunilor contra securit ții naționale prev zute în codul penal sau în legi speciale.

& 3. Experți criminaliști autorizați

3.1. Expert criminalist autorizat reprezint :

1) *profesie reglementat* , care necesit cel pu in 3 ani de studii superioare (*diplom a unei universit i sau a unui colegiu universitar*), autorizat de Ministerul Justiiei (anexa 2, pct. A., lit. v din Legea nr. 200/2004 modificat i completat prin Legea nr. 2/2011);

2) *ocupa ie*, cuprins în subgrupa major 34 „*Al i speciali ti în domeniul juridic, social i cultural*”, grupa minor 341”, grupa de baz 341102 „*expert criminalist*” ce presupune studii juridice, conform Ordinului comun al ministrului muncii i protec iei sociale i al pre edintelui Institutului Na ional de Statistic privind aprobarea Clasific rii Ocupa iilor din România (C.O.R.) nr. 1832/856/2011 cu modific rile i complet rile ulterioare, respectiv Anexa la Ordinul nr. 132/150/01.02.2013 al ministrului muncii i protec iei sociale i al pre edintelui Institutului Na ional de Statistic , publicat în Monitorul Oficial nr. 78/06.02.2013; î i desf oar activitatea în cadrul institutelor publice sau în cadrul laboratoarelor publice ori private de specialitate, constituite conform dispozi iilor legale.

---

²⁶⁶ Art. 13 din Legea nr. 14/1992 Organele Serviciului Român de Informa ii nu pot efectua acte de cercetare penal , nu pot lua m sura re inerii sau arest rii preventive i nici dispune de spa ii proprii de arest.

²⁶⁷ Art. 12 alin. 2 din Legea nr. 14/1992 La solicitarea organelor judiciare competente, cadre anume desemnate din Serviciul Român de Informa ii **pot acorda sprijin la realizarea unor activit i de cercetare penal pentru infrac iuni privind securitatea național .**

3) *subiect procesual ocazional* , respectiv atunci când este numit, în condițiile legii, într – o cauză penală sau civilă , de către organul judiciar.

4) *experți oficiali*, în înțelesul prevederilor Codului de Procedură Penală în vigoare, adică acea categorie de experți care își desfășoară activitatea în condițiile, introducerii într – o cauză judiciară și consecutiv numirii de către un organ judiciar.

d) *expert criminalist autorizat angajat al unui institut sau laborator public*

1) este persoana care desfășoară profesia sau ocupația de *expert criminalist autorizat*, fiind numit de Ministrul Justiției sau directorul INEC, în cadrul INEC sau laboratoarelor din subordinea acestui institut ; poate funcționa, de exemplu, și în sistemul M.A.I. – I.G.P.R. – Institutul de Criminalistică sau S.R.I. – Institutul de Tehnologie Avansată .

2) este *funcționar public*, angajat al Ministerului Justiției – INEC.

3) este *personal de specialitate criminalistică care funcționează în cadrul Institutului Național de Expertize Criminalistice și al laboratoarelor interjudețene de expertize criminalistice*, denumite în continuare INEC și LIEC, organizate potrivit Hotărârii Guvernului nr. 368/1998 privind înființarea Institutului Național de Expertize Criminalistice - I.N.E.C., cu modificările ulterioare, obligat ca, prin întreaga sa activitate, să respecte drepturile și libertățile persoanelor, precum și egalitatea lor în fața legii și să asigure un tratament juridic nediscriminatoriu tuturor participanților la procedurile judiciare, indiferent de calitatea acestora, să respecte normele deontologice ale profesiei și să participe la formarea profesională continuă .

3.2. Definiție

Expertul criminalist autorizat este persoana care efectuează expertize judiciare criminalistice, fie în cadru instituționalizat, fie în cadru privat și sunt cuprinse în *Tabelul nominal cuprinzând experții criminalistici autorizați, constituit la nivel național, întocmit pe specialități și actualizat de Ministerul Justiției*, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea a IV-a, și afișat pe pagina de internet a Ministerului Justiției.

3.3. Experți criminaliști autorizați din sistemul Institutului Național de Expertize Criminalistice (I.N.E.C.)

Potrivit site – ului INEC²⁶⁸, Institutul Național de Expertize Criminalistice este instituție publică cu personalitate juridică aflată în subordinea Ministerului Justiției, fiind afiliat, începând cu luna martie 2001, la Rețeaua Europeană a

²⁶⁸<http://www.inec.ro>, accesat la 10.10.2013.

Institutelor de Științe Legale - European Network of Forensic Science Institutes (ENFSI), iar Laboratorul de Expertize Criminalistice al I.N.E.C. este acreditat pentru satisfacerea cerințelor standardului de calitate ISO/CEI 17025 /2005.

I.N.E.C. își desfășoară activitatea în baza Hotărârii Guvernului nr. 368 din 3 iulie 1998 privind înființarea Institutului Național de Expertize Criminalistice - INEC, modificat prin Hotărârea Guvernului nr. 458 din 15 aprilie 2009 și a Ordinului Ministrului Justiției nr. 441/C/1999.

3. 3.1. Statutul expertului criminalist autorizat, angajat al INEC, adică personalul de specialitate criminalistică, respectiv principiile exercitării profesiei, incompatibilități și interdicții, recrutarea și numirea în funcție, formarea profesională continuă, promovarea în grade profesionale și accesul la funcții de conducere, suspendarea din funcție, eliberarea din funcție, delegarea, detașarea și transferul, drepturile și îndatoririle, suspendarea personalului de specialitate criminalistică din cadrul I.N.E.C., este stipulat în prevederile Legii nr. 567/2004, privind statutul personalului auxiliar de specialitate al instanțelor judecătorești și al parchetelor de pe lângă acestea și al personalului care funcționează în cadrul Institutului Național de Expertize Criminalistice modificat prin Legea nr. 156/2011²⁶⁹.

3. 3.2. Regimul juridic al expertului criminalist autorizat angajat al INEC

3.3.2.1. Personalul de specialitate criminalistică funcționează în cadrul Institutului Național de Expertize Criminalistice și al laboratoarelor interjudecătorene de expertize criminalistice, denumite în continuare INEC, organizate potrivit Hotărârii Guvernului nr. 368/1998 privind înființarea Institutului Național de Expertize Criminalistice - I.N.E.C., cu modificările ulterioare.

Personalul de specialitate criminalistică este format din experți criminaliști și asistenți criminaliști și formează *corpul experților criminaliști autorizați angajați ai INEC*.

3.3.2.2. Principiile exercitării profesiei de expert criminalist autorizat angajat al INEC

---

²⁶⁹Legea privind statutul personalului auxiliar de specialitate al instanțelor judecătorești și al parchetelor de pe lângă acestea și al personalului care funcționează în cadrul Institutului Național de Expertize Criminalistice, prin care se reglementează statutul personalului de specialitate criminalistică și al personalului care ocupă funcții auxiliare de specialitate criminalistică din cadrul Institutului Național de Expertize Criminalistice.

- a) Expertul criminalist care func ioneaz în cadrul INEC este independent în formularea opiniilor exprimate în con inutul raportului de expertiz criminalistic ,
- b) Expertul criminalist are obliga ia s î i îndeplineasc îndatoririle de serviciu cu impar ialitate, profesionalism i obiectivitate,
- c) Expertul criminalist trebuie s se ab in de la orice comportament, act sau manifestare de natur s altereze încrederea în impar ialitatea i independen a acestuia, precum i de la orice fapt care ar putea aduce prejudicii prestigiului justi iei i al institu iei în care func ioneaz ,
- d) Expertul criminalist trebuie s cunoasc i s respecte limitele competen ei sale în activitatea de efectuare a expertizelor criminalistice,
- e) Expertul criminalist este obligat ca, prin întreaga sa activitate, s respecte drepturile i libert ile persoanelor, precum i egalitatea lor în fa a legii i s asigure un tratament juridic nediscriminatoriu tuturor participan ilor la procedurile judiciare, indiferent de calitatea acestora, s respecte normele deontologice ale profesiei i s participe la formarea profesional continuu .

3.3.2.3. Incompatibilit i i interdic ii

- a) Func ia de expert criminalist este incompatibil cu orice alte func ii publice sau private, cu excep ia func iilor didactice din înv mântul superior, a celor de instruire din cadrul institu iilor de formare profesional , precum i a func iilor de cercetare.
- b) Exper ilor criminali ti le este interzis:
  - s participe la efectuarea expertizelor criminalistice în perioada în care de in calitatea de exper i criminali ti în cadrul INEC;
  - s efectueze expertize criminalistice în afara celor realizate în cadrul INEC;
  - s exercite orice activit i de natur s lezeze prestigiul institu iei din care fac parte.
- c) Expertul criminalist nu poate acorda consulta ii de specialitate, în leg tur cu atribu iile ce îi revin, persoanelor care nu func ioneaz în cadrul INEC.
- d) Expertul criminalist este obligat s dea, anual, o declara ie pe propria r spundere în care s men ioneze dac so ul, rudele ori afinii pân la gradul al IV-lea inclusiv exercit o func ie sau desf oar o activitate juridic ori activit i de investigare sau cercetare penal , precum i locul de munc al acestora.

Declarația se înregistrează și se depune la dosarul profesional personal al fiecărui expert.

- e) Experții criminalistici nu pot fi lucrători operativi, inclusiv acoperiți, informatori sau colaboratori ai serviciilor de informații.

Experții criminalistici completează anual o declarație autentică pe propria răspundere, potrivit legii penale, din care să rezulte că nu sunt lucrători operativi, inclusiv acoperiți, informatori sau colaboratori ai serviciilor de informații.

Consiliul Suprem de Apărare a Patriei verifică, din oficiu sau la sesizarea ministrului Justiției, realitatea declarațiilor prevăzute la alin. (2).

3.3.2.4. Recrutarea personalului de specialitate criminalistică se realizează prin concurs pentru ocuparea posturilor vacante, cu respectarea principiilor transparenței și egalității, în condițiile legii.

Persoana care se înscrie la concursul pentru ocuparea funcțiilor de specialitate criminalistică trebuie să îndeplinească cumulative următoarele condiții:

- a) cetățenie română și capacitate deplină de exercițiu;
- b) studii superioare de lungă durată, cu diplomă de licență în domeniul specializării în care candidează;
- c) să nu aibă antecedente penale și de cazier fiscal și să se bucure de o bună reputație;
- d) să cunoască limba română și să aibă domiciliul în România;
- e) să dețină cunoștințe de operare pe calculator;
- f) să fie apt din punct de vedere medical și psihologic pentru exercitarea funcției;
- g) nu a fost agent sau colaborator al organelor de securitate ca poliție politică;
- h) să cunoască o limbă străină de circulație internațională, la nivel mediu.

Concursul prevăzut se organizează de INEC, potrivit regulamentului aprobat prin ordin al ministrului Justiției.

3.3.2.5. *Formarea profesională continuă și evaluarea personalului de specialitate criminalistică*

Formarea profesională continuă a personalului de specialitate criminalistică se realizează în scopul îmbunătățirii pregătirii profesionale a acestuia și al creșterii calității nivelului științific al rapoartelor de expertiză criminalistică, trebuind să înseamnă evoluția procedurilor tehnice de analiză și interpretare din diversele discipline științifice care concură la investigarea

probelor materiale din punct de vedere criminalistic, în concordanță cu standardele interne și internaționale în materie.

Necesitatea specializării personalului de specialitate criminalistic pe genuri de expertiză criminalistică constituie un alt criteriu care se are în vedere cu prilejul formării profesionale continue.

Responsabilitatea pentru formarea profesională continuă a personalului de specialitate criminalistică revine conducerii institutului prin Consiliul acestuia, efilor laboratoarelor interjudețene, precum și fiecărui expert și asistent în parte, prin pregătire individuală.

Personalul de specialitate criminalistică participă la programe de formare profesională continuă organizate de INEC, de instituții de învățământ superior din țară și din străinătate, precum și la alte forme de perfecționare profesională.

Directorul institutului aprobă anual programul de formare profesională continuă a personalului de specialitate criminalistică propus de Consiliul institutului.

Pentru verificarea îndeplinirii criteriilor de competență și performanță profesională a personalului de specialitate criminalistică, activitatea acestuia este supusă evaluării anuale.

Evaluarea anuală se realizează de superiorul ierarhic și se avizează de directorul institutului.

Prin raportul de evaluare a activității profesionale a personalului de specialitate criminalistică se poate acorda unul dintre următoarele calificative: foarte bine, bine, satisfăcător sau nesatisfăcător.

Experții criminali și asistenții criminali care nu sunt de acord cu calificativul acordat pot face contestație la Consiliul institutului, în termen de 30 de zile de la comunicarea raportului de evaluare de către institut. Hotărârea pronunțată de Consiliul institutului este definitivă.

Experții și asistenții criminali care primesc calificativul "satisfăcător" în urma a două evaluări consecutive sunt obligați să urmeze, pentru o perioadă cuprinsă între 3 și 6 luni, cursuri speciale de formare profesională organizate de INEC.

Expertul care primește în urma a două evaluări consecutive calificativul "nesatisfăcător" și care nu a promovat examenul de la terminarea cursurilor speciale este eliberat din funcție pentru incapacitate profesională, la propunerea Consiliului institutului, de către director.

Evaluarea și calificativele anuale obținute de personalul de specialitate criminalistică se păstrează la dosarul profesional personal.

Dosarele profesionale personale ale personalului de specialitate criminalistică se întocmesc și se păstrează de INEC.

3.3.2.6. Promovarea în grade profesionale și accesul la funcții de conducere al personalului de specialitate criminalistică și al personalului care ocupă funcții auxiliare de specialitate criminalistică

Promovarea personalului de specialitate criminalistic în grade profesionale se face numai prin examen.

Transferul de la o structură la alta în cadrul INEC nu constituie promovare.

Modul de organizare și desfășurare a examenului de promovare se stabilește prin regulament aprobat de directorul institutului la propunerea Consiliului institutului.

Directorul și directorul adjunct ai institutului sunt numiți și eliberați din funcție prin ordin al ministrului Justiției dintre experții cu grad profesional maxim și cu studii juridice care funcționează în cadrul institutului.

Numirea în celelalte funcții de conducere se face de către directorul institutului.

Pentru numirea în funcția de șef laborator interjudeean, precum și pentru numirea în funcția de șef de sector în cadrul institutului este necesară o vechime de peste 10 ani în profesia de expert criminalist și minimum 3 ani vechime în cadrul INEC.

Numirea șefilor de laboratoare interjudeene nou-înființate se poate face și prin derogare de la condițiile de vechime, dar numai în situația în care numirea nu se poate face în condițiile generale prevăzute de lege.

3.3.2.7.Suspendarea și eliberarea din funcție a personalului de specialitate criminalistic

Personalul de specialitate criminalistic poate fi *suspendat* din funcție în cazurile prevăzute de prezenta lege, de către directorul institutului, cu avizul Consiliului institutului, prin decizie motivată, iar *eliberarea* din funcția de execuție sau de conducere în cazurile prevăzute de prezenta lege, se dispune prin decizie a directorului institutului.

3.3.2.8.Delegarea, detașarea și transferul personalului de specialitate criminalistic

În cazul în care institutul sau un laborator interjudeean din subordinea acestuia nu poate funcționa normal datorită volumului prea mare de lucrări, a lipsei temporare a personalului, a existenței de posturi vacante ori a altor asemenea cauze obiective, directorul institutului poate delega, prin decizie motivată, personal de specialitate criminalistic sau personal care ocupă funcții auxiliare de specialitate criminalistic din cadrul INEC.

Personalul de specialitate criminalistic poate fi detașat sau transferat prin decizie motivată a directorului institutului în condițiile prevăzute de lege.

3.3.2.9.Drepturile și îndatoririle personalului de specialitate criminalistic

Stabilirea drepturilor și îndatoririlor personalului de specialitate criminalistică se face înându-se seama de locul și rolul acestora în desfășurarea activității de justiție, de răspunderea și complexitatea îndeplinirii funcției de încredințate, de interdicțiile și incompatibilitățile prevăzute de lege pentru aceste categorii de personal și urmările garantării independenței și imparțialității acestora.

Pentru activitatea desfășurată, personalul de specialitate criminalistică din cadrul INEC are:

- dreptul la o remunerație stabilită în raport cu funcția de încredințat, cu vechimea și cu alte criterii prevăzute de lege.
- pot participa la elaborarea de publicații sau studii de specialitate, a unor lucrări literare ori științifice.
- poate fi numit membru al unor comisii de examinare, de acreditare sau al unor comisii de elaborare a proiectelor de acte normative, precum și a unor documente interne ori internaționale.
- poate fi membru al societăților științifice ori academice, precum și al asociațiilor sau fundațiilor care au scop științific ori profesional.
- au dreptul și îndatorirea de a-și perfecționa în mod continuu pregătirea profesională.
- INEC are obligația să asigure personalului de specialitate criminalistică condiții normale de muncă și igienă, de natură să le asigure sănătatea și integritatea fizică și psihică.
- au dreptul la asigurarea în mod gratuit a echipamentului de protecție adaptat specificului activității desfășurate în cadrul INEC.

3.3.2.10.R *răspunderea personalului de specialitate criminalistică*

Personalul de specialitate criminalistică răspunde disciplinar, civil, administrativ și penal, în condițiile legii.

Răspunderea *disciplinară este angajată* pentru abaterile de la îndatoririle de serviciu, precum și pentru faptele care afectează prestigiul justiției.

Următoarele fapte constituie *abateri disciplinare*:

a) *refuzul de a executa la timp sarcinile încredințate în mod legal de superiorul ierarhic, precum și neexecutarea acestora din neglijență, în condițiile cerute și conform indicațiilor primite;*

b) *părăsirea locului de muncă și lipsa de la serviciu fără aprobarea celui în drept să acorde învoire;*

c) încălcarea normelor de protecție, igienă și securitate a muncii, precum și a regulilor de prevenire și stingere a incendiilor;

d) încălcarea normelor de comportare civică și etică sau folosirea unui limbaj inadecvat în cadrul relațiilor de muncă.

Următoarele fapte constituie *abatere disciplinară gravă* :

a) absența nemotivată de la serviciu timp de 3 zile consecutive;

b) plecarea în concediu de odihnă sau concediu fără plată înainte ca acesta să fie aprobat de angajator;

c) refuzul repetat de a executa la timp sarcinile încredințate în mod legal de superiorul ierarhic, precum și neexecutarea acestora din neglijență, în condițiile cerute și conform indicațiilor primite;

d) asumarea de obligații sau responsabilități față de persoane, organe ori organizații, interne sau internaționale, în numele INEC sau în nume propriu, pe baza calificării de salariat, fără acordul sau împuternicirea prealabilă a angajatorului.

3.3.2.11. Conform prevederilor art. 3 din HGR nr. 368/1999 în cadrul INEC și a laboratoarelor interjudețene din subordine se pot efectua, în ceea ce interesează tema prezentei lucrări, următoarele genuri de expertiză criminalistică :

k) *expertiza fotografiilor și a înregistrărilor video;*

l) *expertiza altor urme, cu excepția celor care fac obiectul expertizelor medico-legale, între care, din perspectiva temei abordate, poate fi: expertiza vocii și vorbirii; expertiza imaginilor; expertiza aplicațiilor și datelor informatice.*

Potrivit site-ului I.N.E.C.²⁷⁰, în cadrul Institutului și a Laboratoarelor din subordine se efectuează, din punct de vedere al interesului lucrării de față, *expertiza vocii și vorbirii*²⁷¹, *expertiza fotografiilor și a imaginilor video*²⁷².

---

²⁷⁰<http://www.inec.ro>, accesat la data de 10.10.2013.

²⁷¹**Obiectivele la care poate răspunde această expertiză sunt următoarele:**

1. **Verificarea autenticității** înregistrărilor audio și audio/video. În cadrul acesteia se verifică dacă înregistrările de examinat **sunt ceea ce se susține că sunt**, respectiv dacă înregistrările conțin eventuale urme de alterare, sunt realizate cu metoda indicată de partea care a produs proba respectiv etc. Examinarea echipamentului tehnic prezentat ca fiind cel cu care s-a realizat înregistrarea originală poate oferi indicii importante cu privire la autenticitatea acesteia.

2. **Identificarea persoanelor după voce și vorbire.** Expertiza vocii și a vorbirii se efectuează numai asupra înregistrărilor originale sau duplicate (copii fidele) ale înregistrărilor originale eliberate și certificate de autoritățile care le-au realizat, cu condiția ca duplicatele să fie admise de organul judiciar care a dispus expertiza. Examinarea constă în compararea unei voci din înregistrarea în litigiu cu vocea unei persoane bătute.

3.3.2.12. Legislația care consacră regimul juridic al experților criminaliști autorizați care funcționează instituționalizat, în sistem I.N.E.C. stipulează principiile activității expertale și cele care guvernează situația expertului, dar împrejurarea că aceștia își desfășoară activitatea în calitate de funcționari publici și într-un institut subordonat Ministerului Justiției, deci din sfera puterii executive, în care sunt prezente elemente ale subordonării ierarhice, situația lucrurilor efectuate de către aceștia nu este poziționată dincolo de orice îndoială rezonabilă, în ce privește posibilitatea intervenției unor ingerințe în cercetarea lor științifică.

3.4. *Experți criminaliști autorizați din sistemul privat*

*Regimul juridic al activității de expertiză criminalistică în sistem privat al experților criminaliști autorizați din sistemul privat este statuat în O.G. nr. 75/2000, cu modificările și completările ulterioare, iar experții sunt nominalizați, în condițiile legii în *Tabelul nominal cuprinzând experții criminaliști autorizați*.*

Observație: Nu reprezintă obiect al expertizei criminalistice a vocii înregistrarea transcrierea convorbirilor. Transcrierile se pun la dispoziția expertului de către organele judiciare care au dispus expertiza.

3. **Îmbunătățirea calității înregistrărilor.** Se efectuează în scopul creșterii inteligibilității înregistrărilor prin reducerea sau eliminarea unor tipuri de zgomote.

²⁷²**Obiectivele la care poate răspunde această expertiză sunt următoarele:**

1. **Stabilirea autenticității imaginilor fotografice sau video.** Se verifică dacă înregistrarea (imagine foto sau video) de examinat este ceea ce se susține că este, respectiv dacă conține eventuale urme de alterare, este efectuată cu metoda indicată de partea care a produs proba respectiv etc. Examinarea echipamentului tehnic prezentat ca fiind cel cu care s-a realizat înregistrarea originală poate oferi indicii importante cu privire la autenticitatea acesteia.

2. **Îmbunătățirea imaginilor fotografice sau video.** Se efectuează în vederea creșterii clarității imaginilor sau pentru ameliorarea condițiilor în care se efectuează expertizele de identificare a persoanelor sau obiectelor.

3. **Identificarea persoanelor, obiectelor și a unor caracteristici ale acestora.** Analiza constă în compararea persoanelor sau obiectelor din imaginile în litigiu cu fotografiile sau imagini video ale persoanelor sau obiectelor de analizat, puse la dispoziție de organele judiciare sau prelevate de către experți.

4. **Stabilirea locaiei și datei unei imagini.** Examinarea unei fotografii sau a unei imagini video poate să releve informații care permit identificarea locaiei și/sau a datei când a fost realizată.

Conform prevederilor Ordonanței Guvernului nr. 75/2000, cu modificările ulterioare, în ceea ce interesează tema prezentei lucrări, experții criminaliști autorizați pot efectua următoarele genuri de expertiză criminalistică :

j) *expertiza vocii și vorbirii;*

k) *expertiza imaginilor;*

n) *expertiza aplicațiilor și datelor informatice.*

Pe site – ul Ministerului Justiției²⁷³ este publicat și actualizat atunci când este necesar, „Tabelul nominal cu experții criminaliști autorizați potrivit Ordonanței Guvernului nr. 75 / 2000 privind organizarea activității de expertiză criminalistică , aprobat cu modificări și completări prin Legea nr. 488 / 2002 și modificat și completat prin Legea nr. 156 / 2011” , unde sunt menționate, din punctul de vedere al interesului pentru prezenta lucrare, *specializările*²⁷⁴ experților criminaliști autorizați, după cum urmează :

- *expertiza vocii și vorbirii,*
- *expertiza imaginilor,*
- *expertiza aplicațiilor și datelor informatice,*
- *expertiza mijloacelor de telecomunicații.*

Este de remarcat situația că , în *Tabelul nominal cu experții criminaliști autorizați* , sunt menționate persoane fizice care își desfășoară activitatea în cadrul Poliției Române, împrejurare ce transpare evident din rubrica *“Instituția / Adresa”* a respectivului tabel.

Secțiunea a 9 – a

Materiale ce se pun la dispoziția specialistului sau expertului judiciar

& 1. În situația *expertizei criminalistice multimedia* esențial obligatoriu pentru organul judiciar este de a pune la dispoziția expertului:

- *materialul în litigiu*, adică proba multimedia - analogică sau digitală - , respectiv înregistrarea audio, în original, respectiv duplicat în situația probelor digitale

- *materialul de comparație* – situație existentă numai în cazul stabilirii ca obiectiv al expertizei identificarea vocii și vorbirii unei persoane – și care constă în eșantioane de voce și vorbire a persoanei suspecte, bazele temeinice de a fi

²⁷³<http://www.just.ro>, accesat la data de 10.10.2013.

²⁷⁴Tabel actualizat și publicat în Monitorul Oficial al României nr. 2662 din 21 mai 2013, Partea a IV a.

unul dintre conlocutorii din convorbirile interceptate și înregistrate sau a aceleia care contest vocea și vorbirea.

1.1. Modelele de voce și vorbire ce se prezintă specialistului sau expertului drept material de comparație se prelevează de organul judiciar, urmare a colaborării și folosindu-se de cunoștințele specialistului ori expertului în fonocriminalistic sau, la solicitarea organului judiciar, aceste modele se prelevează de către expertul fonocriminalist.

Regulile metodologice în prelevarea probelor experimentale constau în aceea că se va solicita vorbitorului să pronunțe, de mai multe ori, sunetele, cuvintele, sintagmele, frazele care fac obiectul expertizei dispuse, cu menținerea de apăsătoare intonația ce a fost utilizată pe fonograma în litigiu (*afirmativ, declamativ, interogativ, exclamativ etc.*) și să utilizeze aceleași mijloace de imprimare (microfon, magnetofon, reportofon, aparat digital etc.) cu suport magnetic ori digital de același tip, calitate și caracteristici tehnice precum la materialul în litigiu²⁷⁵.

& 2. Pentru stabilirea expertală a autenticității înregistrărilor magnetice audio este necesar să se îndeplinească 2 condiții, instituite de Standardul internațional AES 27 – 1996 (2007)²⁷⁶:

- *Să se prezinte expertului înregistrarea audio în original*
- *Expertul să examineze sistemul tehnic de înregistrare care a fost utilizat la momentul înregistrării probei, întrucât operațiunile tehnice destinate acestui obiectiv constau, potrivit standardului AES43-2000²⁷⁷, în analiza formei de undă și a spectrogramelor semnalelor audio înregistrate, precum și a caracteristicilor tehnice ale echipamentului utilizat la înregistrarea acestora²⁷⁸.*

Cerința este determinată de standardele internaționale în materie²⁷⁹.

---

²⁷⁵ Apud I. Angheliescu, *Expertiza criminalistică a vocii și vorbirii*, Ed. științifică și Enciclopedică, București, 1978, p.179.

²⁷⁶ **AES 27-1996**, AES Recommended Practice for Forensic Purposes – Managing Recorded Audio Materials Intended for Examination, Audio Engineering Society, USA și **AES 43-2000**, ambele citate de C.Grigora, *Expertiza înregistrărilor audio*, în *Dreptul* nr. 1/2003, p.163 și urm.

²⁷⁷ A se vedea, *AES Standard for Forensic Purposes – Criteria for the Authentication of Analog Audio Tape Recording*, Audio Engineering Society, U.S.A., citat de C. Grigora, *Expertiza înregistrărilor audio*, în *Dreptul* nr. 1/2003, p.163.

²⁷⁸ Pentru prima dată în practică și literatura de specialitate din România, problema a fost decelată de C. Grigora, *Expertiza înregistrărilor audio*, lucrare supracitată, instaurându-se astfel **metodologia de expertizare criminalistică în materie, precum și un mod unitar necesar de prezentare a materialelor în litigiu**.

²⁷⁹ AES 27-1996, AES Recommended Practice for Forensic Purposes – Managing Recorded Audio Materials Intended for Examination, Audio Engineering Society, USA și AES 43-2000, ambele citate de C.Grigora, lucrări supracitate.

Explica ia necesit ii prezent rii *suportului magnetic original*, pe care a fost realizat înregistrarea rezid în aceea c înregistr rile pe hard-disk-ul unui computer pot fi falsificate, ori trunchiate astfel c , ulterioara copiere pe o caset audio pierde fidelitatea, iar în cazul unui colaj, de pild , nu se mai aud clic-urile magnetice ale capetelor de tergere i înregistrare. În asemenea condi ii specialistul sau expertul nu poate certifica amprenta vocal ori autenticitatea suportului magnetic supus examin rii.

Problema în discu ie are semnifica ie deosebit i pentru procurorul care, potrivit prevederilor legale, certific autenticitatea înregistr rilor i confrunt notele de transcrierea a înregistr rilor autorizate potrivit legii cu înregistrarea efectiv de pe suportul magnetic ce i se prezint de operatorii care au efectuat propriu zis înregistrarea în cauz .

Exist posibilitatea, cel pu in teoretic , constând în aceea c , cu prilejul copierii înregistr rii pe un alt suport magnetic decât pe cel care s-a realizat ini ial înregistrarea, inten ionat sau din gre eal , s se tearg sau piard un cuvânt, o expresie .a.m.d., care s dea o cu totul alt conota ie convorbirii înregistrate, ceea ce poate deruta mersul investiga iilor sau chiar conduce la o învinuire neconform cu reala stare de fapt.

Din punctul de vedere al expertului c ruia i se solicit stabilirea autenticit ii fonogramei în litigiu, în lipsa înregistr rii originale, acesta va putea formula o concluzie cert negativ , în sensul c respectiva fonogram nu este autentic i original sau de imposibilitate de rezolvare a problemei²⁸⁰, situa ie existent uneori în practic .

În cea ce prive te opinia personal , men in afirma iile dintr-o lucrare anterioar ²⁸¹, potrivit c *rora procurorul care efectueaz sau supravegheaz urm rirea penal în cauza dedus investiga iei verific coresponden a între con inutul convorbirii înregistrate pe suportul magnetic original (ceea ce presupune accesul al instala ie, dispozitivul, aparatul de înregistrare – redare) i men iunile transcrise în notele sau procesul-verbal de transcriere i, numai dup aceast confruntare, certific pentru autenticitate înregistrarea i actul în care se materializeaz aceasta.*

În aceste condi ii eventuale neconcordan e i neregularit i ale fonogramei în litigiu i le asum , iar specialistului sau expertului i se pot remite i copiile înregistr rilor, cu men ionarea expres a situa iei.

O astfel de tratare a problemei corespunde parametrilor legali, cu condi ia ca operatorul care efectueaz înregistrarea s p streze suportul magnetic original, pentru c în eventualitatea unei contest ri a copiei înregistr rii, originalul s poat fi prezentat expertului desemnat, în vederea realiz rii în buna condi iuni i cu concluzii certe a problemelor ce-i sunt adresate, inclusiv în ce prive te autenticitatea probei în discu ie.

---

²⁸⁰ C. Grigora , *Expertiza înregistr rilor audio*, în *Dreptul*, op.cit , p.167.

²⁸¹ D.I. Cristescu, *Interceptarea comunic rilor, înregistr rilor audio-video, film rilor i fotografiilor*, Pro Lege nr. 2/2001, p.71.

În situația casetelor audio sau rolelor cu suport magnetic depuse de părțile interesate, regula este ca acestea să fie prezentate în original.

În toate celelalte cazuri, organele judiciare vor depune diligențele necesare pentru obținerea casetei ori rolei originale.

& 3. Pentru stabilirea expertizei autenticii înregistrărilor digitale audio - video considerăm că punerea la dispoziția expertului a echipamentului informatic și de comunicații ori a echipamentelor tehnice digitale pentru înregistrări ambientale, chiar cele care au „softuri proprietar”, cu care s-au realizat operațiunile de supraveghere tehnică, constituie o condiție obligatorie pentru efectuarea în bune condiții a sarcinii ce i-a fost încredințată de către organul judiciar, *cu atât mai mult cu cât mediul informatic respectiv constituie, potrivit prevederilor NCPP mijloc material de probă, întrucât poartă o urmă a faptei și vătămă.*

Argumentele care se invocă în prezent atât organelor judiciare, cât și experților judiciari, a căror am prezentat anterior în această lucrare, de către instituția care pune în executare mandatul de supraveghere tehnică, respectiv S.R.I. nu sunt de natură științifică și nu pot să înfrângă principiile și regulile care stau la baza procesului penal și care au aplicabilitate cu prilejul administrării probelor.

Măsurile de natură legislativă, organizatorică, logistică pentru aducerea la îndeplinire a acestei condiții necesare aparțin instituțiilor și organelor statului, atât celor din puterea legislativă, cât și celor din puterea executivă și judecătorească.

Menținerea în încălcarea de a nu oferi posibilitatea experților judiciari de a examina din punct de vedere științific echipamentele și aparatura în discuție, sub pretextul absurd că mijloacele tehnice și metodele utilizate (*cu ce*) sunt secrete de stat, ignorându-se și doar locul (*unde*), timpul (*când*), modalitatea concretă (*cum*) și persoanele implicate (*cine*) în operațiunea de supraveghere tehnică sunt confidențiale într-un proces penal, dar și acestea până la un anumit moment dat al derulării procesului judiciar, nu sunt elemente și aspecte care să caracterizeze un proces penal modern, racordat la cerințele internaționale, al unui stat de drept.

La dispoziția expertului judiciar se impune cu necesitate să se pună în aplicare Procedurile Operaționale Standardizate ori Ghidul de Bune Practici existente în ceea ce privește utilizarea aparatelor folosite pentru executarea supravegherii tehnice.

CONCLUZII

Prin menționarea expresă a existenței și posibilității utilizării metodei speciale de supraveghere, constând în supravegherea video, audio sau prin fotografiere ori filmare, în condițiile stipulate de prevederile legale, în NCPP, este acoperită condiția prevăzută de art. 75 alin. 1 din codul civil, conform căreia nu constituie o încălcare a drepturilor prevăzute de lege sau de convențiile și pactele internaționale privitoare la drepturile omului la care România este parte,

astfel c devine posibil i legal , atunci când sunt respectate prevederile NCPP, *ținerea vieții private, sub observație, prin orice mijloace*, între care i cele susar tate, asociate cu fotografii, film ri i înregistr ri audio - video.

Din perspectiva *dispunerii i efectu rii constat rilor tehnico – științifice i expertizelor în domeniul înregistr rilor audio, fotografiilor i înregistr rilor video (imaginilor), adic a probelor multimedia – analogice sau digitale -* , prevederile NCPP nu se situeaz sub orice discuții, și nici nu sunt de natur s influențeze pozitiv actul expertal, problematicile existente pân la data intr rii în vigoare a prevederilor NCPP p strându – i actualitatea i dup acest moment, ceea ce urmeaz s relev m în continuare.

În NCPP au fost eliminate prevederile referitoare la *verificarea mijloacelor de prob* constând în intercept rile i înregistr ile audio sau video, în sensul c acestea pot fi supuse expertizei la cererea procurorului, a p rților sau din oficiu, în schimb s - a instituit posibilitatea *oric rei persoane autorizate, care realizeaz copii ale unui suport de stocare a datelor informatice ce con ine rezultatul activit ilor de supraveghere tehnic , de a verifica integritatea datelor incluse în suportul original i, dup efectuarea copiei, s semneze datele incluse în aceasta, utilizând o semn tur electronic extins bazat pe un certificat calificat eliberat de un furnizor de servicii de certificare acreditat i care permite identificarea neambigu a persoanei autorizate, aceasta asumându- i astfel responsabilitatea în ceea ce prive te integritatea datelor.*

Nu exist nicio mențiune referitoare la modalit țile prin care se poate “*verifica integritatea datelor incluse în suportul original*” , astfel c devine evident c o asemenea verificare, care este de natur strict tehnic , devine posibil , în concepția legiuitorului, în mod cert prin mijloacele puse la îndemân de prevederile NCPP, care sunt *constat tile tehnico – științifice sau expertizele judiciare.*

Nemenționarea expres a posibilit ții de efectuarea a unei expertize judiciare, pentru verificarea autenticit ții și realit ții intercept rilor i înregistr rilor, nu conduce îns la lipsirea p rții interesate – de regul suspectul sau inculpatul – de dreptul de a uzita de cererea de administrare a unei constat ri tehnico – științifice sau expertize judiciare – tehnice sau criminalistice – în domeniul intercept rilor i înregistr rilor audio – video ori de imagini, în general a probelor multimedia, mijloace de prob tehnice reglementate de prevederile art. 172 – 181¹ din NCPP.

În noua reglementare sunt indicate ca fiind abilitate s realizeze punerea în executare a mandatului de supraveghere tehnic : 1) procurorul, 2) organul de cercetare penal sau 3) lucr tori specializați din cadrul poliției ori 4) alte organe specializate ale statului, adic persoane juridice nenominalizate, poziționate în sistemul organelor statului, probabil în zona puterii executive (*administrația*

public) care, desigur, efectuează prestarea de servicii în discuție, prin proprii angajați – civili sau militari -.

Teoretic, alte organe specializate ale statului în materia interceptării și înregistrării, ar putea fi instituții guvernamentale – *din subordinea Ministerului Comunicațiilor și Societății Informaționale, Ministerului Justiției* .a. - ori *entități autonome și independente cu subordonare la nivelul Parlamentului României*, care să deservească pe orice beneficiar autorizat al unei astfel de operațiuni, legiuitorul oferind o normă în alb, pentru orice situație ce poate fi reglementată în viitor în această materie.

Esențial este împrejurarea că prevederile NCPP nu instituie o exclusivitate în materia punerii în executare a mandatului de supraveghere tehnic doar în favoarea unei anumite instituții, cum ar fi, de exemplu S.R.I., desigur atunci când operațiunea tehnică nu este realizată de către organele judiciare nominalizate în textul art. 142 alin. 1 din NCPP, mai puțin ipoteza ultimă .

Împrejurarea că, atât sub imperiul VCPP, cât și, probabil, sub imperiul NCPP, în virtutea unor protocoale încheiate între S.R.I. și organele judiciare beneficiare ale rezultatului supravegherii tehnice – unitățile de parchet, D.N.A., D.I.I.C.O.T. -, punerea în executare a mandatului de supraveghere tehnic (*fosta autorizație de interceptare și înregistrare a comunicațiilor*) se realizează, aproape în exclusivitate de către S.R.I., prin unitatea sa subordonată - C.N.I.C., nu decurge dintr-o prevedere procedurală și procesuală penală, ci doar din opțiunea luată de către organele judiciare beneficiare a respectivei prestări de servicii, precum și din *preluarea unor prevederi ale unor hotărâri secrete emise de C.S.A.T.*, având vocația de a reglementa interceptarea și înregistrarea comunicațiilor în folosul exclusiv și pentru domeniul apărării naționale și securității naționale, *care nu pot și nu trebuie să imixtioneze administrarea probelor multimedia în procesul penal*.

În esență, se presupune prevederile din codul de procedură penală anterior, dar se alătură organelor acolo menționate, ca fiind abilitate legal să efectueze interceptarea și înregistrarea (*alături de procuror sau organ de cercetare penală*), „alte organe specializate ale statului”.

În acest fel s-a creat, o dată în plus, din lipsa de precizie a textului de lege, posibilitatea ca interceptarea și înregistrarea comunicațiilor să se realizeze și de alte organe decât cele judiciare, între altele un serviciu de informații, cum ar fi S.R.I., de pildă, care interferează major în acest fel cu activitatea strict judiciară de administrarea probatoriului într-o cauză penală, deși, potrivit legii, serviciilor de informații le este interzis orice fel de activitate de cercetare penală .

Opțiunea univoc a autorilor prezentei lucrări se îndreaptă către existența unui organism autonom, independent, cu resurse bugetare proprii, care să deservească în exclusivitate sistemul judiciar, cu regulile și normele consacrate ale acestui sistem, în ceea ce privește punerea în executare a mandatului de supraveghere tehnic.

Proba multimedia inițial, original digital se află stocat pe memoria internă a echipamentului cu care a fost captat evenimentul acustic interceptat și apoi înregistrat.

Teoretic și practic există posibilități ipotetice de alterări, distorsionări, modificări, înserări de voci computerizate, intercalări de cuvinte, fraze sau alte elemente de contrafacere, adugiri, tersuri, pe suportul de memorie extern, de către persoanele care intră în contact cu suportul ce stochează comunicările ori imaginile interceptate și înregistrate.

Vulnerabilitatea esențială și primordială în legătură cu *proba digitală* este cantonată la echipamentul informatic și de comunicații care captează evenimentele acustice interceptate și înregistrate, constând, în principal, în acuratețea și integritatea cu care se realizează extragerea înregistrării complete și efective, prin operațiunile de accesare / transferare / descărcare / copiere pe primul suport de memorie extern, respectiv acela ce practic trebuie să fie duplicatul probei digitale.

Din interpretarea textului de lege incident în ceea ce privește metoda specială de supraveghere constând în interceptarea comunicațiilor sau a oricărui tip de comunicare la distanță, rezultă că activitățile de supraveghere se consemnează în 2 categorii de procese verbale, întocmite de către procuror sau organul de cercetare penală: 1) Procesul verbal menționat de prevederile art. 143 alin. 1 din NCPP, în care, printre alte mențiuni obligatorii, se consemnează „*datele de identificare ale suportului care conține rezultatul activităților de supraveghere tehnic, precum și data și ora la care a început activitatea de supraveghere și data și ora la care s-a încheiat*”. La acest proces verbal se atașează, în plic sigilat, o copie a suportului care conține rezultatul activităților de supraveghere tehnic. Suportul sau o copie certificată a acestuia se prezintă la sediul parchetului, în locuri speciale, în plic sigilat și va fi pus la dispoziția instanței, la solicitarea acesteia. După sesizarea instanței, copia suportului care conține activitățile de supraveghere tehnic și copii de pe procesele verbale se prezintă la grefa instanței, în locuri speciale, în plic sigilat, la dispoziția exclusivă a judecătorului sau completului investit cu soluționarea cauzei și 2) Procesul verbal, menționat de prevederile art. 143 alin. 4 din NCPP, care se întocmește, în exclusivitate, pentru convorbirile, comunicările sau conversațiile interceptate și înregistrate, fiind vorba inclusiv de interceptările ambientale, adică activitatea prevăzută la art. 138 alin. 1 lit. c din NCPP, supravegherea video, audio sau prin fotografiere, și în care este redat conținutul respectivelor

convorbiri, comunicări sau conversații și în care se menționează mandatul emis pentru efectuarea acestora, numerele posturilor telefonice, datele de identificare ale sistemelor informatice ori ale punctelor de acces, numele persoanelor ce au efectuat comunicările, dacă sunt cunoscute, data și ora fiecărei convorbiri sau comunicări. *Acest proces verbal este certificat pentru autenticitate de către procuror.*

Activitatea de certificare pentru autenticitate, menționat în prevederile art. 143 alin. 4, teza ultimă din NCPP, care se materializează prin actul (rezoluția) procurorului, aplicat pe fiecare proces verbal în parte, se referă la mai multe aspecte, care vizează atât problemele privind suportul fizic de memorie extern pe care se află stocate convorbirile, comunicările sau conversațiile interceptate și înregistrate, cât și cele privind mențiunile scriptice consemnate în conținutul procesului verbal respectiv, precum și aspectele de formă și fond, pe care trebuie să le îndeplinească potrivit dispozițiilor legale și este esențialmente necesar de a fi efectuată cu responsabilitate, corectitudine, obiectivitate și imparțial.

Lanțul (filiera) parcurs/ de o comunicație sau orice tip de comunicare interceptată și înregistrată, potrivit prevederilor legale, se desfășurează după cum urmează :

I. Subiectul supravegherii tehnice (*emittorul comunicației, creatorul și autorul probei*) – **II.** instituția (organul) care deține echipamentul de interceptare și înregistrare (*locul și persoana autorizat care realizează supravegherea tehnic*), unde și pe care se imprimă inițial comunicația sau orice tip de comunicare (*proba digitală originală*) – **III.** subiectul care transferă (transmite) comunicația sau orice tip de comunicare de pe echipamentul de interceptare și înregistrare pe suportul de memorie extern (*proba digitală duplicată, clonă sau bit – stream*) – **IV.** subiectul care primește comunicația sau orice tip de comunicare transmis (Subiectul procesual oficial, adică procurorul) – **V.** subiectul care efectuează copii ale suportului de memorie extern (*proba digitală copie*) – **VI.** proba digitală (duplicată sau copie, după caz) depusă la dosarul cauzei și care este atașată procesului verbal de redare a înregistrării comunicațiilor sau orice tip de comunicare – **VII.** Proba digitală copie care urmează dosarul cauzei la instanța de judecată – **VIII.** Inculpat, respectiv emittorul comunicației (I.) – **IX.** specialist ori expert judiciar.

Suspiciunile referitoare la autenticitatea înregistrărilor audio - video, ambientale sau de imagini, au fost și sunt alimentate de mai multe situații factive concrete existente în cauzele penale aflate fie pe rolul instanțelor de judecată, fie în faza de urmărire penală, după cum urmează : 1) *situații determinate de erori existente în activitatea de redare a conținutului convorbirilor telefonice interceptate și înregistrate, 2) situații determinate de durata de timp scursă între*

momentul când a avut loc efectiv convorbirea telefonic interceptat și înregistrat și momentul când aceasta apare ca fiind stocat pe suportul de memorie extern , 3) Situații determinate de selectarea unilaterală a anumitor convorbiri telefonice sau imagini, de către organele de lucru torii reprezentând acuzarea, din ansamblul convorbirilor telefonice și imaginilor interceptate și înregistrate, 4) Inexistența ori nemenționarea existenței în documentele însoțitoare ale rezultatului înregistrărilor realizate sau neutilizarea procedurilor operaționale standardizate în legătură cu interceptarea și înregistrarea audio – video, a convorbirilor telefonice sau ambientale, precum și a lanțului de custodie a probelor obținute, 5) Existența ipotetică a posibilității de modificare / alterare – intenționat sau din neglijență – a acurateții și integrității probelor multimedia 6) Utilizarea unor metode și mijloace tehnice de interceptare și înregistrare care au un caracter clasificat, ceea ce nu permite examinarea și verificarea acestora de către experții introduși legal în cauzele penale care nu au autorizare sau certificat corespunzător ORNISS. Nereglementarea situației de către recenta legislație penală adoptată .

Starea de fapt actuală în ce privește punerea în executare a mandatului de supraveghere tehnic emis de judecătorul de drepturi și libertăți de către un organ (instituție) al /a administrației publice, din puterea executivă de către S.R.I., printr-o entitate din subordine și pe care o administrează, respectiv C.N.I.C. - , interferează cu cea a organelor judiciare și executivă din sfera puterii judecătorești, fiind în cadrul procesului penal activitatea judiciară este efectuată de organele judiciare, iar pe de altă parte operațiunea de interceptare și înregistrare a comunicațiilor unui subiect procesual principal ori a unei părți a unui proces penal reprezintă o activitate eminentă judiciară, fiind inclusă în ceea ce se numește administrarea probatoriului.

Același organ (instituție) din sfera puterii executive dobândește întâietate și preeminență în ce privește obținerea informațiilor, ce rezultă din activitatea de supraveghere tehnică, a căror beneficiar legitim și în același timp titular este organul judiciar, neexistând un control judiciar în legătură cu ceea ce se întâmplă cu informațiile astfel obținute.

Controlul parlamentar asupra serviciului de informații nu satisface și nu poate înlocui controlul jurisdicțional în ceea ce privește aspectele în discuție.

Exploatarea și valorificarea informațiilor obținute ca urmare a punerii în executare a unui mandat de supraveghere tehnic în cauze penale – altele decât cele privind infracțiuni contra securității naționale și de terorism – de către S.R.I. devine un apanaj al acestui serviciu, oricând dorește în orice scop apreciază, fără a se putea fi supuse unui control jurisdicțional sau al societății civile.

Practic, prin activitățile de supraveghere tehnică din cadrul unor procese penale și prin modalitățile de punere în practică a acestora S.R.I. monitorizează

un număr apreciabil de persoane (*pe lângă subiectul pentru care s-a autorizat supravegherea și pe interlocutorii acestora*), exercitând o supraveghere generală a comunicațiilor acestora atât pentru situații faptice care intră în sfera atribuțiilor instituției (*cele prevăzute de art. 3 din Legea nr. 51 / 1991*), cât și pentru altele care nu au nicio legătură cu acestea (*probleme profesionale, extraprofesionale, de viață privată și intimă*).

O astfel de extensiune a competenței materiale și funcționale a S.R.I., în atribuțiile exclusive ale puterii judecătorești și a actului de justiție, în general, excede unei societăți democratice, reprezentând efectiv o ingerință în valorile democrației consacrate de CEDO.

Reiterăm opțiunea pentru existența unui Sistem de Interceptare și Înregistrare a Comunicațiilor, care să deservească organele judiciare, ce să funcționeze ca entitate autonomă și independentă, în sprijinul exclusiv și sub controlul justiției, cu scopul de a produce probe destinate fie urmării penale, fie fazei de judecată, în acest context, să fie exclus de la orice formă de clasificare ca secret de stat ori de serviciu, iar în același timp să poată fi accesat pentru verificări și examinări de natură strict științifică, destinate eliminării oricărei suspiciuni în ce privește obținerea, stocarea și manipularea probelor multimedia, prin efectuarea constatrilor tehnico științifice și expertizelor judiciare dispuse de către instanțele de judecată.

Echipamentele informatice și de comunicații destinate operațiunilor de supraveghere tehnică dispuse de judecătorul de drepturi și libertăți în cadrul unui proces penal reprezintă elemente ale dezvoltării științei în domeniu și nu instrumente oculte, secretizate și inaccesibile, cu atât mai mult cu cât deservește scopului procesului penal de a se afla adevărul, care nu este apanajul numai a unor instituții, ci al justiției în ansamblu, în care un rol, uneori extrem de important îl dețin experții judiciari.

Caracter secret au operațiunile, activitățile și momentele în care se derulează respectivele activități destinate monitorizării prin supraveghere tehnică, persoanele vizate, dar și acestea până la un anumit moment dat și nu permanent și nicidecum aparatura utilizată, care este un mijloc tehnico-științific funcțional prin aplicarea unor metode științifice, ce nu pot avea caracter clasificat, atunci când sunt destinate justiției.

Din punct de vedere legislativ s-a făcut o tentativă a unei altfel de reglementări în ceea ce privește organizarea instituțională a interceptării și înregistrării comunicațiilor (în anul 2007), care a rămas în fază de proiect, fiind abandonat la nivelul Senatului României.

Efectele situației faptice actuale referitoare la exclusivitatea și monopolul deținut de către S.R.I. în ceea ce privește interceptările și înregistrările comunicațiilor în România constau în următoarele:

- a) Probele digitale, în general, și probele multimedia, în special, care profită de un proces penal sunt obținute, în exclusivitate, sub controlul și coordonarea unui serviciu de informații – S.R.I. -, care, prin dispozițiile legii, nu poate efectua activități de cercetare penală, ori probele digitale, deci, și cele multimedia se obțin, potrivit legii, în mod legal, numai într-un cadru procesual și procedural penal, configurat de prevederile legale incidente, orice abatere sau încălcare de la / a aceste / or dispoziții fiind susceptibile de a constitui infracțiune.
- b) Probele în discuție sunt deținute o perioadă de timp, cuprinsă între momentul interceptării și înregistrării efective, momentul transferării datelor informatice rezultate din operațiunile tehnice de pe echipamentul utilizat de serviciul de informații pe un suport de memorie extern și momentul remiterii suportului de memorie extern, pe care au fost stocate informațiile respective, toate executate de către lucrătorii aceluiași serviciu de informații, organului judiciar îndrituit legal de a le deține, folosi, exploata, conserva și arhiva, precum și de a dispune de ele potrivit legii, - mai lung sau mai scurt -, de către compartimentele de resort din cadrul S.R.I. care, pot ipotetic, să le valorifice și exploata extraprocesual penal.
- c) Între momentul imprimării inițiale a convorbirii telefonice interceptate și înregistrate, pe echipamentul informatic și de comunicații al C.N.I.C., din administrarea S.R.I. și momentul transferării pe un suport de memorie extern care se remite organului judiciar beneficiar se pot produce, ipotetic, modificări / alterări / montaje ale conținutului convorbirilor, comunicărilor sau conversațiilor interceptate și înregistrate
- d) Probele digitale pot fi / sunt depozitate o perioadă de timp, care nu poate fi controlat juridic, eventual arhivate și, pe cale de consecință, pot fi / sunt utilizate oricând extrajudiciar de către deținător.
- e) Nu se cunoaște de către organele judiciare, care sunt beneficiarii de drept a acestor probe digitale, precum și de către părțile interesate, aflate într-un proces penal, datorită caracterului clasificat secret de stat al activităților S.R.I., precum și datorită totalei lipse de transparență în legătură cu aspectele învederate supra, dacă există proceduri operaționale standard (SOPs) în legătură cu obținerea probelor digitale (multimedia) și dacă sunt respectate principiile și standardele consacrate privind examinarea științifică a acestor categorii de probe, în cadrul instituției – S.R.I. – care are custodia probelor originale digitale și este deținătoarea legală a echipamentelor prin care acestea se obțin.

Situația este valabilă și în cazul interceptării ambientale și a înregistrării de imagini efectuate de către lucrătorii din cadrul D.N.A. și D.I.I.C.O.T., cu echipamentele pe care le au în dotare.

- f) Nu se cunoaște de către organele judiciare beneficiare legale ale probelor digitale obținute în baza autorizației emise de magistratul competent și pus în executare de către S.R.I. – unitatea de specialitate – dacă sunt respectate regulile criminalistice de recoltare, transferare, manipulare, ambalare, inscripționare a probelor digitale, „lanțul de custodie al probelor (lb. englez. *chain of custody*), care să conțină detalii despre: data la care a fost efectuată înregistrarea, data și modul de copiere a acestora pe alte suporturi digitale, echipamentul tehnic și seturile acestuia din momentul înregistrării probelor de expertizat,,.

Situația este valabilă și în cazul interceptării ambientale și a înregistrării de imagini efectuate de către lucrătorii din cadrul D.N.A. și D.I.I.C.O.T., cu echipamentele pe care le au în dotare.

- g) La dispoziția expertului judiciar nu este pus niciodată – atunci când interceptarea și înregistrarea convorbirilor telefonice este realizată de unitatea specializată din S.R.I. – proba digitală originală, adică cea autentică .
- h) Imposibilitatea expertului judiciar – tehnic sau criminalist autorizat – de a rezolva toate obiectivele din expertiza dispusă, întrucât nu i se pun la dispoziție, nu i se acceptă accesul și nu poate examina echipamentele cu care au fost realizate operațiunile de interceptare și înregistrare a convorbirilor telefonice și a celorlalte comunicații.

La toate aspectele evidențiate supra se mai adaugă și imposibilitatea declarată și asumată de experții criminaliști autorizați din cadrul INEC de a efectua expertiza înregistrărilor audio video din cauza lipsei de metodologii sau standarde în materie

În mai multe împrejurări, expertul criminalist autorizat din cadrul INEC, introdus în cauze penale la diferite instanțe, a formulat *expressis verbis* că nu există metodologii sau standarde conform cărora s se poate stabili cu certitudine dacă o înregistrare audio video obținută prin interceptarea comunicațiilor este autentică .

În condițiile în care specialiștii care pot efectua constatările tehnico științifice, având ca obiective examinarea și verificarea probelor multimedia, își desfășoară activitatea în instituții, organe ale administrației publice, care sunt organizate potrivit principiului subordonării, unii chiar în mediu militar, iar alții se supun regulilor funcționarului public, considerăm că rezultatele activității lor științifice sunt susceptibile de a suferi ingerințe din partea ierarhicilor, ceea ce creează o puternică stare de dubiu în ce privește independența, imparțialitatea și

obiectivitatea concluziilor formulate, astfel c nu pot fi situați dincolo de orice îndoial rezonabil .

Aceleași rațiuni și considerente sunt valabile și pentru experții judiciari care funcționează în forme instituționalizate, instituții, organe ș.a.

Relev m modificarea realizat de NCPP, în ce prive te posibilitatea opțiunii pe care o are organul judiciar de a se adresa pentru efectuarea expertizei judiciare, fie experților oficiali din laboratoare sau instituții de specialitate, fie experților independenți autorizați din țar sau din str in tate, în condițiile legii²⁸², față de prevederile din VCPP²⁸³, care instauraser monopolul în ceea ce prive te expertiza criminalistic , la nivelul laboratoarelor de expertiz criminalistic , care existau doar în sistem I.N.E.C. i I.G.P.R., organele judiciare fiind obligate de textul legii s se adreseze doar acestora, pentru efectuarea unei expertize criminalistice, experții criminaliști autorizați independenți având posibilitatea doar de a participa la efectuarea acestei expertize, în condițiile în care erau admiși de c tre organul judiciar.

În contextul noilor prevederi legale, pe de o parte este eliminat monopolul formei instituționalizate, la nivelul organelor din sistemul puterii executive, în ce prive te efectuarea expertizei judiciare criminalistice, iar pe de alt parte a fost instaurat o adev rat competiție științific între această form instituționalizat și experții criminaliști autorizați, care au funcționat și funcționează în mod independent, f r a se afla în raporturi de subordonare, ce constituie un climat favorabil producerii ingerințelor în activitatea expertal .

Apreciem c este necesar în continuare *existen a unei forme institu ionalizate de expertiz criminalistic* , dar în condițiile în care Institutul Național de Expertize Criminalistice nu s – ar mai afla în structura Ministerului Justiției, ci ar funcționa în mod independent, autonom, cu finanțare de la bugetul de stat și din resurse proprii, f r nicio form de subordonare față de puterea executiv , în formula unui Institut de Cercet ri i Expertize Criminalistice sau, în contextul extensiunii ariei de atribuții în formula de Institut Național de Cercet ri Criminologice i Expertize Criminalistice, în structura c ruia s funcționeze Departamentul de Expertize Criminalistice, ceea ce presupune preocup ri de natur legislativ în materie.

În oricare din formulele menționate supra expertiza criminalistic ar fi asigurat de Corpul Experților Criminaliști Autorizați din structura instituționalizat , care ar reuni actualii experți criminaliști autorizați din structurile instituționalizate – I.G.P.R. – Institutul Național de Criminalistic i cei din cadrul I.N.E.C., ceea ce presupune fuzionarea

---

²⁸² Art. 172 alin. 4 din NCPP.

²⁸³ Art. 119 alin. 2 din VCPP.

I.N.E.C. cu compartimentele care asigură în mod exclusiv expertiza criminalistică .

Noua formă instituționalizată ar avea între atribuțiile fundamentale, alături de efectuarea expertizelor judiciare criminalistice, a căror beneficiari sunt organele judiciare, și atribuții de cercetare științifică și didactice – de nivelul învățământului superior – în domeniul de specialitate, respectiv criminalistic (științe forensice).

Între obiectivele fundamentale ale unui astfel de institut, printre altele, s-ar putea înscrie și următoarele:

- **Efectuarea în exclusivitate a expertizei judiciare criminalistice prin delimitarea clară și univocă de obiectivele expertizei judiciare tehnice**
- **S-ar elimina actuala stare de lucruri, conform căreia în aceeași țară funcționează 2 Institute Naționale – unul de Expertiză Criminalistică și altul de Criminalistică, cu obiecte de activitate uneori similare, care ambele deserveș sau doresc a deservei organele judiciare și care, ambele, funcționează în sistemul puterii executive, în forme de subordonare administrativă, iar experții criminaliști autorizați au calitatea de funcționari publici sau funcționari speciali în cadrul Poliției Române.**
- **Asigurarea formării profesionale a persoanelor care optează pentru profesia de expert criminalist autorizat din forma instituționalizată**
- **Contribuții la formarea auditorilor de justiție, a magistraților și a avocaților stagiați prin colaborarea cu I.N.M. și cu I.N.P.P.A.**

Resursele financiare pentru funcționarea institutului, în oricare dintre formulele susarătate sunt de la bugetul de stat, cheltuielile alocate pentru cercetarea științifică, din fonduri europene atrase sau din orice alte fonduri atrase, în condițiile respectării statutului de organizare și funcționare, precum și din activitatea proprie.

Pe cale de consecință la nivelul Poliției Române ar fi asigurat, pentru urmărirea penală, doar constatarea tehnico – științifică și activitatea de cercetare la fața locului, a câmpului infracțiunii, cu cadrele specializate, după cum și la oricare altă instituție, cum ar fi de pildă, S.R.I., în competența materială și funcțională s-ar rămân doar efectuarea constatării tehnico – științifice.

Experții criminaliști autorizați care își desfășoară activitatea în forma instituționalizată pot desfășura concomitent și activitate de cercetare științifică, dobândind, eventual, conform pregătirii colare, titlurilor

științifice deținute, pregătirii profesionale și standardelor academice titlul de cercetător științific.

În felul susar tat, experții criminaliști autorizați, care își desfășoară activitatea într-o formă instituționalizată nu s-ar mai afla în situația unei subordonări ierarhice, determinate de sistemul puterii executive din care fac parte în prezent, fiind scutiți de orice ingerințe posibile teoretic, precum și de suspiciunile desfășurării unei activități care nu este dincolo de orice îndoială rezonabilă, iar activitatea derulată nu ar fi expusă unor bătălii, mai mult sau mai puțin legitime.

Pe de altă parte, este necesar ca *activitatea de expertiză criminalistică în forma privată*, desfășurată de experții criminaliști autorizați independenți, în condițiile legii, fie în forme colective, fie în modalități individuale, în cadrul laboratoarelor de criminalistică private autorizate, potrivit prevederilor legale, să capete o nouă dimensiune legislativă și funcțională, de la condițiile de admitere în Corpul Experților Criminaliști Autorizați Independenți, din mediul privat, la competențele științifice ale experților și până la standardele științifice de efectuare și elaborare a lucrărilor efectuate, singura modalitate reală de instaurare a unei competitivități științifice în materie.

În sfârșit, dar nu în ultimul rând considerăm de stringent actualitate împrejurarea că puterea legislativă s-a reglementat, prin elaborarea și adoptarea unei legi, regimul juridic al reținerii datelor generate sau prelucrate de furnizorii de servicii de comunicații electronice destinate publicului sau de rețelele publice de comunicații, întrucât Legea nr. 298/2008 care reglementa acest domeniu a fost declarată neconstituțională, prin Decizia nr. 1258 din 8 octombrie 2009, iar aplicarea prevederilor art. 138 alin. 1 lit. j din NCPP combinate cu cele ale art. 152 din NCPP, referitoare la obținerea datelor generate sau prelucrate de către furnizorii de rețele publice de comunicații electronice sau furnizorii de servicii de comunicații electronice destinate publicului, altele decât conținutul comunicațiilor, și reținute de către acestea, vor fi îngreunate. Textul art. 138 alin. 1 lit. j din NCPP, face de altfel trimitere la legea specială care reglementează domeniul.

BIBLIOGRAFIE
(în ordinea cit rii în lucrare)

- 1) R.M. St noi, *Înscrisurile*, în lucrarea colectiv sub coordonarea lui V. Dongoroz, *Explica ii teoretice ale codului de procedur penal român*, partea general , vol. I, Ed. Academiei Române, Bucure ti, 1975.
- 2) Aug. Laz r, *Înregistr rile audio sau video prezentate de p r i, mijloc de prob în procesul penal*, în *Dreptul* nr. 7/2003.
- 3) D.I. Cristescu , *Investigarea criminalistic a infrac iunilor contra securit ii na ionale și de terorism*, Ed. Solness, Timi oara, 2004.
- 4) Adrian Petre, C t lin Grigora , *Înregistr rile audio i audio – video, mijloace de prob în procesul penal. Expertiza judiciar* , Ed. C.H. Beck, Bucure ti, 2010.
- 5) Adrian Cristian Moise, *Metodologia investig rii criminalistice a infrac iunilor informatice*, Ed. Universul Juridic, Bucure ti, 2011.

- 6) Mihai Viorel Tudoran, în *Teoria și practica interceptării și înregistrării rilor audio sau video judiciare*, Ed. Universul Juridic, Biblioteca profesioniștilor, București, 2012.
- 7) D.I. Cristescu, *Interceptarea comunicațiilor, înregistrările audio video, filmările și fotografiile – procedee probatorii în procesul penal român*, revista *Pro Lege*, editat de Ministerul Public, nr. 2/2001.
- 8) Gh. Mateuț, *Sinteza a discuțiilor purtate în literatura de specialitate în materia actelor premergătoare necesare începerii urmăririi penale*, revista *Dreptul* nr.12/1997.
- 9) C. – L. Popescu, *Înregistrările audio video*, revista *Pro Lege*, editat de Ministerul Public, nr. 3/2001.
- 10) M. Udrioiu, R. Slivoiu, O. Predescu, *Tehnici speciale de investigare în justiția penală*, Ed. C.H. Beck, București, 2009.
- 11) Emil – Ioan Moșiu, *Autoritățile Administrative autonome din domeniul siguranței naționale și al mediatizării informațiilor*, Ed. C.H. Beck, București, 2010.
- 12) C. Uș, *Considerații pe marginea competenței organelor care efectuează interceptările și înregistrările audio sau video*, în revista „Dreptul”, nr. 6/2008.
- 13) D. Ionescu, *Procedura penală, Partea generală, Sinteze și spețe*, Ed. Sfera Juridică, Cluj Napoca, 2007.
- 14) Ion Angheliescu, *Folosirea fonogramei și videofonogramei magnetice în procesul penal*, R.R.D. nr. 1/1970, p.112.
- 15) Aurel Ciopraga, *Criminalistica. Tratat de tactică - criminalistică*, Ed. Gama, Iași, 1996.
- 16) I. Neagu, *Drept procesual penal. Tratat. Partea generală*, Ed. Global Lex, București, 2007.
- 17) N. Volonciu și A. Barbu în „*Codul de procedură penală comentat*”, Ed. Hamangiu, 2007, vol. „Art. 62-13, Probele și mijloacele de probă”.
- 18) J. Baud, *Encyclopedie du renseignement et de services secrets*, Ed. Lavanzelle, Paris, 1997, p. 192.
- 19) Gh. Mateuț, *Procedura Penală. Partea specială*, Lumina Lex, București, 1997, vol.1.
- 20) I. Angheliescu, A.J. Nichifor, *Examinarea urmelor lăuate pe banda magnetică*, în *Tratat practic de criminalistică, vol. III*, Ed. Ministerului de Interne, Serviciul Editorial și Cinematografic, București, 1980.
- 21) C. Grigora, *Expertiza înregistrărilor audio*, în *Dreptul* nr. 1/2003.
- 22) I. Angheliescu, *Expertiza criminalistică a vocii și vorbirii*, Ed. Enciclopedic și Enciclopedic, București, 1978.
- 23) E. Stancu, *Criminalistica*, vol. I, Ed. Actami, București, 1977.
- 24) L. Ionescu, D. Sandu, *Identificarea criminalistică*, Ed. C.H. Beck, București, 2011.

- 25) M. Mircea, *Valorificarea operativ a urmelor și mijloacelor materiale de probă*, în revista *Criminalistica*, nr. 1/2000,
- 26) **N. Volonciu, *Tratat de procedură penală*, Partea generală, vol. I, Ed. Paideia, București, 2001.**
- 27) Gh. Mateuș, *Tratat de procedură penală*, Partea generală, vol. I, Ed. C.H. Beck, București, 2007.

ARTICOLE DIN PUBLICAȚIA LUMEA JUSTIȚIEI LA CARE SE FAC REFERIRI SAU TRIMITERI ORI SUNT CITATE ÎN LUCRARE

- “Înregistrările audio din dosarele penale nu pot certifica identitatea vocepersoana, în lipsa semnăturii electronice, și pot fi respinse ca probe de instanțe!”, autori Adina Anghelescu și Răzvan Savaliuc, din publicația *Lumea Justiției*, din data de 25 martie 2011.
- “TRAFIC DE INFLUENȚĂ LA DNA – În fața Înaltei Curți, procurorul anticorupție D. G. B. a fost acuzat de denunț torul pe care l-a folosit împotriva vicepreședintelui C. A. T., C. , c în schimbul denunțului a promis “sprijin” într-un dosar de omor din culpă. Procurorul DNA C. P. a

s rit la martorul-denuștor în sala de judecată și îl împiedică să răspundă la întrebarea instanței: “Pentru cine erau banii?” din data de 16 iunie 2013 12:17 , Scris de Adina A. STANCU - R zvan SAVALIUC , în publicația Lumea Justiției, rubricaDezvăluiri – Anchete,

- „IAT CUM OPEREAZĂ DNA LA DRUMUL MARE” , scris de R zvan SAVALIUC - George T RĂT , din data de luni, 17 iunie 2013 17:50, din publicația Lumea Justiției.
- *“Aleluia cu proba înregistrărilor! INEC a recunoscut în dosarul ex-procurorului DNA, Ion Ciofu, că în România nuse poate stabili cu certitudine dacă o înregistrare este autentică !”*, din data de 1 mai 2011 13:48, autor Voichița R SCANU
- „MAI USOR CU ASCULTĂRILE! - INEC recunoaște negru pe alb că expertizele înregistrărilor audio nu pot stabili cu certitudine cui aparține o voce!”, Scris de Adina A. STANCU - R. SAVALIUC
Institutiile - Inec-inm.

EXPERTIZE REALIZATE ÎN SISTEMUL I.N.E.C. EXEMPLIFICATE ÎN LUCRARE

- Raportul de Expertiză Criminalistică (REC) nr. 150/07.05.2012 al Laboratorului Interjudețean de Expertize Criminalistice București (dosar nr. 49702/3/32010 al Tribunalului București, Secția a II – a Penal),
- REC nr. 6/17.01.2012 al Laboratorului Interjudețean de Expertize Criminalistice Brașov (dosar nr. 6495/115/2006 al Curții de Apel Brașov),
- REC nr. 172/11.10.2011 al Laboratorului Interjudețean de Expertize Criminalistice București (dosar nr. 11294/2/2009 al Curții de Apel București, Secția I – a Penal),
- REC nr. 88 /13 mai 2011 al INEC, dosar penal nr. 6367/2/2010 al Curtea de Apel Brașov);
- REC nr. 46 /21 martie 2011 al INEC (dosar nr. 10753/1/2008 al ICCJ – Secția Penal),
- REC nr. 194/18.11.2011 al Laboratorului Interjudețean de Expertize Criminalistice Iași, (dosarul nr. 236/45/2007 al Curții de Apel Iași).

SCRISOARE DE SOLICITARE A ACCEPTULUI ÎN ACCEPȚUL PUBLICAȚIEI LUMEA JUSTIȚIEI DE A CITA ȘI FACE REFERIRI LA ARTICOLELE PUBLICATE ÎN PAGINILE SALE

REDACȚIA PUBLICAȚIEI
LUMEA JUSTIȚIEI,

Doamna ADINA ANGHELESCU – STANCU

Domnul R. ZVAN SAVALIUC,

Avem plăcerea să vă încunoștințăm de împrejurarea că se află în curs de tipărire volumul intitulat „EXPERTIZA CRIMINALISTICĂ ÎN ROMÂNIA ORGANIZARE - DISPUNERE – VALORIFICARE”, în care sunt tratate problemele de strictă actualitate a organizării expertizei criminalistice în România, privind expertul criminalist autorizat și cele referitoare la dispunerea acestei categorii de expertiză judiciară de către organele judiciare, din perspectiva prevederilor Noului Cod de Procedură Penală și ale legislației specifice privind expertiza criminalistică.

La elaborarea lucrării am avut în vedere și problematicile expertizei criminalistice – din perspectivă instituțională și cu predilecție privind expertiza interceptărilor și înregistrărilor audio - video și a imaginilor – care, în decursul timpului au fost amplu evidențiate în paginile publicației Dvs.

Vă solicităm să aveți bună voință de a ne acorda posibilitatea și acceptul Dvs. ca, în lucrarea noastră, să facem referiri, trimiteri și exemplificări extinse la / din articolele semnate de Dvs. personal, de alți redactori ai publicației, precum și alți autori, cu respectarea normelor în materie, respectiv indicarea fie la notele de subsol, fie în conținutul textului a sursei din care provine materialul și cu ghilimele de rigoare, atunci când sunt citate pasajele celorlalți autori sunteți.

Vă indicăm alăturat articolele din care înțelegem, în situația acceptului Dvs., de a face referiri, trimiteri, citări:

- “Înregistrările audio din dosarele penale nu pot certifica identitatea voce-persoana, în lipsa semnăturii electronice, și pot fi respinse ca probe de instanțe!”, autori Adina Anghelescu și R. Zvan Savaliuc, din publicația Lumea Justiției, din data de 25 martie 2011.
- “TRAFIC DE INFLUENȚĂ LA DNA – În fața Înaltei Curți, procurorul anticorupție D. G. B. a fost acuzat de denunț torul pe care l-a folosit împotriva vicepreședintelui C. A. T., C., în schimbul denunțului a promis “sprijin” într-un dosar de omor din culpă. Procurorul DNA C. P. a

s rit la martorul-denuț tor în sala de judecat s - l împiedice s r spund la întrebarea instanței: “Pentru cine erau banii?” din data de 16 iunie 2013 12:17 , Scris de Adina A. STANCU - R zvan SAVALIUC , în publicația Lumea Justiției, rubrica Dezv luiri – Anchete,

- „ IAT CUM OPEREAZ DNA LA DRUMUL MARE” , scris de R zvan SAVALIUC – George T RÂT , din data de luni, 17 iunie 2013 17:50, din publicația Lumea Justiției.

- “ Aleluia cu proba inregistrarilor! INEC a recunoscut în dosarul ex-procurorului DNA, Ion Ciofu, ca in Romania nuse poate stabili cu certitudine daca o inregistrare este autentic ! ”,din data de 1 mai 2011 13:48 , autor Voichita RASCANU

- „ MAI USOR CU ASCULTARILE! INEC recunoaste negru pe alb ca expertizele inregistrarilor audio nu pot stabili cu certitudine cui apartine o voce!”, Scris de Adina A. STANCU - R.SAVALIUC, Institutii - Inec-inm.

Nu excludem exemplificarea și cu alte articole din secțiunea Instituții – INEC – INM, cu același regim de citare susmenționat, funcție de manuscrisul final al lucr rii.

V mulțumim anticipat pentru bun voința Dvs. și, în final, V asigur m înc o dat de cele mai alese sentimente, Dr. Doru Ioan Cristescu, Avocat Victor Enescu. Reply Forward.

Victor EnescuManaging PartnerEnescu, Ene & Partners

----- Forwarded message -----From: Adina Stancu <adinastancu2007@yahoo.com>

Date: 2013/10/9 Subject: Re: Solicitare accept pentru citare si exemplificare articole aparute pe site-ul luju.roTo: Victor Enescu <victor.enescu@romanianlawyer.com>

Stimate domnule avocat Victor Enescu,

Am primit solicitarea dvs si suntem de acord cu citarea materialelor pe care le-ati expus, cu mențiunea ca autorii și site-ul s fie citați. Senior editor,Adina Anghelescu-STANCU

On Friday, October 4, 2013 10:21 AM, Victor Enescu
<victor.enescu@romanianlawyer.com> wrote: